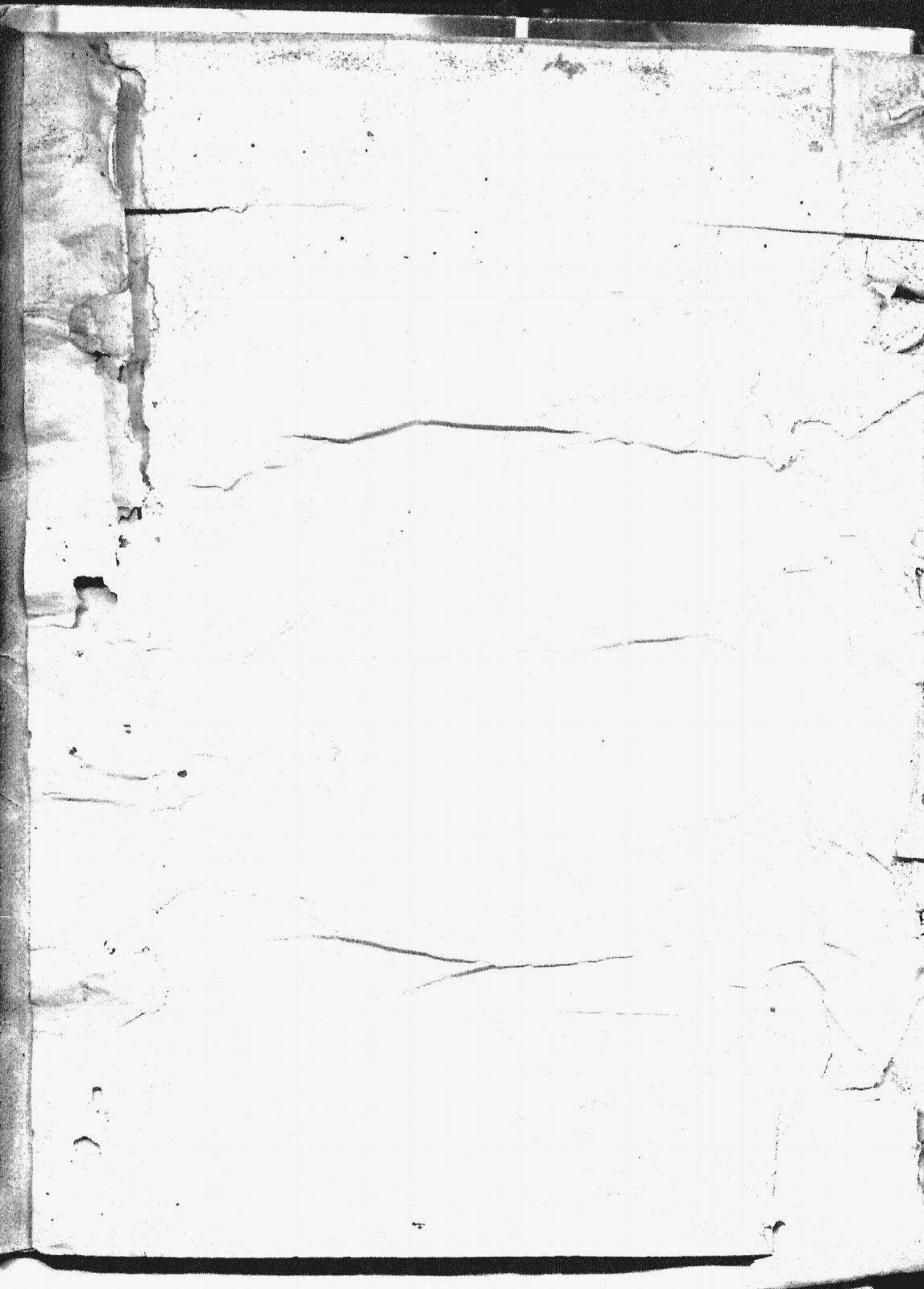

1896

W 7

182675B1

19479554

Ad M^o dela Compania de Jesus de Cordova.

Ba

IVSTI LIPSI
PISTOLARVM
CENTVRIAE

D V Æ:

de Mari^o Lambert Pontif^{ice}

quarum prior innovata, altera nova.

LVGDVNI BATAVORVM,
OFFICINA PLANTINIANA,
Apud Franciscum Raphelengium.

cl^o. l^o. xc.

Del. M. de la Compagnie de Jesus de Louvain.

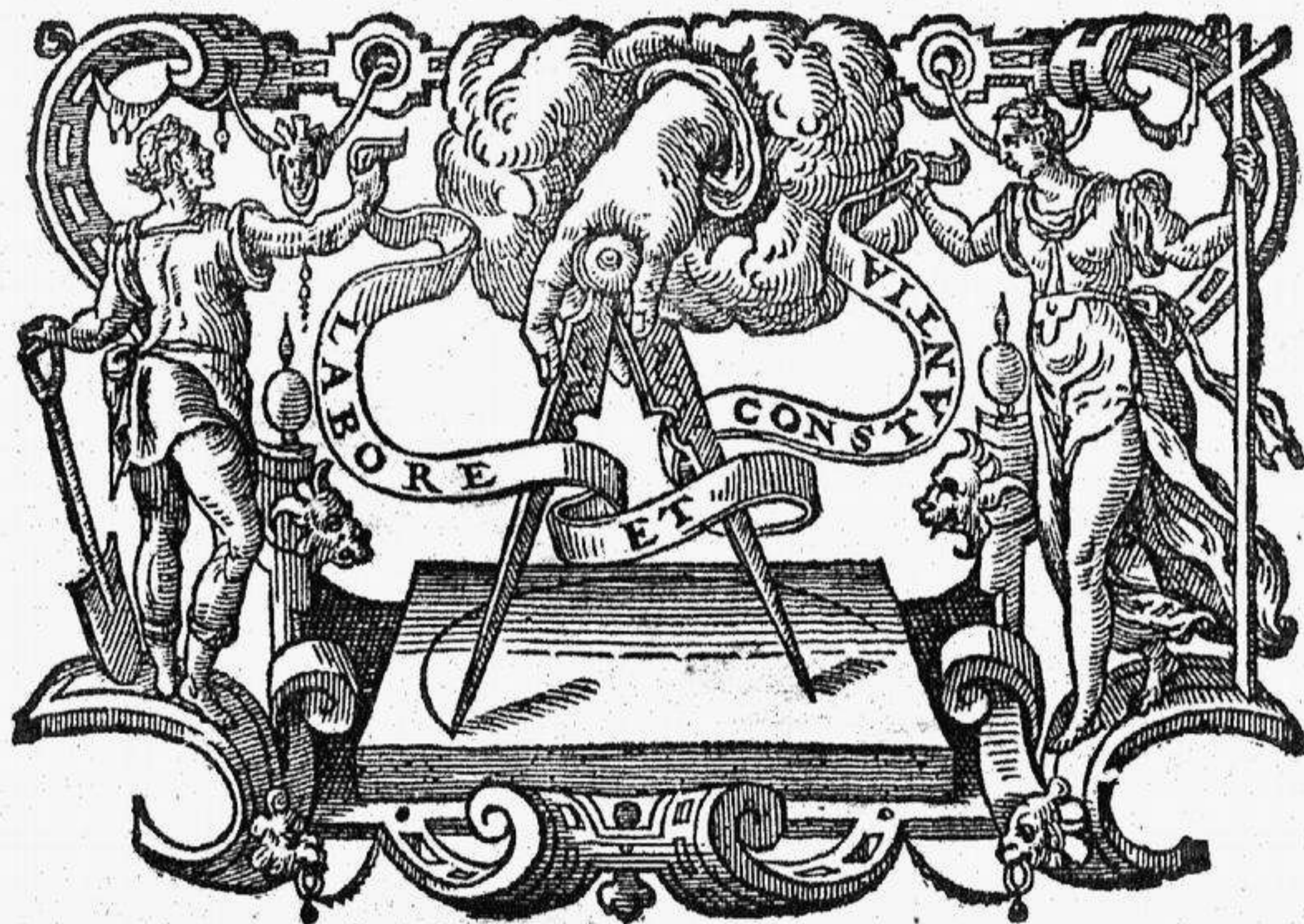
B.

IUSTI LIPSI
EPISTOLARVM
CENTVRIAE

D V Æ:

de Martini Lamberti Pontificis

Quarum prior innovata, altera noua.

LUGDVNI BATAVORVM,
EX OFFICINA PLANTINIANA,
Apud Franciscum Raphelengium.

clō. lō. xc.

Por comision de el s.^o Jff.^o e visto y corregido
este libro conforme a la censura de el sup.
consejo de ynquisition en 20. de Oubre
de 1613. —

Pedro de Jromayor.

LIBRO DE LA HISTORIA DE LA CIUDAD DE MADRID

LIBRO DE LA HISTORIA DE LA CIUDAD DE MADRID

LIBRO DE LA HISTORIA DE LA CIUDAD DE MADRID

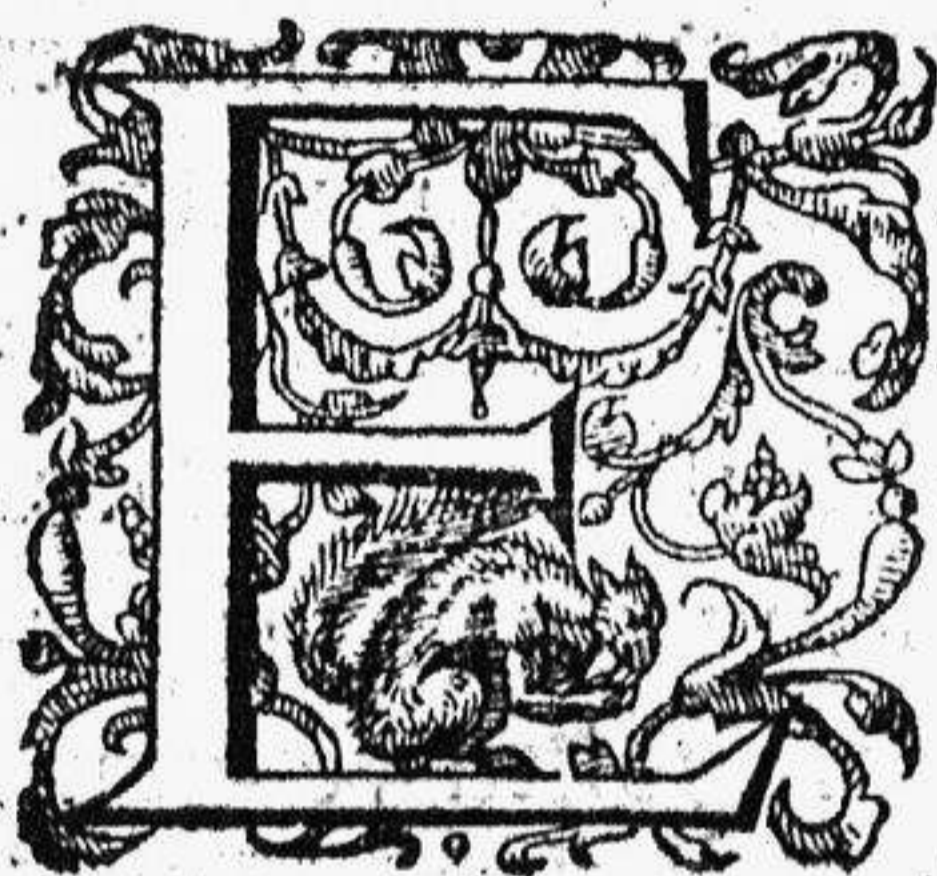
LIBRO DE LA HISTORIA DE LA CIUDAD DE MADRID

AD PRÆTOREM,
CONSULES,

ET
SENATVM REIP.

VLTRAIECTINÆ.

Viri Nobiles, Viri Prudentes,

PISTOLAS meas aliquot,
quas his diebus collegi,
& errantes redegei sub
vnum huius Centuriæ
velut signum, visum mi-
hi in lucem dare: idque
sub tutelâ nominis vestri.

Causam habui duplicem. Prior est, quia
lucem aliquam tenui huic & per se obscuræ
scriptioni conciliare conatus sum à luce ve-
strâ: quorum antiqua, potens, & amœna
vrbs splendet inter Belgicæ primas: vosque
in eâ, per prudentiam & virtutem. Causâ
altera. quòd beniuolentia vestra huc me im-
pellit & comitas, quâ publicè ac priuatim in-
signi semper in me vsi. Omitto amicitias,

*

2

quæ

quæ mihi cum plerisque vestrorum ciuium
artæ: sed pedem nunquam in urbem vestram
posui, quin clara mihi signa eximij cuiusdam
adfectus & cultus. Cum honore & amore ve-
nientem excepistis, hærentem habuistis, ab-
euntem dimisistis. Quo meo merito? nullo,
fateor: sed solo impulsu beneficæ & humanæ
naturæ: quæ velut fato aut Genio, inter adsi-
tas omnes gentes, propriè est vestra. Quod eo
maius vestrum beneficium; quia tam munes
fuiſtis in re & verbis hæcenus immunem.
Id ne vltra sim, verborum ecce saltem & scri-
pti munus hoc capite: Epistolas inquam
meas, nouum & veterem ingenij nostri par-
tum. nouum dispositu, compositu veterem.
sed partum profectò infirmum, informem:
& quem per diuturni hoc morbi tædium
nec fingere nec polire mihi mens, quemque
abiecisse verius videor quàm peperisse. Vos
ei tutores, imò patres: tangite, tollite exposi-
tam hanc prolem: & in primis auctoritatis
vestræ scuto defendite contra maligni liuoris
dentem. Ita deus vos & vestram urbem ci-
uiliū hâc bellorum flammâ aliquando eri-
piat, quâ vndique nunc cincti. Lugd. Bat.
Id. Nouemb.

LECTOREM MEVM

SALVERE IVBEO.

N tibi Epistolas nostras, mi Lector, sed in parte. & eam ipsam partem, non mentior, trepide emisi, & quodammodo volens nolens. Volentem me sanevolentia tua facit: cuius favoris aura suaviter adhuc mihi spirat. nolentem, argumentum. Primum, quia id tenue: nec fame ab eo magna spes. Epistolas enim meras damus: diales nostras nugas, iocos, lusus, & cum amicis garritus. Quid serium hic magno opere, aut cultum? quin epistolae esse desinunt, si nimis tales. Ordinem aut dilectum in materia, curam aut limam in stilo quispiam expectat? à me frustra: quia in blandiente illa heresi ego, ut epistolas sub manu nasci debere censeam & sub acumine ipso stili. Atque adeo (dicam verè) bis non scribo, bis vix eas lego. Profluunt mihi ex liquido quodam canali aperti pectoris: & ut animus aut corpus meum est cum scribo, ita illa. Victor meus solitus dicere, indices ei semper valetudinis nostrae meas litteras, etiam cum non indices. Nec falso. Languent enim illa, excitantur, dolent, gaudent, calent, frigent mecum. Affectus animi corporisque mei in hac tabella. Quod si quaedam in his serie: tamen pauca: & preponderat, vereor, leviorum multitudo. Nam nullas esse falso dixerim, quia interdum intercurrunt totae & ex professo tales, philologicae aut philosophae, & salubrium aut docentium preceptorum plene. Consulimus, moremus, caute mus, apud iuventutem praesertim: quam cura mihi semper ad utilia, non solum ad amœna ducere, & animo ac robore ponere supra hunc vulgum. Quas ipsas si paullo diligentius scripsi, & velut percolui digniori quadam sermonis veste: nihil, credo, peccavi. quia hoc quoque sine cura meâ magnâ, sine ambitu. cuius manus nimis quàm facile mentem sequitur: & cum implevit eam materies grandior, chartam mihi ultrò verba. Famam igitur siue laudem sperem hic haud magnam. Atque adeo infamiam quâ non timeam, cum oculos siue ad eum hoc flexi, siue ad rem ipsam? illud quidem pronum ingerere calumnias;

hanc natam accipere toto sum. Detegimur enim in epistolis, & subicimur oculis pane nudi. Nosse me, aut alium vis? epistolas lege, quæ depingunt. Ingenij mei, adfectus, iudicij, imò & vite non vana imago stic. Alibi fucus & simulatio habitat: hic candor, hic veritas, & non nisi natiuus ille color. Qui simulet in subitâ illâ & sepe calidâ descriptione animus? non potest. Qui apud amicum & se alterum? non vult, non debet. Reuera enim deprehenditur aut emicat, priusquam se componat: nec velum ei ducere succurrit, quo iam citò, & apud tales se tegat. Protrahit igitur hominem maximè hæc scriptio: & ideo iudiciis calumniisq; exponit. De te tuisque memoras: quod carpant reperient, ut vanum, ut iactabundum. De aliis? hic quoque, quod carpant. Illi in laudes nimis pronus videbere, alij in reprehensiones: huic ad superbiam vergere, alteri in adulationem proclinare. Denique in publicâ & civili re, sub cineribus quæ occulti ignes? Pietatis mihi rem alibi tange: apud hanc aut illam partem peristi. Reges aut status: cadaver es & furus. Atqui hæc in epistolas sepe intercurrant necesse est, aut ne currant ille. In quibus omnibus etsi nos (quantum prudentia quidem mea tulit) temperauimus: tamen vereor ut temperet sibi à me quoque intemperies quorundam. Voces iam audio, & prouideo. quid ad me? ego à verâ culpâ tantum abesse me scio, quantum carptores illos à verâ laude. Improvide fortasse alibi aliquid dictum emissitij. illi oculi reperiant: at nihil impie aut malignè. Hoc testor, hoc profiteor. mali iuris, mali moris ille, quisquis aliam mentem mihi affinget ex suâ mente. Nec hoc te ledat, quod unum aut alterum alibi lesi. Apertè, fateor, nec tamen nominatim. Se ille quicumque est prius prodatur & accuset necessum est, quàm me. Cur non liceat? pestes & vitia hæc hominum detegi, ex usu hominum est: etsi non ipsos. Peti se illi sentiant, alij suspicentur. In hoc tamen quoque, sicut in ceteris, siquid peccatum: post emendabitur. quia nunc unicum hunc librum velut in gustum damus, & periculi faciendi causâ. Emitto inquam hanc Centuriam, aut premitto verius ex Epistolari meâ legione, tanquam ad incerta itinerum exploranda. & si nulli aut pauci hostes; fidenter omnes covias producarn in hunc Fame apertum campum. sin laquei & insidie; quiescam, & tenebo me iure in fidis silentij castris. Tu ô bone, faue, ama, fauentem, amantem.

INDEX
EPISTOLARVM
CENTVRIÆ I.

A Brahamo Ortelio epistola
liij.
Adolpho Metkercho xciij.
Alexandro Ratoni xij, xxxij.
Amico cuidam lxij.
Andreae Dudithio xcij.
Andreae Schotto xlv.
Augerio Giffeno Busbequio Cæ-
saris Legato xlix, lxij.

B.
Bonaventuræ Vulcanio lxv.

C.
Carolo Clusio xlvij, xcj.
Consulibus & Senatui Antuer-
piensi lvj.
Cornelio Prunio lix.
Cornelio Valerio j.

D.
Dominico Lampfonio lx.

E.
Errico Memmio lxxxvij.
Euerardo Pollioni xvj, xlvj, lxxiix.

F.
Florentio Thinnio xc.
Francisco Benfio lij.
Francisco Modio xxvij.
Francisco Raphelengio xxxv.
Francisco Raphelengio Francisci
Filio lxxvij, lxxxij.

G.
Gabrieli Roelandio xlvij.
Gaspari Schuermanno xliij.

Georgio Benedicti lxxij.
Georgio Ratallero Præsidi Vici
Traiect. xxxvj.
Gerarto Falkenburgio iij.
Godschalco Steewechio xlj.
Gulielmo Breugelio viij.
Gulielmo Cambdeno xxiiij.

H.
Hadriano vander-Burchio lvij.
Henrico Ranzouio lxxxvij.
Henrico Wiltio lv, xcviij.
Hieron. Berchemio xxj.

I.
Iacobo Caiacio lxvij, lxxvj.
Iano Doufa iij, xv, xxiiij, lxxj, xcviij.
Iano Grotio xvij.
Iano Grutero xciiij.
Iano Gulielmo Lubecensi xj,
xxxix, lxvj, lxxiiij.

Iano Hauteno l.
Iano Lernutio x, xiiij, xx, xxxiiij,
xl, lj, lxxxvj.

Ioachimo Camerario lxxv.
Iohanni Ionstano Scoto xxxvij.
Iohanni Moerentorfio lxxij.
Iohanni Rotario xcix.
Iohanni Sambuco xxxvj.
Iohanni Viuiano xlix.
Iosepho Scaligero Iull F. vj.
Iosæ Mercero xxxij.

L.
Læuino Torrentio lxiiij, xcviij.
Lernutio & Gisclino xxvij.
Marco

M.
 Marco Antonio liij.
 M. Valerio Collino xcv.
 Martino Antonio Deltio xliij.
 Martino Lydio lviiij, lxix, lxxix.

N.
 Nicolao Biesio Casareo Medico xxx.

P.
 Paulo Busio lxxxix.
 Paulo Melisso lxxxiiij.
 Petro Egmondo c.
 Petro Pythaco lvij.

Philippo Lanoyo Nobiliss. iu-
 ueni xxij.

R.
 R. Pincæo lxxxv.

Rolando Wincelio lxxx.

Stephano Pighio v.

T.
 Theobaldo Teelingio xxix.

Theodoro Cantero xliij, lxxxiiij.

Theodoro Leewio xix, xxvj, xxxj,
 xxxvij, xliij, lxj, lxvij.

V.
 Victori Gisellino ij, ix, lxx, lxxxj.

I V S T I

I

IVSTI LIPSI
EPISTOLARVM
CENTVRIA I.

EPIST. I. Louanium.

CORNELIO VALERIO S. D.

VITAE genus, quod à reditu elegeram, & indicavi praesens tibi mi Valeri, & probavi. quietum istud, modestum, latens, remotum ab ambitu & à curis. Et iam ingressus serio eram. cum (ecce subitam vim Fati) vereor vt subito id mutem. Nam tempora quae impendeant, vides; & quae tela improviso exorsa civilium bellorum. quae si pertexitur, & nisi stamen eius ac subtemen pax aliqua abrumpat, stare mihi diutius non licitum in hoc loco. Quomodo enim? exposito cottidie non rapinis solum militum, sed iniuriis. quorum quam libera licentia sit, nosti. Heu vitae legem! cui annexum, angere & dolere in omni sorte. Itaque agellos istos mente iam desero, & specto Grudios vestros. non plane inuitus, fateor, cum te cogito & Canterum nostrum: quem tamen audio & doleo in lento esse morbo. Quid autem? tabes ea est & marcor? an quis alius languor? De illa, visus mihi dicere medicus Gemma. Quod Musae tamen prohibeant, & diurnare paullo

A.

paullo magis in terris velint Parnassum hanc alumnū.
Sed caussa morbi quæ? studia, an curæ?

* Morbos enim producere & curæ solent.

* Τίττος γὰρ τοι καὶ νόσος διδουμένη.

ait Tragicus. De studiis magis credo: quæ calidè ille nimis habuit & intentè. Numquam vidi tam indefessum ingenium, & laboris huius Musici aut appetens magis aut ferens. Semper ille in libris, chartis; noctu, diu, assiduus, accubans: nec dies solùm omnes appensi & numerati ad hanc curam, sed horæ. quas singulas ad clepsydram dividere, & attribuere ille solitus huic lectioni aut huic scriptioni. De Plinio suo * scribit & iactat alter Plinius? atqui torpor ille hominis & desidia mera, si cum hac assiduitate comparetur. Nos, mi Valeri, remissiores: & si per hanc viam mors, sum immortalis. Vis scire quàm ignaviter cessem? Tot pro-
repetitiones — tela admonitionum tuarum nondum effecere, ut vel manum admoverim Commentario Corneliano. Ita subiit me ignavia huius dulcedo: & quod ille ipse Cornelius ait, inuisam primò desidiam, nunc amo. Mutabor fortasse cum loco. Tuus certè non sermo solùm excitabit me, sed vultus. quem iure vereor & veneror, ductorem doctoremq. meum in meliore hoc animi cultu. Vale. In Iscano meo. a. d. XII. Kal. Decembr. ∞. IO. LXXV.

* Epist. v. lib. III.

EPIST. II.

Brugas.

VICTORI GISELINO S. D.

RARAS à te litteras, mi Victor, accipio: sed certè caras, stillantes mero melle & amore. Vellem utrumque. ut & diligentiam tuam amare possem, & adfectum. At principium tuum vanum de abitu meo Coloniā. Vn

niam. Unde hoc autem? ab amico aliquo, an à famâ? Non enim à me certè, aut meis litteris: nec vnquam mihi fuit in mentem. Apage illud scelus (ita loquor) vt pedem hac provinciâ efferam, non visis vobis. Et sanè paullùm modò hic morbus perseuerasset, veniebam ad te non solum corporis sed animi medicum mei. Nunc, cum deo fauente, reualui, & gallum debeo Æsculapio tuo. O diecula illa, quam vnà tecum exoptas, quando exorietur? quando te & Lernutium in Iscano isto complectar & fruam? quando in pergulâ illâ ad Lunæ lumen garriemus, viuemus, imò & bibemus? Di amicitie præsides, representate mihi hoc votum. Festino enim, quia vt cogi nubes has video, breui dabunt tempestatem. Circa nos militares globi: qui vereor non vt interpellent, sed pellant. O locum hunc beatum, absque metu isto sit! A Samboco herè ad me litteræ, sanè quàm amicæ. Humanissimum virum coram repperi, non pro opinione meâ (tecum hoc sit) litteratum. Ita in his quoque rebus ludit & illudit illud siue Fatum siue Fortuna: & quidam merentur famam, quidam habent. Inter illos, in eâdem Germaniâ Andream Ellingerum noui, ~~deus bonorum, dignum & proxiu deo! as illis paribus, quibus dicitur, saluberrimam suam. Ita fama sapientia, dignitas, amicitia.~~ Et nos quid speremus, aut laboremus? Dormiamus potius, aut cucurbitas pingamus. Quorum alterum ego quidem iam facio. Scripsi enim hæc ipsa ad lychnum, labente manu, premente somno. In Iscano meo. III. Non. Octob. ∞. Io. LXXVI.

EPIST. III. Lugdunum Bat.

Iuueni Drove sua amicissima
sua mero.

Extra de tunc tibi mero, si dicitur? iam multa
non in somnibus non stum v, sed in tunc ad
amicos, et hinc tunc tunc tunc, quia tunc, quia
sua mero, de ro subulatio? tunc tunc tunc, tunc
tunc tunc, et tunc tunc tunc tunc. Tradidit in tunc tunc
militibus scripta tunc tunc tunc tunc tunc sine
tunc tunc tunc tunc tunc, quia tunc tunc tunc tunc
tunc tunc tunc tunc. Non tunc tunc tunc

~~Conspicitur de tunc tunc tunc tunc tunc~~

~~Conspicitur de tunc tunc tunc tunc tunc~~

~~Conspicitur de tunc tunc tunc tunc tunc tunc
Conspicitur de tunc tunc tunc tunc tunc tunc
Conspicitur de tunc tunc tunc tunc tunc tunc
Conspicitur de tunc tunc tunc tunc tunc tunc
Conspicitur de tunc tunc tunc tunc tunc tunc
Conspicitur de tunc tunc tunc tunc tunc tunc
Conspicitur de tunc tunc tunc tunc tunc tunc
Conspicitur de tunc tunc tunc tunc tunc tunc
Conspicitur de tunc tunc tunc tunc tunc tunc
Conspicitur de tunc tunc tunc tunc tunc tunc~~

EPIST.

EPIST. IV.

Vbios.

GERARTO FALKENBURGIO S. D.

MVNVS vestrum accepi egregium, mi Falkenbur-
 gi, imò regium. Et cur non, vestrum? ego scio Re-
 digerum caput huic dono fuisse, te pedem. nec tam beniuolo
 conciliatori minus debere me fateor, quàm datori. Animus
 enim est, quem in his talibus specto: nec pretium iis vnquam
 à se facio, sed ab adfectu. qui in te certè maior. Aurum au-
 tem ipsum, quid nisi splendens quædam terra & nitidius
 paullo lutum? Iudicium tuum de libellis nostris mihi gra-
 tum. sed utinam iudicium! siue tamen amor, is quoque gra-
 tus, quia magnus: nec aliter vnquam tam rectam certam-
 que mentem cogeret in errorem. De lapsu memoriæ quod
 submones, verum est: corrigam libens. Quod autem his
 & ad Pulmannum litteris iteras & pungis de seruitute:
 audi quæso liberè & diffusius paullo meum sensum. Ego
 qui status patriæ huius sit, nec ignoro mi Falkenburgi, nec
 nego. (aspera in eo multa fateor, intenta, rigida, præter mo-
 res, præterque leges.) sed hoc quoque scio, qui meus. Apud
 me ecce & in rusculo meo uiuo: cur angar, quid Cotta ali-
 quis aut Carus moliantur in aulâ? Vm aliis inferunt? non-
 dum mihi. opes delibant aut diripiunt? pereunt eadem ab-
 senti. Ad impium aliquid adigunt? numquam. Mentem
 enim istam liberam quis tyrannus mihi artat? internam
 sententiam quis cogit? cultum metumque diuinum è pectore
 isto quis eripit? Et si velint: ecce sacram ancoram,

* Τίς ἐστὶ δῆλος ἢ δακτύλιος ἀπορίας κόρη;

Hoc enim firmum aduersus externa omnia telum, non time-
 re propter

re propter quod timentur. Sic Socrates adfectus, qui Athenas non deseruit, in seculis non uno sed triginta tyrannis: sic Seneca, qui sub Nerone, imò cum Nerone vixit: sic Helvidius, sic Thraseas, & magna illa sapientum manus. Mercur in alia vocas? Animo diffidis, aut annis? noli. Ego enim mi Falkenburgi in iuuenili hoc pectore sic adfectus, ut deum, virtutem, & me constanter colam: non aduler imperantibus, sed nec irriterem: & cum Corneliano illo * Lepido, inter abruptam contumaciam & deforme obsequium, pergam iter ambitione ac periculis vacuum. Periculis inquam, quorum non ego (humanitus quantum licet) occasio aut causa. Quod si aliunde & ab externâ vi ingruant, quomodo aut ubi excludam? Non Ubij vestri ab eis me liberent, non liberent omnes Imperij vrbes. Sed reuerâ (dicendum est) peccamus multi in hanc partem. prouocamus pericula, & laessimus saepe imperantes vanâ quâdam specie aut superbia libertatis, aut incautâ pietatis. Modestia autem est quæ deo placita, & his qui dii in terris. Reges ut fulmina esse didici: dura frangere, mollibus plerumque illæsis. Itaque hæc tempora, ut nimbium, habeo: donec desierint, latito & me tego. Nec nimium tamen de sauitiâ illorum queror: quia scio exoriri posse deteriora. Rusticulus ille mihi in mente, qui deus de Antigono rege viuo questus, cum obisset successore peiore: terram laboriosè inuertens & votorum iam penitens, Antigonum, inquit, refodio. Faxit & ille deus, ut hic turba nostra stent, neu breui procellæ ingruant sauiore. Sed hæc magis seria fortasse quàm pro epistolâ occasio tamen iis ex iteratâ tuâ accusati vincula: & gaudebo, si consilij mei ratio proba iam apud te probum. Talem enim non minus repperi, quàm amicum mihi, qui ut esse per-

* De cuius
causâ prou-
dentiâ apud
Tacitum,
Annal. IV.

esse perseveres, rogo. Ad Redigerum ipsum scripsi seorsim.
In Iscano meo, Kalend. Sextilibus. Anno ∞. 10. LXXV.

EPIST. V.

Viennæ.

STEPHANO PIGHIO.

FIDEM meam culpas? audi. Prandium mihi hodie
apud heroem nostrum (non enim virum dixerim) Bus-
bequium. post prandium, longiuscula etiam fabula (sed de
litteris) ut apud illum solet. Hæc res diem mihi abstulit, &
me tibi. Ignosce, & iam cognosce. Nam de Prætorum licto-
ribus, liticula nescio quid adfero ad te nostrum Prætorem.
Vulgus & auctoritas veterum sex eos facit. loca & testes
tibi noti. At duos fuisse tantum, lex vetus mihi ingerit,
apud Censorinum ista. Prætor urbanus qui nunc est,
qui que posthac fuerit, duos lictores apud se habeto.
usque supremam ius inter ciues dicite. Cavillari po-
teram & effugere, tanquam minimum duos lictores lex es-
se vellet; de pluribus non vetaret. sed ligavit iterum meus
Plautus: apud quem in Epidico clarius ab hac re iocus,

At enim unum à Præturâ tuâ Epidice abest. EP.
quidnam? THE. scies.

Lictores duo, duo viminei fascēs virgarum.
Inter ornamenta ecce Prætoriam disertim duos lictores nume-
rat, duos que fascēs. Hac reprehensione, huc ibam: ut cen-
serem Plauti & veteri illo ævo haud plus duos sanè fuisse,
at numerum postea auxisse, splendoris maioris causâ. Sed
hoc quoque diverticulum interclusit mihi imperium tuus
Valerius: in quolib. i. cap. i. lego de Furio Bibaculo: Præ-
tor sex lictoribus præcedentibus arma ancilia tulit.
quod fa-

quod factum nota tuae Chronicae referunt in annum urbis
 DXVI: id est, ante aditum Plautinum auum. An Praeto-
 ri urbano et peregrino si forte bini tantum: aliis extra
 urbem, et ad auctoritatem apud subditos, plures? Inua,
 inua: angor ego et resisto. Premium tibi opera, cenula
 cras apud me in diuersorio noto. sed ea lege, vt ambulatiun-
 cula precedat ad siluulam nostram Querquetulanam. Salue a
 tuo Lipsio, et dormi. Vienna, Idibus Iuniis, 8. 10.
 LXXII.

EPIST. VI. In Pictones.

~~Iosepho de ...~~

~~Quod ...~~
~~... ad ...~~
~~... de ...~~
~~... in ...~~
~~... per ...~~
~~... pro ...~~
~~... in ...~~
~~... per ...~~
~~... in ...~~
~~... per ...~~
~~... in ...~~
~~... per ...~~
~~... in ...~~
~~... per ...~~
~~... in ...~~
~~... per ...~~

~~Cobina enim quidam periculum est tunc
poffe frangere in quibusdam rebus quod
quodammodo, quodammodo, in quibusdam rebus, quod
quodammodo, quodammodo, in quibusdam rebus, quod
quodammodo, quodammodo, in quibusdam rebus, quod
quodammodo, quodammodo, in quibusdam rebus, quod
VI.
LXXII~~

* Leue do-
num, sapien-
ti pro multis
laboribus di-
cere laudes.

EPIST. VII. Lutetiam.

PETRO PYTHŒO I C. S. D.

PLANTINO nostro elapso ex Troiano casu, id est in-
cendio suæ urbis, & ad vos abeunte: iure mihi am-
plectenda occasio fuit, mi Pythœe, compellandi tui. quem
iamdum (verè tibi, & in os dicam) inter p̄aucos Gallos amo
& admiror. Ignotum, fateor: sed à vultu, non ab ani-
mo. quem politissimum exosculatus sum saepe in tuis scriptis.
Nec blanditiæ apud te sunt. testabuntur id publicè Epistolica
mea, per hunc tumultum ausæ adspicere lucem: in qui-
bus, si erit tanti, reperies cum benivolentiâ memoriam tui.
Te pariter queso, uti hunc eundem adfectum erga me aut
sumas, aut retineas: &, ut planè plenèque me bees, mu-
tuus eum litteris foueas atque alas. Litteris, non rerum gra-
tium, aut de arcanis regum (quid ad me ista?) sed quæ alu-
cinentur liberè & vane per studia nostra: quid tu, quid
Scaliger, quid alij vestri Galli meditentur, eiusdem nobis-
cum Musæ. Vale, & me ama. quod valde facturum te
scio, si scias quàm valdè ego te. Fratri tuo Francisco,
B lectissimi

le Etissimi ingenij iuueni à me salutem dicit. Louanij XVI.
Kal. Februar. ∞. IO. LXXVII.

EPIST. VIII. Bruxellam.

GVLIELMO BREVGELIO
REGIO CONSILIARIO,
cognato meo S. D.

MAGNUM, sed amicum mihi dissidium tecum est, de
Magro deque vrbe. Tu istam praefers, ego illum: &
rationes mihi, nisi fallor, magis firmæ. Quas quoniam he-
rè inter differendum leuiter libauimus, visne hac epistolâ
(otium enim & libentia mihi) promam accuratiùs & didu-
cam tibi per partes? Scio velle. aurium tantum, vt sic dicam,
vacuas aedes mihi aperi: & admitte, sodes, peregrinantem
veritatem. Agrum & in eo cultum, meliorem Vrbe esse
aio, ad Sapientiam, ad Mores, ad Voluptatem: addo & Fru-
ctum. De Sapientiâ: non negabis, quin illic aptior ad eam
animus, ubi is liberior & magis sui iuris. talis autem in
agris est. Opida vix & adi: non effugies, quin vnâ tu-
multus, procellas, turbas. Circumstrepent enim te subitò
res hominesque: & negotium tibi non solum tua negotia
facient, sed aliena. Ut difficile est in conuiuio lauto & opi-
paro solum esse siccum & sobrium: sic vacuum, inter tot
occupatos. Ille ad sponsionem te trahet & ad forum: ad
muptias alius & ad templum. In ipsâ viâ clamores alibi
& lites: pugna nonnullibi & arma, & mox iudex, lictor,
carcer. Domum ipsam tuam cum veneris: ne in secretum
venisse te cense aut penetrare. Irrumpent ecce salutatores,
inuisores, & nomine amicorum quidam fabulas inò epulas
captantes.

captantes. Hos nullum limen submouet, nullum velum: *Et*
 per omnes rimas inuolant importuna illæ muscæ. Inter ista
Et inter istos, quis libris liber locus? quis cogitationibus?
 sine quibus an vlla legitima ad Sapientiam exercitatio, aut via
 sit, haud cerno. Et tamen fac te felicem aut fortem: otium
 aliquod in ipsâ vrbe diu luctatus tibi vindices: nego id libe-
 rum, firmum, aut aptum animo vegetando. Spernit enim na-
 turâ suâ includi caelestis ille ignis, *Et* aërem amat ac campos.
 Ut generosas feras cauea domat *Et* frangit: sic altas mentes
 vrbicus ille carcer. Equum ad cursum apertus *Et* liber cir-
 cus prouocat: animum ad studia, vagans vacansque aura.
 Siluam illam viridem videt? hinc carmen auet aut hymnum
 deo pangere. Horti illam purpuram? hinc cum libellis suis
 decumbere. Aquæ illud murmur? ad eam altiori cogitatione
 abiici. Et nocte ipsâ aut sub eam, pictum illud patensque cæ-
 lum eum capiet: *Et* inter tot stellas errantes, aut inerrantes,
 à curis terrisque erro, mente scandet super illas. Adde quòd
 hinc altum securumque otium: nemo qui appellet, aut inter-
 pellet: *Et* amicissima semper studiis, solitudo *Et* quies. Vi-
 des igitur quæ in hac parte ager ante urbem habeat: nec
 vanè à Columella scriptum, Vitam rusticam proximam
 & quasi consanguineam sapientiæ esse. Quòd si nunc
 ad Vitam me vocas *Et* ad Mores: bonâ fide, vtrubi, te
 quoque iudice, illa innocentior, *Et* hi puriores? veritas tibi
 exprimet quòd in agris. Oculos paulisper conice in magna
 illa *Et* commerciis crebra opida: mentior, nisi ambigas cœ-
 tus illic hominum, an confluges vitiorum. Adfert enim seor-
 sum quisque suas culpas: quas mixti vulgant, *Et* velut
 contagio, tradunt inuicem capiuntque morbos animorum.
 Quin ut flumina per se dulcia, cum in mare venerint, sales-

cunt: sic homines haud mali, ex agris in urbem redacti, tunc iniquantur & mixtione. Illic enim ambitio, avaritia, libido propriè habitant: & fons omnium vitiorum, depudere, cui origo, non negabis, ex crebro illo inter se adspèctu occursumque. Itaque prudentes olim legistatores & qui semina recere boni status, ciues suos plurimum ab urbe & consentibus abductos, habere voluerunt in agris: quos ad probitatem, modestiam, robur, gymnasium censuere & palastram. Romulus ille aeterni auctor imperij, in duas classes cum ciuem diuisisset, Seruos ac Liberos: istis duo tantum studia Militiae & Agri dedit, illis artes reliquas, quae ad Mercurium & ad lucrum. Ita enim est. mercatura & quidquid artium ad opes ducit, ducit ad vitia: nec animum solum emollit & effeminat (verè Sallustio dictum) sed corpus. Quis vires & viros unquam in opidis quaesivit, aut inuenit? adeò vetus illud verum in omni gente & aeso est, Optimum militem legi ex agris. Parthi olim belli potentes: sed sparsi in agris. Scythae: sed in tuguriis oberrantes. Germani: sed priusquam vrbes coluissent. Turcae hodie: sed minimum dediti in amœnitatibus opidorum. Quis illud ipsum Genitserorum agmen, iure terror orbis, non ex agris solum, sed panè dicam havis collectum, & mapalibus pastorum. Nam Romanos tibi quid ingeram? Curios & Fabricios nosti serentes, occantes: Quinctios arantes, & Dictaturam induentes: & uno verbo, non milites solum ab agris, sed duces. De Moribus ergo vides. qui si vsquam etiam hodie prisci integrique quaerendi sint, vestigia reperias in agris. vbi apud se quisque: & ideò pudor, innocentia, simplicitas manet, & vita malarum fraudium artiumque expers. Sed quid possim in hac parte magis verè, magis ampliter

ampliter dicere, quàm Hippolytus ille apud Senecam? quem, quæso te, audi.

Non alia magis est libera & vitio carens
Ritusque melius vita quæ priscos colat,
Quàm quæ relictis incenibus campos amat.
Non illum auaræ mentis inflammat furor,
Non aura populi, & vulgus infidum bonis,
Non pestilens inuidia, non fragilis fauor,
Non ille regno seruit, aut regno imminet,
Spei metusque liber.

Et adde plura pulcherrimi cothurni, quæ omitto. Ad Voluptatem enim transeo: quæ tamen hic tam obuia, vt indigner super eâ moueri mihi litem. Elementa omnia intueor? vim suam vsurnque palam & toto, vt ita loquar, sinu in hoc rure nostro effundunt: obscure & parciter in tuâ vrbe. Solem vide: melius hic nitet. Aërem: lætius lætiusque diffunditur & ridet. Aquas: purius bibuntur. Terram: hic tantum cernitur in vero suo vultu. Alibi in planiciem effusè porrigitur: alibi in collem placidè adsurgit, aut magis rigidè in montem. Illic herbis & sponte natis arbutis vestitur: hic fruge fructibusque, & felice ligno. Quem non delectet tam varius adspectus & cultus magnæ matris? cuius apud vos vna facies ædibus pressæ aut pavimentis. Iam domum si venisti, hic prorsus gaudiorum & amœnitatis vera sedes. Manè surrexisti? ad musicam quidem. & circumsonant te ac velut salutant chori illi alitum, suauiter fritillantium, trutilantium, minurientium. ad quos non equiparent se tibiæ, citharæ, aut ex arte vlli cantus. In hortum prospexisti? oculorum aciem tibi præstringet illa ipsâ nocte exortum agmen florum & herbarum. In pratum? oc-

current Vere nouo arbores odorâ quâdam & canâ niue
 perspersæ: eademque sub Autumnum, aliâ pomorum pur-
 purâ siue cerâ distinctæ. Propius easdem adspice. insitiones
 mirabere & matrimonia: adulteria etiam, & suppositos
 fetus, insciâ matre nec inuitâ. Quam lasciuam comprehen-
 sionem fecunditatemque quisquis in ligno non miratur, ipse
 profectò lignum. Iam ad agros deuertisti & tua rura? illic
 boues lentè pascuntur & oberrant, hic pecudes magis vagè
 lasciuunt & hœdi. Porcus alibi volutatur & grunnt:
 alibi cristata cohors cucurrit & scalpit. Segetes illic tuas
 vides, & siliginis, farris, hordei vberes fasces: siluamistic,
 & ad hiemem lignorum strues. Vitem denique alibi floren-
 tem aut maturescentem: & spe iam præbibis sacrum ilium
 alibilemque liquorem. Quorum omnium quæ copia in ur-
 be sit? quin ne imago quidem satis certa & expressa. Sed vt
 ij qui parietem intuentur, ex leui linearum ductu, animalia
 in eo & facies sibi fingunt: sic vos harum rerum futiles
 quasdam umbras. Ita viuitis in pulcherrimo hoc mundo,
 mundi exsules: nec bona aut dona eius plenè vnquam nostis.
 Postremùm Fructus mihi superest. de quo quid ambigi-
 mus? cum non solum cultus & ornatus plerisque vitæ ab
 agris sit, sed vitæ ipsa. Agricultio enim moriatur: & vnâ
 humanum genus. Adde illa commoda. agnum aut hœdum
 à stabulo, pullum è corte, porcum ab harâ, & tot dapes in-
 emptas, quas vos agrè & carè præstinatis à foro aut ma-
 cello. Quòd si opes omnino quæris & aurum: rideo ego &
 sperno. & tamen si quis hæc quoque ambiat, non alibi pa-
 randorum vberior materia & seges. Non palatia, non fo-
 ra, non fœnora plures ad opes euexere: quàm beati isti agri.
 & addo rei caput, quòd tutò euexere, quòd citò, quòd in-
 nocenter.

vox galicæ

nocenter. Thales ille olim anno uno diuitias amplas corrogare potuit, emptis prospero omnium oliuarum: & viro prouido sapientique non hodie idem fas, in segete, pecude, silua? Sed de his quia non libenter, nec ampliter quidem dissero: & mitto te, si voles, ad veteres rei rusticæ scriptores, à quibus disciplinam eam petas. Nam ego fastidio, sicut et illud, quod crebro ac pertinaciter mihi obiicis de dignitate. Dignitatem ea mansio non habet, inquis: imò nec pietatem, quia patriam is desertum. Dignitatem? me iudice, amplam: qui Reges & Principes fuisse scio in hac parte. An illud dignius, in foro latrare, tribunal siue aulam lambere, fastum in æquales, adulationem in superiores exercere: quàm Sapientie sacrum colere, Naturæ opes lustrare & promere, denique placidè viuere, placidè mori? Nam de patria, quid ais? In hac confusione rerum ad clauum ego sedeam: vbi nemo auditurus, non nemo etiam irrisurus rectè gubernantem sit? Sæculum hoc paullisper vide. quo noxæ integritas, contumeliæ pudor, ludibrio fides est: & aude suadere ut iis præsim, quibus, hoc ipsum (pænè dicam) agrè mihi est, quòd intersim. Concludens voueo, ut procul ab undoso illo urbium mari, in hoc tranquillo & rurestri portu quiescam & consenescam: vbi deum in primis piè pureque venerer, deinde Sapientie studia et Musarum tractem, et quidquid propriè ad vsum aut cultum animorum. Vbi classica nulla aut tubas audiam, vbi coruos aulae aut fori non videam: sed modèstè tranquilleque mihi & mecum victitem, expers ambitionis & pallerentium curarum. Cumque vltimus ille & decretorius dies venerit, spiritum hunc, sine metu, sine motu, emittam: & apud notos ignotisque memoriam mei relinquam bonam potius, quàm magnam. Ha-

bes que

bes quæ pro agro, in agro scripsi. quæ si approbas, tandem etiam hoc institutum meum: ne ultra commouendum me cense ex beatâ istâ sede. Ita Deus beatum aliquando te faciat, cum vxore liberisque: quos saluto. In Iscano meo III. Kal. Octobris, ∞. IO. LXXV.

Carmen ecce etiam adiunxi, quod eidem argumento, calore isto effudi.

L A V S E T V O T V M
V I T A E B E A T A E.

ILLE est par superis deis,
Et mortalibus altior,
Qui fati ambiguum diem
Non optat leuis, aut timet.

Quem non ambitio impotens
Non spes sollicitat lucri:

Quem non concutiunt metu
Regum præcipites minæ,
Non telum implacidi Iouis.

Vno sed stabilis loco,
Vulgi ridet inania:
Securoque oritur dies,
Securo cadit & dies.

Vitam si liceat mihi
Formare arbitriis meis:
Non fasces cupiam aut opes,
Non clarus niueis equis.

Captiua agmina traxerim:
In solis habitem locis,
Hortos possideam atque agros,

Illic ad

Illic ad strepitus aquæ
Musarum studiis fruar.

Sic cùm fata mihi vltima
Pernêrit Lachesis mea;
Non vlli grauis aut malus,
Qualis Langius hic meus,
Tranquillus moriar senex.

EPIST. IX.

VICT. GISELINO.

LEGI tuas, ad os appressi & ad pectus. O quæ pena tibi me sistat! Ego ille constans deiicior unâ cogitationis hac plagâ. Scripta mea desideras & nugas: ego te, te. Sed quâ agis? vt ex nuncio intelligo, perbellè. Gaudeo. nam timebam, ob subtractum tibicinem Moufflinum celeri casu. Nos fluctuamus, vt qui maximè. sunt qui ad arma inclinant, sunt qui ad frenen. Aiunt & apud vos puncta esse pro istâ. Quidquid est aut erit, ego te non amo sed pereo. De scriptis, scripsi ad Ocellum nostrum. non inuidebit. Propriâ. Kal. Septemb.

EPIST. X.

IANO LERNVTIO S. D.

HAETIUS apud nos est, ille cuius tu sororem. Eum rogavi de te multa, & rettulit omnia quæ vellem, excepto silentio: quod causam habeat necesse est vel ab obliuione nostrî, vel quod malo, ab inertia tuâ. Et quis insolitus hic torpor? Tu ille qui lacescere me soles, taces
C ad meas

ad meas binas? Omnia mutantur, ait ille: non enim addam vel omnino causâ, mutari amores. melius de te sentio. & tamen si amorem non deseris, non etiam debebas officia amoris. An etiam nunc te angit nupera mea fuga? Peccas: & emenda hanc culpam, ut in amicitia sis sine mendâ. Amicum nostrum audio adscitum in aulam, & in medicum Ducis. Gratulor: & magis, siquid is titulus ad Plautinam aulam. Nam si nomen tantum, & nihil ab eo uncti: sperno. Nos hic in alto otio (Nemesis non audiat:) & te isthuc inuitare audemus vel habitandi causâ. Multi certè vestrates oculos flectunt ad hunc portum. Plautinus ades hic habet, Typographiam instituit. Quid multa? vivimus & vigemus. Tu vicissim, quid valeas, quid facias, cum Victore, cum vxore, cum amicis, nisi significas: scito serio me. sed deleo. nec cadat in amorem nostrum unquam hoc verbum. Vale. Lugduni Batauor. Pridie Idus Septemb. ∞. IO. LXXXII.

EPIST. XI.

IANO GVLIELMIO LVBECENSI S. D.

ADFIRMO tibi Iane Gulielmi: pauca munera iamdiu gratiora mihi fuisse, & animo tuo, & versibus, quorum vtrumque tam benignè offers. Ille enim amoris plenissimus, isti elegantia: & cogor (nisi ab ingenio meo abeam) valdè redamare illum, istos aestimare. Hoc magis, quòd ultrò prouocas, quòd ignotum, quòd immerentem. Nam quòd beneficia quedam mea in publicum profers & prætexas: desine. hoc ipso video quàm me ames, qui non admodum laudanda laudes, & per adfectum recedis à certissimâ iudi-

mâ iudicij tui normâ. Itaque hoc ex fide tibi respondeo. vicissim amari te à me, vero honestoque adfectu: quem dies ipsa auget et accendit. ea est eritque tua virtus. Lugduni Bataur. III. Eidus Sextil. 00. 10. LXXX.

EPIST. XII.

Gandam.

ALEXANDRO RATLONI S. D.

RARÒ scribis. sed nescio an ideò litteræ tuæ desiderio ipso cariores. His quidem postremis fateor me non voluptate solùm perfusum, sed gaudio: si verbo eo vti nobis fas in tristitiâ hac rerum. Nam de Antuerpiâ, quæ monstra audimus? Deus bone, buccine tandem erupisse tot mensium consilia malè sana, malè cocta? O factum à regio iuvene minimè regium! Etsi nobis adhuc tenebræ, nec de re totâ satis certis nec de causâ. Eiusne fraus siue error? an vulgi consternatio & furor? Quiduis enim potius, quàm vt perfidia noua hæc macula inuratur laudatissima olim optimeque genti. Sed hæc publica videbit publicus ille Reçtor. Tu in re tuâ quid? etiâne fluctuas? sic appâret. atqui statuendum semel aliquid est, cui firmiter inherescas. Mutatio quidem hæc crebra, & desultorium, vt sic dicam, genus vitæ, non ex vsu tuo, non ex famâ. Pessimæ, & Græcorum quoque prouerbio damnatæ sunt, nutantes & * δὴ καὶ αὐτὸς ἴλεε γῶργι. Litteraria hæc vita & otiosa tranquillitas, quid non habet commodi? Non externa illa fortasse. sed nec terra quæ aurum aut argentum gignit, res alias producit: nec animus, qui se colit & virtutem. Cetera, ille ferè sterilis. Quid tamen præferas huic vni? cui honos, cui salus comes, cui externa & interna quies. Militiam gustasti:

* Vtroque claudicantes sententiæ.

¶ *vides quàm non ea suavis. Itaque, mi Ratlo, huc redi:
 ¶ si me audis, in Musæo hoc portu nauim tuam defige &
 liga semel sacro morsu. Ad circumfusa illa & vana bona si
 abis, quis finis? iactabere, & natabis semper inter cupidi-
 num novos fluctus. Non enim ratio, sed opinio tibi illas in-
 geret: cui insitum, variare & penitere. Ut chamæleon,
 quoniam aurâ (vt aiunt) non cibo vescitur, hianti semper
 est ore: sic illi cupidine, quos ventus inflauit vulgarium opi-
 nionum. Hoc volunt, hoc nolunt: hoc hodie spernunt, cras
 appetunt. & ut rescuæ, quæ fluminibus innatant, temerè
 impinguntur in hanc illamve partem. Hinc perpes illud ta-
 dium in nobis, ¶ velut nausea omnium rerum. damna-
 mus parentum & nostra vota, ¶ tam cupidè quæsitâ quæ-
 dam deserimus, quàm antè quærebamus.*

Certa amittimus, incerta appetimus; atque hoc
 euenit

In labore atq. in dolore vt mors obrepat interim.
 exclamat verè meus vates. Ecce ille ad aulam adspirat,
 & intravit? rursus fastidit, ¶ beatos censet qui latent.
 Alius priuatim victitat? egrescit, & inuidet purpuratis.
 pari que leuitate togati ad sagum properant, & hi rursus ad
 togam. Et quis non de Lachesi suâ queritur? reges ipsi de
 suo regno. At tu inter eos esto, quos Ratio, quos Sapiencia
 firmavit: nec circumagere mihi vulgarium iudiciorum omni
 vento. Ut Ulysses ille donec Leucothea velum ei suppo-
 suit, natat nigrum pontum: sic tu hoc vitæ salum, donec pe-
 ctus tibi præcinxerit candida illa diua. Constantiam dico,
 quam, audi, admitte, serua.

* Hoc mihi
 ex animo vi-
 sum optimū
 consilium.

* Η δὲ ἐμοὶ κατὰ θυμὸν ἀρίστη φαίνεται βελή.

Vale. Lugduni Batauor. x. Kal. Octob. co. IO. LXXXIII.

EPIST.

EPIST. XIII. Brugas.

IANO LERNUTIO

meo salutem mitto:

QVAM recepi iam ipse. Hinc enim iure ordior: & gaudere te iubeo, mi Lernuti; quia à molestissimo morbo revalui, imò revixi. Ad fauces Orci destitutus mihi hos menses fuisse videor: ita me oppressuracula & obstructiuncula illæ internæ pessimis adfecerant modis. Et audésne credere? non leve momentum ad valetudinem meam habuerunt & litteræ tuæ, & carmen: illa amicissima, hoc scitissimum. nec fuerit unquam ut tam piæ, tam defertæ preces non audierit illa Dea, cuius sedem aptè in Fortunatis insulis ponis. Quæ autem illa tam audax Parca, quæ vincla inter nos abrumpere non parcat sanctissimi amoris? Quin audi me, & securus animi es:

Dî me tuentur, dis pietas mea

Curæ est: ———

& porro, ut spero, erit. Turba apud nos ingrauat, abiecit à spe pacis. quæ vereor, vereor autem? imò spero, uti brevi ciuciant me ad vos. procul enim futuri videmini ab hoc belli nimbo: qui imminet prorsum capitibus nostris. Sed quid ais? Doujane nuper apud vos? nec ad me? ô factum ab amico non amicum! Quod dixerit, subita res fuit, necessarius reditus: nihil audio. nuncia illi à me sodes, sexcentis versibus non luet hanc culpam. In Statium aliquid meditari te suadet mihi noster Modius. vix persuadet. cur enim cæles? & quidem cum tuo damno. Nam & mihi notata quedam ad sublimem illum & celsum poëtam (ita censeo & appello,

appello, non herclè tumidum:) & libri apud nos veteres, qui te iuvent. Innuē, mittam. Epistolica nostræ nondum emissæ. sed vix eas teneo: ita ituriunt. De quibus quid iudicaturi sitis, timeo. Alia enim quedam à prioribus meis hæc scriptio. cui nitor ille abest, & luxuria, & Tulliani cincinni: pressa vbiq̃ue, nec scio an quæsitæ nimis breuitas. Quæ me tamen nunc capit. Timanthen pictorem celebrant, quòd in eius operibus plus semper aliquid intelligeretur, quàm pingeretur: velim in meâ scriptione. Scali-geri ad Amorum illos * Triumuiros vidi, legi, p̃dant. In Propertio tamen traiectiones illas versuum crebras, mirari malim quàm imitari. Tis quoque non ita sentis? scio. sed ~~quædam tamen sunt, quæ in illis videntur, quæ in aliis non videntur. Quædam sunt, quæ in illis videntur, quæ in aliis non videntur. Quædam sunt, quæ in illis videntur, quæ in aliis non videntur.~~ Quæsitæ Aldi per epistolam, & Fuluij De Nummis. Muretus noster Orationes pangit & edit, & dat se in floridum illum eloquentiæ campum. ad famam consultè, inò & ad quietem. Nam Criticæ istæ tricæ quàm non latè se spargunt? quàm laboriosè colliguntur, & scribuntur? In quibus nos tamen etiàm, nescio quo fato an morbo, insanimus. Pergebam in hoc garritu. sed alius mihi in auribus garritus, nuntij ad excubias trabentis. Arma capio, pono stilum. Quid ais? satin' tuti Belgæ, hoc milite? Ite, dormite in vtramque aurem. Louanij. Idibus Junij. ∞. D. LXXVII.

* Notas eius ad Cæcilium, Tibullum, Propertium.

EPIST. XIV. Louanium.

MART. ANTONIO DELRIO
 Consiliario Regio S. D.

MIRA tua fides in me, mira pietas. amoris enim certè verbum leue est, in re quam rari pro fratre fratres audeant, pro liberis parentes. Me meaque absentis defendisti: & obiecisti te non molestius solum sed periculis, in hac flammâ rerum. Venisti ultrò ad meos, erexisti, securos esse iussisti: hoc tantum questus, quòd non indicassent. Itaque quòd res opesque mea salua, quòd scripta et libelli (id est, vita ipsa:) beneficium est unius tuum. Quid scribam? gratias agere me? ne concipio quidem: & affecisti me in summo beneficio vnâ hac iniuriâ, (quod olim ingeniosè ille ad Casarem) vt viuendum et moriendum mihi sit ingrato. Gaudere me tantum nuncio, meâ causâ, tuâ, sæculi. Meâ, cui is amicus obligit; tuâ, cui ea virtus; sæculi, cui hoc exemplum. Mea salus salue. Antuerpiæ a. d. IV. Non. Mart. Cl. Id. LXXVIII.

EPIST. XV. Ultraiectum.

IANO DOVSAE meo S. D.

SILENTIUM tuum mihi, Doussa, molestum: absentia multo magis. Ubi autem fides? intra dies octo expectari volebas te: menses ecce labuntur. Statueras hoc iam antea? an quid interuenit? an placent tibi nouitij isti & fallaces mores? An potius vxoris partio te detinet? quæ genuit tibi (ita audio) decumam iam prolem. Maeste hac fortitudine

titudine dicam, an fortunâ? virâque certè opus, nec minus
 hîc, quàm in agricultu, Labori & Euentu litandum. Sed
 tibi quidem propitius vterque deus: & gloria Majanissæ te
 manet, si sic pergis. Vide tamen ne dum assiduus nimis in
 illis vallibus, desertum eas nostros montes. Suspitor: &
 iure. Ut quid enim procaces illæ antea Musæ tuæ tandem
 silent? cur tribus his mensibus gutta nulla nos irrigauit poë-
 tici tui humoris? Emenda: & hîc & ibi vir esto. Libel-
 li etiam tui addicti Plantino, ubi sunt? Solue sodes, aut Præ-
 torem exspecta & suspensum capiti tuo libellum. Non
 enim differo, non protollo. Inducem Francofurto en habes.
 sed sterilem bonarum rerum: & nihil nundinæ istæ ad
 Phœbum. Melleri tamen Spicilegia edita, acutissimi inge-
 nij iuuenis: utinam rectissimi, vere addam! Sed profectò
 aut fallor in hac omniliteraturâ: aut ille valdè in censendo,
 & scribendo. Quales pleraque eæ coniecturæ? quàm non
 callidæ solum, sed calidæ? imò quàm audaces? Nihil crede,
 corrumpendis ista, siue perdendis potius libris litteris que
 sunt: si dimanat hæc labes. Et dimanabit. ita iuuentutem
 hanc video: & tantum ingenij specie blanditur hic calor.
 Iam stilus ille quis? doctus, antiquus, arcanus, inquires.
 Scio. sed quo tam doctus, antiquus, arcanus? Ego ille ipse
 qui aliquid hic capere me puto & sapere, sæpe quero aut non
 video eius mentem. Quæso, mittamus tenuem nimis sub-
 tilem que hunc colorem & Apellæas, vt sic dicam, lineas: &
 Venus nostrâ inspiciatur etiam à vulgo. Vt nihil minus
 expedit, quàm agrum optimè colere, (aiebant veteres:) sic
 censuerim de stilo. Nimis ornas? fucus & adfectatio ap-
 paret. Nimis attenuas? tenebræ & squallor. Modus au-
 tem in omni re optimus: etiam in epistolâ. quam finio, &
 te saluere

te saluere iubeo noue Hercules ~~Alfimum~~, ~~ne~~ matrum.
Lugduni nostræ, a. d. III. Nonarum Aprilium. ∞. 15.
LXXX.

EPIST. XVI. Ultraiectum.

EVERARDO POLLIONI meo S. D.

AMEA enim velut manus, à domo, & à discipli-
nâ. Vt statuarium opus suum delectat, si laudabi-
le: sic in te iure mihi placeam, si tu bonis. Quod futurum
omnino est, mi Pollio: si non audies solum præcepta que
crebrò dedimus, sed obaudies: ea que admissa in hoc pectus,
re exprimes & factis. Ad virtutem ante omnia tehorta-
mur: cui litteras istas seruire volumus, magnum vel in pa-
randâ eâ adiuumentum, vel paratâ ornamentum. Non
enim solum pulchrior comptior que per doctrinam virtus, sed
fortior: nec colorem modò ab illâ ducit, sed sanguinem &
robur. Egregiè noster Seneca: Etsi magis refert nostrâ
fortiores fieri, quàm doctiores: tamen alterum sine
altero non fit. Non enim aliunde animo venit ro-
bur, quàm à bonis artibus, quàm à contemplatione
naturæ. Quod ita verum scito, si doctrinam non hanc
mollem & amœnam solum intelleges, quam philologiam haud
malè appellamus: sed virilem illam magis & robustam,
que in naturâ aut animo occupatur, quam que philosophiam pro-
priè indigetamus. Illa enim sola, tantùm abest vt tutum
securum que te præstet inter hos vitæ fluctus: vt moueat
sæpe excitet que in ambitioso animo cupidinum nouas tempe-
states. Itaque vt nautis solitarium Helenæ sidus non placet:
non item mihi ista. Gemini illi sunt, qui cum apparuere,
D tranquil-

tranquillitatem nautis nunciant : tibi hæc duo, si iunges.
 Quod voueo ex animo: & in firmâ hac spe saluere te iu-
 beo carum mihi caput. Lugduni Batavor. III. Nonas
 Octob. 6. 10. LXXXII.

EPIST. XVII.

Delfos.

IANO GROTIO.

AT tu quasi ad Collegium etiam scribis : cui vitam
 fuisse te nescis, & obiisse illud te abeunte. Certè à
 nuptialibus tuis facibus, funerea accensa sunt Musis &
 quicquid hic fuit Musicorum. Rem dico. solutus dudum
 ille coetus: non tamen etiam vinculum amoris, quo inter nos
 ligati. Tu mihi sæpe in mente, rarò in oculis : nec leporem
 & virtutem tuam deleuerit ex animo meo vlla dies. non
 magis quàm tuo litterarum studia exciderint, etsi callide id
 præ te fers; & negas agnoscere te Deas, idque carmine,
 quod agnoscant ipsæ deæ. Abi Socratice noster cægor, &
 apud tam fidum age ex fide. Tu Musas, te illæ amarunt,
 amant, amabunt: & cum illis ego. Carmen totum appro-
 bum: nec Critica illi à me nota. Rem ipsam & argumen-
 tum vt meliùs nôrim, curabo: & legam quæ scripsit Bel-
 gicus hic Euclides. Nos Pindaricus ἀλέκτριπille ῥέσων respi-
 cere cœpit in parte. vtinam diffusiore paullo vultu, vt sa-
 nitas apud me sit leta, plena, firma. Quam tibi, vxori, li-
 beris (nonne rectè ita loquor?) opto. Lugduni Batavorum
 postrid. Kal. Sextil.

EPIST.

EPIST. XVIII. Lutetiam.

AVGERIO GISLENO BVSBEQVIO
Cæsareo Legato S. D.

NOMEN ipsum tuum in litteris ante legendum me adfecit, & lectio multo magis. Iudicium talis viri meritò magnum apud me est: & hæc tam proluxa benivolentia, quam solo animo meruisse me scio. Nam rem quidem tu auges: & facis tam liberali beneficij interpretatione, ut vltro obliger, & nouam gratiam debeam tibi. Quam ut prorsus soluam, ne exspecta. non est istarum virium, non item animi. qui magis magisque illigari tibi cupit, & nunquam dependere, vt pendeat à te semper. Luuij variantes lectiones ex codice Puteani quas submittis, gratæ mihi: etiam vtilis spero, post perfectum Commentarium Cornelianum, in quo vnus nunc sum. Absoluto enim eo opere, libens sanè manum & limam adiecerim vberrimo historicorum. Permittit iam valetudo: quæ non paullo melior, post iter Antuerpiense & haustum aura sicciore. Nam marina ista & palustris, nescio quomodo corpori huic non arnica. Sed quis in Belgicâ alius angulus ad quietem? Itaque ferimus, & hic hæremus: donec deo visum pacem huic Belgio reddere, & nobis veterem sedem. Quod, ut res sunt, vouemus potius quàm speramus. Amplissime & Nobilissime Vir saluæ, & inter cultores virtutis nominis que tui Lipsium non falso cense. Ludum Batauorum Non. Mart. 8. Id. LXXX.

EPIST. XIX.

Hagam.

THEOD. LEEWIO
Confiliario S. D.

IN silentio tuo, mi Leewi, mirabar, & (hanc enim libertatem amicitia mihi dat) indignabar. Sed indignatione tibi non ingratus, cuius fons ab amore. Iniuriam mihi ferre videbar, quia priuabas me hoc alloquio: quod etiam in negotiis occupationibusque meis usurpo cum libentia & voluptate. Veluti hoc ipso tempore, quo Plantinus cum genero apud me est: & eripit mihi non inuito optimam diei partem. Ego tamen scribo. de re priuata, valere me non optime, ut hoc anni labentis tempus fluxionibus meis ferè est infestum. De repub. nec multa nec bona. Hostis Ninouiam obsidere dicitur, & imminere mea Bruxella. certè copias colligit circum illam. Gallilente & frigidè agunt, nec pro ingenio gentis. Ita vides, mi Leewi, in longum trahi rem, & produci calamitates patrie iam exhaustae. Nec abiiciendus tamen animus. quem si ratio non adfectus subegit, ille est eritque in firmâ arce, quam nulli insultus, nulla vis perfringent. Sed opinio nobis hæc facit magna & metuenda, quæ ratione si examinas, leuia sunt. Bellum metuimus. ita enim accepimus à parentibus, ita à nutrice, ita à publicâ vulgi voce. Sed imponunt. Cur enim bellum malum? nempe quia vastitatem inducit, quia pauperiem, quia mortem. Atqui hæc ipsa mala non sunt, nisi malis. Quot viri boni beati que paupertatem appetiere vult? Litteræ ipsæ diuinæ eam nobis conciliant, ut re etiam ad caelos viam. Mors autem quid? metuenda viro? optanda potius: quia finis huius misere-

ius misera, & principium melioris vitæ. At enim hæc Philosophorum sunt, inquit, dictu pulchra, re & usu asper-rima. Imò, mi Leevi, communis hæc vox totius generis humani: quotiens abstersâ adfectuum illâ nube radius di-vine mentis illucebit. Sic tu, sic ego loquemur inuiti, si rem-pendemus ad veri iudicij lancem. Signum vis? Ecce pone mihi ex illo ipso corrupto & corruptore vulgo aliquem in morbo. spernet diuitias, spernet opes: sanitatem dumtaxat vouebit corporis & mentis. Scilicet serio cogitare iam de se cœpit admotus ad extrema: & inanium obliuiscitur, cum periclitatur de salute. Exsulant adfectus, cum ratio redit: & erigit attollitque se animus, corpore iacente. Ta-men sani redimus ad eadem omnia: quia litigium illud cum adfectibus fuit, non diuortium: nec proposito aliquantis per boni, sed metu sumus. Quare maneamus in hac viâ, quam institimus, segregandi nos à vulgo: nec id sermone tantum & velut in pompam fiat, sed reipsâ, & quod dicitur, Bonâ fide. Vacillamus, imò cadimus interdum? Surgamus, & citâ celeritate corrigamus, quod temporis ereptum lapsu. Viden' vt miles quoque, si cecidit, surgat alacrior, & ani-mos irasque sumat à casu? Idem nobis sit, & constanter pergamus ad illum Tranquillitatis interne portum, qui ve-rè efficit beatos. Vale. Lugduni Batavorum III. Idus Nouemb. ∞. IO. LXXXII.

EPIST. XX.

Brugas.

IANO LERNVTIO meo S. D.

DIMISI nuper à me Oudermannum vestrum sine litteris, valde præter meum votum. Sed mihi crede, ita distinebar, vt eius rei facultas mihi nulla. Nec nunc magna: (Plantinus enim apud me cum amicis est, quibus dies dandi penè toti:). tamen erigit & conari me iubet epistola tua, siqua alia, plena suauitatum. Vel illud de SVAVIIS tuis quàm mihi spirat! crede, quòd omnes Arabum diuitia, imò quòd ille ipse halitus à suaviorum deà. Tu tantùm perge, & damna me huius voti, vt citò teneam amplectar que libellum, & te in illo. Sed de titulo cur mutasti? Mihi simplicius suavius que inscribi SVAVIA videbantur, quàm funerea & atrà voce SECUNDI MANES. An frontes seueras metuis, & consultum tibi is modestià inscriptionis? Frustrà. quatenus ego gustum sumpsi, pura illa basia tua: quæ et Catones capere possint, & dare ipsæ Vestales. Denique quousque scribimus istis? paucis nobis potius. et da quod in sinu tenere Scaligeri possint & Turnebi. De Plantino, verum est. ædes hinc conduxit sanè amplas, et partem vacantem Typographiæ transferet istuc. Aliquid ea res fortasse me excitabit ad lucubrandum: cum interesse editioni libellorum nostrorum licebit, imò præesse. Nam aliàs, & valetudo sæpe illud igneum, quod in nobis, retundit: & iudicia hæc multorum aut maleuola, aut malsana. De Germanià quidem audistin? Proscribere misellam Satyram nostram nuper. voluere & eicere edicto extra imperij fines. O pisces, pisces! non hæc aqua,

hæc aqua, in quâ vos natetis : & magis vobis faciente
 ab Cithærone liquor, quàm hic ab Helicone. Sed feramus:
 & quoniam coepimus, aremus etiã hoc litus. De Vena-
 tione in manus iam sumpseram, & eram in secundo libro:
 reieci, & iterum daturus me videor in torporem. Catarrhi
 mei id faciunt, statim mihi sub hoc tempus & solemnes. A
 Scaligero nuper litteræ edit De Emendatione temporum, &
 promittit breui exemplar. Vale mi anime, cum animã
 tuã, & cum iis qui ex felici vestro cœtu. Lugduni Bat.
 III. Id. Nouemb. 8. IO. LXXXI.

EPIST. XXI. Antuerpian.

HIERON. BERCHEMIO IC.

NIMIVM vrges, mi Berchemi, de Jmitatione. nu-
 per omnibus sermonibus, nunc epistolis hoc agis.
 Quid censes? aliquos thesauros mihi esse doctrinæ recondi-
 tæ? erras. siquid in hoc genere posse tibi videtur, magis à
 casu siue naturâ est, quàm ab arte. Et tamen quidquid illud
 est quod sequor, quod teneo; non vltra celabitur. & proxi-
 mã epistolã præcepta aperiam, ad quæ stilum meum fingo &
 conformo. Tu Minerva, sis, parã doctori novo. ~~Sed
 ab hoc faciente mihi Cithærone Helicone. Sed feramus:
 & quoniam coepimus, aremus etiã hoc litus. De Vena-
 tione in manus iam sumpseram, & eram in secundo libro:
 reieci, & iterum daturus me videor in torporem. Catarrhi
 mei id faciunt, statim mihi sub hoc tempus & solemnes. A
 Scaligero nuper litteræ edit De Emendatione temporum, &
 promittit breui exemplar. Vale mi anime, cum animã
 tuã, & cum iis qui ex felici vestro cœtu. Lugduni Bat.
 III. Id. Nouemb. 8. IO. LXXXI.~~
 magnum

— ~~antuerpianam~~

~~Ab hoc faciente mihi Cithærone Helicone. Sed feramus:
 & quoniam coepimus, aremus etiã hoc litus. De Vena-
 tione in manus iam sumpseram, & eram in secundo libro:
 reieci, & iterum daturus me videor in torporem. Catarrhi
 mei id faciunt, statim mihi sub hoc tempus & solemnes. A
 Scaligero nuper litteræ edit De Emendatione temporum, &
 promittit breui exemplar. Vale mi anime, cum animã
 tuã, & cum iis qui ex felici vestro cœtu. Lugduni Bat.
 III. Id. Nouemb. 8. IO. LXXXI.~~

~~magnum~~
~~antuerpianam~~
~~Ab hoc faciente mihi Cithærone Helicone. Sed feramus:
 & quoniam coepimus, aremus etiã hoc litus. De Vena-
 tione in manus iam sumpseram, & eram in secundo libro:
 reieci, & iterum daturus me videor in torporem. Catarrhi
 mei id faciunt, statim mihi sub hoc tempus & solemnes. A
 Scaligero nuper litteræ edit De Emendatione temporum, &
 promittit breui exemplar. Vale mi anime, cum animã
 tuã, & cum iis qui ex felici vestro cœtu. Lugduni Bat.
 III. Id. Nouemb. 8. IO. LXXXI.~~

~~De rep.~~ De rep. quid scribam? manus mihi labat, & ingemisco. Carcer ille novus tot Lentulorum quò erumpet? de quibus ambigua hęc fama. alij emissos dicere, alij artius teneri: hi culpam affingere, illi demere. Omnia incerta mihi, præter illud: quod omnino futurum video, vt plebecula illa aliquid plus faciat. Habet hoc semper nova libertas, vt ad licentiam facile deflectat: quid censes de vrbe, cui insitum & fatale, turbare? Ut fistula diu interclusa aut intercepta turbidiores aquas emittunt: sic isti actiones, aliquamdiu pressi. Sed nos quoque hęc in metu. Quidam inter optimates partium non optimatum: qui, vt cum Pindaro dicam,

* Non iustitiae rectum murum, sed oblique fraudis incandunt.

* ἔ δίκας τεῖχος ὑψίων, ἀλλὰ χολίας ἀναβαίνουσι ἀπάτας. Plebs ista mollicula. quid augurer? hostis tantum adueniat: ego tibi spondeo, non fore hic Numantiam aut Saguntum. Cometam & nos per hos dies vidimus: immanem, dirum, & facie haud sæpe visitatâ. Quid portendat, quæris? Chaldeus non sum, nec cæli signa cognoui: tamen hoc vetus noui,

Οὐδεὶς κομήτης ὅστις ἔ κελὸν φέρει.

cui versui magis quàm Aristoteli credo, qui hæc talia ad causas fortuitas refert & infernas. Quid tamen aut quibus minetur, distinctè nouit ille Prudens futuri temporis arbiter: ego communiter, non referre eum aureum sæclum. Vale. & illustri Comiti tuo à me salutem. Louanij III. Id. Octob. 8. IC. LXXVI.

EPIST. XXII. Duacum.

PHILIPPO LANOYO,
Nobilissimo iuveni S. D.

IN Italiam cogitare te audio, nobilissime iuuenum: & audio volens. Placet ea mens, quam agnatam scio non nisi optima cuique menti. Humiles istæ & plebeia anima, domi resident & adfixæ sunt suæ terræ: illa diuinior est, quæ cælum imitatur, & gaudet motu. Itaque siue prisco siue nostro æuo, peregrinati ferè sunt viri magni. Sed ista hic cautio: ut id fiat non cum voluptate solum, sed cum fructu. Vagari, lustrare, discurrere quiuis potest: pauci indagare, discere, id est, verè peregrinari. Ut tu id possis, finem verum fructumque ante omnia mihi propone, quem is petiturum. Ut enim ij qui iaculum mittunt, non in vanum dirigunt, sed scopum præspeculantur ad quem collineent: sic tu præfisi, quid peregrinatione istac quæras. Duo, nisi fallor: utilitatem, & voluptatem. Non enim hanc solum. nec ut coronarij bellissimas saltem herbas florésque struppis aut coronis innectunt, salubrium nullâ curâ: ita hic tu. Quin contrâ potius, plura ad mentem ac salutem referes quàm ad sensus aut ad spectum. Ac de voluptate aliquid dicere vacuum sit. cum ea sponte obuia: nec quisquam tam lapis aut frutex, quem non titillet ac flectat amœna illa variaque spectio gentium, urbium, locorum. Natura scilicet illuc aurigatur, nec duce opus vllâ ratione. At in utilitate laborandum est. quam nec secuti omnes, nec qui secuti, adsecuti. Eam tibi ingero, & triplici hoc limite de signo, Prudentiæ, Scientiæ, Morum. Hæc enim omnia peregrinatio

E. adferre.

adferre debet; si consilio, si ritè instituta. Ac Prudentiam ab eâ peti, Homerus nobis satis auctor, ille non poëtarum solum eximius, sed, me iudice, sapientum. qui cauta illi Ulysæ prudentiæ quam aliam causam ubique tribuit, quàm quòd πολύτερος: quodque, ut ipse ait,

* Multorum mores hominum & simul opida vidit.

* Πόλλων ἀνδρῶπων ἰδεῖν ἄλλα καὶ νόον ἔγω?

Et verè. Instituta enim illa varia gentium, ritus moresque hominum, formæ civitatum, incredibile est ad iudicium & prudentiam quàm potenter possint. si tamen non visa aut libata ea leuiter, sed admissa, retenta, & collata inter se examinis quâdam lance. Quod ante omnia tibi censeo faciendum. Vide inquam, audi, iudica: nec conquire solum hæc talia, sed in ea inquire. Et inquisitio quidem à te & tuâ mente erit: conquisitio, ab hominibus esse debet, aut à libris. Nam & libri ferè siue historia peculiare suis quibusque locis & linguis sunt, quas indagabis: & homines ævo & usu prouecti non deerunt, à quibus percontando discas. Et si enim modestiam & silentium iure tibi suadeam: tamen nihil abnuo, quin per iter fræna sæpe laxes effræni illi membro. Ius tibi sermonis, non in viâ solum (si qui eiusmodi comites) sed in hospitio sit: nec ante mensam modò, sed in eâ, & post eam. Sed sermonis ius intra hos fines, querendi de moribus, legibus, facie cuiusque vrbis. addo & de Principibus, bellis, casibus, aut siquid euentuum magis insigne. Hæc notabis, hæc sepones. certus ex iis civilem illam prudentiam inseri, tacitâ quadam vi & viâ. Ut enim herbas, ut arbores, crescere non cernimus, sed creuisse: sic factam hanc prudentiam potius, quàm fieri. Atqui incrementum & irrigatio illi, ab his inquisitorij, ut sic dicam, humoris guttis: quas altè perbibit melior animus, & paulatim

paulatim madescit sapientis iudicij succo. Atque hæc de
 Prudentiâ dixerim: verbis parcè, rebus ampliter, si rebus
 experiris. Ad Scientiam te nunc eâdem manu duco. Quam
 mirè fortasse, quòd peregrè quæram. cum domi illi sedes
 potius; & hæc litterarum studia quiete secretòque magis
 gaudeant, quàm motu aut discursu. Sed desines huius ad-
 mirationis, si animum flectes ad duplicem, quæ ad Scientiam,
 modum. Aut enim ab Auribus ea, aut ab Oculis est: à
 Doctore dico, aut à Libris. Et de libris quidem, nemo it-
 negatum quin domi habeantur tractenturque melius: in do-
 ctoribus, aliter esse ratio suadet mecum. Quæ enim illa,
 obsecro, tam felix regio, quæ felicissima omnia ingenia inclu-
 dat? Quin sparsa illa: & deo dispensante, sua cuique ter-
 ra velut gemmula quæ illustret. Hanc audi, hanc audi: & è
 sacris illis pectoribus, hianti ore bibe abdite doctrinæ fon-
 tes. Quis non à Turnebo aliquo doctior redeat? prudentior
 à Sigonio? disertior à Mureto? quorum ego non auditum
 solum magno emerim, sed visum. Quòd si notitia etiam
 aliqua tibi cum iis accedet (& id pronum apud tam huma-
 nos:) deus bone, quæ occasio hîc tibi discendi & ditescendi!
 quot gazas legere & recondere cottidie poteris latentium
 litterarum! Mecum vides. tu arripe tantum: & me aucto-
 re, in usum eiusmodi virorum omni arte irripe, vi irrum-
 pe. Nusquam meliore damno frons ponitur. Hæc Plato-
 nis, hæc Pythagoræ, Democriti, & aliorum sapientium
 mens fuit: qui relicta pennis artium Græciâ, non ad cultos so-
 lum, sed ad barbaros peregrinati, acri quodam cupidine dis-
 cendi. Jam & alia ab Oculis utilitas: qui hîc tibi soli &
 nudi ad Scientiam sæpè duces. Italiam ecce nunc adis. illam
 frugibus, viris, opidis cultam, illam famâ inclutam scriptis-
 que. In:

que. In eâ non vestigium usquam pones, non oculum
 flectes, quin monumentum aliquod premas, aut memoriam
 usurpes, ritus siue historia prisca. Illic Thrasymenum mi-
 serantibus oculis subucies, aut æternum imperij vulnus Can-
 nas: hic magis lætis, Albanum, aut Tybur, aut nobiles Ba-
 ias. Plinij alibi mansio, & Virgilij aut Propertij patria
 tibi ostendetur; alibi rudera Varronianæ aut Tullianæ vil-
 læ. Quanti est quàm arcani gaudij ista visio? cum non
 animo solum, sed penè oculis sese inferunt manes illi magni,
 est sola premimus pressa toties ipsis. Iam coloniæ illæ vete-
 res, iam templa, theatra, arcus, sepulcra, lapides, quem non
 est doceant mirificè est delectent? Doceant dico. quia re-
 vera notata aut exscripta hæc talia, mirum quantâ luce men-
 tem perfundant, trepidantem per veterum scripta. idque
 experti dicimus ipsi. Ut omittam etiam illud commodum.
 quod nescio quomodo attollatur est grandior sese fiat ani-
 mus, ad spectu tot sublimium est grandium rerum. Cupidi-
 nem veræ virtutis est gloriæ ingenerat, visa toties aliena
 gloria est virtus. Ad mores iam venio, qui postremus
 mihi locus; tibi, siquid sapias ô adolescens, primus. Ab hoc
 enim scopo si aberrasti, aberrasti ab aliis: est inutilis, imò
 noxia, scientia omnis prudentiaque est, secreta à probitate
 morum. Cetera speciosa puta, hanc necessariam: illa ad or-
 natum adhibe, hanc ad salutem. In moribus autem duplex
 mihi præceptio: est ut bonos rectosque ubique adnotes,
 est fugias malos est detortos. Sed in bonis, ne mentiar,
 haud magna fortasse peregrè copia est. Latent enim plerum-
 que verè probi: est in pectore intimo domicilium Virtus
 habet, non in vultu aut fronte. atque inde ut extrahatur,
 usu opus est notitiâ quadam propiore: ad quam peregrinan-
 tibus ra-

tibus raro accessus. Tamen elegantia quaedam morum & comitas, & externa quaedam, ut sic dixerim, virtus, quin apud externos iure quaeratur, non negabis. Quid in cultu, vestitu, actionibus deceat, quae Veneres & lepores in sermone aut gestu, docere te rite politiores illae gentes possunt, Itali, Hispani, Galli. atque ita rus illud nostrum apte saepe diluas quaesita ista urbanitate & peregrina. Sed quaesita, non adfectata, usurpata modice, non ostentata: alioqui nihil comptu eo incomptius, elegantia ineptius. Risimus non semel eiusmodi histriones, qui ab Italia aut Gallia novi, gestus nescio quos mimicos moleste usurpabant, & delicias parum non dicam civiles, sed viriles. Tu haec fuge. & imprimis vera & interna animorum vitia, quorum ubique larga & obuia seges. è qua ne quas spicas imprudè colligas, magna mihi pro te cura, imò metus. Admittimus enim nescio quomodo & combibimus facile peregrinas illas culpas, siue quia novitate aliquà blandiuntur, siue quia specie virtutum. Atque ut venena vinis admixta, medicorum scito, perniciousè & perniciosè penetrant: sic peccata haec adsita virtuti. Ferè enim ita fit: ut in qua gente vitia certa increbuerè, mores iam vocentur, nec in veniam modo veniant, sed laudem. Adde, quòd natura ipsa proniores nos ad mala imitanda. Ut pictor, levi manu & volante penicillo, rugas, verrucas, naevos in facie exprimit, haud tam facile ipsam: sic probitatem laboriosè imitamur, nullo negotio maculas illas animorum. Aduigila hinc igitur: & iam-antè seriò provide, quae vitia cognata vel amica cuique genti. Quis enim neget? ut hominibus singulis, sic populis suae laudes, suae labes. Galliam ecce cogitas? levitatem & vanitatem etiam, quae in pleràque eà (omni, falsò dicam)

gente. Italiam? proteruiam in eâ & libidinem. Hispanias?
 typhum quemdam & Africanum fastum. Germaniam?
 comessationes & ebrietatem. Quae velant illi, scio; & co-
 mitatem, fiduciam, grauitatem, hilaritatem interpretantur
 falso. at tu vitabis, nec in venas rapies peruersi iudicij aurâ
 blandientem pestem. De moribus tantum est. & pertexui
 hanc telam: nisi quod leue parergum illi addam de Italiâ
 ipsâ. Laxat enim nescio quomodo vela huic stilo, prouehit-
 que longius amor & cura tui. In terram is igitur terrâ istâ
 meliorem, fateor; gentem gente nobiliorem: haud scio an pro-
 bam magis, an fidam. Ingenium, & subtilitas, & magni
 erectique animi in illis locis habitant: non semper puri, sim-
 plices, & ad Gallicam istam niuem. Ideoque incautis &
 apertis nobis nonnullum ibi periculum, & quidem à dupli-
 citelo. Nam & inter viros multi tecti, callidi, periti si-
 mulare: & inter feminas, forma conspicua, sed lasciuæ &
 procaces. Hic Scylla, ibi Charybdis: & duo hæc discrimi-
 na vt enauiges, opus non prudentia quadam solùm, sed di-
 cam fortuna. Prius tamen illud me angit minus. quod
 amoliri magnam partem posse videor cauentibus quibusdam
 præceptis. Nam contra insidiantes illos aut simulantes,
 quidni firmum scutum à simulatione item aliqua sit? (res
 mihi esto inter Cretas. Nec viam tibi tamen ad fraudes
 præco. absit. sed vt medici, venena quaedam venenis pello,
 in salutem tuam non in noxam. Ad minutas & innocentes
 quasdam simulatiunculas te voco: nec ad alienas insidias, sed
 ad animi tui opportuna tegimenta. In Italiâ totâ tria hæc
 mihi serua. Frons tibi aperta, lingua parca, mens clausa.
 Cornis & communis vultus aduersus omnes sit, animus ex-
 tero nulli pateat: & velut in theca clausum eum habeas,
 dum re-

dum redeas ad notos animos & verè amicos. Epitharmæ
 Sapientiæ ille neruus hic valeat, Nulli fidere. Nisi facis:
 non vnus Vlysses Aiacem te circumueniet; & dolorem no-
 bis debes, illis risum. Atque hæc tamen cautio mea pro-
 priè in vulgus Italorum dirigitur. Nam de nobilibus cur
 diffitear? reuera optimates illi pterumque optimi: celsi, alti,
 sinceri; virtutis, gloriæ, litterarum amantes. In vulgo ali-
 ter esse obseruauimus, qui fex & limas, & verè vulgus.
 Itaque in illis; vetus Italicus aut Romanus sanguis ferè ap-
 paret: in istis, peream, nisi claræ reliquiæ (fidenter dicam)
 Gothorum, Vandalorum. Iam contra telum alterum quæ
 muniam te, aut moneam? Ita sim saluus, vt opto potius
 quàm spero te hic planè saluum. Tantum mihi metus &
 ætas tua facit, quæ in ipso æstu: & illæ non dicam feminae,
 sed Veneres, Venetæ aut Romanæ. In naturâ tantum tuâ
 spes omnis præsidij hic, & voluntate. Quarum si alteris-
 tra ad calidas & callidas istas Solis filias inclinat: quis ho-
 minum te seruet? certè rues: nec vlllo præceptorum suffla-
 mine te sistam. Tamen ne nihil dicam aut addam: ecce ar-
 maturam à me duplicem, Oculis Auribusque. Oculos in-
 quam, primùm mihi claude, & auerte longè ab illecebroso
 hoc adspectu. Aditus enim mali morbi hinc est: nec amor
 aut cupido facile irruerit, nisi per geminas has fenestras.
 Sed & Aures etiam muni, contra omnes non Venereos so-
 lum, sed paullo magis venustos sermones. Ij sunt enim qui
 titillant, qui excitant: & vt cupere ab aspectu est, sic vel-
 le ab auditu. Igitur vt athleticis olim, munimenta quædam
 aurium adponi mos (ἀρρωτίδας vocabant) ad vitandos
 ietus: sic tu hoc firmum contra amatoria vulnera habe ve-
 lamentum, Amatorium nil audire. De hominibus dixi
 (quæso

(quæso ne cum invidiâ cuiusquam aut irâ: quia liberè aliquid protulerim fortasse, nihil acerbè aut malignè:) adiungam & aliquid de locis. Qui varij in Italiâ omni & publici: vt non iniuriâ deliberes, quem præferas ad videndum, siue habitandum. Et meo quidem sensu (vidimus enim plerosque omnes, & trivimus) prima tibi vel antiquitatis causâ, adeunda Roma est: adeunda tamen, non habitanda. Confusio enim ibi & σύγχυσις, aëris & morum haud pura puritas: & quod verissimè à Varrone dictum, turba turbulenta. Loca igitur illa prisca & vetera, monumenta ac rudera,

— & campos vbi Troia fuit,

cùm lustratus satis & veneratus fueris: Neapolim mihi abi, & paulisper inside illam nobilens, illam cultam, illam amœnam. Per quam viam deliciae locorum multæ, quas omitto. sed si inhabitanda diutius Italia est, in Tuscos mihi redi, & illos incole, linguæ, aëris, morum causâ. Omnia hæc ibi pura. Quod si de opido etiam queris: Florentia mihi aut Senæ placeat: & magis istæ. At iam in abitu & reuersione, Bononiam amicam studiis libens videbis, & eâdem laude insigne Patavium. quibus cùm dies aliquot dederis, non pigebit in urbe maris dominâ (Venetias dico) lustrandâ ponere septimanas. Heu ad invidiam pulchra, opulens, felix vrbs! minus tamen ad nostrum Genium, quia Mercurio amicior quàm Minervæ. At in exitu grande illud & diffusum Mediolanum te capiet. in quâ fine Italiæ, finis mihi epistole. Deum supplex precabor vt te seruet, & tu ista. Vale Nobilissime iuuenis, vale, vale. nec deus mihi * auguria perficiat, quæ in tristi mente. Antuerpiæ IIII. Nonas Aprileis ∞. IO. LXXVIII.

* Certè vera. obiit enim ea ipsâ peregrinatione, princeps nostræ iuuentutis.

EPIST. XXIII. Ultraiectum.

IANO DOVSAE S. D.

HEVUS tu, sacrificia. Lipsius etiam vivit. Discrimen
 igitur tibi? inquires. Grande, capitale, mi Doussa:
 & quidem sine crimine discrimen, à scriptis iterum meis,
 non a jactis. Satyram ego nuper scripsi, & illa me panè
 proscripsit. locari me putas? verò, serò, à gravibus, imò
 à grandibus viris res agitata: à proceribus imperij: tanquam
 in lesò aut turbato publico statu. Suspendo adhuc te. rem
 habe. In iocis illis Menippæ nostræ aliquid est de lauru
 poetarum, quam largitur Cæsar. Ab eâ iste ignis. Aiunt
 ignominia à me affici uniuersum id genus: aiunt Cæsarem
 ipsum aspergi iniuriâ, quasi non id ei ius aut potestas. Ita-
 que à Legatis ipsis Cæsaris litteræ subitò Francofurtum, quæ
 grauitèr me accusarent, miserentur: & Satyram ipsam
 priuatum irent publicâ luce. Hæc audis? hæc credis? Non
 ego ipse: nisi litteras eas vidissem his oculis, tenuissem hac
 manu. O seculum, ô viri! Ite vos docti, vigilate, scribite:
 & profanâ, subite hanc flammam. Et tamen utcumque
 calumniarum ferax æuus: quis materiam iis censuisset in re
 tam leui? Nisi si hoc proprium mihi fatum, vt ex candore
 istarum niuium oriatur semper aliquis ignis. In Epistolicis
 meis nonne simile? Benè certè sperare de iudiciis posterorum
 debeo: cui tam iniqui sunt viui. Tu vide, ride, & si vir
 es, pro Satyrâ nostrâ Satyram in saturos illos scribe. Non-
 ne enim, nostrâ? tu certè eius magna pars es. Vale mi ocu-
 lissime. Lugduni Bat. III. Kal. Iulias ∞. IO. LXXXI.

EPIST. XXIV. Londinium.

~~Georgio Rattalero~~

~~M~~ ~~Valde alienus à Gratiis omnibus sit, Vir Amplis-~~
~~sime: cui non est litteræ tuæ gratæ, & hæc ad ami-~~
~~citiam invitatio, tam amica, tam honesta. Quam quod prior,~~
~~quod utrò suscipis: iure magni facio, qui scio quàm tu ma-~~
~~gnus. Et amavi quidem te, imò colui iam pridem, tacito quo-~~
~~dam sensus: qui diu inclusus, libens nunc se proximit & exspi-~~
~~rat ad hanc suavem benivolentiæ tuæ auram. Cui tamen~~
~~non dicam paria, sed maiora facio: quò plures mihi ad amo-~~
~~rem est estimium tui causæ. Doctrina, dignitas, virtus,~~
~~& ante omnia hæc humanitas: quâ trahis &nectis me~~
~~tibi adamantino quodam vinclo. Quod nulla vis, nulla~~
~~fraus, laxabit aut soluet, donec~~

EPIST. XXV. Ultraiectum.

GEORGIO RATALERO Præsidi
 ibidem Consilij Regij S. D.

VALDE alienus à Gratiis omnibus sit, Vir Amplis-
 sime: cui non est litteræ tuæ gratæ, & hæc ad ami-
 citiam invitatio, tam amica, tam honesta. Quam quod prior,
 quod utrò suscipis: iure magni facio, qui scio quàm tu ma-
 gnus. Et amavi quidem te, imò colui iam pridem, tacito quo-
 dam sensus: qui diu inclusus, libens nunc se proximit & exspi-
 rat ad hanc suavem benivolentiæ tuæ auram. Cui tamen
 non dicam paria, sed maiora facio: quò plures mihi ad amo-
 rem est estimium tui causæ. Doctrina, dignitas, virtus,
 & ante omnia hæc humanitas: quâ trahis &nectis me
 tibi adamantino quodam vinclo. Quod nulla vis, nulla
 fraus, laxabit aut soluet, donec

Lumine adempto animam moribundo corpore
 fundam.

Idque

Idque tibi non per epistolam scriptum, sed velut per syngrapham volo sponsum. Tu mihi queso responde: & hunc, ut sic dicam, amoris novi fruticem, quem tam amanter eduxisti, euocasti, alere & fouere perge beniuolentiae tuae radiis, o Belgij & meus splendide sol. Vale. Lugduni Batauor. Postridie Kal. Augusti ∞. 10. LXXX.

EPIST. XXVI. Hagam.

THEODORO LEEWIO
Consiliario S. D.

MAGNUM illud Antuerpiense facinus, magnum. dicerem & malum, si de causa mihi liquido constaret aut fine. Sed tamen hoc ipso malum, quod malum imò exitium patriae trahet secum. Heu, quae videmus! quae audimus! quam inopinata! quam obliqua! quam non pro veteri fide & more regum! Nec tamen, mi Leeui, deicere. erige te potius: & ut palma, attollat se animus contra noxum hoc pondus. Inspice ludibria rerum humanarum, & aleam ambiguae Fortune: quae gaudet iactum aliquem ex occulto iacere, nec exspectandum. Hinc ille vulgi stupor & querela, Quis putasset? quae non cadit in mediocriter sapientem: qui iam ante ita meditatus, ut sciat haec & deteriora posse euenire. Ut in bello, etiamsi hostis absit, semper excubiae: ita vigilat ille contra improvisum omnem ictum. Quis fuit ille dies, cum hic & alibi insulae totae aquis absorptae, aut vrbes terra motus? Quis eorum qui tam magnam ruinam perierunt, id putasset? Nec exempla nobis desunt istarum, quas patimur, cladum: sed ipsi nobis. qui, insito à natura vitio, promi semper ad spes meliores. Quas coërcere tamen potius

F 2

sit, &

fit, & laxiores habenas permittere timori. Non deerit
consilium aut solatium illi animo, qui timuit quidquid potuit
timeri. Iure à Romano sopho laudatur is versus,

Cuius potest accidere, quod cuiquam potest.

Quem velim impressum tuæ menti, unà cum amore mei.
Vale. Lugdun. Pridie Kal. Febr. ∞. I. LXXXIII.

E P I S T. XXVII. Brugas.

LERNVTIO, ET GISELINO.

SALVETE meæ animæ. ita enim meritò vos appellem,
quia quamdiu istic fui, vixisse videor: nunc vitâ frui
quasi per vmbra. Circumagunt me hæ turbæ in Numida
morem: & adhuc discurre sine lae, sine certis sedibus. quas
tamen positurus in Batavis videor, Ordinum vocatu, &
stipendio sanequàm honesto. Sed temporaneas, non perpe-
tuas: saltem,

Dum hæ consulescunt turbæ, atque iræ leniunt.
Aliter videtur quibusdam è meis, qui in mutatione hac re-
rum ad dignitates & splendores vocant. Videatur. mihi
stat vetus illud decretum meum, reipub. tam confusa non
misceri. Orpheus ille vester Lugduni est, & (invideo vo-
bis hunc risum) partes has simulat, & ambit professionem.
Exambiétne? non, si Batavos novi: in quibus certè plus-
culum, quàm pro veteri verbo, auris est & cordis. Eury-
dice etiam eius hïc. & illa professionem. O Doufa, vivis
& Satyræ non scribis? Sed ridebimus coràm. Ita enim de
vobis recepit mihi Winterus vester, adulescens ad probus
& perhumanus. Facite, & properate ad hæc Neptunia
loca: in quibus ego cum Doufâ tam arctè, tam avicè, vos
amplectè-

amplectemur, quàm Amymonem suam illeipse Neptunus.
 Sed hospitium quidem vobis (ita iubeo) apud me erit: fa-
 miliare scilicet & sobrium, nec propter vos maiorem fu-
 mum vicinia videbit. Properate tantùm. quod ut ma-
 gis faciatis, nuncio accepisse me nunc nuper Lutetiâ à Py-
 thæo Trochaicum vetus, cui titulus Peruigilium Veneris,
 elegans & scitum carmen, & dignissimum illâ ipsâ deâ.
 Plura non addo. Venite, videte, valcte. Lugduni Bat.
 Kalendis Veneris. ∞. 10. LXXIX.

Sed heus tu, Lernuti! est quod à te seriò petant mei hor-
 ti. non magnum aliquid, sed illud idem quod hortus tuæ,
 Seminari. Itaque siquid seminij tibi superest, non illius
 Plautini (apage nuptiales tuas nugas) sed istius hortensis:
 queso, hoc nuntio mitte. Habeo enim & colo hîc in ipsâ
 vrbe hortum, amœnum potius quàm grandem, concessu no-
 stri Hauteni. Pro eo ad Venerem natum mihi herè hoc
 Carmen. quidni enim friuola mea mittam, ut eliciam gem-
 mular tuas? Ita callidè captator sum: nec nego.

AD STELLAM VENEREM
 PRO HORTO.

ALMA Venus, quæ cęlorum colis ardua templa,
 Quæ maria ac terras vitali semine comples:
 Quâ sine nec flores hortos, nec gramina campos
 Vestierint, neque frugiferas animalia terras,
 Quæ ve solum pedibus fulcant, quæ ve aëra pennis:
 Tu dea tu faulrix hortorum in cultibus esto,
 Adspiresque meo numen genitale labori.
 Nam sine te nil Flora potest, nil flaua Segestis,

Nodutisq̄ue herbæ pubenti optabile numen.
 Pelle malum virus à floribus, imbricatorq̄ue
 Ne noceat Aquilo, neu grando, neu robigo,
 Effice. diua potes. Solis Lunæq̄ue potestas
 Te superà: sed consensu tua tertia regna.

* Ad clarorem
 stella
 Veneris hæc
 referenda.

Nec * tibi Mercurius certauerit, aut tibi Mauors:
 Ipse tuo fasces submittit Iupiter igni.

Interea, dum nos fera mœnena militiai
 Exercent, lituiq̄ue vocant ad ciuica bella:
 (Patria da veniam) Hauteni securus in hortis
 Ipse habitem, fallatq̄ue meos cultura dolores.
 Non ego Bellonæ sum victima, non ego Marti
 Miles: nascentiq̄ue alius mihi risit Apollo.
 Sat patriæ Belgisq̄ue datum, si fama Camœnæ
 Nostræ erit, atque aliquis venienti Lipsius æuo.

EPIST. XXVIII. Herbipolim.

FRANCISCO MODIO S. D.

ERGONE viuis Modi, & nos amas? De utroque
 enim ambiguos reddebant & locorum interualla in
 quibus agis, & silentium quo tamdiu non iustè vsus. At
 nunc emendaſti, & longâ epistolâ cessationis culpam eluisti
 in parte. nam totam tum demum, si perseuerabis. Et quan-
 quam remotum te doleo seiunctumq̄ue à nobis: tamen quòd
 in iis locis, & apud eum virum es, lenit desiderium, gau-
 dium imò adfert. Amo enim, amo, Germania illum tra-
 ctum, in quo beatè viximus olim ipsi: & gratulor de hospi-
 te, qui, vt scribis, tam benignus in meliores Musas. Sæpe
 apud notos prædicari, sed parum credulos, Homines etiam
 illa tel-

illa tellus alit ingenio doctrinaque pares nobis, fide & virtute meliores. Experiris ipse: & magis experieris cottidie, si omiffa inanium specie, de re iudicabis ex re ipsa. Interea vides portum aliquem & receptum in his studiis esse, per res adflictas: nec vanum illum quicumque scripsit,

* Τὸ τέχνην γὰρ πάντα γαῖα ἐντρέφει.

* Artem minutam terra quavis educat.

Ego quidem auctor tibi sum non commouendi ex iis locis, donec Belgio huic fiducia status melioris. Nam nunc quam fluctuemur, vides. Fœdera & domini nom: & omnino aut mystatio, aut interitio rerum. Sed malo aliquid de studiis. Tacitum ad me, siue Eclogas potius tuas in Tacitum, si mittes, gratum: & utar, non sine memoriâ eius, per quem utar. Paramus enim iterum vulgare Commentarium nostrum, sed auctiorem. Habemus & libros duos De Venatione iam adfectos, Saturnalium priorem (quæ dilaudas) titulo & exemplo. Sed & de Epistolis meis edendis aliquid cogitabam, siquas colligere aut seruare potui in hoc naufragio nostrarum rerum. Quæ mens iniecta mihi nuper, non nego, per Italos: quorum Epistolas ambitiosè editas vidi, & (liberè dicam) non inuidi. Cur enim? A verbis cultas eas censeas? sæpe nec Latine sunt. A sententiis acutas? torpor & tepor merus est. O Italia, ubi Politiani tui, aut Barbari? defecisti. & hoc sæculum ambitionis & fuci aliquid fortasse plus habeat, re deseritur & seriâ illâ doctrinâ. Etiam Agellius nobis nuper in manibus: deposuimus, postquam alius audiimus eam esse curam. De Matulis illis & Petreis, iam aliquid inaudiueram. sed quid? etiam illæ nitedulæ extrahi volunt è suis senticetis? à me frustra. Tu tantum purga me calumniarum eiusmodi apud Posthium: & animum hunc illi aperi candidiorem

vestrâ

veſtrâ niſe. De poëtis Germanis aliquid dixi aut ſcripſi: at non de germanis, inter quos mihi ipſe. Fucos & dehoneſtamenta poëtarum ſaltem tetigi: quorum fertilis ſanè illa ora. Vidimus nos, & vides ipſe. Quis non ibi ſomniaſſe vult in bicipiti Parnaffo? Itaq. vates omnes audiunt, & prodeunt: & compti ſublimes que multi cum Caſare à ſua lauru. Quos non equidem ſperno aut rideo: hoc tantùm iis inſtillo, Laurigeri multi, pauci Phœbi. Quin re plerumque didici, minimè re poëtas, qui titulo illo & nuncupatione. Extrema tua epiſtola pupugit me de M. Antonio. Ftâne eſt? abiit? certè doleo. Nam æmulatiunculas illas eius (ita appellare malo, quàm calumniâs) nihil moror. Habere hoc ſcio iſta ſtudia, vt neſcio quomodo facile pariant rivalitatem. quam ego ſeriò contemno: ſed & hoc mihi ſeriò dolet, contemni per hanc illa. In contentionibus enim iſtis quis riſus ſape vulgi? & iure, cùm tam pueriliter deſipientes ees videant, qui ad ſapientiam aliis magiſtri. Ratallerum Træſidem quod ſaluere tu patronus que iubetis: ille verò ſaluus. iam pridem enim à nobis abiit ad beata illa loca: idque præcipiti quodam fato. Nam benè valens ad curiam cùm veniſſet, ſubito deliquio animi concidit, nec ſurrexit. Ita ereptus patriæ optimus ciuis, nobis amicus. Hoc ante ſeptem menſes accidiffe ſcitote, & mecum dolete. Vale mi Modi, & magno illi patrono tuo à me ſalutem. Lugduni Bataur. Nonis Auguſti. co. lo. LXXXII.

EPIST. XXIX. Hagain.

THEOBALDO TEELINGIO.

APPELLA me verò, & litteris, & sermone:
 nec excusa. vaco semper ingenis, quibus discere va-
 cat: quale est, & spero, erit tuum. Hoc excusa, quòd ad
 epistolam prosam, carmen non addideris: nam id te dece-
 bat. An alienum ab Musis me censebas? non sum. amavi
 adolescens & nunc amo, & scio eas esse, quæ lato, & lato
 limite ad Sapientiam & Virtutem ducunt. Lascivia modò
 caueatur, & obscena illius deæ laquei, quos in Musicis illis
 arbutis sæpe textit. Tu redux, me appellabis reducem,
 (nam & ipse iam in vltiorem Bataviam excurreram:)
 & hoc mihi semper gratior, quòd maior in te ardor ad discen-
 dum. Ætatis tuæ florem cogita, & cui huius fluxum:
 quòdque Æneas ille Homericus aurigæ suo dixit, tibi ego.

* Ἀλλ' ἄγε νῦν μάστιγα καὶ λῦία σιγαλόωνται
 Δέξαι.

Atque vnà salve.

Lugd. Bat. postrid. Id. Sextil.

* Verùm, age,
 nunc mani-
 bus flagrum
 & splenden-
 tia fræna Ac-
 cipe.

EPIST. XXX. Viennæ.

NICOLAO BIESIO Cæsareo Medico.

NOS quoque, mi Biesi, Legatum Budensem vi-
 dimus. Magna pompa, multi comites: vestis &
 mores nobis exteris mira. Pellis illa iniecta puerorum ante-
 euntium humeris, nunquid abest à prisco Scytharum ritu
 & habitu, qui pelliti? non videtur. Vestis illa laxa à Brac-
 cis? nihil.

G

cis? nihil. Sed & honoris habendi ritum, quem Cesari retrogradiens exhibuit (sollemne id genti) odoramur esse à Persis. Ammianus suggerit libro XVIII. de Antonio quodam, qui transfuga ad eos eorumque mores: Simul hoc dicens è medio prospectu abscessit, non auersus, sed dum euanesceret, verecundè retrogradiens, & pectus ostendens. Garriturum hunc præmisi. plura; si voles, in cenâ: ad quam bonâ fide me sistam. Salue.

EPIST. XXXI. Hagam.

TH. LEEWIO S. D.

ITA certè oportuit. in viam, inquam, officij redire, à quâ exorbitauimus vterque nimium diu. non negligentia aliquâ, ut scio, aut contemptu: sed fortasse dulcedine cessationis, & fiducia amoris. Id enim de me fateor; de te opinor. Quin sæpe sic afficior, ut quemadmodum mulieres quæ vterum ferunt ad omnia nauseant: sic mihi nec scribendi libido vlla sit nec legendi. Mare quoddam mortuum esse aiunt, sine vento sine motu: sic sæpe ego. Sed tu me excitasti: præsertim illâ parte epistolæ, quâ consilium à me petis de summâ vitæ. Deliberas de coniugio, aut cœlibatu. Difficile mihi sententiam interponere, præiudicio iam panè deuinctam. Vides enim quid ipse fecerim. Ita nisi à coniugio dixerò, damnem me ipse necesse est aut inconstantie aut erroris. Sed seponam tamen paullisper eam cogitationem, & de totâ re videbo quasi liber & exsolutus. Ac principio coniugium si quis damnet, impius sit in vtramque legem, & civium & nature. Stare genus humanum non posse omnes scimus, sine viri mulierisque cœtu. Non ergo
vniuersè

uniuersè id quæris, credo, an coniugium probandum: sed
 strictius, an sapienti, an hoc tempore, an tibi. Sapientiæ
 studia & uita quietem si sequeris, nescio an ducenda uxor.
 Exempla veterum sapientum in utrumuis sunt: ratio ma-
 gis est ut neget. Si enim liber animus, Deo & sibi uacans,
 ad sapientiam & tranquillitatem requiritur: non uideo
 quomodo adsumenda illa cura, quæ noctes diesque adhae-
 reat, angat, coquat. Si satis molestia in te tuisque cupidi-
 tatibus regendis, frænandis: quid aliunde accersis, cui impe-
 res & moderè? Cymbam nostram difficulter guberna-
 mus: ecce nauim aduenit cum tot armamentis?
 Et fero adhuc, si reges. sed quid si regere illa uult? si fulmen-
 ta lectum scandunt, ut uetus uerbum est? quid? nonne
 bellum tibi non ciuile, sed familiare sumendum est de princi-
 patu? At enim moderatam audientemque tibi speras. Ita
 cæseo & opto. sed quâ in re unquam magis spes & uota
 fefellerunt? An ex composito illo uultu, oculis, uerbis, to-
 to corpore ad modestiam ficto, uxorem eliges? crede mihi,
 nulla fides. Proprium hoc & uelut innatum illi sexui, ut
 crude adhuc & uix pueritiam egressæ simulent, fingant,
 fallant. At enim fide & commendatione aliorum, inquis.
 Nolim equum sic emere aut agrum. Et quâ in re libentius
 aut minus cum periculo fallunt amici? Si in equo aut agro
 imposuerunt, exoptulandi mihi saltem ius est. at id non in
 isto. Caretur tibi illud comicum, Habeas ut nactus: &
 querela tuæ in uentum ibunt, imò in irrisum. In genere
 hoc prædixerim de sapiente: iam tempora ista uideamus. Si
 res lætæ & proluxæ: magis ferrem te ligari hoc nexu. Nem-
 pe publica solarentur: nempe in spem honorum & felicitatis
 liberos susciperes, educares. At nunc quid nisi communes

calamitates & bella? ne domi tu queras. Quid nisi exsilium, exitium, imminet, & mutatio vniuersi status? ne ad aureum seculum liberos procudi à te censeas. Denique te ipsum (quod tertio posui) intuerè. Animus tibi ingenuus, & corpus: id est vires valetudoque parum firma. Ætatis quidem bona pars superest, sed & bona elapsa. Ingenium tibi come, molle, quod ferre iniuriam potius possit quàm inferre. Hæc omnia vide sis an apta ad mores fœmineos nostri æui. Et Diogenes quidem ab omni ætate coniugium remouebat, satis scitè. Nam iuueni, inquebat, nondum ducenda est uxor: seni nunquam. Græcè hoc sonat melius, τὸ ἄριστον ἡλικίᾳ καὶ τῷ ἄριστον ἡλικίᾳ. At ego certè non vanè id restrinxerim ad statum mediumque hoc æuum, quod velut vinum iam deferbuit, & quale, mi Leeui, est tuum. Hæc in parte vnâ dici possunt, nec pauciora in alterâ: quæ quoniam scio subiici & à te tibi & ab aliis cottidie, laborem non sumam in iis recensendis. Eò minus, quòd frustra scio suaderi coniugia aut dissuaderi: quæ à cælesti nutu & à fato haud vanè esse dicuntur. Bene Euripides,

* Fatalis est viro atque femina theorus.

* Εὐνὴ γὰρ ἀνδρὶ καὶ γυναικὶ μορσίμη.

Idque didicimus nos ipsi. Bina Socratis monita tantùm addam. Primum, iuvenes cælibes similes esse piscibus qui alludunt circum nassam & gestiunt inire, contrà, qui iam inclusi, exire: simile in matrimonio esse, quod ambiunt liberi, damnant capti. Alterum, Sciscitanti cuidam Uxorem an non duceret? Vtrumuis, inquit, feceris, pœnitebit. In quo verè oraculo concludo, & ambiguum te sententiæ meæ relinquam, non amoris: qui tam verbosam à me Epistolam expressit. Vale.

EPIST. XXXII. Lutetiam.

IOSIAE MERCERO S. D.

AD me verò sæpe eiusmodi musca aduolent (ita per iocum te appellas:) imò apes. quoniam tu & litteræ tuæ plena suavitatum & meri mellis. Ipsâ quidem causâ scribendi quid mihi gratius? Appetere te amicitiam meam: quæ si ultrò offerenda sit tam benè natis ingenis, nihil ab eam à decoro. Tu tamen anteuertisti. etsi non ignotus planè, ut ais: quia fame aliquis radius te quoque illucet à magno illo patre: cuius eruditio & virtus ~~est~~ apud omnes. Et tu succedes, imò precedes: si pergis modò in hoc laudis stadio, quod currere cœpisti recto & felici pede. Nam notæ tuæ ad Cornelium nostrum quas mittis (verè non blandè dicam) vix tuæ ætatis. Maçte hoc acumine! quod vide te quæso ne ambitio deprauet aut calor. Nam illud nisi ad re-ctum maturumque iudicium dirigis, nocet, non iuuas, & infligis scriptoribus vulnera, non sanas. Nos Tacitum vulgare iterùm paramus, cum Commentariis nostris (siue Notæ erunt) ad omnes libros. Nam priores sanè illi ad Annales refingendi etiam sunt: quia & lapsus alibi sum, & quædam mihi elapsa. Cur negem? semitam sæpe ingredior, cum maximè censeo viam: & gratiam seriò habeam, si quis corrigat, dirigat, reducat. Ad P. Pythœum litteras iam nuper dedi. accepitne? inquire obsecro. Nam ipse quidem silet: at non in illum meus amor. quod indicabis, & salutem à me nunciabis ipsi & fratri. Vale. Lugduni in Batauis. Idibus Martiis. ∞. IO. LXXXII.

EPIST. XXXIII. Gandauum.

ALEXANDRO RATLO
amicissimam salutem.

LECTIS litteris tuis, mi Ratlo, & dolui dolorem
tuum, & gauisus in constantiâ sum: quòd videam
te quæ euenerunt ita ferre, ut ferenda humana sunt, & ut
dignum est iis sapientiæ studiis quæ tractas. Nam reuera
hæc bella, hæc turbæ, hi discursus, quid aliud quàm ludi?
cruenti fateor; sed tamen ludi, ~~quæ iustitiam turbant & se-~~
~~uocantur in rem suam.~~ Inique non ferenda solùm ista, sed
ridenda. Et vidēsne cùm nuces sparguntur, ut currant
pueri, & rixentur? idem isti, qui oppida & arces rapiunt,
diripiunt, alieno malo & suo nullo bono. At qui ea ipsa quæ
tanti faciunt, propter quæ sudorem sanguinemque fundunt,
se dimotâ vulgi nebulâ consideres, nuces sunt. Quare mi
Ratlo mittamus ista, & habeamus eo loco quo sunt: id est,
pro nugis. Ad nos redeamus, & ad eum quem dicis τερπέ-
πων λιδων: in quo solo quies & tranquillitas firma. Cetera
fluminis ritu feruntur, ut canit Poëta ille inter verè sa-
pientes. Senecam nostrum tibi placere ex animo gaudeo. Scio
non alios è priscis magis consentire cum Christianâ pietate,
quàm eos qui è Stoicâ domo. In quo numero etiam Arria-
nus est, qui digessit Græcè dissertationes Epicteti, mihi val-
dè probatas. Quære, moneo, & lege. Nos hic turbæ ite-
rum exercent, quæ sub discessum tuum sopitæ. Sed sopitæ
tantùm, nam euigilant iterum & viuunt, metuo ne in reip.
malum, & scholæ nostræ exitium. Nisi fallor, ea imminet,
ut non discessisse à nobis videare, sed nos præcessisse. De
Gallis.

Gallis mihi quidem enigmata. Veniunt, non veniunt; volunt, nolunt: audent, timent, et omnia ancipiti metu suspensa et suspecta. Turcarum princeps aliquid in Africam movet: et ager is saltem bonam fide. Mitto ad te Saturnalium meorum primam partem De Gladiatoribus, ut videas cruentas etiam illas in pace pugnas. Salutem quibus dici voluisti, dixi: iidemque te resalutant. de patris tui morbo doleo: quem à me saluta, et tu vale. X. Kalendas Feb.

∞. IO. LXXXII.

EPIST. XXXIV. Brugas.

IANO LERNVTO.

S PES iterum me fefellit. quid fecimus, quod totiens in nos vana ista dea? Mercurialis ille hodie ad me rediit, negavit posse. Rem dicam? poscere volebat, nec audebat: quia collybium vulgo iam dinumerant trium florenorum in centenos. Id lucellum inhiabat, nec petere scilicet ab amico volebat, nec ego dare, te inconsulto. Tu dispice illic. aut, si vis, Atuatium excurte: in hoc statu abeuntium, redeuntium, transferentium, reperies qui velit. Loquere cum Moreto, efficaci ad res tales. Sed quid me celasti? tunc Grudios? Peream, nisi adprobo: ad quietum locum, amicum, et quod caput, amicum Paci, et eximium à milite ac Marte. Si expedire te vinclis possessionum tuarum potes, abi, curre, vola. Ego nonne aliquando vicinus? Si di me, et mihi Iscanum meum servant, quam sedem destinavi reliquæ huic vitæ. Cum lege, si securitas illic, si status, quem Modestia et Probitas non spernat. Parere boni possunt et debent, servire, ancillari, adulari, non nisi vitiorum ancilla. Va-

el cambio

cilla. Valeat autem eternum mihi patria, si valebunt in
 ea ista. Tu quoque, mi Lernuti, (sed ab alia mente) mihi
 vale. 1. Octob. ∞ 10. LXXXV.

EPIST. XXXV. Antuerpiam.

FRANCISCO RAPHELENGIO.

DILATVM mihi responsum ad superiorem episto-
 lam tuam, non dimissum. Dum enim cottidie disces-
 sum sororum tuarum exspecto, atque aliud ex alio interue-
 nit, septimana aliquot in hoc silentio exacta, ut vides. Ce-
 terum grata mihi tua scriptio, uti & amor: cui a me cum
 fide respondebo. Filius tuus in studiis perseuerat, & effe-
 cimus ne quid Typographia auocaret illum aut impediret.
 Cursum certè hunc studiorum interpellari aut sisti, non erat
 è re eius. De filio altero tibi agnato gratulor. etiam filius
 tuus, ut videbis è carmine Genethliaco, quod credo illum
 iam misisse. In Constantiâ nostrâ pergimus: saepe negotiis,
 saepe valetudine retardati. Iuuat tamen opus, argumento
 saltem vtile futurum hodie multis. Nubem enim hanc tem-
 porum vides: nec Solem aliquem qui pellat. Ille quidem
 Gallicus, qui DISCVSSVRVM se promiserat, videtur
 FOVISSE. Et Austri isti cum Circiis mixti & iuncti, ve-
 reor ut dent mage maiores tempestates. Omnia hodie Prin-
 cipum, infida, intuta: nec veri solatiij vsquam spes, quàm in
 se cuique. Firmemur iam antè contra hæc omnia, quæ eue-
 nire homini non solum possunt, sed communi quadam lege
 debent. Ciceronis falsi Consolationem vidimus. quæ me qui-
 dem adeò non erigit, ut deiciat potius. scripta videlicet fri-
 gide, solutè, & ut verbo dicam, ineptè. Quis ille tam stul-
 tus, qui

tus, qui speravit se posse imponere nobis falsâ hac personâ? sub quâ latet aliquis ne superioris quidem, ut suspicor, æui. Bardi Typographi, qui tam ambitiosè hæc divulgant! Sed credo in nostrum risum, & suum quæstum. Valdè me Ciceronis pœniteat, si ille vel in medio dolore tam elumbis. Nusquam nerui, nusquam sententiarum sanguis, ne color quidem verborum, nisi cum cerussâ & fucò. At tu vale, & me ama. Delphis. Huc enim sorores tuas abeuntes deduximus. III. Idus Septemb. ∞. I. LXXXIII.

EPIST. XXXVI. Viennam.

IOANNI SAMBUCO S. MITTO.

DIV mihi nullum alloquium apud te, ne per litteras quidem. causâ & temporum horum, quæ nos turbant: & locorum, quæ seiungunt. Nam nos, ut audisse te credo, in Batavis agimus apud Oceanum verè undosum: & iactamur civili tempestate, tibi non ignotâ. At nec loca tamen nec tempora gratam mihi memoriam Sambuci excutiunt: quam testari volui per hanc occasionem primò nunc datam. Qui enim illuc viam affectaret, præter hunc adolescentem, nactus sum neminem: & nunciij illi ordinarij, ordines deseruere per hæc bella. In studiis, dum Mars hic feruet, languidè versamur. ita tamen, ut cogitemus editionem nouam Taciti cum pleno iustoque Commentario in eius omnes libros. Eâ in re iuuari me à te posse sentio, usu libri manuscripti quem memoriâ teneo Viennæ olim vidisse. non illum quidem antiquissimum: sed è quo tamen non dubiè aliquid eruamus, & Criticâ istâ sagacitate indagemus. Quare si eum ad tempus gratificari mihi volueris, amorem in me ostenderis,

ostenderis, & simul morem tuum tenueris rei litterariæ ad-
miranda. Videtur sub has nundinas tutò transmitti ad
Plantinianos posse: quibus mandata dedimus accipiendi,
adseruandi. Velim voluntas tibi & occasio in mittendo
non desit: nobis fides constabit in remittendo. Salue ab eo
qui meritissimò te amat, Iusto Lipsio. Lugduni Batauor.
Kal. Martius. ∞. 10. LXXII.

EPIST. XXXVII. Hagam.

T. H. LEEWIO S. Dico.

SEMPER amo litteras tuas, præsertim eas quibus (vt
sic loquar) nota aliqua impressa est bonæ mentis. Vel
hæ postremæ quàm sine adfectione prudentes! quàm verè
Philosophum referebant, & sine ullo fuce! Itaque vt ca-
lebant adhuc à me à nuntii que manu, iis rescripsi. Melonis
tui odor vel hucusque nares meas adflavit. Et mentior, nisi
saluam mihi mouet & desiderium gustandi. Sed cohibe
tamen. Et vide ne gnatum illum, qui vnicus nobis, ni-
mium properè auellas à matre. Auster saltem & imber hic
abeat, & soles aliquot videat puriores. Tum licebit

Extremum hoc oculis lumen radiatum rape.

De Alenconio meherclè quid dicam nescio. ita enigmati si-
milis res est. Venit, non venit: accessit, recessit. Credo non
illum Callipidem, qui prouerbio locum fecit, tardius ambu-
lasse, quàm hunc subnixum tot equitum alis. Nec aliud ta-
men adhuc audimus quàm, Veniet. Si seriò hæc aguntur,
facile præfagio difficile & diuturnum bellum: cuius exitus
Deo in manu est. Ad nos quidem quid ista? non magis quàm
si Æthiopes inter se belligerent, aut noui Indii. In animo
nobis

nobis pax sit, cum affectibus concordia: & ecce omnia tranquilla. At enim patria periclitatur. Fateor. sed quis nostrum iter praecludet publicis fati? Habent ista transitus suos, imò interitus: quorum tempora cum venerint, nulla vis aut consilium ea firmet. Et tamen illi ipsi patriae, cum res feret, non manu non mente deerimus: atque hoc scilicet agemus, ut non solum boni viri simus, sed & boni cives. Vale mi amicissime. Lugduni Bataurorum xv. Kalendar. Septemb. ∞. 10. LXXXI.

EPIST. XXXVIII. Rostochium.

IOHANNI IONSTONO SCOTO.

QVOD & me amas, & Constantiam meam laudas, mi Ionstone: alterum valdè amplector & approbo, alterum timidè, quia scio re ipsa non attingere me culmen hoc laudis, in quo collocat me tuus affectus. ~~Et scio quod tu~~
~~quod tu quod tu quod tu (quod tu?)~~
~~quod tu quod tu quod tu~~ Quidquid huius est, amo iam amo Constantiam meam, quae tam multos mihi coniliat amicos. In quo numero ut fidenter te deinceps censeas, mi Ionstone, iubeo, non solum rogo. Quòd si Deus mihi tangere & videre Germaniae solum iterum dederit (fiet fortasse voto citius, ut res hic fluunt) te videbo, & dexteram iungam tesseram Fidei & Amoris. De Carmine gratiam tibi habeo, magis magisq. habiturus, si crebro me Epistolis tuis salutaveris, in quibus notas claras video elegantiae prae & doctrinae. Lugd. Batav. xi. Kal. April. ∞. 10. LXXXVIII.

EPIST. XXXIX. Lutetiam.

IANO GVLIELMIO S.

LIBENS vidi Quæstiones tuas Plautinas, mi Guilielmi: in quibus non doctrinæ solùm notæ & veres et acris cuiusdam iudicij, sed etiam amoris in me tui. Partem enim mihi inscribis. cum magnâ meâ gratiâ (liberè profiteor) vel quia scriptoris eius res est, quem amo vnicè, vel quia benivolentiæ hoc testimonium me delectat ab eo quem æstimo, quemque amo. Ego profectò si unquam occasio erit, præstabo me ad gratiam referendam non modio sed horreo toto. At in libro eo tuo, magnæ mihi voluptati non semel interpositum iudicium, de studio Sapientia & Morum. Maestæ hac sententiâ! Obsecro enim, vt quid ista humanitatis studia tam ambitiosè adfectamus, tantùm propter ipsa? Abutuntur plerique ad malam & vanam pompam, vt scis, verè cum Appione, cymbala quedam inanis iuuentutis. Tibi melior, vt video & gratulor, mens: atque vt porro sit, queso et hortor. Nostrium illud De Constantiâ censeo vidisti. nunc damus De Amphitheatro, & cis paucos dies habebis: etsi opus ludicrum, & natum mihi per remissiones, vt stilus ipse indicabit. Dedi litteras ante septimanas sex ad Egmondum, quibus inclusæ alteræ ad Busbequium de te, imò pro te. quid iis factum, nescio. quia hætenus nihil inaudiui. Quæso inquire. Ille quem tangis, quid & vbi agit? Utinam in gratiam cum virtute redeat! nam mecum tunc vt volet, & quando volet. Busbequium si conuenis, salutem illi à me dicito: & è iuuentute selectâ, Iosia Mercero, si nosti. Passeratio item doctori publico. Et si quibus aliis ex eo numero procerum innotuisti. Vale.

EPIST. XL.

Brugas.

I. LERNVTIO S. D.

CISTAE tuæ hesternò die ad me perlatae binæ. hoc ante omnia scire te volui. sed perlatae benè madidæ per continuum imbrem. Itaque valdè veremur, si quid in iis sit, quod periclitetur ab odore, ne putiscat. præsertim si quid è lino aut lanâ. Cogitet tua vxor: & si videtur, aliquem fidum huc mittite qui inspiciat, aperiat, euentilet. Nos quidem amicam & sedulam omnem operam custodiam-que pollicemur: quantum id pote. Collocabimus etiam eas bono & aërio loco. Scripsi bis ante septimanas aliquot, & valdè fallor si meas non accepistis. Carmina tua adhuc apud me sunt. Douſam enim exspecto in horas, cui velim ostensa. Ego, nisi quid interuenit, intra septimanas duas aut circiter Antuerpiæ ero. velim sanè te videre & amplecti: & si illuc venis, posses mecum redire in Batauos. Ita ipsum iter nobis non sine gaudiij & amoris fructu. De Gisellini re, omnia hætenus nequidquam. & nonnihil turbellarum inter Magistratum & Curatores, occasione professoris cuiusdam admissi Senatu inconsulto. Priuata profectò & publica turbant. quid refert? si quies modò apud nos & in hoc animo sit: ex quo puro siue impuro, liquidum omne aut turbidum manat humanarum actionum. Ut in corpore ægro & corrupto, quidquid infertur alimentum est morbi, atque abit in noxam: sic in homine, qui internum illud non depurauit. peccus dico, fontem & originem cupiditatum. Opes adfluunt? auaritia te torquet, & angor seruandi, dispensandi. Desunt? inopiam non feres, & qua-

res eas per undas & per ignes. At modus ab animo petendus est: cui composito semel & securo, nunquam superest aliquid aut deest. Sola, mi Lernuti, quies est & interna illa opes,

* Quis rectè
vivit homi-
nes, ditésque
putantur.

* Οἷον τ' εἶ Ζῳσι καὶ ἀφνειοὶ καλέον),

ut ait Homerus. Vides philosophari me tecum: nec excuso. amplius dico, Sæpe faciam. Valdè enim te tuamque egregiam naturam trahere ad hæc alta velim (quò scio propendes:) & collocare te supra hominem etiam dum es in humanis. Et enitèris, si nitèris. Vale, & salveat à me virorum optimus noster Giselinus, à quo responsum exspecto, sed non lentum ut solet. Lugd. Batavorum. III. Non. Feb. 8. 15. LXXXIV.

EPIST. XLI. Pontem-Musæum:

GODSCHALCO STEEWECHIO S. D.

M I H I & scriptio tua grata, & magis Coloniæ reditio: quam extra noxam fuisse gaudemus, et si non extra metum. Scimus quàm intute via his temporibus: quibus ad iniuriam omne ius prædonibus non militibus, dant hæc latrocinia non bella. Tu quoque gaude. portum enim iterum attigisti, in quo acquiescere possis, Musæarum suaviter aspirante aurâ, sine vento. ullo aut nimbo civilis huius tempestatis. De promissis Plantini, securus es. hominem non nosti, si ambigis: & credi illi potest, tanquam Fidei ipsi. Nec tamen deo submonere, cum redierit: quod fiet cis paucos dies. De Modio, certè amicus ei sum. (ingenium & adolescens eius virtus ita merentur.) ac valdè auctor tibi, sic rem in scriptis tuis temperes, ut nequâ parte eum aut stringas aut ledas. Ledas autem? laudes imò

des imò volo. Ita de illo ipso Vegetio meruit: & se pone mihi sodes omnes istas emulatiunculas, quæ intercurrunt hæc studia malo iure, malo more. Invidet quispiam? hoc ipso inferiorem se ostendit. quia apud humiles dumtaxat animos habitat, & in altos dirigitur livida illa dea. Sed tu non talis. moneo tamen vel ex superuacuo, quia peccatum hoc in litteratorum nostrâ gente peccatur hodie nimium crebrò. De Vegetio ipso sic sentio. scriptorem non malum potius, quàm bonum esse: & hoc tamen quod in eo boni, deprauatum & pollutum à patribus variâ labe. Creber enim in illorum manibus: quæ nec innoxia usquequaque, nec pura. sed nec oculata. Itaque non iniuriâ ad perpurgandum eum tu Modio nostro velut optio succedis: & opto ut cum publico fructu, cum tuâ famâ. Quod fiet, si stilum manumque modestiâ quâdam temperabis & diriges: malis que ambigua quædam ulcera relinquere, quàm districte auferre omnia & precipiti quodam ferro. Medicos in Criticâ istâ ferre possum: sectores ad Matrem deum ablegem, procul à Virginali nostro choro. Vale mi Steedwechi, & mutuiter me ama. Lugduni Batavor. Postrid. Nonas Octob. ∞. MD. LXXII.

EPIST. XLII. Ultraiectum.

THEOD. CANTERO S. D.

ITANE Dalius noster abiit? abiit, non visurus amplius, non videndus. Sanè dolui: eò magis, quòd subita ea plaga, & præter expectatum. Nam lethalis quidem ille morbus (phthisis enim vera erat:) sed quis putasset tam precipitis eum fati? Trahere, ut scis, plerumque solet, & lento passu

passu ducere ad Orcium illum thesaurum. Sed nimirum
 ut nauim interdum improuisus vortex absorbet: ita homi-
 nes nigra dea. & præsertim eos quibus indoles melior, &
 ingenium supra annos. Quod in Dalio planissimè fuit.
 Claudium Quadrigarium scribere memini: Hæc ma-
 ximè vexatur deorum iniquitas, quod optimum
 quemque non sinunt inter nos diurnare. Aptè et
 verè. nisi quòd iniquitati impiè tribuit, quod est æquissima
 equitatis. Cur enim caelestes illæ animæ diu in hac fæce? ab-
 eant imò, & euolent ad suum calum. De Arnobio, vrge
 ceptum. Quis post Tertullianum inter sacros scriptores
 doctior? ideoque doctorum limâ dignior? Etsi bona sanè in
 eo opera Gelenij: quamquam interdum (quis non Critico-
 rum?) exeret per acumen nimium aut calorem. Satyram
 quam vulgari his diebus, en tibi. Nomen te terret? fru-
 strâ. edentula est, & vt antiqui nostri loquebantur, planè
 innox. Lasciuiam alibi agnoscas, nusquam morsum. Ar-
 temidorum tuum totum auide legi, & velut à musis. Nescio
 quomodo non sperno totum hoc diuinare (id quoque fortasse
 à nostrâ porticu:) & eam rem visus mihi ille commodè &
 acutè tractasse, ex ipsis fontibus naturæ. Salue. & salu-
 tem à me, vt Comicus noster ait, plenis faucibus propina
 Lamberto Burchio Decano, viro qui litteras & litteratos
 vnicè amat; ideoque digno qui ab iis vnicè ametur. quod
 me bonâ fide facere ei nuncia, imò sponde. Lugduni Ba-
 tauorum, quo die. Cesar olim in Curia Pompeij. ∞. I. D.
 LXXI.

In Arnobij tui isto loco, libro 1. Et tamen, ô isti, qui
 pollutas res nostras vitiorum criminamini: sribili-
 gines & vos istas in libris illis maximis atque admi-
 rabilibus

rabilibus non habetis? Nónne aliud hæc vtria, aliud dicitis hos vtres? cælus, & cælum? non item filus & filum? crocus & crocum? fretus & fretum? sanguis & sanguen? *Odoror duplex vitium. Ac primum scripserim, res nostras vitio verborum criminamini. Fugit enim omnino prior illa verbi sillaba, retrahenda ex Arnobij ipsâ mente. Hoc scilicet politi illi & docti Romani obiiciebant nostris, solæcismis obsitas res nostras, vitiorum deformitate pollutas, vt ipse præmisit. Respondet: variari sermonem pro arbitrio, & illos ipsos veteres à talibus solæcismis non abfuisse. Nam, inquit, aliubi hæc vtria, aliubi dicitis hos vtres. Ita enim alterum vitium tollo; Aliubi, inquam; scribo, non Aliud. Clamat res, & sequentia exempla. An enim aliud sanguis, quàm sanguen? fretus, quàm fretum? Minimè. Variatum tantùm licenter genus ostendit, & modò Vtres positos à vtres & vtri, modò Utria. Ecce in Nonio: Vtres vsu generis masculini tantùm. Neutri, Livijs Andronicus: Flacci teget vtria.*

EPIST. XLIII. Hagam.

TH. LEEWIO S. D.

TE verò laudo. non imitaris meam pigritiam, & quanquam ad binas tuas iam silui, tamen tertijs etiam laceffis. Etsi, mi Leewi, nulla hîc pigritia ignoscas aut miserearis potius, si scias quàm per omnes hos dies distrahar & distinear negotijs nec serijs nec bonis. Amici & alieni adpellant, interpellant: ad conuiuia vocant. & hoc putant comitatem, auferre mihi vsum veræ vitæ. Pareo tamen, & quamdiu in hoc profcænio
I sum, su-

sum, sustineo personam. Mallem ad interiora illa gaudia di-
 uertere, studia dico & sapientiæ exercitationes: à quibus
 non per hæc solum acerbissima tempora, sed etiam latiora,
 veros petam quietis & gaudij fructus. Sed differo saepe
 illa, non dimitto: quod tibi etiam vsu venire certò scio.
 Plantinas nunc adest. seriò à me monitus de * Thalete illo
 Gallico, seriò ad suos iterum scripsit. & illi responderunt
 iam Lutetiã se petiisse. apud nos scilicet sapientia illa non ha-
 bitat. De adolescente quem nuper mihi commendaras: scis
 quàm omnia velim tuã causã. Hoc tamen nolo. & si
 rationes omnes meas audias, scio, ipse non velles me vel-
 le. Multis iam recusavi. quos omnes offendo, si vnum
 admittam. denique rimam aut fenestram hanc si aperio, toto
 ostio admittendi alij sunt. Quies autem mea id non patitur,
 & ratio vitæ quam per silentium ago. Peto ergo vt id ex-
 cuses: & maiora aliqua à me petas, cum opus erit, non ne-
 ganda. Institutum tuum de ornissã domo, hætenus probo
 si in eo perseueras. Semel enim constituendum est quod vi-
 tæ genus eligas, solitarium an sociabile. illud, cum paucis &
 sapientibus quos melior Deus adspexit, commune tibi futu-
 rum; hoc, cum multis. Et vtrumque tamen illi rectum,
 qui incommoda vtriusque fert. nam vt omnia tollas, va-
 nè cum vulgo speres. Sive vxor ducitur, siue omittitur:
 habebis quod doleas, quod querare. nec in hac omni vitã
 tam optabile aliquod bonum est, quod non mixtum poculo
 aliquo mærorum. Hæc publica & æterna lex: cui, impro-
 bus & refractarius est, quisquis repugnat. Ut athletic
 olim fors non electio aduersarium dabat, cum quo certarent:
 sic cuique nostrum vitæ suam conditionem fata, cum quã
 luctemur. Hanc vincere oportet, id est ferre. Huius
 enim pu-

* Ita indige-
 tau Michaeli
 Montani
 librum Gal-
 licum Gu-
 stuum titu-
 lo: probum,
 sapientem,
 & valdè ad
 meum gu-
 stum.

enim pugnae robur omne in patiendo est, & victoria in ceden-
 dendo. Res publicae non in bonâ spe. Praecipuae aliquot
 Flandriae & Brabantiae urbes nauseare incipiunt, & fa-
 stidire praesentem hunc statum. siue diuturnitas belli id facit,
 siue gubernatio non usquequaque inculpata. Consilia ar-
 cana agitare dicuntur de paciscendo cum hoste. Quidquid
 horum est aut erit, nos pessima timere nihil nocuerit: &
 ut pugiles, iam nunc parari ad strenuam cum omni sorte
 pugnam. Paupertas imminebit? exsilium? carcer? propo-
 namus interdum animo has imagines; & persuadeamus il-
 li quàm nihil in his aut certè non multum mali sit illis, qui
 mala ea non putant. Reuera enim uti opinio diuitias bo-
 num fecit, sic eadem inopiam malum. Sed haec facilia dictu
 videntur: fortassis etiam factu, si quis conetur. Nunc
 plerique eò stultitiae venimus, ut nec aspirare audeamus ad
 bonam mentem. Sicut ij qui phrenesi laborant, irrident
 aut verberant suos medicos: ita nos. Vale. & me aman-
 tissimum tui, ama. De hortulo tuo nihil narras novi.
 meus in eadem causâ. qui iam pridem animam agit, aut po-
 tius egit. Credo enim per huius ipsius diei aestum ablatum
 illi omnem succum & vitam. Hoc quoque feramus. Lei-
 dae. VIII. Kal. Iun. 60. 10. LXXXIII.

EPIST. XLIV. Antuerpiam.

GASPARI SCHVERMANNO

I. C. S. D.

LITTERAS tuas, mi Schuermanne, libens vidi: at nondum sororem. quam ne frustra mihi commendaris efficiam, si quâ in re operâ meâ illi visus. Constantiam nostram quòd laudas amasque, gaudeo: complecti magis te velim & amare virtutem ipsam. quâ certè in omnino, & hoc nostro imprimis, opus. Hostis, vt audio, vicinus vobis, perfidiâ eorum in quibus nunquam fuit eritque fides. qui vt trutina in eam partem vergit, in quâ plus ponderis; sic ipsi in eam, vbi plus æris. Pests iam olim & calamitas nostri fundi. sed qui auertas? cùm etiam nunc immixti nobis, nec longè à clauo, quibus idem morbus. Ambitio aut Auaritia multa regna & oppida euertit: utinam ne vtraque hunc Belgicæ statum! Hortaris me vt iuuen. votis possum; non consilis. quis enim audiet? Publicè dico. ac priuatim si quosdam possum erigere, & in singulis ciuibus de totâ patriâ bene mereri, non immunis hæc mea quies. Conati id sumus in postremo hoc scripto, & conabimur porro, si Deus mihi dat vitam. Nam otium ipse mihi parabo, etiam in æstu negotiorum. Gabrieli Rolandio adfini tuo velim ex me nuncios beneuolam salutem. Verè eum amo & æstimo inter paucos meos Belgas. Vale. Lugduni Bat. postridie Non. Nouemb. ∞. I. C. LXXXIII.

EPIST. XLV. Toletum.

ANDREAE SCHOTTO.

CARVISSE me alloquio litterarum tuarum tamdiu, mi Schotte, non re solum, sed cogitatione molestum fuit. Illud, quia priuari voluptate eâ mihi durum: istud, quia traheretur animus hoc silentio in varias suspitionum partes. Quid censerem? mutatum esse te? non fidei tuae videbatur, non amoris. Offensum? verebar. utique cum oculos fleterem ad illum, qui non mihi, non bono cuiquam bonus. Sciebam litteras te crebrò commutasse cum eo & sermones: sciebam & hominem duplicem, cuique (sed non mente Ennii) plures linguæ & plura corda. In aliis didici, quàm illi volupe disungere & solvere, qui mihi iuncti. At rursus tuæ prudentiæ videbatur, non temerè ei credere, qui aliarum rerum apud te sæpe vanus. Et, ut video ac gaudeo, haud planè credidisti. Litteræ hæ tuæ mihi testes, scriptæ ex veteri more & amore. nam binas alteras, quas dedisse dicis, non vidi. Istæ me delectarunt, & te mihi restituerunt, me tibi. De mansione in Toletanâ vrbe & in illustri domo, gaudeo. eò magis, quoniam splendorem hunc cum fructu video, nec interiora illa tua studia interpellari aut abrumpi. quod sæpe in illis aulis. Senecam patrem quòd paras, approbo. Unicè me sapientia in filio delectat: in patre comitas, lepos, & facundia quedam simplex. Sanè Controversiarum illi libri mirificè non corrupti solum, sed abrupti. Atque opus in eliminandis ingenio meliore, sed in primis libro. quem valde veterem & integrum si repperisti, ut ais, apud Comarruianam: utere sodes, & adnitere. nos

iuuabimus in parte. Nam quæ notata mihi, quidni transmittam libens? De Lanoy nostri morte, valdè mihi acerbum. Amabam adolescentem alta indolis, niuei pectoris: & destinabam eum olim in corruptâ hac nostrâ nobilitate velut gemmam. De Papio etiam, ut video, inaudisti: qui mersus Mosâ flumine, dum in eo iuueniliter ludit & natat. Sed hæc tristia. illud lætius, quod amicum mihi te interprete & tanquam parario conciliatum video. Ant. Covarruiam, virum à stirpe, à fratre, à se verè illustrem. Deus bone, quæ illa ad me epistola! mentior, si ab aliquot annis litteras vidi magis litteratas. Imbutum profecto arcanâ doctrinâ pectus illud oportet, quod promit tam docta. Quid ni ita iudicem? facile nobis ἐκ τῆς νεωτέρας τοῦ ὑφασμα γλώσσης. Veterani venatores ceruum ex impresso vestigio dinouerint: ego ex scriptiunculâ virum. Saluta quæso à me: & quoniam te serente & sub tuâ velut manu hæc amicitia surrexit, effice ut eodem te irrigante, augeat & crescat. Libellos nostros misimus, & in his Electa: in queis reperies amicam memoriam tui. Iure. quia amamus te, & æstimamus: quod velim à te mihi fieri, alterum certè. Vale. Nonis Iulii ∞. IC. LXXXII.

EPIST. XLVI. Ultraiectum.

EVERARDO POLLIONI S. D.

LITTERAS tuas & adiunctum carmen, Everarde, legi lubens. Alteræ memoriam mei, alterum diligentiam tuam testabatur: quam te non remittere in ipsis remissionibus, letor. Et ita te dignum est. quid ætatis sis, vides. in hoc vere, nisi virtutis doctrinæque feceris sementem, frustra

frustrà cum ætas erit, exspectaueris fructum. Indoles tua ingeniumque ad alta te vocant, & sæpe Homericum illud instillant —

* Παιδείης ἀπετηνὴ μὲν ἄνευ οὐκ ἔστι. nec nos moni- * Omnis vir-
tutis memor
esto.

tores tibi defuimus aut doctores. Nisi sequeris (et) adsequeris, præter ipsum te, quem culpes? Ferie nostræ finem habent cum ipso Caniculæ fine. Sub id igitur tempus te exspecto: sed ad Valerianum scitum. Vegeta ingenua quò plus recessus sumunt, hoc vehementiores impetus edunt. Vale. Lugduni Batavorum VI. Idus Sextil. ∞. IO. LXXXI.

EPIST. XLVII. Antuerpian.

GABRIELI ROELANDIO IC.
mitto salutem.

GRATAE mihi tuæ gratiæ: quas tamen ita ad me mittis, ut ipse eas non dimittas. Habitant enim apud te illæ diuæ: nec aliud pectus magis amant, scio, inter meos Belgas. Fama ita mihi antea dixerat: nec mentitam eam, firmant lepida istæ litteræ & litteratæ. Atque utinam post hos nimbos lux & sol aliquis tranquillitatis; in quo apricari nobis liberè liceat, (et) sermones sæpe miscere, non solum scripta. Voueo, quid sperem tamen nescio, cum oculos deflexi ad hunc rerum statum: qui indies minus stabilis, & nisi à Deo aliquo fulciatur, (non enim fortasse à Gallo illo tibicine) ruet. Jani Guilielmi litteras accepi: paullo antè etiam librum *Quæstionum*. quem ego ita probo, ut negem aliquid melius in hoc genere vidisse ab aliquot annis. Rectam viam adolescens ille ingressus est: & ingenium in eo ac iudicium pariter magna. At tu mi Rolandi salue. quod
ut mihi

vt mihi quoque magis magisque sit, litteris me tuis sepe appella. Doufa, nisi fallor, scripturus est: quem scire debes tui peramantem. Ad finem tuum Schuermannum saluta. Lugd. Bat. Non. Maiis. 60. IO. LXXXIV.

EPIST. XLIX. Viennam

CAROLO CLVSIO S. D.

ET salutem à te accepi, mi Clusi, & munera quæ Plantinus noster reddidit; bis mihi grata, quia & à te missa, quem tacito quodam sensu dudum amo, & quia missa in optatum mihi finem. Vis enim ea sancienda amicitia esse, & offers velut arras. quas libens accipio, & restipulor tibi sanctè eâ fide & officis cultum à me iri hanc nouam amicitiam, quæ inter verè bonos. Talem enim te scio, nec minus integritate & ingenuâ quadam virtute clarum acceptumque, quam doctrinâ. Atque utinam tempora aut conditio nostra permittant, minus longè vt absimus: non litteris solum beniuolentiam hanc foueremus, sed alloquiis & aspectu. Sed istud quoniam non datur, nec fortasse citò dabitur (augescunt enim hæ turbæ, & in isto mari cotidie maiores fluctus:) quod relictum est alterum amplectar, & te amicissime Clusi per chartaceum hoc æquor (vt cum poëtis loquar) sepe adibo, sepe salutabo. Vale. Lugd. Bat. Non. Maiis. 60. IO. LXXXIV.

EPIST.

EPIST. XLIX. Antuerpian.

IOANNI VIVIANO S.

VTRUMQUE libellum carminum tuorum accepi, mi
 Viuiane: gratissimum mihi (et) argumento (et) tersâ
 (ita sentio) versione. Sciunt experti, quàm arduum sit in tali-
 bus (et) mentem scriptoris exprimere, (et) non abire à pro-
 prietate aut venustate prisca sermonis. Quod vtrumq. egre-
 giè es adsecutus. Atque meo voto, vtinam poëta nostri alij
 laborent in similibus argumentis: quibus non oblectari tan-
 tùm animi possint, sed instrui (et) iuari: pietas (et) mores in-
 seri, qui nimium exsulant ab hoc æuo. Itaq. Proverbia eius-
 dem regis, hortor te, accelera (et) vrge, quibus ne in externâ
 quidem sapentiâ melius aliquid apud omnes Sapientes.
 Otium nõne adest? Mercurius certè vester non calet.
 Mars vobis ante portas, (et) hætenus non nimis felix.
 Deus tamen ille noster iuuabit: quem bonum (et) propitium
 semper scimus bonis, vtcunque externa ista cadant. Re-
 mitto muneri Constantiam nostram recusam, cum Episto-
 le noue additione ad Lectorem. Douſæ non libellos tuos
 offerre potui, non salutem. abierat enim à nobis in Angliam
 peregrinandi causâ. De loco Iosephi nihil mihi in mente,
 præter adsentiri Ortelio. Sed nec in Serrato nummo iuvo
 multum: de quo tamen quid sentiam, iam dixi in Notis meis
 ad Tacitum, qui tantùm non absolutus. Vale mi Viuia-
 ne, (et) pariter me ama. Lugduni Bat. s. 10. LXXXIV.

EPIST. L. Lugd. Batauor.

IANE HAVTENE

ALIPSIO tuo salve. Suaves herè conuiuas habuimus (auribus enim meis inerrat ille sermo) elephantos. Multa de ingenio eorum deque mirà indole garrimus: omnia iucunde, nisi quòd in plerisque indignabar haud plenam mihi esse fidem. Quid censebatis? madidum esse me? non fui. Quin siccus nunc & sobrius ingeram tibi eadem: & laudum hunc campum stilo paullo certius decurram, quam linguà. Nonne Hilarium isti dies sunt? lubet ludere hunc lusum. Sed fides mihi prius stabilienda veterum, quibus precipuè innisa mea fides. Nonnemo enim eam herè eleuabat: & nimios harum rerum aiebat fuisse, aut vanos. *Frane?* quibus igitur haec res notior? Nobisne; qui omni hoc nostro aeo vix ^{*} vnum vidimus, eumque pusillum, iuuenem, bonarum artium rudem: an illis, quibus cottidiè bellua ea in ore, in oculis? quibus tam crebra de ingenio & moribus eius pericula facta, in bellis, in ludis? Habebant enim & docebant magnà curà, Afri, Asiani, Graeci, ad praelia: Romani magis ad spectacula & Venationes. Quanquam Europaeis tarde sanè innotuit; ^{*} ἐλέφαντας (Pausaniae verba sunt) ἑρπύτος ἦν ἐν τῇ Εὐρώπῃ Αλέξανδρος ἐκ τῆς Ἰνδίας: qui victà scilicet Indià, intulit siue immisit. Sed ab eius tamen morte statim crebri: & transportauit in Italiam ipsam Pyrrhus, bello quod cum Romanis. Hinc quoque iam Romae nobiles. & magis per Punicà bella: quibus tanta copia, ut uno tempore centum quadraginta duos ceperit & in urbem miserit L. Metellus. Nam Critolaus
apud

* Illum, qui anno LXXI. donum Caesari missus ab Hispaniarum rege.

* Elephantes primus inter Europeos Alexander habuit.

* In Paralle-
lis.

apud* Plutarchum apertè mendax; qui à Paulo Emilio, bello Pyrrhi, centum sexaginta Romam missos vult, & quidem turritos. At postea sanè Roma semper: siue capti, siue magis pretio parati ad populi voluptates. Vides initia, vides frequentiam. quæ magis expressa apud Plinium: quem, si voles, lege. De fide igitur veterum cur ambigimus? Nonne nouerunt hoc animal: intimè atque optimè. An fallere nos voluerunt de compacto? nec potuerunt quidem, in re cottidiè omnium oculis sensibùsque exposita: & in quâ miracula milleni aliquot homines simul viderunt, id est theatra tota. Istâ ipsa ætas fidem fidei illorum struit, et si in alio illo orbe. Lusitani navigationibus suis terras eas aperuerunt, in quibus animal hoc crebrum. Insula Madagascar eos habet, & quidem Indicis maiores. habet Zeilam, vbi vanales sunt miro modo. ad mensuram enim admetiuntur, vt pannos, aulea, telam: tanti palmos singulos. ita cum magnitudine pretium crescit. Habet prouincia Malabar, Goa, & tota illa ora. itemque regnum Benamen inferioris Æthiopiæ, omnes (quod notes) albos. Qui adierunt, qui viderunt: eadem aut similia narrant de ingenio bruti huius non bruti. Quæ vt seridò aliquando noscas ac credas: cape à me de naturâ eorum & moribus. quæ nihil aut pauillum ab homine abire, miretur aliquis imò indignetur. Sed prius vniuersè commemorabo elogia de iis veterum: inde facta ipsa distinctè, & exempla. * Aristoteles inter alia de elephante: ἐστὶ δὲ ἐὶ καὶ ἀνθρώπου, καὶ τῆς σιῶσιος τῆς ἀλλῆς ὑπερβαλλόν. est autem apprimè bonis acutisque sensibus, & cetero intellectu excellens. * Cicero: Elephanto beluarum nulla prudentior. * Idem: Elephanti acutissimis sensibus. Quin Homini ipsi adiungunt passim.

* Lib. IX.
Hist. cap.
XLVI.* De Natur.
deor. III.
* De Diuis.
nat. I I.

* Epist. ad
 Marium.
 * Lib. xv.
 * Lib. i i. De
 Vita Apoll.

* Cicero: Esse illi belluæ quandam cum genere huma-
 no societatem. * Strabo: ἐγγύς ἐστι λογικῶς ζῶον. adside-
 re animali ratione prædito. * Philostratus: τὸτο γὰρ
 ζῶον δεύτερον ἀνθρώπου γένος, καὶ ξύνεσιν τε καὶ βελείας. hoc
 enim animal proximum ab homine loco, prudentiâ
 & consilio. Plinius: Animalium maximum ele-
 phas, proximumque humanis sensibus. quippe in-
 tellectus illis sermonis patrij, & imperiorum obe-
 dientia, officiorumque quæ didicere memoria, amo-
 ris & gloriæ voluptas. imò verò, quæ etiam in homi-
 ne rara, probitas, prudentia, æquitas, religio quoque,
 siderum solisque ac lunæ veneratio. Et Plinius sa-
 nè effusè: tamen verè. ad cuius accuratam laudationem vi-
 deor non ineptè diducere posse & adducere leῖτα mihi testi-
 monia aut exempla. Tribuit primò,

Intellectum sermonis patrij.] Quod mireris. Nam
 cum duo velut limites sint, quibus Hominem à Bruto dispa-
 ramus, Sermo & Ratio: prior iste vide quàm vacillet. Ser-
 monem patrium ait ab iis intellegi: id interpretor, Indorum,
 Æthiopum, Afrorum, & ubique nati. Præter Pli-
 nium, * Alianus: σιωπῶσι γὰρ ἐλέφαντες καὶ γλώττης ἀνθρώπου
 φωνῆς καὶ ὀπιχωρίας. capiunt & humanum sermonem ele-
 phantes, sed indigenam. Etiam * Dio: ἤδη καὶ ἐκεῖνο εἶπον,
 καὶ φωνῆς καὶ πατριώτιδος αὐτὰς ἐπαίεν. Et iam hoc aiunt, eos
 patriam vocem audire atque intellegere. Nec alia res
 certior. Institutionem eorum vides? linguâ fit. Domitu-
 ram? linguâ. Incitationem, reuocationem? linguâ. Deni-
 que vt clavis nauim: sic animal hoc impellit dirigitque quò
 libitum humanus sermo. De institutione, * Alianum au-
 di: Docentur, inquit, atque instituuntur ad varia φωνῆ

* Lib. i v. ca.
 xxiiii.

* Lib. xliix.

* Lib. xiiii.
 cap. xxii.

πινι ἐπιχωρίω, ἡσπερῶν ἐπαίειν εἰλήχασι, φύσφι πινὶ ὑπερρήτω καὶ
 μάλιστ' ἄ γε ἰδίω τῆ ζωῆ τῆδε, sermone vernaculo, cuius
 miro quodam & ineffabili modo ac velut peculiari
 naturâ sunt capaces. *De domiturâ, * Strabonem*: Pri-
 mùm, ait, captos vinclis ac fame domant, καὶ δὲ ταῦ-
 τα περὶ θάρχην διδάσκουσι, τὰς μὲν διὰ λόγου, τὰς δὲ μελισμῶ πινι
 καὶ τυμπανισμῶ κηλῆντες, deinde cicures eos reddunt
 mansuetosque, hos sermone, alios cantu aliquo aut
 tympani sonitu delinientes. *De regimine toto: cottidia-
 na olim exempla in bellis, in pace. atque item hodiè. Quis
 furere etiam cùm incipiunt & à se abire, ad mentem redu-
 cuntur oratione. Credere ita seriò Christophorus Acosta me
 iubet: cuius assertioni præstruenda breuiter fides. Sæpius
 enim testimonio eius utar. Is gente Hispanus, ad novum
 illum orbis tractum abiit, quem Orientalem Indiam voca-
 mus. Diu illic egit, lustravit, scripsit: & inter alia, de
 elephantis non pauca, visa sibi aut à visoribus accepta. Cre-
 brum enim valdè & cottidiani usus animal in iis locis. Is
 igitur refert: Genere morbi tentari elephantos quotannis,
 quod haud distat à * furore. causam, amorem esse, & venire
 cùm venit ad eos Venus. Tum bacchari eos, furere, ledere,
 incurrere: nisi quidem vinclis coërceantur. quod fit ab incolis
 studiosè. Sed cum morbum haud ferè aliter tolli,
 quàm pharmaco verborum. Adstere belluæ ma-
 gistrum, increpare acriter, & ostendere fæditatem.
 Tantàmne belluam & reginam aliarum ita demen-
 tire per adfectum? Vilitatem eam esse, degeneratio-
 nem à naturâ & à stirpe. Rediret ad sese, & concul-
 caret amorem, qui turpiter ipsum. Et his talibus,
 quæ etiam homini vtiliter adhibentur, fieri medici-*

* Lib. xv.

* In libello
De Aroma-
tibus.* Plinius &
Aristoteles
meminere
eiusdè mor-
bi. sed Pli-
nij locus
malus, cui
corrigen-
do non hic lo-
cus.

nam. Quomodo autem possunt ista, nisi si non audit solùm, sed imbibit, & capit? Nec verò, vt aliquid mirius dicam, audiunt solùm sermonem, sed edunt. Oppianus disertè Elephantos colloqui inter se vult.

Φήμη δ' ὡς ἐλέφαντες ἐπ' ἀλλήλοις λαλέουσι,
Φθογγὴν ἐκ στομάτων μεροπνίδα τινδρίζοντες.

Fama est inter sese sermonari elephantas,

Distinctasque susurrare atque emittere voces.

Acosta ille idem nihil certius in regno Malabar esse ait, quàm quòd hæc belluæ communicent inter se sermone. Denique vis in hac re aliquid mirissimum? (ignosce. tanta nouitas egebat nouo verbo.) edunt & loquuntur etiam humanam vocem. Boves inter prodigia Romæ locuti olim? iunge & elephantem. Atque audi ipsum Acostam. Erat, inquit, in vrbe Cochim elephas, qui operas diurnas præbere solitus ad portum & res marinas. Eum fortè iam fessum urgebat nihilominus vrbis eius Præfectus, vt Liburnicam quam commouere cœperat, deduceret porrò in mare. Ille abnuere. instare alter multis blandisque verbis, & ad extremum in gratiam Lusitani regis vt id vellet, orare. Hic (immane dictu) elephas motus, clarè hæc duo verba ingeminat, Hoö hoö: quod Malabarum linguâ est, Volo volo. ac sine morâ nauim traxit in mare. Trepidat ad hæc & nutas? Age, age, mouebo tibi in isto exemplorum mari magis maiores fluctus: & ambiguum relinquam, non dicam an hominem capiant, sed ad hominem imò supra hominem sapiant elephantes. Dixi enim de priori limite, qui discriminat obscure: alterum vide, Rationem. quâ ego omnino carere me fateor, si prorsus ille. Audi igitur è Plinio, quæ huc spectant. Ait: Imperio-

Imperiorum obedientia.] Clara, & quam nemo neget. Semel domiti, omnia ab homine, & pro homine perferunt: & tanta illa moles vel à * pusione regitur ac dirigitur tredecerni. idque sine vi; bacillo tantum (νελευρόπι in Philostrato scriptum) aut * leui ferro. Et quid non imperentur? etiam iugum subière, & traxère currum. Oppianus id tradidit, & Romæ primus ostendit Pompeius, ac postea saepe Principes secuti. Nummi docent. Tertia in Plinio laus,

* Philostratus tradit, lib. II.

* Falcem siue δρέπαραν Aristoteles Elephantis attribuit: Ælianus eadem mente δρέπαραν.

Eorum quæ didicere memoria.] Tenax sanè memoria, & ad humanam, ut mox dicam. Sed ingenium Plini cur omittis? Præuaricaris in hac causâ: quia si vlla propria & magna iis laus, hæc est acuminis & ingenij. de quo, te silente, non ego silens. Ingenium igitur iis docile, facile, flexile, aptum ad omnes artes. & artes Belli dico, siue Pacis. Quod vide mihi & disce è paucis his effectis. Ac de bello, quis non ingenium eorum admiretur: siue cum bellicis pugnam, siue in homines iussu hominum habent? Dirigunt enim velut * consilio aciem, defessos aut infirmos in medium agmen recipiunt, in * fugâ ipsâ suos non deserunt, sed gregatim abeuntes circumdant & propugnant. Iam læsis medicinam faciunt: spicula aut infixâ tela leniter manu suâ extrahunt, & ut * Plutarchus ait, ἀνάσσειν ἢ παδίως καὶ ἀβλαβῶς, sine conuulsione & sine damno, prorsus ut * peritissimi chirurgi. Quin & proprium medicamentum, aloës lacrimas, instillari vulneribus ab iis, Philostratus adseuerat. At pro homine quis homo nescit acres eorum pugnas? Instituuntur velut milites ad prælia; bellatores non dorso solùm ferunt, sed & ipsi bellant: propugnant suos, impugnant hostes: denique eò veniunt, ut munia etiam

* Plin. VII. cap. VII.
Ælian. VI. cap. LVI.
* Ælian. VII. cap. XXXVI.

* Libello, πόντος ἢ ζών.
* Ælianus libro VII. ἀσπέρειν καὶ πύγνας ἰσχυροτέρως.

* Lib. XIII.
cap. XXII.

nia etiam omnia militaria vsurpent. * *Ælianus quidem mihi auctor*, Elephantos decorè etiam motus bellicos edere: ex iis viginti quattuor Indorum regi adfistere, & excubias agere, vt fidissimos quosdam corporis custodes. atque ita agere, vt alternis in stationem succedant, sine somno quidem aut conuiuentiâ oculorum. *Aperitissimo milite, dic sodes, quid aliud exspectes? Iam quanta fides eorum in dominos, quam ad extremum spiritum pro iis pugnent, satis tibi claruerit vel ex vno elephanto illo Pori. qui decantatus: & ab eo disce omnes.*

* Lib. II.
cap. XI.

* Obtemperatio & facilitas.

Hac de belli artibus. At in pacis, quid hominem doceas, quod non istos? Quorum tanta in discendo (Æliani verbis & sententiâ vtar) * εὐπειθία καὶ εὐκολία, vt eas disciplinas artesque hauriant, quas agrè homo ipse. Circa corpus, circa animum hoc considera. De corpore: conformant id ad omnem ex arte motum aut gestum. Ingeniculare, submittere, & adorare reges docentur. * Aristoteles: πολλὰ γὰρ καὶ παιδεύει καὶ ξυώσιν. ἐπεὶ καὶ προσκυβεῖν διδάσκον τὸν βασιλέα. multa erudiuntur & sciunt. quando & regem adorare condiscunt. Saltare etiam & choreas ducere. * Plutarchus: ὀρχήσας τε μανθάνει, & χορείας, & προσκυωήσας. saltationes discit, & choræas, & adorationes. Ad scopum iaculari, armis vti, natare. Strabo: ἔπος δὲ εὐπιδασεύτης ἐστὶν, ὡς εὐκαταλάσειν ἐπὶ σκοπὸν μανθάνειν, καὶ ὅπλοις χρῆσθαι, καὶ τὴν κάλλιπα. adeo autem mansuescere, vt & lapides ad scopum iacere, arma vsurpare, & natare optimè discant. Ubi tamen τὸ νέειν, siue Natandi verbum mihi anceps: quia nec alteri id. traditum, & alienum à naturâ elephantis qui aquas profundiores horret. Ventilare, gladiatorios militaresque motus edere docentur.*

* IX. Histor.
cap. XLVI.

* περὶ τέχνης.

Ad scopum iaculari, armis vti, natare. Strabo: ἔπος δὲ εὐπιδασεύτης ἐστὶν, ὡς εὐκαταλάσειν ἐπὶ σκοπὸν μανθάνειν, καὶ ὅπλοις χρῆσθαι, καὶ τὴν κάλλιπα. adeo autem mansuescere, vt & lapides ad scopum iacere, arma vsurpare, & natare optimè discant. Ubi tamen τὸ νέειν, siue Natandi verbum mihi anceps: quia nec alteri id. traditum, & alienum à naturâ elephantis qui aquas profundiores horret. Ventilare, gladiatorios militaresque motus edere docentur.

Plinius:

Plinius: Vulgare erat arma per auras iacere, non auferentibus ventis, (ut scilicet iterum iacta reciperent.) gladiatorios congressus edere, aut lasciuente Pyrrhice colludere. Denique in theatris eos gestus effingere, quos vix Pylades aliquis aut Bathyllus. * *Plutarchus*: ἐν τοῖς θεάτροις ἐπιδείκνυσι χημάτων εἶδη καὶ μεταβολάς, ὧν εἰς ἀνδροπόιναις μελέταις τὸ πικρὸν καὶ αἰεττὸν ἐν μνήμη καὶ κατέξει γενέσθαι παντὶ ῥαδίον ἐστίν. in spectaculis ostendit elephas eas gestuum figuras & varietates, quarum copiam atque concinnitatem difficile sit humanæ vili industriæ exprimere aut memoriâ complecti. Itaque & funambuli elephantum reperti sunt, irrisum vobis heret & explosum. * *Plinius*: Postea & per funes incessere. * *Iterum*: Mirum maximè, & aduersis quidem funibus subire, sed regredi magis, utique pronis. *Quorum verborum mens*: quòd & ascendant per exteros funes aduersi: & regrediantur etiam per eosdem proni. * *Seneca*: Elephantem minimus Æthiops iubet subfidere in genua, & ambulare per funem. *Suetonius Nerone*: Notissimus eques Romanus elephantum insidens per catadromum decucurrit. id est, per funem in teatro extentum; interprete Dione de hac ipsâ re: Καὶ ἐλέφας, inquit, ἀνήχθη ἐς τὸ ἀνωτάτω τῶ θεάτρῳ ἀψίδα, καὶ ἐκείθεν ἐπὶ χοινίων κατέδραμεν ἀναβάτιω φέρων. Elephas ad superius theatri fastigium conscendit, atque illinc per funes decucurrit sessorem ferens. *Quod genus spectaculi primum exhibuisse Galbam, qui postea Imp.*, *Suetonius idem monet*: Prætor, inquit, commissione ludorum Floralium nouum spectaculi genus, elephantos funambulorum dedit. Et quæ frons ultra obduret contra tot

* Libro, 26°
τε ἐξ τῶν ζώων.

* i. lb. viii
cap. xi.

* Eodem lib.
cap. xii.

* Epistolâ
lxxxvi.

Et tales testes? Atque hac tantâ curâ & intentione discunt (id quoque valet ad vim testandam & indolem acrem animi:) ut saepe deprehensi sint noctu velut dictata sua ruminantes & meditates. Plutarchus cum Plinio mihi auctor, quemdam tardioris ingenij, & verbis verberibusque malè saepe acceptum, munitum ad Lunam gestus illos & motus praescriptos exercentem. Grandia hac, grandia: tamen de illis artibus quid dices, quae non nisi propria videntur humanae mentis? Legere aut scribere, quis ab homine se iunget? ego: nisi si elephas inter eos. Nam is quoque scribit. Rides? time potius. amulus repertus muneris tui, & tuae artis. Plinius è Musciano clarè adfirmat, quemdam Graecas litteras pingere didicisse, eâque linguâ scripsisse IPSE EGO HAEC SCRIPSI ET SPO-LIA CELTICA DICAVI. Et Philostratus: Scribunt igitur, atque tripudiant, & ad fistulam saliunt. Quod si hos duos testes elephas (herè ita memini) * Aeliano quid facies, qui oculis suis id spectasse panè per oculos suos iurat? Vidi, inquit, ego ipse quemdam in tabulâ litteras Romanas promuscide scribentem, * rectè & non contortè. Quia etiam cum scriberet, oculi eius cum rigore deiecti in tabulam erant: ut planè intentos diceret & scriptitantes. Sed iam concludam hac de artibus, insigni & nimis certo exemplo, cuique milleni aliquot oculi spectatores: munere, quod Romæ publicè dedit Germanicus Caesar. * Plinius tangit, & magis vbertim narrat * Aelianus: exque iis ego. Ludis igitur illis, Tiberio Principe, duodecim elephantum theatrum inducti sunt siue Circum, induti floridas & histrionias vestes. Ac primum ad vocem Magistri diuidebantur in diuersas Circi

* Libro II.
Var. cap. XI.

* ἀστυβῶς ἢ
ἀστρίων.

* Cap. II.
* Libro II.
cap. XI.

Circi partes, inter eundem molli & saltatorio gressu inundantes: iterumque ad eandem vocem coibant, & efficiebant saltatorium quemdam orbem. Sed & flores spargebant & corollas, & ad cantum terram pedibus leniter & numerosè pulsabant, & omnia præstabant quæ peritissimi ludiorum. Iam iidem (quod insanum mirum) docti mensas accumbere, cibum potumque sumere, parcè, modestè, ordine, humanum in modum. Lecti erant humiles, (*agnoscis Romanum ritum*) instrati purpurâ & aulæis. mensæ ad eos, vario & dapili instrumento. disposita pocula aurea, argentea, minuta, grandia: cibi in lancibus, panis, caro, fructus. Ecce ingressi duodecim elephantes, sex mares, totidem fæminæ: illi togati, hæ stolatae. Decorè & verecundè in lectis se reclinant, mensam accumbunt. tum signo dato (non enim antè) in mensam promuscides siue manus suas extendunt: summâ modestiâ cibos capiunt, delibant. non voracitas vlla in iis, non aviditas visa, non maioris meliorisve partis appetitio, præreptio. denique cum bibendum, pateram pueri porrigebant: iique promuscide eandem genialiter hauriebant. & (*iucunde potioni hoc adnexum*) reliquiis vini circumstantes aspergebant, velut cottabum facientes. *Hæc meis verbis texui, sententiâ germanissimâ Aeliani. Et effare. potuîtne spectaculum magis ad Gratias, ad Venerem, ad Naturam? cui utinam his oculis arbiter paullisper ego! id mihi ante omnes theatrorum opes, luxum, nugas. Atque hæc nisi promptissimi cuiusdam & acutissimi ingenij signa sunt, tardus valdè & cæcus ego. Quid illa, quæ non à doctrinâ in-*

abundans.

*senus erit ex uno demisso
in phialas minores ex nactu
per continj lacum —*

sita sunt, sed emicant & subsiliunt naturæ ipsius sponte?
 Cuiusmodi spectata in iis sæpe ad prodigium usque sagacia
 & acuta. Quale illud * Plutarchi: In Syriâ elephas
 quispiam alebatur. servus curator additus, cottidiè de
 dimenso subtrahebat, & dimidio belluam malo fur-
 to fraudabat. Fors fuit, ut hero præsentem cibum da-
 ret: & ad mensus igitur est totum. Elephas ut iniu-
 riam diu sibi factam, quæ posset, detegeret, accuratè
 hordei partem separat: dimidium sibi servat, altero
 repulso. *quid nisi clamans, callidissimo inuento, illud dia-
 rium sibi hætenus fuisse?* Alius (refert idem scriptor) cum
 rudera & terram magister ad explendam mensuram
 pabulo identidem misceret: fraude fraudem hanc
 ultum iens, in ollam eius carniem plenam, è foco
 correptum cinerem iniecit. *Sed exemplum quod ab
 Acostâ, fidem omnem superat, etsi ex fide. Palàm enim
 & spectante populo res gesta est.* Elephanti cuidam in
 vrbe Cochin ad horam cibus non oblatus. Quer-
 tur, & barrit. Magister excusat, & vas æneum eius
 cibarium ostendit perfluens & pertusum. causam
 hanc moræ esse, quod cibi non ultra tenax. iubet igi-
 tur, si esse velit, ad fabrum ærarium ferat reconcin-
nandum. Ille paret. promuscide aufert, fabro of-
 fert. Faber siue per negligentiam, siue ludos belluam
 faciens, infideliter reparat atque obstipat. Elephas
 refert. Herus vitium videt, & indignatur. inclamat
 illum absentem, hunc præsentem. denique redire iu-
 bet cum illo ipso vase. Facit. & fabro querulus im-
 pingit. Ille homo suavis iterum imponere conatur,
 & admoto malleo claudere rimam simulat, non
 claudit.

* Libello,
 τὸ πρῶτον
 ζῶον.

reparare,

claudit. Nec tamen imponit. Nam ille catus lebertem resumptum ad flumen defert, immergit, & aquam implet periculi faciendi causam. Videt effluere. Plenus igitur irarum ad fabrum recurrit, intonat magnam voce. Confluunt vicini, & inter eos Vicarius regis. Faber blandis verbis demulcet (*nescio an ultra audeam dicere*) belluam: vas denique sumit, & refingit probe atque ex fide. Sed ille ne tum quidem fidens, iterum ad flumen, & ad haustum. dum contineri aquam videt, vertit se ad adstantes & ostendit, velut testes eos aduocans in hoc factum. ita demum abiit domo. *Quid addam? nec verbum: quia reuera datus sum in stuporem. Et cur iam * Aeliano non credam, qui iure optimo duplex cor tribuit tam cordatis? Sed satis ad ingenium ista: redeo ad Plinium meum, qui suggererat*

* Lib. XIII. III.
cap. VI.

Memoriam.] *Ea autem pars tam magna in hoc animante, ut homini non dicam nihil cedat, sed eum excedat. Unum exemplum vetus dabo, pauca noua. Michael quidam Glycas inter Græcos, Annales scripsit haud improbe nec indecenter. Is in parte primam prodidit: Elephantum quemdam cum in Circum deduceretur, sedentem in foro ad Milliarium aureum Magistrum ferarum, subitam iram atque impetu interfecisse. Causam non aliam violentiam fuisse, quam quod ante annos totos decem, eodem illo loco, idem Magister, eundem elephantum ferro percussisset. quam iniuriam tot annos recondens, tunc demum iit ultum. Aliud ex Aco-*
sta: Miles quispiam in vrbe Cochinchinæ elephantum, per lasciuiam, in fronte putamine nucis percusserrat: (grandem illam Indicam intellego, quam incolæ

Coccum appellant.) Elephantus putamen studiosè tollit: illud, atque iram, recondit. post dies plures, in viâ quâpiam publicâ obambulante[m] militem conspicit. accedit, & elatum ex ore putamen, promulcide suâ acriter in illum coniecit. tum exultabundus abiit, quasi talione illâ iniuriam probè ultus. *Iterum ex eodem:* Miles elephantum in eâdem vrbe cum rectore obuium habuit. noluit decedere. elephas suam & rectoris contumeliam id interpretatur: vlcisci tamen à rectore prohibetur. Post dies aliquot, in ripâ Mangatæ fluminis (id vrbe[m] alluit) militem fabulante[m] otiosè repperit. Cùm rector non adesset, corripit illicò hominem, in altum tollit. nec precibus nec clamore adstantium motus, aliquotiens flumine merfit, alleuans subinde & demittens. Cumque lusum eum satis diu lussisset, contentus hâc vindictâ, hominem vitæ suæ iam diffidentem, rectum & illæsum destituit eo ipso loco vnde sustulerat. *Sed hæc in deteriore[m] & vindicem partem Memoria exempla: ecce etiam in beneficam & benignam. Acoſta idem mihi suggerit:* Elephantum in vrbe Goâ fuisse, qui annuo illo & solemni furore correptus catenas abruperit & vincla. Fugientibus omnibus, seruulum quempiam qui vlnis infantem dominicum gestabat in ædes properè irrupisse, oblitum sarcinæ quam deposuerat in illâ trepidatione ante ædes. Elephas adest. mortem omnes & obtritum pueri expectant. Ille contra manu suâ leniter attollit; in humile tectum, quod è regione ædium, collocat; respectans curiosè, satine puer illic sine damno. Dein furibundus cursum suum
exsequi-

exsequitur. Id datum omnes interpretabantur veteri beneficio, quia mulier earum ædium domina & infantis mater, elephanti transeunti sæpius panem aut fructus obtulerat. *Et alia quedam legere tibi fas, si lubet apud eundem Hispanum. Ego in Plinio pergo, qui admonet*

Amoris.] *Quod ipsum iure mirum. Nam sicut Sermo & Ratio homini peculiaria videntur, sic certi Adfectus. Inter quos audus ille & varius amor, pro leni tormento soli huic animantium datus. Sed abnuvit elephas, & hac quoque parte sociat se nobis. Scrio enim amat. Trita & nota historia est illius qui Aristophani Grammatico præbuit se rivalem. Uterque enim Alexandria in Ægypto corollariam quampiam amavit. nec minus studij aut ingenij elephantio fuit ad declarandam & mitigandam suam flammam, quàm illi acuto & litterato. Forum, in quo ea desidebat, crebrò adire: assistere, suspirare, poma aut flores offerre: manum intra sinum blandè penetrare: & ea omnia, quæ Venercus aliquis nepos. *Alia similis in* * *Æliano. In Antiochiâ vrbe Syriæ, elephas inter cicures more suo ad pastiones iens, vidit fortè mulierem haud inscitam, pariter corollariam. Vidit, periit. Assiduus ille apud eam, promuscide faciem, manus, lambere, tergere; & quacumque poterat, blandiri, insinuare. Quin & illa redamavit, corollas & flores aliâsq. amoris illecebras sæpe offerens. Cùm perseverasset mutuus hic amor, mulier ecce ad plures abiit. elephas desiderium non tulit, nec mentis suæ ultra compos datus est in furorem. Sed & honesti fidiq. amoris non deficiunt me exempla. Habe**

* Narrata Plinio cap. v. & Plutarcho, in libello, τὸν ἐλεφάντην ἀγαπᾷ.

* Lib. VII. cap. XLIII.

* Athenæus,
libro XIII.
cap. xxx.
Ælian. lib.
x. cap. XIII.

pla. Habe vnum. * Antigono regi elephas fœmina fuit. Evênit vt in obsidione opidi Megarensis, puerum pâreret vxor Indi elephantistæ. Is suâ linguâ commendat infantem inter bellicas turbas elephanti (ita nomen eius fuit) Nicææ. Capit illa seriò in fidem: & omnia officia exhibet, quæ piïssima aliqua nutrix siue mater. Infans ante pedes eius deponi debebat. nisi fieret; cibum non capere, iram omnibus signis ostendere & dolorem. Gaudere contrâ, eo adiacente. & tum cunas mouere ad oblectandum, aut somnum conciliandum; tum ventilare & pellere muscas. quod faciebat sanè scitè, arundinis ramum promuscide suâ motitans. Atque hæc officia interdum etiam vsurpabat elephas maritus. *Pergit Plinius, & addit:*

Gloriæ cupiditatem.] Qui sanè ipse affectus hominum proprius, & inter eos, animæ cuiusque maximè sapientis. Exempla eius in hac belluâ pluria. tu vnum vetus à Plinio. cape, nouitium alterum ab Acoſtâ. Plinius: Erat, inquit, Antiocho regi elephas, cui (ita enim hominum canumque exemplo distinguuntur) nomen Ajax. Is dux plerumque agminis, generosus, celsus, & velut rex in regio illo grege. Evênit vt. flumen transmittendum esset. renuit infelix, & malâ suâ sorte Ajax. Pronunciatum enim illicò à Magistris, Principatum eius fore qui prior transisset. Intellexit, & arripuit Patroclus (& hoc elephanti alteri nomen) fluuiumque transmisit. Præmio igitur donatus est, phaleris argenteis, quibus mirè gaudent, ornatus, & velut in possessione positus principis loci. At Ajax noster properè ab hoc Vlyssè circumuentus, fatum etiam quâ po-

quâ potest, illius veteris exsequitur: & mortem ignominiaæ præferens; inedia se confecit. *Acosta autem inquit: fit: In litore vicino vrbi Goæ tormentum grande æneum commouendum erat. conatur elephas: non potest. Instigante magistro & duos iuniores elephants ostentante, qui id facerent ni ipse faceret: iterum iterumque conatur, tanto nisu, vt medius illicò creparet. En! dum gloriam illam præreptum alteris iuit, miser sibi vitam. Sed prosequitur laudationem suam Plinius, & adiungit magis alta. Est enim, inquit, elephantis, quæ etiam in homine rara*

Probitas.] Ergone virtutes elephanto? virtutes. vt nequid scilicet ad perfectum omnibusque numeris hominem desit. Et de probitate planè verum est. Innoxium enim, pudens & pudicum hoc animal: probæ mentis, probi oris. Vis ei vt omnibus noceat; vt nemini, voluntas. Homini occurrit? vitam non adimit, ostendit viam. Feræ alteri? transit. Quin nisi irrites & impugnes, nec in Arenâ quidem excitabis ad ledendum. In magistros rectoresque suos mira illis pietas. quos aliquando per calorem aut furorem interfectos, ita luxerunt, vt inedia interfecerint sese ipsi. Eadem in natos: quos, vrgentibus venatoribus aded non deserunt, vt millies capi, cedi, malint, quàm ipsos. Adde reuerentiam in grandiores & senes. quibus de loco, de potu, de cibo iuvenes concedunt, bonæ suæ Naturæ legibus non Lycurgi ullis minis adducti. Adde pudorem & castitatem. quia non nisi occultè & siluis tecti coeunt, & sanè rarerent. Nam quod Plinius & ex eo Solinus prodiderunt, non amplius quàm semel parere, nec plures singulis: validè refutat ratio. quia si vnus saltem è duobus: iamdiu,

* Plinius, cap. lxxx.

* Strabo tradit, lib. xv.

* Ælian. lib. vii. cap. xv.

* Ælian. ibid.

* Lib. VIII.
cap. XVII.

* Libro V.
Hist. Anim.
cap. XIV.

minuente numero, defecerit id genus. * *Ælianus tamen vsus
Veneris semel item iis tribuere videtur. Sed ea ex Aristote-
le hausta, male aut lecto aut intellecto. Nam* ille hoc
tradit: Marem quam semel inierit, non vltra tange-
re. interposito tamen triennio coitum repetere, sed
nimirum in alia. Fæminam vterum biennio gerere,
parere singulos. Strabo etiam de initu eorum & partu,
magis cautè & verè. Adtextur in Plinio*

Prudentia.) *Quam non dilato, satis mihi in Acumine
& ingenio dictam & doctam. Ostendunt tamen & hanc
proprie in Acie instruendâ, in tardandis secutoribus fracto
dente, in flumine transmittendo. quæ apud Plinium, Phi-
lostratum & Ælianum vide. Sequitur*

* Libro X.
cap. XV.

Aequitas.] *Quam in se, quam in aliis amant. Rete-
gunt inò scelera, & alienas etiam iniurias vlciscuntur. Hi-
storiæ Æliani duplicem te non celo. * Narrat Roma euenis-
se, Imperatore Tito: vt vxor elephantistæ malo iure
cum altero inœcharetur. Videt elephas. non fert do-
mini hanc iniuriam: irruit, & in ipso complexu,
vtrumque dentibus transfigit. Denique prouidè ita
copulatos relinquit, stragulo tegit. & cum dominus
aduenisset, stragulo reiecto facinus ostendit, & se vl-
torem. Hoc pro magistro, sed probo. Narrat* iterùm in
illum, sed improbum. Fuisse magistrum elephantis, qui
adulteraret. nec contentum furtiuâ libidine, vxorem
suam clam sustulisse, & ad præsepe elephantis sepe-
lisse, alterâ illi mox inductâ. Elephantum hoc sce-
lus tacitum non habuisse. vxorem nouam illuc tra-
xisse, & cornibus pedibusque refodisse cadauer, tan-
tum non rebus ipsis mulieri inclamantem cui, &
quomo-*

* Lib. VIII.
cap. XVII.

quomodo, innupisset. *Extrema laus est*

Religio] *Quam veteres omnes tribuunt consensu. Lu-*
strari aqua, orientem solem ab iis adorari, Plutarchus &

* *Ælianus mihi auctores: Lunam novam, Plinius, &*

* *Ælianus. Sed & hoc ad religionem, quod mortuos è suo*
genere sepeliunt & prætereuntes iniiciunt humanum. Ælianus
ille idem hoc tradidit lib. I. cap. XLIX. Homines ecce,

mi Hautene, elephantes feci, Sermone, Ratione, Adfectibus,
Virtutibus præditos: quid superest, nisi vt etiam diuinos?

Diuinant enim. & Oppianus de hoc animante dixit:

Μαντιὸν ἐν στήθεσιν ἔχον ἄσπερον.

Diuinum cor habere in pectore.

addit que præscire eos fatalem suam horam. Dion amplius,

scientiâ eos ornat cælestium rerum. ἡδὴ γὰρ τῶν ἐν οὐρανῶν παρῳπίδος αὐτῆς ἐπαίειν,
& ἡ ἐν τῶν ἐπιπέδων γενομένων συνίασιν.

Quidam hoc

etiam aiunt, eos, præter quod sermonem patrium
intellegunt, scire etiam quæ in cælo gerantur. Sed in-

ter quosdam illos, ne te fallam, non ego. Habes lusum,
natum non importunè mihi ex hesternò lusu & ioco inter

vina. cui vt seria multa & vera inesse nihil ambigo, ita
quædam maiora vero: nec usquequaque in his talibus ve-

teres illos Fidei litasse, facile tecum credam. Quis enim tam
magni oneris sit, vt quidquid illi imponunt, vehat? Nec ta-

men mali quidpiam in istis, etiam falsis: quia innoxia men-
daciola sunt, & volente deo Risu nata. Qui si te non aspe-

xit dum hæc legis, iam nunc me imponente licet usurpes co-
gnomen prisce illius Crassi. Iterum salue.

* Libello,

τὸ πρῶτον.

* Lib. VII.

cap. XLIIII.

* Lib. IIIII.

cap. X.

* Lib. XXXIX.

EPIST. LI.

IANO LERNUTIO S. D.

IPSUM pectus mihi commouit series malorum, quæ es passus. Heu homines, quid sumus? quid speramus? Atque ego sub idem illud calamitatis tuæ tempus, nescio quo instinctu, in Saturnalibus meis adfinxeram orationem tibi de incertis casibus vitæ. Sed benigno Deo gratia, qui concussit te, non deiecit: ostendit vulnus, & non impressit. Utile enim, mi Lernuti, utile, admoneri nos interdum à summo illo Principe. Et imperij illius, & fluxa nostræ conditionis. Nempe quid est homo? lutum, ut ille ait, scitè mixtum. quid vita? hæmina vna sanguinis: quam quilibet leuis casus rumpit, quælibet febricula corrumpit. Solus animus & eius actiones æterni. Vides pulcherrimum hoc mundi corpus? ruet aliquando. Vides hanc Belgicam nostram? iam ruit. ne indignemur interitum aliquot hominum, cum caduera futura sint cæli terrarumque. Saturnalia nostra credo te accepisse. primam dico partem, quæ De Gladiatoribus. Nam reliqui sunt aliquot libri, De Venatione, & Circo: in quibus etiam tuus sermo. Iudicia vestra liberè, liberè, velim adscribi: ut mutemus, si quid tale erit, iteratâ editione. Iubebo enim, si otium aut valetudo mihi constat, simul excudi omnia quæ ad ludos Romanos. Nunc molesti mihi quidam nomine Ordinum ut Grammaticam conficiam, quæ legi possit in Belgicâ vniuersâ. Ride, si sapias: & vide quàm bene de me & nervis meis sentiant isti. Apud vos miles, ut audio, & turba. Si ita est, quid si expedias te ab eâ vrbe, & secedas in hæc loca sub Neptuni regnum?

regnum? Nam terrestres dii, parum nobis equi. Cautè id fiat tamen, & circumspicere. Nam & apud nos nescio quid turbellarum, ab iis qui pax deberent esse mundo. at illi fax sunt. Vale mi suauissime, & aut me expecta sub æstatem, si quies illic; aut ego te, si hic. Uxorem saluta à me ex animo, & tua pignora dissuauia. Victorem nostrum silere ita miramur, vt suspicio sit ne & ille penetrauerit ad loca silenta. At tu eum saluta, & è veterno excita. Salutat te Dusa, Hautenus. X. Kal. Feb. M. DC. LXXXII.

EPIST. LII.

Romam.

FRANCISCO BENSIO S. D.

DEVUM ego testor, vir optime, vt in solo nomine tuo lecto exsiliij: quanto magis in commemoratione amoris, quem integrum inuiolatumque seruari apud te cognoui! Ita enim ad me scribit P. Egmondus: quem certum mihi, amatum antea, vel nunciij huius causâ, magis amare. Non enim dissimulo. verus & vetus mihi in te adfectus est, hæresque mihi in arcano isto penetrati. Genus vitæ mutasse te audiui: quod salutare tibi futurum omnino confido. Et reuerâ, mi Bensi, quid hæc humana sunt, nisi iactationes & fluctus? in quibus nihil firmum sit, nisi ad anchoram ea alliges veræ Pietatis. A me quoque abiit illa iuuentus: & una mihi hæc cura, vt quidquid hoc est æui, in virtute & seriis iam studiis traducam. Publicè id testari cœpi: & edidi nuper De Constantiâ libros duos, qui pietatem (nisi fallor.) aliquam præferunt, etsi prisca Philosophiæ velo. quos ad te mitto, non vt inspicias modò, sed iudices: & liberè me maneas, si quid exorbitans in iis. aut minùs re-

Etum. Nec amantis adfectu iudicabis, sed ut apud Pindarum est,

* Sententiis
rectis & rigi-
dis Rhada-
manthi.

* Βελαίς ἐν ὀρθαίς Ραδάμανθος.

Hoc omnino peto. M. Antonium Muretum. (ex animo dico) amo æstimoque. minus promptè id ostendo, quia multa in me ab illo non amica. Ita enim moneor litteris multorum. Quo meo merito? Nam ego te iudicem non defugio, qualiscumque ea est litis. Tacitum edidi. quid ergo? an illius? Quæ hic iniuria est, si campum eundem Fama decurri, sine fraude? Sed mihi iam ista non magna. & reuera pudeat me verba consumere in talibus rebus. Nati ad maiora & meliora quædam sumus, & ego & Muretus. Quem tu quidem à me salutabis, & animum hunc illi firmabisvolentem semper eius & amicum. Ita me posteritas amet siue æstimet, ut ego illum. Constantiam nostram ut cum ea communices, volo siue iubeo: cuius exemplar etiam à me exspectet. iam enim recuditur. De Amphitheatro ante paucos dies edidi: & mittam. Tu quæso me ama, & interdum solare & erige in his turbis omnium rerum. IX. Kalend. April. ∞. 10. LXXXIV. Si quid ad me voles, mittes tutò ad Plantinum.

EPIST. LIII. Romam.

M. ANTONIO S. dico.

CAUSSA mihi scribendi nata ex tuis ad Plantinum litteris: quas cum gaudio vidi, cum motu animi legi. Vel in manu tuâ conspectâ letabar: quanto magis in hoc animo, & tam insigni testimonio amoris? quem si à quocumque mortalium, à te certè volo. Ita adolescens iudicavi, ita

nunc,

nunc, consensum quemdam esse conspirantis iudicij nostri
 et naturæ. qui ad coniunctionem, queso te, valeat, non ad
 emulationem, aut, quod pudet me dicere, similitatem. Et
 fuere tamen improbi homines, qui id sperarent: à quibus
 alia quedam ad me delata olim, non nego: sed vana, falsa,
 ut nunc video; et quibus caput, homines non profesti so-
 lum, sed utrique nostrum infesti. Ea, per communes deos
 deasque, obliteremus. mi Amice: et beneficiis inter nos cer-
 temus, non querelis. Electorum librum iam nunc vulgavi:
 paro Saturnalium sermonum, et De vitâ ac scriptis Annaei
 Seneca. quem nec misit ad te miserim, quasi vadem ami-
 citiæ cocuntis et sanescentis. Etsi quid in eâ agrum? nec
 aliud peccatum utrimque, quam cessatione, et amicitia,
 ut sic dicam, inusu. Quod ipsum emendemus. Viximus
 amicissimè vnâ, viuamus porrò et moriamur. En ego ille,
 cuius ingenium et os coram probasti: nec amorem absentis
 requires profectò aut fidem. Te ut eundem sperem, faciunt
 paucula, sed impressa et signata epistola tuæ verba: quæ
 ruminor idemtidem et examino, ut solent amantes. Vale.
 Lugduni in Batavis, ad magnum et sine terminis mare.
 III. Kal. Decemb. .co. Id. LXXXI.

EPIST. LIV.

ABRAH. ORTELIO S. precor.

PER fidem, Orteli, ut tu utrimq. largus es, et amando,
 et donando! Miseram ad te nescio quid munusculi nu-
 per, Amphitheatrales meas nugas: tu rependis illicò et
 reponis, sed verum amplumq. donum THEATRUM tuum.
 Ad tutelarem Prætozem ibimus? Profundis enim tua, et
 quidem

* Immensâ
mensurâ.

quidem valdè * ἀμέτρῳ μέτρῳ ; cum pro libello , libros ; pro ludis , seria : pro orbiculis Arenarum , diffusum istum terrarum Orbem admetiris. & eum ipsum in triumphali veste , purpuratum auratumque. Quid censes? donis magnis capi me? non magis quàm numina (si comparare fas :) quæ ut voluntatem solam in oblationibus metiuntur , sic ego. At ea in te magna: & ideò munus tuum iure mihi magnum. Utinam hic quoque animus aliquà tibi liqueat ! in quo acris flamma , sed per nullam occasionem erumpendi , adhuc clausa. Quod vereor , mi Orteli , ut brevi quoque vestræ vrbi sit. Quæ enim istæ pontium moles , quas audimus? aut quid parat novus ille Xerxes? Non ego * κέρκῳ σαίνῳ , cum Aristophane : (frustra in aliis castris) sed maior & prudentior opinione nostrâ ille Princeps. Hoc ipsum opus quanti animi est? prisca & Romani. Ac compedes profectò Poliorcetes ille iniiciet indomito vestro Scaldi , nisi quid subueniant filij isti Neptunini. Batauos & Zelandos dico. qui tamen lentè accurrunt , nec ut ad socialem flammam. Heu κερτῆρ κερτῆρ ! & salsa vobis vita , si auferatur hoc salum. Quid suadeo igitur? fugam. sed non ab vrbe , mi Orteli , aut solo patrio ; tantùm à vulgo. Ad Constantiæ nostræ asylum te voco , & ad arcana illa Sapientiæ templa. Cuius tectum si semel subis & penetras , tectum ego sardumque te habeo ab omni vi , ab omni hoste. Salus missa à Dudithio , Cratone , Monasio , mihi grata : quæ tres stellæ in vnâ iam vrbe , valdè illustrant Germaniæ illum tractum. tu quoque à me remitte. Viviani nostri poëma vidi : valdè mihi tersum & probum. Sed Itinerarium vestrum quando ad nos? Ne preme. & quod boni prouidi que patres , si tibi obsideri visum , emitte saltem hanc prolem. De * Chirio Fortunatiano ,
indagatio

* Caudâ blâ-
diens , sine
adulans.

* Scripsit de
Imp. olim.
& exempla-
ria in Italiâ
edita , sed
per pauca.

antea: sed nescio quomodo momentum hic magnum habet
 frons ipsa & ipse vultus. Euripides non vane mihi visus
 scribere, Non serenitatem nautis gratiorem in tempestate
 aduenire, quam lugenti amico amicum. Sed & hoc breui,
 vt spero, fiet. interea mi Leeui, firmare quae so paulum, &
 frigus illud tenebrisque dolorum calface & illustra ad
 Rationis solem. Ante omnia nouitatis opinionem hanc exue,
 quae luctui tuo mala faustrix. Miserabili, inquis, genere
 mortis perit, & quod luctu municipium omne nostrum
 compleuit. Scio, & adfectu aspectuque primo ipse mise-
 reor. sed hic quoque paulum te attolle, & secerne à vulgo.
 Quid illud miserabile? cum omnia circumspexeris, Mori.
 Varia ad illam metam via fert, cluosa, plana, breuis, lon-
 ga: eadem tamen omnibus quies, cum peruenere. Tua per
 difficilem partum, & velut per nimbos fluctusque delata est
 in Beatum illum portum: delata tamen. & praeteritus la-
 bor adeo non grauis illi nunc, etiam gratus. Tu tantum ne
 miserare, imò nec mirare. Scilicet id genus Fati non cadit
 in hunc sexum? non communis ille omnium pregnatum ti-
 mor? Imò non crebriores alios sermones audias, si in confes-
 sum aut conuentum venias muliebrem. Attamen hic no-
 strum omnium error: cum triste aliquid accidit, etiam si non
 nouum, habere id vt nouum. Per circumstantias quas-
 dam augemus, polimus, & velut fucum ac lenocinium cir-
 cumponimus dolori. Scilicet vt pulchrior in oculis appareat
 iustiorque. Peruersi mortales! contra oportuit: & in omni
 casu oculos flectere ad communem dispersamque legem. Non
 Hagam solum aut Bataviae hunc angulum intueri, aut quid
 pauculis ibi annis gestum sit: sed diffundere cogitationem
 per sola haec terrarum. Conditionem tibi pono. Iure non
 lugebis.

lugebis solum, sed indignabere ut in nouo fato: nisi alibi ter-
 rarum hac ipsa hora idem ille aut acerbior casus. Et tamen
 cur peregrinare? reperies exempla eadem, si quares, in finiti-
 mis istis locis. Quamobrem exsurge, & contra leuia ac
 lusoria hac Doloris arma, arripe vera. Quid vita, quid
 mors, quid fatum sit, serio cogita: scio placari posse implaca-
 bilem etiam dolorem. Quid enim hac vita, quam eripi lu-
 gemus? ludibriorum scena, miseriarum mare. per quod ut
 maxime ex voto tibi feratur nauis, tamen in multos scopu-
 los impingas, multis vadis obhaerescas necessum est. Quid
 ipsa mors, quam timemus? requies, gaudium, & vera vita.
 aut siquid in ea mali, malis tantum. Quid miseraris tradu-
 ctam ad hanc, optimam matronam, & per Fidem salutis
 suae velut certam? Iam Fatum quid? aeterna, ab aeterno, in
 aeternum, dei lex: quam adeo non abrogare fas, ut nec obro-
 gari ei liceat aut derogari. Si ab aeterno & immobilis: stul-
 te, quid cum Necessitate pugnas? hoc unum vinces, ut plu-
 ribus plagis contusus vincare. Si a deo: impie, quid que-
 reris? Culpare non potes aliquid malum aut acerbum in eo
 & ab eo, qui Bonitas & Benignitas totus. Naturam
 eius si exprimere voles, non melius aut magis proprium ex-
 presseris, quam per eas voces. Mortua igitur tua est? de-
 buit. illo tempore, illo fati genere? debuit. Lex ita lata:
 quam frustra sollicitant & exagitant acumina hodie inge-
 niorum. Non enim mouebunt. Quin nos, qui sapimus,
 pareamus potius, & quod necessario patiendum est, etiam
 libenter patiamur. Leuamentum aliquod miseriarum est,
 non reniti. Cur autem renitamur? Non Deus solum est,
 qui ita de nobis statuit: sed & pater. Salutare igitur, bo-
 num, prosperum: quidquid sensibus oculisque nostris aliter
 videatur.

no.

si ostium.

vulgarium op.

addere: iubebat ta.

Et Sanctus. Vale.

EPIST. LXI.

AMICO cuidam S. D.

IRASCI debebam mi **, si possem. Tu ne ut iter
vllum susceperis, non dicam sine comite me, sed sine con-
scio? Hoc verum fuit? Pectus tuum roga: non dicet id esse
pro veteri illo & fido inter nos amore. Caput meum hoc
tango & testor, nullum mihi caput carius fuisse tuo. Quid
autem suspicer? arcanam aliquam causam huius consilij fuis-
se? non inquirō. Et si ea aperienda mihi non fuit tota fron-
te, saltem vestigiis & sub personā ostendenda. Ego te in
meis rebus tale aliquid nunquam celassem. An subito hoc
tibi natum, & per mortem vnius illius viri? Hoc potius
credo. quia reuera causae tibi temporanei alicuius secessus
hic non iniusta. Noui collegas tuos, scio quibuscum res &
consilia miscenda fuerint: homines & actiones, parum ad
tuum stomachum aut ad nostrum. Interea tamen (quae so-
hoc volens audiā volentissimo tibi amico.) nec nos omnino
eam rem celandi eramus, nec certē vxor: quae misera se ad-
flēbat. Quamquam nos solamur & erigimus: certi, non
aliud latēre sub hoc instituto tuo, quā secessum aliquem ab
his turbis.

Scimus. sed

metuentem. De-

vimus, obsecro vitam

et communi viâ. Pax aut

inter consilium aliquod, capiemus, quod

temperemus sine bello. At ego tanquam seriò

et quasi monendus mihi sis: quem liquet v'surpassse
hanc profectioem animi causâ, et si cum angore aliquo tuo-
rum. Quibus etiam, mi * *, consule. et ad suavitatem

convictus illius nostri redi, sine quo tenebræ nobis in mediâ

lucè. Verè dicam et si vulgariter, Vita sine te nobis non

vitalis. Res adhuc hîc quætæ: sed Brabantia tamen et

Flandria raptantur, ut audire te credo etiam istic. E Gal-

liis litteras iam bis accepi, et quædam in iis nova. uti De Re

accipitrariâ carmen, subtilis et novitiæ inventionis. Veni

et vide, et (quod Constantiam tuam meamque decet) ri-

de. cur enim non spernamus hæc circumfusa et externa, in-

re iis altiores? Nobiliss. VV. Philippum Sidnaum, et

Dierum, si vides, saluta à me quæso: et iis indica, per te

stetisse quòd eos non viderim tecum. Certè enim inuitis

meis omnibus iussim. Tui valent. Vale et tu, et fac

ut breui te videamus exspectatum. Salutat te Hautenus

nofter, qui hilariter herè apud me in prandio fuit ad furrus

Melonis. Inuideas illis exsequialibus epulis, si in tam albo pe-

lore liuor. Lugd. Bat. X. Kal. Septemb. 60. 10. LXXXIV.

in m.
largiter a
tinent & u.
probo: quia mihi
dis. Fuimus his septi.
refringendis, & nouis quibus a.
exemplar enim Antuerpiâ iussi mitti: si tamen com.
poterit per has turbas. Nam caput illud Belgij à corpori
nostro semi-auulsum. Ripas obsident, & tormentis adi-
tum nauibus arcent: et si nauis adhuc pererrumpunt. Nobis
mutatio non impendet iam, sed adest: faxit ille Deus ut in
bonum. Quamquam hæc sunt illa, aduersus quæ Constan-
tia nostra nos armauit: quæ hoc saltem mihi profuit, quòd
ab eâ scripture impressum animo meo aliquod robur. Plu-
res hîc imperant. nec vidi eam rem bene unquam cessisse in
bellis. Discidium etiam animorum presagio, & motus
fortassis in ipsâ plebe. Nobis tamen decretum patriam non
mutare, si mediocris aliquis in eâ status. si nullus, & si con-
fusio tantum et raptus: quæcunque terra dederit nobis ali-
quam sedem. Nec enim liberi prægrauant, & sola mihi
O 3 uxor.

AMB
Tolam
v. X. Kal.

XIV. Leodium.

VINO TORRENTIO
V. amplissimo S. D.

ITA Salus aliquando seriò me respiciat (nam hætenus
quidem adit, abit, & vacillat) vt mihi insigni gaudio
imò robori sunt tuæ litteræ tam amanter ad Plantinum de
me scriptæ. Te noui, me noui: & hoc scio, hunc tam pro-
lixum adfectum non meruisse à tali viro. Quid dicam? me
meaque offerrem, & addicerem, nisi iam pridem addicta ti-
bi, nexu quidem & vinclo, quod non nisi atra mors rumpet.
Commentatiunculas nostras semestris hic morbus valde
tardauit. morbus, qui per interualla duxit me ad Fati limen,
& reduxit. Nec nunc optimè: et si in optimâ spe, vt me-
dici volunt, & iam in abscessu atque inclinatione sit mor-
bus. Absque eo, iam & Suetonium meum haberes (meum?
imò ve-

imò verè tuum, cum tuo integro Commentario, meis tantùm adoram Notis: præterea votum tibi & dicatum:) & Dialogos nostros De Rectâ institutione iuventutis, quibus sermonis partes do Philippo Lanoyo & Papiro nostro. Amo enim & amaui rectissimum ingenium adolescentis, dignissimi hac vitâ, nisi meliorem ei Deus destinasset. Plura iubet amor meus, imò ardor: vetat languor, & serum hoc diei, quo litteræ tuæ conspexit nobis. Excusa. & apud Dominicum Lampronium item nostrum, cui cis paucos dies vberim scribam. Officij enim aliqua cessatio apud me per hos menses, non amoris: qui mihi æternus in tales viros. Vale, & saluet à me Launeius tuus. Lugduni, vt volunt, Batavorum. Postrid. Kal. Ias. ∞. IO. LXXXV.

EPIST. LXV.

Lugd. Bat.

BONAVENTURA VULCANI,
Vir & collega amice,

CALLIMACHVM, Bionem, Moschum, iam nunc à te accepi: vno partu trigeminos, rarum & felicem ingenij tui fetum. Publicâ causâ (verè dicam) tibi debeo: priuatâ magis, quia duos ex iis mihi inscribis, hoc est, immortalem me facis. quo quid homini ab homine maius dari potest? Vuent enim amœnissimi poëtæ illi, quamdiu Musæ: & cum iis tuus labor: & cum labore tuo meum nomen, quod Musæo illi peplo intexuisti amicâ & doctâ nimis acu. Gratias agam aut habeam? referre malim. & tamen verbis quoque nunc dicam, sed paucis & fidis. Emptum me tibi hoc munere, mancipio tuum. & addo improbi hominis priscas illas voces, sed probè & sinceriter: Quid concupiscas, tu

* vidi, legi,
Sammanni.

cas, tu videris: quod concupiueris, certè habebis. Libros nouitios, quos è diuite bibliothecâ tuâ prompseram, per hunc puerum recipe. De * * Collectaneis iudicium quæris? illud Iuliani scitum profero: * ἔγνων, ἀνέγνων, κατέγνων. Magis ad gustum meum Conuiuialia Stuckij, ex eâdem gente, non ab eâdem mente. Firmiora hîc omnia & lectiora. De Sigma, quod obiter quærebas & videras, ille nihil noui: fortasse nunc ego. Nam quæ in Antiquis scripsi, vacillantiâ aut falsâ. Non enim Sigma antiquis Biclinium propriè, vt sensi ego: non diata aut cenatio tota, vt Calius: non mensa ipsa, vt Brodeus: sed nisi fallor, certa in cenatione pars seorsum erecta & exstructa ad recipiendum lectum, idque hemicycli aut lunatâ formâ, quâ littera illa Græca passim hodie in lapidibus & priscis libris. Suggestum, inquam, quoddam ligneum (sive quâ meliore materiâ, non impedio) semirotondum: in quo perpetuus vnus lectus, ad sex septem conuiuas recipiendus. Quod velut dimidiatum triclinium repertum inferiore æuo, ad facilem & magis aptum vsum. Ab Apuleio hîc mihi prima lux, & à me illi. De Psyche, libro v. Viso que statim proximo semirotondo suggesto propter, instrumentum cenatorium rata reffectui suo commodum, libeas accumbit. Non nominat Sigma, fateor: sed auribus oculisque ingerit quasi nominasset, ita clarè. Semirotondum suggestum ponit, & Instrumentum cenatorium appellat. quid capere aliud est, quàm hoc Sigma? Triclinij enim certè non illa forma. Radium mihi etiam aliquem, etsi à tenebroso æuo scriptor, allucet Ditmarus Episcopus libro IIII. Chronicor. De Othone Imperatore: Imperator, inquit, antiquam Romanorum cupiens consuetudinem reuocare, magnâ ex parte iam suis

tam suis delectam temporibus, multa faciebat quæ diuersi diuersè accipiebant. Solus ad mensam quasi semicirculum factam, loco ceteris eminentiore sedebat. *Quod libens item rettulerim ad Sigma: sicut illud ad Principalem morem, quòd solus, quòd loco eminentiore. Sed mensam ipsam ad Sigma, lunat à item formà fuisse hinc discis. parte dico eà, quâ conuiuiis tangebatur: nam illà, quâ alios, fuerit lineà sanè reetà, ad ministerium & adstitutionem puerorum scilicet aptiore. Et quanquam de mensà hic Dittmarus: non tamen eam solam venisse in id nomen (eruditissimo Brodæo scriptum:) peruincit Sidonius, qui in his versibus discriminat clarè:*

Non tibi geminatis ponentur prandia mensis,

Affyrius murex nec tibi sigma dabit.

Ità omnino lego, non Sigma, vt vulgò. Idem alibi nominat, & ostendit duplex fuisse, Æstiuum & Hibernum.

Cominus aspicitur vel prima vel extrema turris:

Mos erat hinc dominis hibernum sigma locare.

Ubi Locandi verbum refutat item Calium, Diætam capiensem ipsam. At ea non transfertur, non locatur in turre.

Cetera quæ huc faciunt, aut ego aut Stuckius iam diximus.

De Antecænâ etiam ambigo, quòd ad vocem. Macrobius

sanè ita: sed in Apuleio & Isidoro tuo Antecænum, siue multitudinis casu Antecænia reperio. quidni re Etè, quo flexu

à Scænâ Proscænium? Ille libro xi. sic: Proffus gladiato-

riæ Veneris antecænia. Alter lib. xx. Merenda est ci-

bus qui declinante die sumitur: quasi post meridiem

edendus & proxima cænæ. vnde & Antecænia à qui-

busdam dicitur. nisi si hinc vtrobique Antecæna reponen-

da: quod baud temerè potem. Salue iterum mi Vulcani:

iterumque tibi à me gratia. quas promam semper et recon-
dam, habebo eternum et debebo.

EPIST. LXVI.

Lutetiam.

IANO GVILIELMIO S. D.

SERIO egrotabam, mi Guilielmi, tamen expressit amor
vt scriberem: non miraberis, si paucis. Hepatis enim
acer nec sine discrimine morbus est, qui me septimanas iam
aliquot adfligit: quam partem ad vitam eiusque munia prin-
cipem esse non ignoras. Littera tua nuperrima suaves. ce-
lasti in iis me de Epistola in Sigonium, quam missam tamen
è Britannia vidi. Gaudeo conspirare te mecum: cuius iu-
dicium super eâ Consolatione credo te iam vidisse. Sed tu,
sodes, cur non acrius paullo egisti hanc causam? Debebas.
Et sine adspetu illius, quem nimis attollis, falsa huius pro-
lis patrem. Agnosco stilum, disunctum, otiosum, lentum:
Et illam (audeo apud te dicere) Sigoneitatem. Quid sibi
volunt Itali? Transalpinos omnes esse fungos? Scilicet nemo
nostrum inter oletum illud diudicet Et Tullianam myr-
rham. De Re Accipitraria novitia Et acute inuentionis
carmen. accepi. legi mihi iussi per hunc ipsum morbum. pla-
cuit. Gratias queso à me auctori Et datori nuntia. cuius
mihi laudes grate, eò inprimis quòd iunxit me laudatissimis
illis viris. De P. Eabro: gaudeo mihi impositum. Tamen
scripseram etiam aliquid ad Cuiacium. tu purga. Tacitus
noster prodit, Et noue ad Historias reliquosque libellos
Notæ. sed Notæ tantum. plura valetudo vetuit, Et ha tur-
ba, que rerum Et mansionis nos faciunt incertos. Saluta
Brissonium, Memmium, Scaligerum, Et tu salue quidquid
me erit.

me erit. Constantia nostra iterum prodit cum Praescriptione
aduersus quosdam qui in *εὐρεθεῖς* & *ἀρεθεῖς*. Critica omnia no-
stra imprimuntur vno volumine iunctim, quibus noua quae-
dam addemus si valeo & viuo. Lugd. Bat. XIII. Kal.
Octob. ∞. 10. LXXXIV.

EPIST. LXVII.

IACOBO CUIACIO IC. S. dico.

SAepe mihi de te sermo, Cuiaci clarissime virorū: apud
te adhuc nullus. Hoc pudor vetuit: illud iussit amor
& admiratio tui. quae non apud me solum, sed apud omnes
in quos scintilla aliqua diffusa lucis melioris. Et euauerunt
tandem haec duo, ut abrumperem ingenitum mihi modestiae
vinculum: & iter ad amicitiam tuam struerem sine ullis cu-
niculis, aperte. Perit enim procari, si later, aiebat ille: &
sepe iam litteris nec vnus nec vnus, spes imò fiducia mihi
facta mutui tui adfectus. Quae non me fallit: si noui hu-
manitatis verae genium, qui spirat in tuis scriptis. De re-
bus meis si in hoc aditu amicitiae aliquid quaeris: cetera com-
mode agimus, nisi quod inter eos quibus rerum bonarum
non magnus sensus. Bella etiam & tumultus quibus in-
uoluimur, fieri non potest quin interdum & tangant nos
& angant. Si de studiis: Commentarium Cornelianum
vulgamus iterum, sed pleniorē addimus enim in Historias
& adiunctos libellos. Utinam autem fas polire mihi eum
praesentis tui limā! Quia non licet, velim tibi animus otium-
que sit vel per litteras dirigendi me, corrigendi. Labimur
enim, Cuiaci, in hoc genere ego alique: & illa tua velut
propria laus, exacta certa que esse quae semel ex adyto tui pe-

Etoris profusa. Paramus etiam De Amphitheatro seu Venatione libros tres, ut fiant legitimi Saturnales quinque. Nescio quid prætereà in Liuiio nuper exorsus: quod pergam detexere, si auxilium mihi paullo firmitus librorum. Duo tresque apud me sunt: sed quasi de compaeto consentientes. Tu, Vir maxime nostri cui, si dignum me habes quem redames, quem rebus item tuis consiliisque (de litteris loquor) participes, in celo me collocabis nouâ apotheôsi. Ios. Scaligerum quem scio me tantum amare quantum tu, & quantum te, (liberè enim addo.) ex animo salutes velim: cuius libros De emendatione temporum auidè auidè exspectamus. Nisi ambitiosum sit, includam in eandem salutem magnum Brissonium, Puteanum, Fabrum, Pythæosque, viros clariss. & ideò mihi quoque famâ notissimos. Amare autem liceat, si potiri non licet. Vale Vir Clariss. Lugduni, ut volunt, Batauorum. III. Non. Octobris.

EPIST. LXVIII.

TH. LEEWIO Consiliario S. D.

DISTVLI ad te scribere, Vir clarissime, non libens. Morbus meus hoc fecit, qui non sine discrimine etiam nunc me vexat. Ego fero: & æquissimo animo exspecto illum diem, quo Imperator hoc corpore, imò carcere, me soluet. Obstructiones sunt quæ me tenent, internæ inflammationes, nescio quæ arcana alia symptomata, ad quæ medici ipsi trepidant & caligant. At non ego. scio hanc legem uniuerso humano generi datam: nec magis mirum aut nouum mori hominem, quàm nasci. Denique quid est quod in seculo hoc me teneat aut deleat? Publica vide: pessimè habent.

habent. *Privata: etiam in iis sue cruces. Melonem nostrum tibi gratum fuisse, mihi gratum. Sanè bonos & eximios aliquot habui hoc anno. sed quid? ego, velut Tantalus sitit inter suas undas, esurio inter medios melones. Nec gustare quidem mihi fas ob hunc morbum. Constantiam nostram recudit Plantinus. pauca mutata aut addita præter Epistolam, quam videbis. Exemplar Latinum Seb. Gryphio nostro dabis, cui ex voto debeo. Belgicum uxori tue seruiet: si tamen hæc ad sapientiam illius sexus. Sed tu, si tanti est, interpretando iunabis. Ego te illamque saluere ex animo iubeo. nam longior scriptio mihi non facit. Valete uterque. Leide, ix. Septemb. 60. 10. LXXXIV. hodiè paullo rectius valere visus sum.*

EPIST. LXIX.

MART. LYDIO S. dico.

VALDE me, Lydi, de scriptiunculis meis urges: utique de Thraseâ. Quod nollem. Cur enim ea tanti? & si essent, non certè differrem si otium aut vires mihi tempora darent & hæc valetudo. Quæ nunc quidem (deo magno gratia) præter spem melior: sed infirma tamen ancepsque: & quam fouere ac vegetare per quietem debeo, quàm meditatione aut scriptione infringere. Paratus sanè magnâ ex parte Thraseas, fateor: sed limam tamen exspectat & extremam illam manum, quæ mihi quidem maxime in labore. Cetera enim impetu & calore quodam scribimus: iudicij hæc res est, & acrimonia, & intentionis. Materiem ipsam vide, grauem, seriam: an precipitanda tibi ea videtur, & in pugnam aut aciem vocanda mea fama? Eu-

turum id enim certè in rebus illis sublimibus, nisi omnia
 non benè solùm dicta, sed etiam cautè. Sæculum hoc noui,
 contentiones & variantes sententias quæ ubique vigent.
 & ut veram liberè maximè exprimam (non enim unquam
 deterrebor) videndum tamen ut verbis & tempore id fa-
 ciam opportunè. Festinare in alio quouis scripto possim for-
 tasse & debeam: hîc non nisi maturare. At de Agellio,
 ecce magis me tibi facilem. Etsi enim H. Stephanus iam-
 nunc eum dedit: tamen non spicæ mihi solùm multæ, sed fas-
 ces reliquit, quos carpam ex Attico eo agro. Itaque Planti-
 no utrò iam locutus sum, nec differemus si cursum typo-
 graphiæ eius non sistant aduersi isti venti. Nam Antuer-
 pia si amittitur, optimi viri res in arcto: nec facile de sum-
 ptibus expediat aut papyro. Quamquam id quoque cura-
 bimus. Sed tu mi Lydi, quando in Frisiam? Gratulor enim
 tibi hoc otium, non otium: honestum tibi, vtile futurum
 iuventuti. Meo voto & electione iampridem tibi is locus
 apud nos fuisset, & Doufam habeo crebri iudicij huius mei
 testem. Sed Deo aliter visum: qui te meque ad salutem
 foueat & firmet. Vale Vir amicissime. Lugd. Bat. IIII.
 Kal. Iul. ∞. IO. LXXXV.

EPIST. LXX.

Brugas.

VICTORI GISELINO S. D.

ITANE litteræ à Victore? tandem, tandem. Quod in
 gaudio improviso, vix credidi ipse meis oculis cùm lege-
 rem, manibus cùm tenerem. Itaque verè scribis, pro bo-
 no tibi cessit peruicax cessatio: quia in morem abisse videba-
 tur, & desisti flagitari. Imò præscriptio tibi iam panè
 proderat

proderat (si Iuriconsultus esse vis) nisi hac interrupisset scriptio. Sed vide ut non specimen solum emendandi nobis præbeas, sed re emendes: nec gustum modò, sed re etiam plenamque cœnam. Aliàs, quò arenti mihi & sitienti paucula ista gutta, si venam tu iterum interclusurus es huius suauitatis? Sed non facies: quia non vltra ego facilis in ignoscendo, vel te auctore. Quod si iram etiam meam contemnes: quid? quid? Veniam videlicet ipse, et iterum te mihi adferam subtractum non bonâ fraude. Trelleo illi dii omnes benefaciant: qui adiutor tibi, vt opinor, & interpret honestissimi muneris. Sed ad carmen eius suadesne rescribam? Nec enim hominem satis noui aut mores. De schidis reciperatis, noua & mira. Sed siue illum pœnitentia (non enim pudor) furti subiit: siue eum apud quem deposita: tibi quidem ex animo gratulor de receptis. Vide vt te vnâ cum illis. Nam certè, mi Victor, indignantur iam pridem nostræ deæ desertas se à te, illo militiae suæ principe olim & antesignano. Purga: & ostende emanationem hanc fuisse tantum, alendis ingenij viribus, et velut quiete irrigandis. De Plinio, ego quidem valde sum auctor. Nec excusa. velis modò, fides mea interueniet de successu. Plantinus ades hic emit, Typographiam instituit, & videmur effecturi vt stipendium ab Ordinibus accipiat honestum. Fortassis ea res eriget excitabitque me ad studia, aliàs sæpe languentem. Laco noster, vt audio, planissimè periit: nec deseruit illum præeuntem Nemesi, et si pede claudo. A Cuiacio benigna multa ad me & honora. Gifani Agellium excudi audimus. quem ego scriptorem ante quatuor menses ad Plantinum miseram, seuerè & anxie correctum: curque omiserit aut dimiserit, ne nunc quidem scio. Nec quero sanè aut curo.

aut curo. Nam si mens aut otium mihi, satis multa in aliis scriptoribus quæ agamus: ne eripiam hanc patri prolem, iam certè nubilem & plus quàm quindecennem. Scis quid ille semi-Italus quæstus de filiola suâ nuper: non sine risu meo, credo etiam vestro. Quem mihi commendasti, cupio omnia. sed nihil dum ego aut Dusa extricamus. Nam de Plantino quam ei spem ostenderam, profertur in eius aduentum, id est ad initia veris. Antè nihil statuere de domo suâ vult aut potest. Dusa noster Commentarios ad Petronium scripserat, nunc totus in Historiâ concinnandâ suæ gentis.

EPIST. LXXI. Londinium.

IANO DOVSAE V. N. Salutem opto.

AN potius linguam? ista enim deest, qui tamdiu siles. Vindictam talionis merebare: sed noster amor si non maior, certè acrior: procatur, & laceffit te vltro. Valemus ego, tui liberi, tua vxor. ~~nam noster amor si non maior, certè acrior: procatur, & laceffit te vltro. Valemus ego, tui liberi, tua vxor. noster amor si non maior, certè acrior: procatur, & laceffit te vltro. Valemus ego, tui liberi, tua vxor.~~

EPIST. LXXII. Antuerpiam.

IOH. MOERENTORFIO S. dico.

VXOREM ad te redeuntem, Mi Moërentorfi, quæ dimittam sine litteris? Agrè eas scribo, fateor: sum enim in alienâ vrbe & domo: scribo tamen. siue quia debeo, siue quia valdè volo. De filioli tui apud nos obitu socrer, credo, iam scripsit. Ego te soler? animo facio: verbis

nunc non

nunc non licet, nec opus est, si firmitudinem animi tui probe novi. Sæpe eam in litteris ad socerum adspexi, sed in alienis rebus: te illa deseret in tuis? Non opinor. præsertim cum ita placita tibi ea virtus, ut per eam constantia etiam nostra: quam non legis solum aude, sed vertis. Vidi enim specimen, & probo. illud vellem, plus aliquid tibi permitteres, nec vestigia usquequaque sermonis Latini premeres pede tam certo. Arta per hanc curam versio, astricta, tenuis, sæpe obscura. Est suus videlicet cuique lingue Genius, quem non auellas, nec temerè migrare iusseris in corpus alienum. Quàm multa Latinè breuiter scripserim, quæ si totidem verbis transferas, sententia nec plana satis, nec plena sit! Quàm multa rectè & altè: quæ in alià linguà iaceant aut vacillent! Quod iis præsertim euenit, quorum stilus paullo magis ab eruditione & à curâ. Iam allusiones illas, annominationes, flexus, & in vno sæpe verbo imagines, quæ tam dextra mens vertat, ut eadem vis iis aut Venus? Exorbita igitur: & hoc erit rectam in vertendo viam tenere, viam non tenere. De pecuniolâ Facuensi, grata tuâ cura. expediemusne aliquid à nummario hoc tricone? quidquid erit, tibi debebo. De cistâ scriptoriâ, & gratum & opportunum tuum munus! planè eâ egebam. gratiam tibi meæ Musæ. Tu tam benignus in nos salue; & vide ut validum te reperiat valentula iam tua uxor. Delfis, III. Idus Sept. ∞. IO. LXXXIII.

Q

EPIST.

EPIST. LXXIII.

GEORGIO BENEDICTI.

ET carmen tuum valdè mihi gratum, mi Georgi, & benignola memoria mei. sed illud longè gratissimum, quòd valens & incolumis appuleris ea loca, ad quæ missus es velut ad mercatum artium seriarum. Philosophiæ dico, & inprimis Theologiæ. ad quam postremam non actiones solùm omnes tuas, sed cogitationes necessum est collineare. Quæ tamen ipsa, quoniam sine pietate & puritate nulla est; caue, te queso, ne quid labis aut macula trahas ex cœtu iuuentutis maculosa. Fuge illos, fuge, qui liberioris vitæ obtentu ad licentiam trahunt: quæ vna ianua & aditus ad omne scelus. Magna non frustrà nobis de isto ingenio tuo pollicemur: tu vide sollicitè, ne id depravent pravi. In flexu ipso ætatis es: in quo si non laberis, speramus te inoffenso deinde cursu pertingere posse ad metam. Vale. Lugd. Batavorum ∞. Id. LXXXIV. Deus te seruet, in quo & à quo omnis salus.

EPIST. LXXIV. Lutetiam.

IANO GVILIELMIO meo S. D.

EGO verò Quæstiones tuas iam antè videram, & legeram cum curâ. An gemmæ hæ non luceant? aut nos celentur? Itaque non iterò apud te iudicium meum, quod apud alios nusquam celo. Si tamen de alterâ editione cogitas, summi minuta quedam quæ te monebo. Quid ni moneam? amici hoc est: & utinam id mihi iuueni factum in
meis scri-

meis scriptis! Quamquam reuera tua iuuenile nihil spirant, matura, adstricta, grana: nisi quòd à iudicio tuo abeo in pauculis locis. Itaque abi, nec festinationem mihi excusa, quà nihil peccas. Noster, ille noster, etiamnum Lutetia? & quando tandem videbimus in luce illas Noctes? sanè longa & difficilis satio in hoc Agello. & metuo vt acerbi etiam fructus, incusante & incurfante Oberto. Doleo. sed videor tamen de his studiis nostris posse dicere

* Δίην δ' ἴκλει ἐπιτε, καὶ βλάβει βλάβει.

* Item parit
lis, noxa item
noxam ferit.

Impudentià id fit & scavitare quorundam, qui persudèere animum scientià, non imbuèere. Gulielmi Furnerij, ad De verborum significatione, vidimus: probum, & sine ambitione doctum planè opus. Faueo, admiror, amo. P. Fabri Ad Regulas auidè exspecto: nec inducor vt ladi me credam posse ab eo viro, non certè si me nouit. Quid tamen eius sit (nam è Coluio nostro inaudisi aliquid) liberè, vt oportet, scribo. Ego equiter punctiunculas aliquot stili eius feram, qui saepe me iniuit. Enrico Memmio viro summo, (ita dudum sentio) meo nomine indica: scriptum ad me ab Egmondo de oblatiis Notis aliquot in Tacitum. sed litteras eas tarde, imò serò redditas: itaque non postulasse eas me, habere tamen ei gratiam proinde ac si impetrassem. Dicare me ipsi hunc animum, & sine fuce amorem. Clarissimo viro Claudio Puteano, iam diu etiam laboro, vt animus meus innotescat. scio illum esse inter lumina illa Gallia: & velim valdè eum à me saluere. Sed tu, mi Gulielmi, quid agis? quid cedis? vt enim vegetum ingenium tuum est, non cessas. Perge quæso te gnauiter in hac vià, quam ad aternitatem tibi strauisti. De Scaligero, doleo siue indignor esse nebulones, qui conuiciuntur & obstrepant viro, ~~quod illi non debet~~ (Vobis dicitur)

* Inuulneris.
biles deorum
liberi.

~~Ad Pisonem:)~~ ~~de equo, & c.~~
~~de equo, & c.~~ Et quis, ob-
 secro, ille Insularus, qui iactat etiam reges? Me pariter mo-
 rantur interdum & turbant hæ pestes. De Iosia Merce-
 ri Nonio, gratum. Urge ut promat. Ad Augerium Bus-
 bequium credo me nunc aut certè breui scripturum, cum te-
 stimonio quod tibi debeo. Nicolao Fabro, Pythæis, Pas-
 seratio, multam à me salutem dicit. Vale & salve à
 Dous à nostro. Lugd. Bat. xv. Kalend. Iunias, ∞. 15.
 LXXIV.

EPIST. LXXV. Noribergam.

IOACHIMO CAMERARIO
 Doctori Medico S. M. precor.

EXHILARAVNT me litteræ tuæ solo nomine, &
 aspectu. ~~Quis est Sigonius, ab eo
 laudatus quæ Germanicus in labon suavi & u-~~
~~ni in meo, cuius benivolentiæ in me olim signa non ob-~~
 scura. Libellum à te missum falsi Ciceronis, cum iis quæ ad-
 iuncta, accepi & legi lubens. O duram frontem Sigonij,
 qui hoc pertendit! Sed sentire eum ita seriò, vix fides. Quid
 autem ais de altero illo Riccoboni responso, si vidisti? satin
 ut acriter & veris armis in Sigonium itur? Ait non obscu-
 rè, illum ipsum auctorem esse laudatæ Consolationis. Vide
 & vide hoc bellum Italum, cui me non misceo. Ut quid
 enim? Mibi tam clarum est quàm Solem illum lucere, scri-
 ptum hoc novitium esse & improba nimis spei. Nec dissen-
 tient, scio, docti. Sigonio ignoscere possumus, si agit suam
 causam, etsi metuo ne labecula aliqua ab hac re offusa prisca
 illi gloriæ

illi gloriae. Ita fit, si quis eam non habet cum modo. Nos Tacitum recudimus, & Constantiam. in qua Notas aliquot adiunximus, ad reprimendas calumnias quorundam: quarum hoc sanè seculum ferax. Et eà re tardari nos ad nouum aliquid pangendum non negamus. Andrea Duidithij per te litteras accepi: viri magni, alti, Et de quo illud possim* — πεπελασμένον ἐκ διὸς ἔργος. Saluat à me, & tu vnà amicissime Camerari. Lugd. Batavor. XVI. Kal. Iun. ∞. IO. LXXXIV.

* Efficitur ex:
Ione rannus.

EPIST. LXXVI. Biturigas.

IACOBO CUIACIO IC.

NON ipse contentus in amicitiam tuam penetrasse, alius ecce fores aperio, quasi in eà vetus. Iuuenem hunc tibi commendo, familiarem nuper meum, oris & ingenij probi. Commendo autem ita, non ut ad interiorem illam amicitiam tuam admittas (aliis seruetur aditus ad illa adyta) sed ad externam hanc notitiam, quæ in adfatu posita & adspetu. Hæc enim illi sufficit. & adolescentibus id ætatis satis gloria, Vidisse, Conuenisse. Quamquam hic etiam Audisse referet: quæ vnica illi causa Biturigas, imò Galliam, petendi. Tu mi Cuiaci illum, vel me à causâ completere, & me omnino, qui eternum tuus. Lugd. Bat. Nonis April. ∞. IO. LXXXV.

EPIST. LXXVII. Lutetiam,

FRANCISCO RAPHELENGIO
FRANCISCI F. S. D.

IAM vir es, laudo. Binas à te litteras accepi, tu à me nullas: non culpâ tamen nostrâ (scripsimus enim vbertim nuper) sed Legatorum qui diem ex die ducunt, & more suo morantur. In eorum enim comitatu I. Esychius noster est, cui fasciculum dedimus. Valetudo nostra infirma, incerta. non etiam animus, cui fixum parère & sequi magnum illum Deum. At rumor ille falsus, qui vos teruit de me à morte. qui tamen idem Brugis & Leodij sparsus, ne mirer apud longinquiores Gallos. Homines de meo capite possunt ludere, statuere tantum supremus ille Princeps. Ego mortem non timere dudum didici: quin ut hæc tempora & languores mei sunt, propior sum appetenti.

* melius est
semel mori,
Quàm conti-
nenter in diem
affligi malè.

———— * Ἡ πενίαν ἐιστάραξεν Δαμῆν

H τὰς ἀπείρας ἡμέρας πᾶξεν κακῶς,
ait Æschylus. In studiis quòd pergis & perseueras, gaudeo. quid sequendum tibi, reperies in litteris meis primis. Passeratio sedulam operam da: qui una columna labenti Scholæ. Nam vetus sanè Parisiensium doctorum gloria valdè flaccuit & imminuit. Sapientie studia & virtutis ne omitte. Pietas tibi in mente, modestia ante oculos, & demissio animi: ad quam nunquam satis te hortor. Illa fundus bonorum omnium & fundamentum: nec pestis alia plura ingenia abripuit, quàm Confidentia & estimatio sui. Tu abstine. Reuera enim quid sumus? quid scimus? Quò longius progredi in scientia vera viâ, tenebras & circumfu-

circumfusam caliginem magis cognosces ingenio humano. De me ne labora, si quidam inuideant aut carpant. An ego eximius sim inter homines qui sunt, qui fuere? Omnes qui excellere aliquâ in re conantur (non enim dicam qui excellent) statim adflavit & adussit malevolentia ista aura. Cita veteres, reperies. Circumspice hodie nostros: idem. Quid miraris si Marculus aliquis hoc in me faciat aut Lacon? Mibi sententia de me, non nisi apud me fertur: nec quis sim, aliam rogo. Interno isto iudice si probus audiam: quid addent aut dement mihi hi sermones? Nec famam tamen sperno, aut neglego: sed hoc te moneo, non esse eam nostræ potestatis. idè inter externa habendam, & in momentum nullum ad beatam tranquillamque vitam. Quis sim, in me situm est: qualis audiam, in vano isto vulgo. Sed ad te redeo. Iuxta Sapientia studium, stilum cole & exerce: qui Diva illius fidus & necessarius administer. Quid enim recondita illa aliis proderit, nisi spargere & emittere ad plures eam poteris felici quadam pennâ? Stilum autem, meo iudicio, Plautus & Cicero tibi perficient: aptâ quadam, & quam ex me sæpe audisti, mixturâ. Auum tuum vides? propera. non aliud magis idoneum disciplinae. Avum tuum vides? item propera. infirmus enim ille tibicen qui te sustentat. Morbi & languores cottidiani illum urgent, facturi aliquando quod minantur. Quis autem studiis tuis gubernator, amisso illo? Nam & ego sanè infirmus. quo tamen vivo haud spero quidquam tibi deerit. Vale. & veram virtutem nosque ama. Lugduni Bataavor. XVI. Kal. Januar. 80. 10. LXXXIV.

EPIST. LXXVIII. Aurelianum.

EVER. POLLIONI S. D.

ERGÓNE in Galliâ tam diu es, & siles? Siue adse-
 Etum meum in te respicis, siue consuetudinem quâ
 domi meæ vsus: peccas. Nam me certè vel morbus excu-
 sat, qui quattuor iam menses perpetim me vexat. Et tamen
 cum mihi arbitro tibi res est. Scribe, & excusasti. Loca il-
 la quæ placent? quæ homines? Probi illic, scio, improbi que:
 sed hos, mi Pollio, vita: & in primis si qui nequiores aut
 leuiiores. quæ vetus gentis illius nota, & nunc per bellâ,
 per tumultus, auxit valdè. At illos (probos inquam doctos-
 que) elige & excerpe: his adhare: linguam ab iis disce &
 mores. Vt aromata odorem semper aliquem adfricant tan-
 genti: sic boni & modesti, auram aliquam suæ virtutis. In-
 ter hos Aureliani (illic enim agere te censeo) Furnerium an-
 tecessorem habeo: quem virum probum esse audio, penitus
 doctum è scriptis scio. Si potes, illi innotesce: & si gratum
 esse putas, à me saluta. Pestem in iis locis sæure accipio, nisi
 si iam desæuit hoc frigore & hac hieme. Fuge contagem il-
 lam, quantum humaniter potes: sed ante omnia pestes illas
 animorum, sodales malos, qui fraude & arte inrepunt &
 inrumpunt. Plura, cum rescripseris. Nos enim adhuc in
 morbo: nec sine discrimine, nisi clemens ille Deus auertat.
 Qui virtutem modestiamque tibi seruet, & nostri amorem.
 Lugd. Bat. XVI. Kal. Januar. 00. IC. LXXXIV.

EPIST. LXXIX.

MART. LYDIO S. dico.

SOLICITUDO tua de valetudine meâ, non magis mihi nova, quàm amor tuus, quem iamdiu ostendis. Utraque grata. consilium etiam, quod amicè adiungis contra vim melancholici morbi. Sed mihi, mi Lydi, non planè capitalis ille morbus, non inquam vera Melancholia; sed tantùm suboles eius, flatuosa illa hypochondriaca adfectio, longa & saeva nihilominus, nisi quòd cerebro & menti adhuc parcit. Quae constant mihi, nisi erro. Nam in hoc ipso morbo illud mirum, quòd cum maximè desipiunt, sapere maximè sibi videntur: & ita aberrat à se mens, ut se non querat. Libellum quem dicis Aloysij Luisini vidi numquam. argumento certè iam nunc placet, nescio an translatione. De Thraseâ meo aliisque scriptis, quæso minus urge. In morbo hoc nisi morbidum quid possim? & ego me ne sanum quidem ad scribendum scio accedere, nisi cum vegeta mihi mens & acris. Cum calore quodam nostra illa pangimus, non minus quàm poëtae. At nunc frigeo & ri-geo, anni tempore & morbo. Ego mortuus in Galliâ & alibi dictus sum, ut ex litteris non vnis intellego: falsò. Utinam tam falsò I. Guilielmus noster, quem emigrasse scies Julio mense Auarici Biturigum, correptum ardidâ febre. Item C. Sigonius in Italiâ abiit, reliquum in eâ gente lumen. Herè mihi dictus Cuiacius idem fecisse, nec tamen certò. Quid ais? nonne funestus & fatalis ingenis hic annus? videtur. De me, Deus ille & seruator meus videbit: qui nec præter mentem meam hac in re aliquid statuet, nec præ-

ter votum. Obsecro enim quid nos teneat aut liget in hac
 face? Nihil me: qui magis magisque in dies video & rideo
 furorem Principum & vulgi. Etiam privata si introspi-
 cis: miseria, & angor, & languor: & cum Homero

* Maror subit
 ex marore.

— δέχεται ναυὸν ἐν ναυῶ ἀεί.

Quæ tamen Christiani meritò ferimus, quamdiu Deo illi vi-
 sum, qui explorat & expurgat nos per hunc ignem. Ei te, mi
 amicissime Lydi, commendo: & me precibus apud eum tuis.
 Vale. Lugd. Bat. XVI. Kal. Ianuar. ∞. IO. LXXXIV.

EPIST. LXXX. . Romam.

ROLANDO WINCELIO S. mitto.

ME quoque certè accendit ad redamandum amor hic
 tuus, cuius scintillæ exsiliunt & emicant in omni
 epistolæ tuæ parte. Quem quod meritum meum siue aluit,
 siue accendit? Nam quòd magni aestimas hoc nescio quid lit-
 terularum, quod in nobis est; vide mi Winceli, ne abducatur
 & seducat te adfectus. Volumus sanè quædam in publi-
 cum; sed adolescentes, nec annis aut iudicio satis adhuc firmi.
 Quibus, benignè mecum agitur, si venia à Lectore tribui-
 tur; nedum ut cumulus iste laudum. At tu tamen ea extol-
 lis, & cum aliis quibusdam errorem erras, quem negare mi-
 hi non possum esse gratum. Posteritas saltem (ut ille in-
 quit) ita de me meisque aut erret aut iudicet. Nam vivus
 certè iudicia multorum experior valdè in me prona. Quo-
 rundam etiam aduersa, fateor. & cur offendar? scio quòd
 sæpe meritò. Lapsi enim non semel sumus, præsertim in iu-
 venilibus illis scriptis: quæ tamen nunc reprehendo & re-
 tracto, & à postremâ hâc incude firmiora erunt, nisi fal-
 lor, con-

lor, contra malum dentem. Sed cur tamen in me iniqui? Dent mihi aliquem ex omnibus auro nostro criticis, qui non peccant, & flageller ego solus. Sed hos omitto. Illud tantum instillo: si temerè arrosierint,

—* *νὰν μὲς δάκρυ ἀνδρα τρονπόν.*

*Etiam mus
morderit
virum im-
probum.

Sed libentius ad benivolos & amicas animas devenio, in quibus te auctore dehinc censeo Illustrem Gondosalum Pontium, Neapolitani Proregis nepotem: cui quid nisi gratias agam pro adfectu? addo etiam redamare me iure, etsi ignotum. quomodo enim non, qui tam benignè provocat? De Mureto summa mea opinio est, & erit. & felices vos sanè illo doctore. Patria nostra porrò turbat: nec scio quando nobis adfulgebit tranquillitatis ille sol. Itaque nos etiam sæpe frangimur: nisi quòd conatus solari me meosque Belgas sum nupero De Constantiâ scripto. quod scire equidem velim, quâ faciat ad Italorum teneram saluam. Vale mi Winceli. iam enim interpellor, imò auocor. Non. April. 8. 10. LXXXIV.

EPIST. LXXXI. Rhotomagum.

VICTORI meo S. dico.

QVOD deficientibus aspersa frigida, hoc mihi vestrae litterae. Relevant recreantque labentem me, & virium adspirant novam auram. Hem, amor quid potes? tu honeste, tu vere, & qui semel in puro amicitiae solo egisti radices. Intemperies mea adhuc me tenet. ita enim verius appellitare videor posse, quàm morbum. Cetera valeo: calor tantum molestus in hepate, mesenterio, & panè dixerim venenatis in eo venis. Eae sunt, eae venulae, quae pugnam mi-

grana mihi cum stomacho mouent: quæ calorem eius succum-
 que ad se trahunt malâ vi aut fraude. Capûtne alterum
 de Melancholiâ Rondeletij tui legisti? Is purus meus
 morbus. Myrchialem Arabes, nisi fallor, appellant. Pu-
 gnosanè cum eo strenuè; & abiecisse sæpe videtur, sed ut
 Antæus quispiam, virescit & resurgit. Frigidis iuuari im-
 primè videor: sed crebra & continens eorum vsio, scis quàm
 non ventriculi ex vsu. Hic nodus, habes ei cuneum? an tu
 quoque cum veteris Scholæ medicis adhæres? Dico, veteris.
 nam isti noui à Paracelso, auxilium pollicentur ab Vitrioli
 aceto. Frigerare id aiunt, penetrare, aperire; & simul ro-
 bur addere visceribus & membris. Et sanè (iram & vo-
 cem comprime) iam Victor, successu non infelici. De exitu
 videbo: si iuuare ita porrò pergit, ego inuentorem hunc
 deum. Phlebotomiâ nuper etiam vsus eram, & iuuit val-
 dè. sed quid dicam? Ut ille in Ætnâ ignis interualla sua ha-
 bet, & cùm desauisse creditur, redit: ita meus iste. Quem
 nisi breui tollo, me toliet. Quid refert? generosa & Her-
 culea hæc ad cælum via est, per æstum perque ignem. Ego,
 mi Victor, iamdiu paratus ad hoc iter: nec cum alio adfectu
 minor mihi pugna, quàm cum metu mortis. Vitam habeo
 velut hospitem. si manet, non eicio: si abit, non teneo, nec
 perulam scindo. De Modio, grata mihi narratio. Faueo
 & faui iam dudum illi ingenio: nec (cùm à paucis vobis abij)
 in Belgio habeo, cui factum velim magis. Placent mores
 & indoles, & (constet sibi tantùm, nec transversum eum
 abripiat aliquis Lacon) fructus, scio, dabit studiorum. Sed
 cur ad me non scripsit? cur ne salutem quidem adscripsit?
 Peccatum largum; siue illius qui dicere omisit, siue tuum
 qui scribere. De Lacone quid? trepidas in aduentum eius
 & palles?

Incisio penæ.

Et palles? Sta tantum: spondeo tibi, fugit. Nihil eo homi-
 ne κροκοδειλότερον. Scelera hoc faciunt, & occultum illud
 in pectore flagellum: quod commouet, quisquis eum constan-
 tius aspexit. De Apuleio de que Pintiano, curæ habebō,
 imò iam habui: Et indica siquis alius tibi à viuo mortuo-
 que me vsus. Douſa in Angliam abiit legatus. Mihi, si
 vires paullo magis firma, (nam atrophia quædam coniuncta
 cum hoc languore) decretum Ubios excurrere priuata meæ
 rei causâ: Et illinc Eburones, ad acidos fontes. Mira iis
 vis dicitur Et propria in hunc morbum. Videbo. Et pro
 valetudine omnia faciam, pro vitâ haud multum. Mori
 enim mihi non graue, graue tabere istud & languere. Tu
 salue, cum tuâ. Fratri tuo, si iam adest, amicissimam sa-
 lutem: quem tuâ & magis morum eius causâ serio amo.
 Rubicarium nostrum valere audio, sed calere totum in re-
 bus. Dea Lua eum adiuet, & nexibus illis malarum li-
 tium exsoluat quibus implicatur. Valde eum saluta, & iu-
 be (ita loquor) amantem me amet. In Batavis, XI. Kal.
 Sextil. ∞. IO. LXXXV.

EPIST. LXXXII. Lutetiam.

FRANCISCO RAPHELENGIO
 FILIO S. dico.

GRATAS exspectatasque nobis fuisse tuas litteras,
 nihil opus est scribam. scio te id scire. etiam adfectum
 tuum amauimus, qui & in epistolâ se ostendit, & in car-
 mine quod adiuncti. Tu verò & in amore nostri perge,
 & in virtute ac modestiâ multò magis: sine quibus caue
 censeas, non dicam famam vllam tibi esse posse, sed vitam.

R 3

Litterula

Litterulae enim & aliae elegantiae siue cultus ingeniorum vacuae ab istis, sordes sunt & deliramenta mera. Modestia est, quae ad cognitionem nostri nos ducit: haec ad virtutem & ad Deum, in quo omnis felicitas. De professoribus quod distinctè scripsisti, gratum. Ego audiendi tibi Genebrardi auctor sum in Hebraeis, in Graecis Heliae aut Gullonij, (nam magnus ille Auratus lectionem, ut audio, iam desit:) ut res suadebit aut scriptor aliquis quem legent. Philosophiam ante omnia non deseres: cuius fructus demum gustabis in progressu. At nunc obdura. Sed de litteraria tua sarcina, quid? peritne? insignem metecopiam tuam: quam vide seriò emendes. etiàme in eadem sorte mea littera? Nam meminere dare me tibi ad Memmium, & Pincaum, & Faucerium. cur non scribis, ut saltem iterum scribam? Nam silentium meum trahi alioqui possit in culpam. Agellium (quandocumque difficilis ille partus lucem videbit) fac habeamus: & si quid aliud prodibit, quo scias nos capi. Scribe de P. Fabri ad Regulas iuris, an prodierit, aut potius mitte. quod facile tibi per Somnium. Contagionem pestiferam valere istic audio: tu quantum in te est vita, & segrega à turbâ. Abstine à multiplici omni cursu, discursu: donec hiems & gelus telum infregerint mala diua. Valetudo mea nondum ex voto, melior tamen: sed ita, ut nec corpus nec mens mihi satis firma. non certè ad labores. Itaque studia nostra cessant. non tua spero: quae nisi avidè, imò calidè prosequaris in hoc flore aevi, frustra postea quares fructum. Haec monita nostra tuâ sponte servabis, confido: nequid tamen ea laxent alij, nonnullus mihi metus. Quos vita, per Deum immortalē: & mala illa, soluta, & petulca ingenia, fuge supra ipsam pestem. Non enim haec magis cor-
rumpendo

rumpendo corpori est, quàm illi animo: cui per subdolas
blanditias instillant & adfigunt venena. Euripideum
illud cogita,

—* πόνος ἐκλείας πατήρ.

* Labor glori-
a geniter.

Avis tuus & avia valent. tibi volunt semperque volent,
si voles ipse. Salve & vale. Vxor mea te resalutat. Lugd.
Bat. Prid. Kal. Decemb. ∞. IO. LXXXIV.

Ecce tibi ad Busbequium librum & Epistolam. si ita
Porreto visum fuerit, tu illi meo nomine dabis. Sed vide
ut tales viros convenias honestè & modestè. Hoc ata-
tem tuam, hoc institutionem decet. Inter loquendum (mo-
neo enim nunc, quia fortasse non alius tibi monitor) cave tua
verba precipites, ne sint cum Homero * ἕσπεα πτερόεντα. Vi-
tium tuum nosti: quod nunc aut numquam corrige, & ef-
fer sermones tuos, clarè, articulatè, distinctè. Sed heus tu.
de sumptibus itinerariis tuis quid audio? valdè vos quidem
largi. Non conveniebat. An tempora hæc nescitis angu-
sta, arcta? Sed ignoscimus tirocinio primi itineris tui, qui
dignus aliàs eras acerbiori monitione. Non aliud magis de-
corum in iuvene, quàm ut per viam gerat se demissè & sub-
missè. Quod in posterum facturum te confido. Vale. III.
Kal. Decemb. ∞. IO. LXXXIV.

* Verba ala-
ta.

EPIST. LXXXIII. Lutetiam.

PAVLO MELISSO S. D.

EPISTOLAM tuam, mi Melisse, qui non amem? in-
dicem constantiæ tuæ in amore. & magis carmen,
quod de morbo meo scriptum cum ingenio & adfectu. Gra-
tiam ha-

tiam habeo, & debeo. Sed te quis Deus, quæ Dea è Germaniâ tuâ mediâ traduxit subitò in Gallos? Amor nisi fallor, non ille à Cypride, sed hic à Phœbo, discendi, videndi, & doctos cognoscendi. Quorum omnium fores & pectora, non dubito quin pateſcent tibi. Nos etiam in morbo: contra quem animo magis, quàm corpore pugno.

* Morbos necessum ferre
calidus datos.

* Νόσος δ' ἀνάγκη τὰς θελάτας φέρει,
ait Sophocles. In I. Guilielmij morte valdè indolui. De vultu aut facie non eum noueram: optimè de animo. nec cenſeo melius aut rectius ingenium fuiſſe hoc æuo. Sed Deo ita viſum, optimos quoſque traducere ad optimam illam vitam. Ad quam in tot turbis & moleſtiis nos quoque adſpiramus, & te ſaluere iubemus, optime poëtarum. Lugd. Batauorum, Kal. Decemb. ∞. 10. LXXXIV.

EPIST. LXXVIII. Ultraiectum.

THEOD. CANTERO V. N.

DIV & ſæpe ad te ſcripturio, mi Cantere: tardauit morbus, qui aliquoties minatus diſcedere, non diſcedit. Redit enim per interualla, & cùm ſeriò ſurrexiſſe me cenſeo, proſternit. Tamen nunc iterum meliuſculè eſt, & omnino aut menſis huius genitalis aura me reficiet, aut nulla. Ad vos cogitavi ſæpius. (inuitabat, præter amorem veſtrum, aër.) ſed abſterret via longior, imbecillitas, finitimi etiam nunc terrores. addere audeo & conuiuia veſtra: quæ lenta nimis apud vos & lauta. Librum II. Electorum nuper demum tibi per Vulcanium miſi. credo accepisti. Cetera ceſſamus: & ſatis abundè habeo, ſi omni curâ corpusculum hoc ſuſtento. Labores certè nec ingenij quidem
fero

fero aut subeo, sine manifestâ noxâ. Ferenda ista : donec aliter visum magno illi & benigno Deo, qui te mi Cantere seruet, & me (si ita expedit) aliquando firmet. Vale. Lugd. Bat. Non. April. ∞. IO. LXXXV.

EPIST. LXXXV. Lutetiam.

R. PINCAEO Senatori regio S. D.

QVAE hæc tam obuia humanitas tua est, Vir Clarissime? quod vltro appetendum mihi fuit, ipse defers vltro, amicitiam & coniunctionem tuam : quibus, moriar, si quidquam mihi gratius accidere potest à talibus viris. Splendor, fama, opes hæc altè me tangunt : iuvant & penetrant hæc iudicia, quæ proficisci scio à veris mystis Virtutis & Doctrinæ. Quarum candidatum me non nego : sed hoc tantum. & vereor ut purpuram seriò unquam induam tanti honoris. At vos ita benigni, ut non rem tantum ametis, sed umbram etiam & speciem, omnesque in quorum animis effulget aliqua τὸ καλῆς imago. Itaque mi Pincae (amicè & familiariter iam nunc te compello) amorem meum vicissim seriò tibi offero : spondeo que futurum, prius ut à me excidam, quàm ut ex animo meo illi qui tam proclives ad me amandum. Amplissimo quidem Brissonio, & Regij concilij & cætus nostri Præsidi, publicè deivictum dicit me scio ; privatim nunc, hæc amicâ salutatione. quam meo nomine illi reddes, cumulatam adfectus tui aurâ. Vale Vir Clarissime, & litterarum hoc iter si crebrò teris, gratum mihi : qui nunquam vincar in officij aut fidi amoris cursu. Lugd. Bat. IX. Kal. Octob.

EPIST. LXXXVI. Brugas.

SALVTEM AMICISSIMAM D.
IANO LERNUTIO.

TV certè, mi Lernuti, in amore iuxta & in litteris prolixus. Nam Victor noster quàm breviculus! In hac raritate nuntiorum, difficultate temporum, tribusne verbis ad Lipsium? Ita fecit. pro more suo, imò naturâ: quam quia nosco, ignosco. At effusionem tuam amo & amplector: cum quâ iure pariabo. Valetudo nostrae nunc quidem ex voto. Mensis Maius inuisse aliquid & vegetasse visus, sed ut in floribus quoque, vigore fluido & haud diuturno. Anceps enim haec sanitas, mi Lernuti, anceps. Hodie stare me putem? cras relabor. vires recepisse? amitto: & quod medici mecum mirentur, cæcis nec liquentibus causis. Calores saltem viscerum sentio, & nescio quos edaces æstus. Quid me aliosque fallam? tabes ea est, nisi erro, & certâ sed lentâ viâ eo ad mortem. Nec ingemisce. Deo ita visum: cui nos tam libenter, tam fortiter paremus, ut manum non verterim hoc fiat an illud. Ennianum istud verè proclamo:

Viuam an moriar, nulla in me est metus.

Cur aliter adficiar? Aequissima haec naturæ lex est, quæ pariter ligat omnes. Carnifex illud Fatum te meque exspectat: & alium alio tempore duci iubet magnus ille Imperator. Ecce tibi plebeium aliquem tam constantem, ut licetorem suum sequatur, & manum ultrò exposcat percussoris: aliena ab eruditis vis ea sit? Non à me: nec præibo ad molitiem hanc exemplo. Ut fera avis, apertâ caueâ, non eiicitur, sed

tur, sed euolat : sic ego libens in apertum illum purumque
 campum. At enim iuuenis. Fateor. sed vite huius tam
 satur, quam Priamus aliquis aut Nestor. Quousque enim
 eadem? edere, bibere, legere, scribere. Et adde miseras,
 quas largiter suppeditat hoc æuum. Sed mitto hæc sophæ:
 ad mattya venio tuarum litterarum. Electa nostra secur-
 da probari tibi ais unice. Gaudeo. eoque magis, quod se-
 riò verebar ne parum ad Genium priorum scriptorum meo-
 rum is fetus. In morbo quippe conceptus et editus, quid
 mirum si referat aliquid triste et morbidum, et tabeat
 ipse à spiritu hoc tabente? Quod si aliter, præter spem meam
 est, non præter votum. Epigrammata tua in impurum il-
 lum valde pura. Cur plura eius generis non mittis, reficien-
 di saltem mei? Pascor enim libens hæc ambrosiâ : quam per
 altum istud otium vbertim necessum tibi est gigni. Sed illa
 aspis etiamne Audomari? Aeternum velim, nec ubi propin-
 quior halitus suo vos afflet. Agellius autem eius tam ambi-
 tiosè promissus ubi est? Stephanicum enim vidimus, et in
 eo scommata ac tela non obscure in istum. O improbum pa-
 riter et infelicem! Ubique vapulat, et corpus eius tot
 cicatricibus infamiae iam occalluit, ut plagæ nouæ non sit lo-
 cus. Et tu tamen hoc cadauer petis. me inuito : qui micro-
 nem hunc acutissimi ingenij seruari et dirigi velim in dignio-
 rem hostem. Hic quidem calcandus est, non feriendus. Et
 demittat atque abiiciat se necessum est, quisquis eum tan-
 gat. De Mosio, gratissima. vos monete, firmate, et co-
 mitate vestrâ retinete, queso, in hac meliore vitâ et vitâ.
 Fax aliqua Belgis aliquando ab ingenio illo. Rubicatum
 nostrum amo et in pectore gero. Litigatne etiam et tri-
 catur? an Grudios nostros potius abiit, sedem illam Musæ-
 rum olim

rum olim *et* Gratiarum? Quæ brevi assurget nisi fallor, *et* virorem ac colorem iterum ducet ab hoc Zephyro pacis. Ibi enim certè iam lucefcit: si verum quidem est de Machliniâ, quam deditam nos audiebamus. Critica nostra en tibi, quibus versiculos de meliore venâ, Deo duce, audacter inseruimus, numero CCC. vtinam comite Fortunâ! Spero. Vxori etiam Cilicis illius aliquid concedemus: nec de fide ambigimus, tantum de successu. Di viales adeste, di præstites, di tutelares. En epistolam, an querelam? meri enim in eâ morbi *et* mortes, quæ non ingrata tamen tibi, siquid in Lipsio gratum habuisti præter corticem hunc externum. Ille enim abiicitur. at Lipsius vester nullus moritur: eumque præire scitote, non perire. Longum mihi saluete, tu, vxor, liberi. Lugd. in Bat. Kalend. Sextilib.

EPIST. LXXXVII. Lutetiam.

ERRICO MEMMIO V. A. S. D.

ANIMUM sæpè corpori imperare, vir Amplissime, non vanè dictum. Ego testis. Ecce enim cum Lani Guilielmi epistola ad me venisset amoris *et* iudicij tui de me index, etsi languebam ex acri *et* difficili morbo (nam hepar mihi laborat ex inflammatione *et* infarctu) tamen animum secuta hæc manus est, *et* per adfectum potui quod vix per vires. Scribo igitur, *et* gratias seriò tibi ago pro amico isto in me animo, in eoque vt perseueres, si necessum est, rogo. Etsi cur necessum? quem vltro amandum dilexisti, non spernes, vt opinor, cupientem iam, imò ambientem. Vt ar enim isto verbo. *et* ambio reuera amicitiam talium virorum *et* gratiam, quos velut sidera quædam huius æui habeo, *et*

beo, & à quibus lucem conciliare me posse scio pallenti meæ fame. Quam vulgarem, & à vulgo, nihil moror: bonam, & à bonis, nunquam contemnam. Vale Ampliss. Domine, & à valente me litteras pleniores exspecta, & ut sic dicam, magis robustas. Lugd. Bat. IV. Kal. Octobr. ∞. ID. LXXXIV.

EPIST. LXXXVIII. In Holsatiam.

HENRICO RANZOVIO, Viro illustri, Vicario Regis Daniæ, Salutem mitto.

LEVEM significationem animi & iudicij tui, Vir illustris, pro beneficio habuerim: quid censes hoc testimonium & litteras, tam amicè ad me, tam honestè de me scriptas?

Omnes mortales sese laudari expetunt, ait poëta vetus: non valdè tamen ego, nisi à laudatis. Inter eos autem, quis ante Ranzovium mihi sit? Genus tuum intueor? nobilissimus es. Famam? clarissimus. Virtutem & doctrinam? utrâque maximus. nec facile quem his iunctim rebus prætulerim tibi, reperiam in Europâ. Itaque beasti me hoc tuo iudicio, beasti. & iam demum Constantia nostra mihi placet, cum illa vobis. Incitor ad scribenda talia: quæ apud rectas istas mentes recta. Tribuni illi, quos indicas, me absterreant? nihil. iactent se apud suam plebem: mihi ad fatim satisfacitur, si eques hic plaudat & Senatus. Ut eadem purpura homines delectat & ad gaudium provocat, tauros offendit & irritat ad pugnam: sic eadem veritas aut virtus intellegentes capit, ledit improbos & imperitos. Itaque scribere hæc talia (quidquid incurrant) nihil tardor.

Et ut Luna, quod luminis à Sole accepit, infero huic mundo refundit: sic libens ego dona, quæ à magno illo deo. Qui te, Vir illustris, reip. Et bonis seruet: Et mihi hunc animum tuum, quem tam amanter defers. Vale. Lugduni Bat. Idib. Februar. M. DC. LXXXV.

EPIST. LXXXIX. Delfos.

PAYLO BVSIO V. Ampliff. S. D.

CVRATOREM te (ita iam nunc intellego) huic Scholæ datum, Vir amplissime, iure tibi, Et magis nobis gratulamur. Tibi honorem aliquem: nobis grande beneficium, quod ab hac electione meritò speramus. Speramus? imò iam tenemus. ea voluntas tua est in iuuandis optimis studiis, ea facultas. Illa clara, qui omnia pro nobis egeris, laboraueris, re priusquam titulo Curator. ista etiam non obscura, qui magnus apud magnos. Sedes in hac publicâ, ut sic dicam, nauis, non inter remiges aut nauales socios, sed inter eos qui ad gubernacula Et ad clauum. Vis igitur, Et potes: Et ideò adfirmatio mihi non iniusta de adfectu optimo Et effectui. Sed sub initia tuæ Curæ, ingeram tibi maximè curas duas, de Collegio Et Philosophiâ. Diu nimis dilata vtraque res, cum nostro, imò cum patriæ damno. Collegium inquam ante omnia instituendum est, in quo ali iuuentus aliqua possit: certo numero, disciplinâ, lege. Domus iis vna sit, vna mensa, vnum caput: lectiones variæ, pro captu cuiusque, Et pro iudicio Præfecti, cui hic Et alibi districtè parebunt. Numerum esse quam maximum velim: certè non infra tricenos aut quadragenos. Sumptus in eam rem aliqui, fateor, sed exigui pro fructu. Hoc seminarium le-

tissimorum

Etissimorum hominum erit: hac seges eorum, qui ad Eccle-
 siam, ad remp. admouendi. Nec alios legi quam ex ipsa
 patria velim, qui in ea, pro ea, & ab ea alentur. Cur
 enim lac maternum hoc germanae soboli præreptum, indul-
 geatur & immulgeatur externis? ne facite: & sumptus à
 vobis, ad vos iterum redundent. Cetera quæ ad legem &
 disciplinam, tunc distinctè superedificabo & addam, cum
 positum hoc fundamentum. Quod si Ordinibus de Colle-
 gio agrè aut tardè persuademus, (tempora video & impen-
 sas:) age, inite saltem hanc viam alteram quæ impendij mi-
 nus habeat, compendij non minus: me iudice, magis. Pro
 Collegio, substituite Mensam communem. Ita suadeo ad
 Germanorum aliquot Principum exemplum, qui in Acade-
 miis (vtamur voce trita) subsidium hoc subtiliter & uti-
 liter inuenere paupertine iuuentuti. Domum aliquam à se
 præbent, instruunt: nec eam nimis laxam. In hac Oecono-
 mum cum familiâ collocant: cui cura nulla præter eorum quæ
 ad victum. Conueniunt cum eo certis legibus: & ferè
 istis. Domum hanc tibi & familie habeto. frumenti an-
 nui tantum numerum, ad panem: tantum, ad zythum si-
 ue ad potum. Iuvenes cottidiè ad mensam recipies quadra-
 genos, quinquagenos. pro obsonio viritim quid pendent?
 Et ferè in septimanas conuenit de pretio aliquo minuto: id-
 que vnum onus (excipio quòd cubiculum sibi quisque parat)
 incumbit iuuentuti. Singuli inquam pro obsonio obligantur,
 cetera liberi & immunes. Sed id quoque leges suas accipit,
 quantum & quale ab Oeconomo detur. Iam Rectoris &
 Professorum illa cura est; qui ad hanc Mensam admittan-
 tur, qui admissi reiiciantur: & quater anno recensus habe-
 tur & examen eorum, qui beneficio Principali digni siue in-
 digni.

digni. Submouentur, retinentur, subrogantur, vt collegio illi visum. Conuiuolum iisdem tunc, pro labore. Mibi crede, non alia res sumptum minus grandem habet, fructum magis certum. Nam in ordinariis illis collegiis, scimus quàm multa ambitu peccentur, admittendo, reiciendo: scimus quàm verba ferè sint, præclaræ illæ de disciplinâ leges. Itaque minus compositi plerumque egrediuntur, è compositissimâ tali domo. Nescio enim quomodo, assidua conuictio illa (&) contubernium, non ex usu iuuentutis: qui, utcumque arceas aut separeas, sermones communicant, consilia, vitia, sordes. & hinc lasciuunt, degenerant. Non id peccati in meâ Domo, in quâ præter mensam nil commune. Nec aliud ea est, quàm velut publicum Diuersorium: sed parcum, sed honestum. Cogitabis: & cum uoles, colloquemur. Jam de Philosophiâ, quàm turpe! Ceteras hic minores, & velut ancillas artes coli (&) colere: neglegi illam dominam (&) reginam? locum ei non esse in proprio suo loco? Quò enim aliter hæc omnis Academiæ institutio, quàm ad Prudentiam Sapientiâque imprimis spectat? Atqui ad eas Philosophia ducit: quam tu, Vir sapientissime, induce. Barbaries te terret, & spinosa illa viarum? Pelle illam, has purga: quas patres nostri malis tribulis, malis scrupis, impleuere, per prauum acumen. Ipsam illam legitimam Diuam reuocari à te uolo: non hanc squallidam & personatam, sed in uero suo uultu. Scholarum hunc ante annos trecentos aut quadringentos usum siue abusum cur teneas? Sperne. & reduc omnia ad veterem ueramque formam: cui, præter fructum, par dignitas (&) uenustas. Quis enim amœnior adolescens ad illa tam inamœna ueniat? fugiunt imò cum aduenere: (&) imbibere non iniuriâ spernunt ab-

nunt absinthium illud doctrinarum. Nos Aristotelem re-
 ducimus: sed ipsum. & si me audis, non solum. Ipsum di-
 co. quia obscuri illi & aculeati Commentarij cui rei? Detor-
 quent rectissima ingenia, & in acuminum flexuosos labyrin-
 thos abducunt à vero Philosophiæ fine. Ipsum legisse &
 intellexisse satis sit: & maxime in iis libris, quos hi mini-
 me legunt. Logica illa etatem eos occupant: concepta ab
 Aristotele fortasse, numquam ita scripta. Politica quis tan-
 git? quis De animalibus? aliaque divina, ob quæ mirati il-
 lum nos & prisca. Nam Ethica ipsa, leuiter libant & velut
 in transcurso. Scilicet hoc iamdiu moribus his obtinuit, ut
 nulla pars minus ad Philosophiam facere censeatur, quàm
 quæ ad mores. Atqui ea præcipua erat, vel verius sola.
 Jam, nec solum, addidi: & bono iure. Cur enim vni Ari-
 stoteli locus in hoc procinctu? Ille signifer esto: commilitent
 tamen alij, & in vnâ legione non vnus saltem Centurio aut
 Tribunus. Plato aliquod agmen mihi ducat, aliquod Epi-
 ctetus, Plutarchus, Seneca: & in opinionum nonnullâ
 varietate, omnes tamen pro Sapientiâ & sub eâ pugnent.
 In Ciuili & Morali eius parte, an ille à Lyceo indignetur
 Platonem sibi apponi? imò fortasse nec præponi. ita diuini-
 tus libri illi De rep. & Legibus magnâ ex parte concepti
 sunt & conscripti. An Senecam sæpe & Plutarchum?
 gaudeat potius in acri & arduâ militiâ hos sibi iungi velut
 optiones. Idemque de Physicis censeam: ad quæ & Sene-
 cæ Quæstiones Naturales, & Lucretij etiam liber sextus,
 aliquod, me arbitro, adferant momentum. Nec enim vel
 poëtas expunxerim ex hoc maniplo: & cum fructu hæc talia
 publicitus legi censeam in Scholis. Sed plura item & distin-
 cte magis huius rei, coràm. Illud mihi non monendus es sed
 T. rogandus,

rogandus, ne te aliorum trahant iudicia quorundam. Non
 viam non homines ineunt: & explosâ illâ sectâ ve-
 teri, sapientiæ frugem quarunt in agellis Rami aut Philip-
 pi. Quid dicam? neutrum culpo. vterque doctus, sedulus,
 industrius: sed valde erro, si errorem hunc errare nos vo-
 luerunt ipsi. Compendia perueniendi conscripserunt: an ve-
 tuerunt adire loca ipsa? At qui isti ita eos complectuntur, vt
 non viam illos, sed metam censeant: nec per eos ad veteres
 transitum faciant, sed in his subsistant. De Philippo, vt
 vir fuit, aliam ei mentem fuisse plane scio: de Ramo, spero.
 Quod si alteruter hoc adfectant: si ipse solum illud Sapien-
 tia insidere, priscis eiectis: na ille apud sapientes omnes val-
 de insipiens. Et quem isti ipsi tyrunculi Principatu mox
 deiicient, qui per seditionem elegere. Puerorum enim
 ista (dicam liberè) illudia, & Saturnalia dierum ali-
 quot regna. Nec tamen eos sperno aut refuto prorsus (scio
 & fateor multa in his breuitate & ordine bona:) manere
 tamen intra fortunam suam iubeo, contentos parietibus Et
 auditionibus priuatis. Puluerem scholasticum & aërem
 adfectant? non ferent: obruentur siculis Et pugionibus isto-
 rum, qui à Veteribus illis castris. Iuuentus nostra à me
 hoc audiat: Numquam ille magnus erit, cui Ramus est ma-
 gnus. Pergebam in hac scriptione: (vides quàm benigna
 materia:) reuocant me non meæ occupationes, sed tuæ. Eas
 aspicio: & in ambulatiunculam nostram vnam aut canu-
 lam potius hæc conferam, quàm vt manum tibi & mentem
 impleam epistolâ tam longâ. Quod initio dixi, repeto: gra-
 tulari me, & optare vt curæ has curas habere possis, non
 rogare. Cur enim rogem? scio te iuxta ac me velle: nec pe-
 nes te unquam culpam futuram non impetrati, non effecti.

Deus

Deus illis in quorum manu res est, tuam mentem det, tibi seruet. Vale Amplissime & amicissime vir. Lugd. Batavor. IV. Idus Iulias ∞. MD. LXXXIII.

EPIST. XC. Ultraiectum.

FLORENTIO THINNIO
Syndico reipub. eius.

SILVI aliquamdiu Vir amicissime: sed (dicam veram causam) fiducia sola amoris. Oblivio tui fuerit? absit. haeres mihi tu & humanitas tua in medullis. Neglegentia mea? nec illa. quia alibi socors, numquam in hac parte que ad amicos. Amor, inquam, fuit, firmus inter nos amor: & ab eo fiducia, quia tam certus eram non irasci te posse Lipsio, quam non amare. Et tamen siquid hic quoque culpa, morbus excuset: sub cuius umbone saepe nunc in his talibus latito & me defendo. Nam etiam nunc apud me ille hospes, lentus, deses, certus non abire. Vitrioli acetum à te nuper accepi, siquid acria eum fortasse fugarent: & utor. Nam nec Helvinius noster improbat, medicus mihi in omni hoc morbo fidus, peritus, & (quæ laus ei propria) cautus. Refrigerat sanè aperit que insigniter: sed nocet exsiccando. Itaque nondum plenè inuat. A Polhione nostro ante biduum ad me litteræ. Omnia, que volumus. Acreliani sanus agit: Furnerio innotuit: pecuniam accepit. Consulit super abitu, aut mansione. Illum ego suadeam, ut rem video & natus in regione eâ desubito turbas. Et Basileam (ar te à mihi scriptum) cur non emigret? placet locus, incola, mores. Atque adeò si nulla vis alia aut metus expellat, suadeam Germaniam tamen adspectum. Utile enim & è re peregrin-

nantium, qui Galliam infederint, in illam transilire: ut si-
quid ex gente istâ adhaerit exsultans, diluant siue tempe-
rent Germanâ gravitate. Querit & de Titulo, Ubi? Ego,
dum rem adferat, Aureliani an Biturigis, non discernam.
Et illam adferet, aut valde me fallent semina quæ hîc iecerat
firrioris doctrina. De rep. non illa mea cura. Tamen ex-
cussio Palinuro nostro valde fluctuatur hæc navis, nec
Æneam aliquem promptum video qui succedat ad clavum.
Varij inter Ordines sensus: benè, si non dissensus. Deus
videbit: ad quem confugio. quia, ut scitè Plinius, tunc vo-
torum præcipuus locus est, cum spei nullus est. Quæ
ipsa vota mihi interposita pro tuâ meâque (si ita expedit) sa-
lute. Vale. Lugduni Batavor. a. d. XII. Kalend. Iulias.

• IO. LXXXV.

EPIST. XCI.

CAROLO CLUSIO V. C.

MI Clusi, & litteras tuas accepi, & cum iis thesau-
rum (ex animo sic appello) hortensem. Cariores
mihi Bulbi illi Tuliparum selectarum quos ad me mittis,
quàm si globulos totidem ex auro vel argento. Vulgus non
credat: ego de meo animo, & ex anima loquor. Grandes
tibi gratias habeo: & cum habeo, debeo: ac debebo semper.
Infortunium quod in pede tibi euënit, mihi dolet: sed quid?
Tu hanc sortem, ego aliam: & quemque clade aliquâ inter-
nâ siue externâ afficit Homerica illa Ate. Dea tristis, ama-
ra, perambulat hunc orbem, nescio quomodo magis celeri
pede, quàm candida Lita. At tu quiescis, & id luges. Vti-
nam nobis dormilia desidia. Sed (en tempora, mi Clusi, im-
minent)

minent) iactamur & pellimur ad nescio quæ terrarum.
 Nam hic palam discidia. Tamen sermo etiam aliquis de
 frene: sed vereor, vt sermo. Te vocavi nuper: nunc re-
 uoco, cum video instabilem statum. Nos in studiis agimus,
 & promouemus haud multum inter tot turbas: tamen his
 diebus feriatis nescio quid in Senecam adnotauimus Tragi-
 cum. quæ mitto, si te fortè delectat ille poëta. Paramus
 Politica, & grandiora quædam; sed quid mihi aut tibi
 spondeam, per hæc tempora & valetudinem hanc incertam?
 Hoc vnum. amare me virtutem, doctrinam, & amaturum
 semper: eosque qui eâ præditi. te, mi Clusi, inter primos.
 Vale. Lugd. Bat. VII. Kal. Nouemb.

EPIST. XCII. Presslauiam.

ANDREAE DUDITHIO V. N.

Cæs. Consiliario S. D.

IN ruborem me das hæc humanitate tuâ, Vir Illustris.
 Scribis ultrò, compellas ultrò: & promiss atque offers
 ea, quæ improba penè mentis sit à tali viro sperasse. Ego
 enim te noui, Dudithi. Et quamquam inter nos multæ terræ,
 multi montes: tamen etiam huc penetrauit se dudum fama no-
 minis tui & virtutis. Boni omnes ita me probent amentq.,
 vt iam pridem ego te, etsi tacito dumtaxat quodam sensu.
 Quæ enim mihi occasio aperiendi? ad quam præiuisse nunc te
 & velut strauisse hoc iter beniuolentiæ & amoris, sanè
 gaudeo. In quo sedulo & cum fide decurrendo, numquam
 erit vt vincar. Libellos nostros & Constantiam laudas.
 mentiar, nisi id mihi gratum: non quia laudes me capiant ni-
 mis aut titillent, sed quia testimonia talium virorum. Ita-

T ;

que ad-

que addis ad reliqua calcar. quo egere nos interdum fateor, ob iudicia siue calumnias quorundam. Nam valetudo mea nunc (propitio Deo dixerim) nihil impedit: & querela illa, quam Constantia subtexui, scripta in morbo meo ante aliquot annos. De Amphitheatro librum edidimus: quem mitto ad te non ut munus, sed noua amicitia velut arram. Super sunt Saturnalium aliquot libri: qui digesti, imò perfecti, nisi quòd aliquam exspectant iudicij limam. Quam haut facile adhibeo, partim negotiis districtus, partim his bellis: contra quae etsi stamus erecti, tamen auocant saepe hunc animum à talibus cogitationibus, & in se intendunt. Remedium tu amicè offers (scio enim quod domicilium & apud quem designes:) & exosculor adfectum. Sed multa mihi nunc impedimento. Familia, Uxor (nulli tamen liberi) parui è sorore nepotes, quibus tutor ego, illà nuper mortuà, imò velut pater. Sed nec corpus mihi nimis firmum ad longum iter: etsi integra adhuc & viridis aetas. Itaque non decretum mihi commouere ex hac patria, nisi fluctu aliquo maiore expellar. quod non semel vobis timendum videtur in hac tam diuturnà tempestate. Alioqui benivolè me habent Batavi, & stipendio sanè honesto. Nicasium Et-lebodum ab adspectu nunquam noui, optimè à nomine: iam tunc cum Romae apud Cardin. Granuellanum agerem, paucis mensibus post eius discessum. Nam ipse tunc Patavij: & scio me aliquando ad eum scripsisse Cardinalis nomine & iussu. Scire velim viuátne, & et quid agat. Idem de Michaële Bruto: quem ex Epistolis editis video tibi amicum, itemque ex Praefatione eà quae in iudicio tuo de Cometis. quem libellum iam olim auidè legi & cum fructu. De
 * * Mathematico scripseram olim ad Ortelium, sed nescio
 reuera

revera sit ne futurus ad saluam tuam & ad gustum. Mathematicus enim merus est, sine aliâ arte, imò pæne linguâ. denique ex genere, qui $\mu\chi\alpha\rho\omega\sigma\iota\omega\iota$ potius quàm $\delta\epsilon\omega\phi\eta\tau\iota\kappa\omega\iota$. Adde quòd agrè nunc auellatur ab his locis, in quibus arti eius honos & usus. Siquid de altero eruam, non grauabor indicare. Donellus Iurisc. amicè te resalutat. quem Norici abstrahere conati à nobis ad Altfordianam Academiam, frustrà. Manet enim mansurusque est, quamdiu hæc schola. Valdè & tibi se insinuat noster Doussa: itemque Plautinus, qui apud nos nunc agit, & casu cum has scriberem interuenit. Vale Amplissime & nobiliss. Dom. Lugduni Bataworum. ∞. IO. LXX XIV. Saluto ex animo D. Monanium, si est istic.

EPIST. XCIII. Middelburgum.

IANO GRUTERO S. D.

IMPEditum in Galliam iter tuum molestè fero. & hoc tamen malo, quàm ut cum perueneris, periculum tibi aut fuga. Quamquam rumores illi magis grandes fortasse, quàm graues. Sanè qui modestiores illinc veniunt, omnia magis placida nuntiant, nec de bello etiam nunc aperto. Suspectam tamen pacem esse fateor: sed quando non in illâ gente? utique hoc statum: quo de religione illud discidium male sartum male coit. Consilium tamen à me si quæris: ego censeam per Galliam transire te posse ad Germaniæ fines. Basileam vel Argentoratum dico: atque illic velut è speculâ prospicere quis in Galliâ ventus. Si Zephyri pacati: redire. si Austri aut Noti: herere apud crassiorem, sed & quietiorem gentem. Omnino consilium non est, dare te frustrà &

strà & cupide in turbas. quarum si tibi amor: mane apud infelices Belgas. De Electis meis. si is, fer ad Brissonium vnà: si manes aut aliud iter capis, remitte. Nam ut per nuntium, non sunt tanti. atque ego tantum munus illud velut conciliando tibi viro magno dederam, & aditu muniendo. Vale, & salue à me nondum saluo. Lugd. Bat. XIV. Kal. Maias. ∞. IO. LXXXV.

EPIST. XCIV. Antuerpian.

ADOLPHO METKERCHO
Præsidi Flandriæ S. D.

QVOD rarius te appello, Vir amplissime, ab occupationibus tuis est, non à meis. Illis hoc largior: quas cum in reipub. curâ & patriæ nostræ salute defigas, non inscitus solum sed impius sim, si temerè interpellem. Et verò quid magnoperè ad te scribam, præter colere me & amare? neutrum ambiguum, qui deberi hoc tibi à bonis omnibus scis & iam reddi. Effecit enim dudum (rarum in πολιτεύταις) integritas tua & mira probitas, ut inuidiam odiumque non minus in aliis viceris, quàm auaritiam in te & ambitionem. Ad patriæ salutem consilia tua omnia diriguntur; ad tuam, civium vota. Sed hæc apud alios malo. Studia nostrâ per has turbas non vigent, sed nec planè cessant. Aliquid De Pronunciatione linguæ Latinæ meditabamur, ut tu de Græcæ: sed exemplo magis eodem, quàm curâ fortasse aut successu. Tenuis enim hæc materia: & quam vix impleam, nisi à suspicionibus & coniecturis. Nam auctoritatum nos hic ferè inopes. Plantinus etiam ad Grammaticam concinnandam impellebat, quæ communis Belgio uniuerso. sperabat id

bat id enim Ordines decreturos. Vix ego, nec si faciant tamen, valde ingenio aut Genio meo scriptio talis. Quamquam fateor vtilissimi instituti rem fore: nec magis peccari in iuventute instituendâ, quàm hac Grammaticarum varietate. Inter magistellos factionum res est: & quisque hanc aut illam præfert, quia posthabuit eam alter. Jam illi ipsi qui condunt, quid? hoc vno reges. Mihi puero triplex olim Grammatica prælecta, in triplici migratione. Ad annum decimumtertium nugæ illæ tenuerunt; & adfirmo tibi ab anno octauo eadem me tenuisse, etsi non eodem modo. Quinque illi anni si in stilo & grauiorum rerum scientiâ positi fuissent, quis mihi fructus? Et hæc peccantur cottidie, non tam imperitiâ, quàm ambitu docentium & prauitate. Cui vos quoque, velut publico malo, mederi par sit: si tamen à grauioribus illis respiratis paulùm & ad mortem morbis. Quos deus aliquando à miserâ hac Belgicâ auertat, & te Vir Amplissime nobis illique seruet. Vale. Lugd. Bat. III. Idus Nouemb. ∞. IO. LXXXII.

EPIST. XCV.

Lutetiam.

M. VALERIO COLLINO

S. multam precor.

NON largiter solum, mi Colline, sed, quæ maior laus, firmiter amas. Louanij cæpisti: comitatus te in Galliam ad se etus etiam nunc non deserit, etsi in temporum & locorû grandi interuallo. Adde inter nos silentium, quod frigus inducere potuerit vel incitatissimo amoris. At tuus nec intepuit quidē: & scintillas acres sparsas video & colligo in epistolæ tuæ omni parte. Redamo, redamo, & iure,

V

pectus

pectus tam fidum, tam amicum. Locum sic satis honestum
 tibi illic esse gratulor: nec, si me audis, muta. Ad pa-
 triam enim cur aspices? Zephyri interdum aliqui melioris
 spei, fateor: sed turbant subito ex transverso Noti. Cur
 autem iuvenilem hanc, ut sic dicam, nauim in feruidum il-
 lud fretum immittas, cum statio tibi aliqua saltem, si non
 portus? Obdura. credo aliquando, post tam diuturnas tene-
 bras, miseris Belgis sol aliquis illucebit firmioris pacis. Nos
 quoque non mutamus: etsi exteri ianuam aperiant & in-
 uitent. De pugnis, quas in improbos quosdam pro me pu-
 gnas, (ita scribis:) gratum, nec gratum. Ab adfectu,
 gratum: re displicet & effectu. Quid enim litigio isto vin-
 cis? Non illos meliores facis: non me honestiorem, quem
 nihil maculant linguarum illæ sordes. Ita serio sentio. lau-
 dari me, cum culpant tam illaudati. Non virus illud ho-
 muncionis ego noui? inter cuius minimas culpas est liuor.
 Alia peccata sunt, quæ ipsum eosque perdiderunt & per-
 dunt, qui adherescunt. imò qui tangunt. Tu fuge igitur,
 non pugna. Cessisse hic præstat, quàm incessisse: quia nec
 vincis quidem ac repellis sine maculâ tam maculosos. De
 Hospitalij Epistolis editis, valdè gratum. haueo inspicere:
 magis quàm illos ad Ciceronem Commentarios, fame gran-
 dioris quàm rei. Quid refert? emptores suos, imò & ama-
 tores reperient vana illa doctrinarum. Nos solida nihilo-
 minus amabimus, contra iudicium hoc vulgi; & te unâ,
 mi Colline, quamdiu tu me & virtutem. Vale. Lugd.
 Bat. Pridie Kal. Septemb. 60. IO. LXXXV.

EPIST. XCVI.

IANO DOVSÆ meo S. dico.

LEGI ad uxorem litteras tuas, quæ de me erant. Bellum hominem & facetum! qui tam arguto schemate scribis ad me, & non scribis. Quid censes? excusatum iri te? Non debebas. præsertim cum non alieni solùm multi huc cottidie, sed ipse à te tuus homo. Et tamen excuso. non tam arte istâ captus, quam inductus à naturâ tuâ: quam cetera efficientissimam, cessare plerumque scio & fastidire in scribendo. Culpa ea in amicitia, fateor: sed cui non sua labes? Nec circumfusa illa Thetys eam in te eluerit suis undis: nedum ut ego me postulem minis. Taceo igitur, & patior. Emanatio vestra præter vulgi vota & nostram spem est. Etiamne in illâ aulâ trice & remora? nec tamen miror in re tam intricatâ: cui, in vrbe urbium iam amissâ, nouus nodus. Multi apud nos concidunt, multi dilabuntur. è familiaribus tuis abit quantum potest Iupiter ille Tomanus. Iam valedixit, iam sarcinas collegit, iam est in viâ. non tenuerint hominem. Bataue omnes quadrigæ. O vim metus, & verè * τῶν ἰσχυρῶν δέσποια! A quo pennas etiam * timor passis alis. Hybrida noster sumit, ad eandem fugam. qui tamen dissimulat, & resistet, ut ait, hac hieme: scilicet cum ciconiis ad vos venturus, sub æstatem. Ceteri valemus, & stamus. Valemus. ut & me includam: haud planè etiam firmum, adsidentem tamen iam sanis, imò et accumbentem. Nam conuivola inire & obire hilariter audemus: quibus ades plurimum, et non ades. Nam mens nostra sæpe apud te, et de te lingua. At inuitatiunculâ tuâ & illorum procerum:

procerum nunc non utor. Di boni, quàm voluisssem
nobilissimam insulam! Sed antea languor impediuit; nunc
hiems, quæ per continentes has tempestates occupat præma-
turè. E Galliâ mihi litteræ; & hoc noui, Petronium
ibi recusum cum tuis Notis. Apud me est, videbis re-
dux. De Mureto, nunciant Vixisse. antea tamen Sene-
cam Romæ edidisse castigatum & illustratum. Valde ve-
lum vidisse. Rogersius noster istic qui valet? quem inuideo
tibi, te illi. Fabulamini enim assidue, muginamini, &
estis unâ quando libet, quamdiu libet. ô beatum par! &
quod utinam per me impar! Saluta sodes, & excusa me de
silento iustissimâ morbi causâ. Sed heus tu! imitabor tuum
σοφισμα, & ad alium in hac epistolâ scribam. Cognatus
mihi illic est in comitatu Busij, appella
hominem, saluta, (caue neglexeris.) dic accepisse unâs eius
litteras, cupere plures. responsurum me in breui impeditum
adhuc morbo. O velam mihi utile, & hac saltem parte
salutarem morbum! patrocinator in omni culpâ. Tu ne in-
uide. cui frons tam dura, ut excusari etiam possas & possis
sine illo. Nos editionem Epistolarum paramus (siquid for-
tè subitum in hoc morbo) & iam concinnauius ad libros
plures. Tardat, quòd odium alibi aut inuidiam veremur, ex
candore & libertate. Quomodo tamen aliter ad amicos
scribamus? Sed videbo, & incidam aut recidam: ne qui no-
ui in nos ventu. Qui utinam te referant, mihi, vxori que!
quorum alter te amat, altera perit. Vale. Lugduni no-
stræ, Kal. Septemb. ∞. 15. LXXXV.

EPIST. XCVII. Leodium.

LAEVINO TORRENTIO

V. Amplissimo S. D.

LITTERAE tuae quàm gratæ mihi acciderint, haud facile effabor. Mittentem intueor? scio ab eo viro, à quo nosci per honestum, non dicam compellari. Ipsas? plene sunt fide cuiusdam beniuolentiæ & salutarium præceptorum. Et fateor, de Constantiâ me à iure ita sentis. Aptare enim veterem philosophiam ad Christianam veritatem volui: & in cogitatione eâ totus dum sum, illapsa & elapsa mihi quædam fortasse, quæ illam magis sapiant quàm istam. Non purgo. correctionem imò polliceor: & effecturum me ut ad culmen illud veniam, à primo isto velut gradu. Ego enim seriò scio & sentio, in vno Deo & filio eius Christo, qui nos benignè redemit, liberavit, spem omnem positam humane salutis. Vias ad eam perueniendi, expressas in Sacris litteris. nec hæc externa omnia, & Philologa siue Philosophia, aliud esse quàm accessiones quasdam & ornamenta: folia inquam, non fructus. Quod iudicium meum in isto ipso de Constantiâ libro in fronte apparebit: qui iam iterum sub Plantiniano prælo. At Senecam & Stoicos admiratus sum. Certè. sed non ut qui verum, me iudice, viderint: sed qui paulo magis tamen in iis tenebris oculos aperuerint, quàm ceterum vulgus. De immortalitate nostrâ aut malè aut timidè senserunt & scripserunt: esto. (etsi disputari eâ de re potest) deum tamen aspice: quæ se cetera aut illum magis aperuit & homini inseruit, aut ea quæ ad ipsum? maiestatem dico eius, providentiam, gubernationem, & curam nostri. Quem

stri. Quem primum limitem esse ad cognitionem & amorem veri dei, nemo negat. Hac mihi sectam illam non probam prorsus fecerunt (absit:) sed probabilem tamen supra ceteras, quae magis humi & circa hominem repunt. Jam de moribus & animorum lustratione, quis Seneca, Epicteto, Arriano (quanquam ille, Epictetus alter est, & loquitur ferè eius verbis). hac parte praeponeendus? Multa & praecleara Plato, confiteor, multa Aristoteles: sed non robore eodem aut nervis. Spirat nescio quis calor in Seneca aut Epicteti scriptis, qui ad lectorem quoque pervenit: nec differere illi magis de virtute videntur, quam inserere & inculcare. Quod si vitâ eam & factis non expressere: quid miramur? Vera fidei & verae lucis fulcrum illud defuit: cui qui non innixus, necessum est in partem aliquam ruat. Et tamen hic quoque facile peccari sentio, si quis eos nimis apud lubricam iuventutem hanc miretur & laudet. Abstrahat enim à veris & legitimis illis animorum medicis, aliget ad agyras istos. quod cum aliis, tum mihi quoque deinceps censeo cavendum. Non enim satis, ne ipse errem; sed ne alteri sim erroris causa. Itaque, ut illuc redeam, iure quaedam in scripto illo meo desideras: & praesertim magis expressam pietatem. Quam ego, te hortatore & duce; non animo meo deinceps geram inclusam, sed proferam & proferam clarè in scriptis. Factum autè à me parcius, (si veram causam vis) in hoc ancipiti statu rerum & varietate iudiciorum, metu offensionum. At ego te sequor: nec inuitus in placidum illud mare rapior ab hoc Torrente. Quod superest, & te (vir maxime) ex animo amari & coli à me scito; & canam illam veritatem. De Douis à hoc quoque confirmo, virum modestissimum optimumque esse, & tui amantem.

amantem. Plantinus ad nos redierat: è quo speramus aliquid audituros de tuis scriptis: quæ æstimari magis à nobis scito, quàm apud te promo. Vale. Lugd. Bat. Prid. Nonas Maij. ∞. 15. LXXXIV. Dominic. Lampsonium valde velim à me salutes. cuius litteras accepi, at non illud quod in iis promissum. item Lavineium, sororis tuæ filium.

EPIST. XCIX. Lutetiam.

HENR. WILTIO S. D.

QVOD salvi adueneritis, idque ex litteris tuis intellexerim, valde gratum. contra molestissimum audire, de morte Sigonij & Guilielmij. Sed ille præter ætatem nihil passus est, (canescebat enim:) & fractus & uberes cepit & reliquit studiorum suorum. Iste noster, extinctus in ipso æui & ingenij flore. Feramus. & vereor vt hic annus fatalis sit ingenio non vni. Me quoque carpit lentè morbus: etsi mitior nunc paullo molliorque. Lutetia, siue in plerâque Galliâ totâ, pestiferam luem vigere audio: caue & fuge, quantum humaniter licet. Abstine à discursu, ab intemperie, luxu, & imprimis ab insolenti illo Baccho. Nisi caues, fatum tibi per illam viam. Melissum istic esse, gaudeo: & magis si vsus tibi cum illo. Velim te in hac peregrinatione innotescere viris, qui claritatis aliquid habent ab ingenio & scriptis. Hæc enim res ad tuam lucem. De Cuiacio quid est? Anaricine agit? an Lutetia est in consilio Regis? Ita nescio quis rumor ad me adfert. Tu hæc & talia scribes: quæ grata nobis scis intellectu. Eidem viro epistolam meam ostendere poteris ad Janum Guilielmium (si tamen occasio erit) quia, si memini, quedam in eâ quæ ad illum.

ad illum. Aperi prius, & vide: & quod videbitur face. Sed o illius alumni nostri ignauam ignauiam! ita enim eum perdidisse aut proiecisse commissas litteras? At ego de superbia aut contemptu periclititer apud Memmium, Pincæum, Faucarium, quem Leida olim nosti. Plura vetat languor: nec manus aut mens mihi satis prompta ad scribendum. Deum rogo te seruet, & augeat cum annis modestiam & virtutem. Scribe ad me quidquid ibi noui. Lugd. Bat. Kal. Decemb. ∞. MD. LXXXIV.

I. Aurato viro & poëta summo, item Passeratio à me salutem.

EPIST. XCIX. Antuerpiam.

IOH. ROTARIO S. D.

ET ipsa littera tua, Vir prudentissime, mihi grata: & gratior causa, quæ te impulit ad scribendum. Amor enim & humanitas est: quem nisi mutuum amem manantem à tam puro fonte, durus sum & inhumanus. Atque ego te, mi Rotari (verè & sine blanditiis dicam) iam antè inter iunctos habebam & inter caros. ita multa de virtute tuâ audiebam, & studio sapientiæ & doctrinæ. quod rarum inter tui ordinis homines, quibus * pennatus ille deus carior est quàm * laureatus. Nunc autem à te litteris tam amantibus prouocatus, sequar in hunc amicitia campum, nec vinci me patiar officiis, quæ ab animo quidem sunt & adfectu. Constantiam nostram à te probari gaudeo. & magis illud, quod significas te iam olim in studiis his Sapientiæ deditum: quæ sperni scio à quibusdam vt superuacua,

* Mercurius.

• Phœbus.

peruacua, & in quibus parum ad virtutem momenti. Sed errant. quoniam etsi à diuinis litteris verum omne robur, & purà luce nos perfundi fatear pietatis: sunt tamen hæc iuxta diuinum verbum adminicula quedam, quibus dirigi & firmari possint vacillantes isti gressus. Nam quin caute & cautè Philosophiã vtendum sit, non abnego: eaque ad normam & velut lapidem exploranda celestis legis. cum quã tamen consentire pleramque eam (dico quæ de Moribus est) quis item neget? In Platone, Trismegisto, Epiceteto, Arriano, altas præclarasque multas voces reperio. quid refert à quo eæ profusæ, si ab vno illo spiritu Veritatis? Quem inspirasse, vbi libuit, prisca illa etiam pectora, & oracula edidisse per homines vanos & profanos, nihil ambigo. Inter vetustissimos Iobum vide. quem è gente electã fuisse non censent, & tamen scripsisse omnia electa. Mercurium illum ter maximum, quem dixi. mysteria in eo multa & arcana nostræ legis, etsi Ægyptium fuisse traditum sit, nec imbutum veris sacris. Idem in Philosophis est, & omni illa scholã quæ à Socrate. quorum scripta notas non obscuras & scintillas præferunt clari illius ignis. Itaque vt in prælio, non gladiis solùm & grauioribus telis res geritur, sed etiam funditorum quedam opera & leuis armatura est: sic in hac nostrã contra vitia & adfectus militiã, non solùm illo penetrante Verbi mucrone, sed etiam philosophorum hastis. & sagittis aptè interdum & utiliter pugnabimus. Sed digredior. & tu fortasse aliquid de repub. item nostrã exspectas, vt remunerer te hæc quoque parte. Sed quid scribam? lenta hic omnia, non leta: & videntur res nostræ velut in vado quodam adhaerescere. idque eo tempore, cum velis & remis festinandum sit. Nam qui in

nos pugnant, quos progressus cottidiè faciant, vides. Remedium hic mutat à reipub. formâ & ab vno capite quaritur. vtinam vtiliter! Sed vix spero. ita multi palâm, plures dissident occultè. A labe eâ quæ Flandriam corrumpit, immunis nostra Batavia non est: & hic quoque varia iudicia & discidia animorum. Ita vereor ne rebus nostris fractis & labentibus extremum malorum (vt Tacitus noster ait) discordia quoque accedat. Quod si fit, conclamatum est: & exsequias Belgicæ, quibus commodum est, ite. Sed hæc sunt illa, aduersus quæ Constantia nos munit: & in cuius prasidio ego quidem acquiesco. De falso Cicero-ne illo, gaudeo tibi probari iudicium nostrum. Illud miror, Italos fuisse tam obese naris: à quibus, si deo placet, aureus ille partus. De Boulenio & Panhuisio, faciam sedulo: & si quid aliud erit, in quo gratum facere tibi tuique similibus possim. Salue. & per te Iohannes Viuianus vir planè bonus & poëta. Lugd. Batav. XIV. Kalend. Ianuar. M. DC. LXXXIII.

EPIST. C. Antuerpian.

PETRO EGMONDO S. D.

GRATVLATIONEM exspectas? increpabo. Tūne Româ recens redieris, & tribus verbis ad Lipsium? idque post biennium, & illo ipso biennio per silentium elapso? Certè tuum. non enim ego etiam silens, qui ad te crebrò, ad Bensium etiam, & ad Wincelium dedi. At nunc, tanquàm in oculis mihi & ore assiduus, ita languidè scribis & quasi inops verum. Quin si de te nihil & itinerum euentu: saltem de manus illâ nostrâ aliquid litteratorum? quid Ful-

quid Fulvius, quid Muretus, quid meus Bensius adsitent, & illi velut patres litterarum ac Senatores? quid iunior alia soboles, qui succrescunt? Non enim esset am nunc ingeniorum Italiam censeo, illam nutricem eorum olim & parentem. Hæc peccasti. Et, ut spem inò viam veniæ ostendam, purga. Quod fiet unâ re, si priores illas litterulas delebis Et obrues grandi aliquâ epistolâ, longâ, latâ; & quò magis latâ, magis latâ. Talibus enim alloquiis ego nunc, ô Egmonde, in torpido hoc morbo. qui me, annum & tres ipsos menses, iam tenet; nec notus quidem adhuc planè medicis, adeò non remotus. Ardores viscerum sunt Et interni æstus, haud procul ab Hypochondriacâ melancholiâ: nisi quòd mens Et caput mihi sana. quæ tentari tamen Et lædi per eum morbum non te, credo, fugit. Similis aliquis languor fuit, qui magnam Laurentium illum Medicem tenuit Et citò abstulit, sed per imperitiam medicorum. Nam aliàs, ad mortem non ita præceps. Ego omnibus armis in eum pugno, Et præcipuè auxilio Nympharum (frigida enim in potu & esu mirè iuuant:) Et aliquid sanè proficio: nisi quòd ad extremum, vereor ut suppeditet me tam pertinax hic luctator. Victus enim aliquoties non vincitur, deiectus non cadit, fugiens non cedit. Anteus aliquis est:

— ab ipso

Sumit opes animumque casu.

Et profecto Terræ illa progenies, ducet me ad terram. De me habes. nam de studiis, scilicet in languore hoc languent. Tu autem quid? Grudiosè cogitas, Et illic honorem? Faueo, Et voueo. illud miror, in eâdem togâ candidâ tecum conspici tam nigros. Etiamne ille, ab Lutetiâ huc adspirat? O frontem, frontem! Nec tamen illum nimis culpo (perse-

uerat enim esse quod fuit:) magis illos, qui fleētur & inclinant se ad tales. O Urbs mihi olim amata & culta, misereor. tenebræ & infamia tibi, per tam obscuros, tam infames. Tu autem, si me audis, obdura & fortiter age: peruinces, si inter suffragatores aut arbitros, vlli erunt mediocriter boni. De migratione nostrâ: amicè tu, nescio an ex famâ meâ, aut ex usu. Inter hirundines istas ego? æstates aliquot otij & pacis hîc egimus: vis mutem ad ingruentem primam nimborum hiemem? non decorè, fortasse nec prudenter. Perpetuum enim serenum in illâ parte quis mihi spondet? Obscura, mi Egmonde, hæc talia: in quibus vetus illud Tiberianum iure nobis placeat, vt consilia, quibus impares sumus, fato permittamus. Homo hîc quid videat? desipit maximè, qui sapit maximè. & solus ille æternus æthereusque oculus est, qui hos euentus cernit, & dirigit sæpe præter omnium mentem. Illi ego hæc & me permitto, et clamo ex animo hoc vetus:

⁂ Tu Iupiter
me ducito, &
Fatalitas.

* Ἀγὼ δὲ μὲν ᾧ ζῶ, καὶ οὐ γὰρ ἢ πεπεσμένον.

Tu mi Egmonde vale, & Clarissimum Iuriconsultum & Antecessorem Iohannem Wamesium, si occasio tibi, à me saluta. virum prudentem, doctum, & (quod expertus sum) in virtutem & litteras valdè prouum. Idem cupio & censeo de Antecessore Philippo Suerio.

FINIS.

IUSTI LIPSI
EPISTOLARVM
CENTVRIA
SECVND A:

Nunc primùm edita.

LVGDVNI BATAVORVM,
EX OFFICINA PLANTINIANA,
Apud Franciscum Raphelengium.

clō. lō. xc.

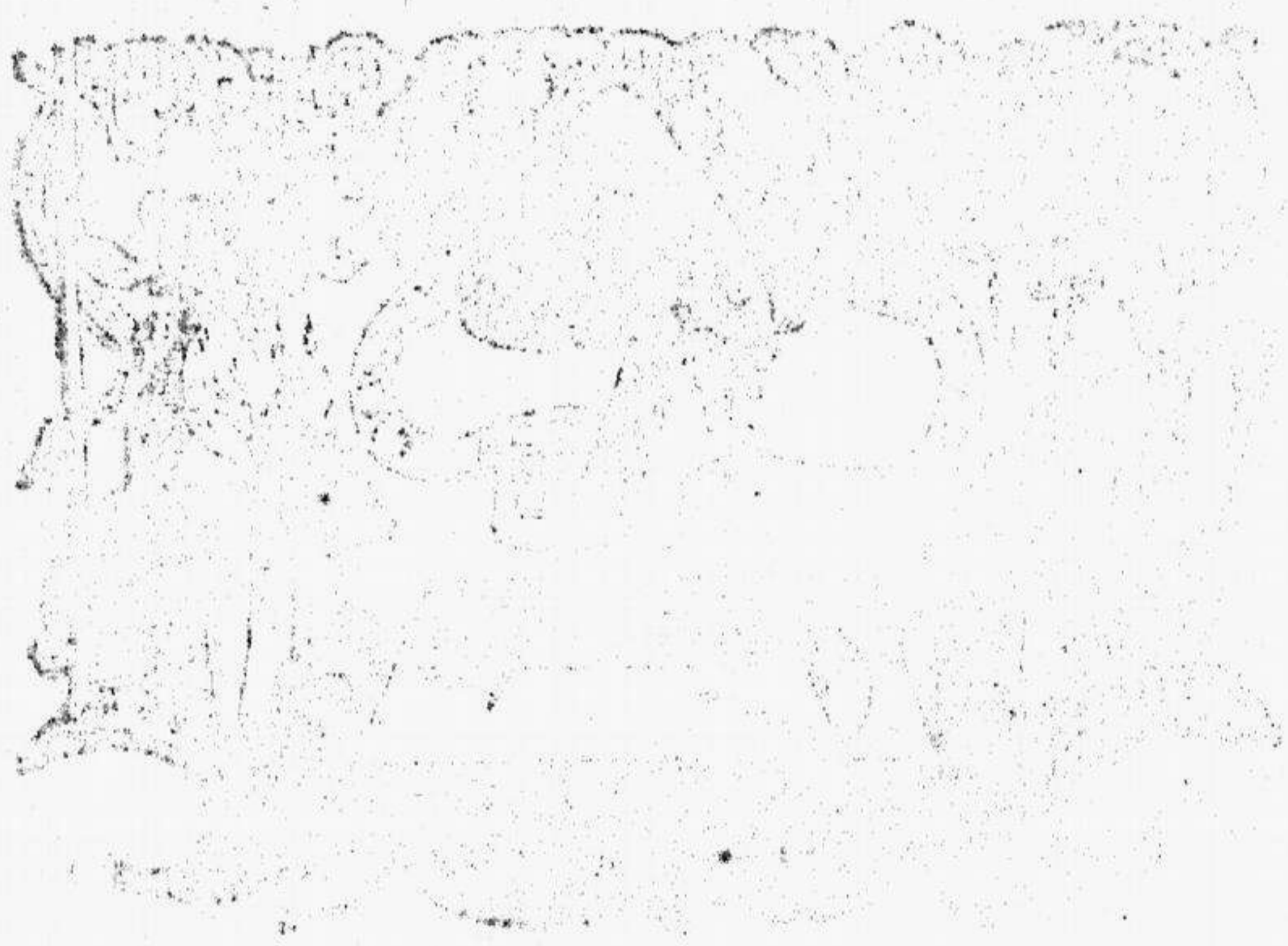
1930

FRISTOLARVM

AD

AD

AD

AD

AD

AD

AD

Ad Illustrerum virum

THOMAM BVRG

BARONEM,

ET

BRIELANVM PRÆFECTVM.

LTERAM Centuriam
epistolarum nunc
emittimus, Vir illu-
stris, & nomini tuo
meritissimò eam de-
dicamus. Si amor
aut beneficia huc me vocant: ille in
me magnus, & hæc crebra. si digni-
tas aut virtus: vtræque ornatus es in-
ter gentis tuæ primos. Genus tibi
nobilissimum, & antiquâ stirpe de-
còrum: magnitudo animi & pru-
dentia eximiæ, & cuius vtriusque
specimen dedisti in his Belgicis
quoque turbis. Ad arma quòties
te hostis aut occasio duxit, tu ma-
nu stre-

nu strenuus, consilio prouidus: & quies cùm fuit, Præfectura tua te habuit cum ciuium militumque ueneratione pariter & amore. Quinetiam in illâ nocte temporum, cùm homines quidam maioris animi quàm consilij hæc nostra turbarent, & vno velut filo appenderent publicam salutem: eam moderatio & prudentia tua fuit, vt in mediis flammis flamma te non tangeret, & pænè vnus firmus quietusque stares in communi illo motu. Magna ista sunt: & maiora futura, si maior aliquis aut latior virtuti tuæ campus. Quod voueo: & te, Vir illustris, rogo, vti inscriptionem hanc accipias velut animi cultusque mei in te pignus. Vtriusque quidem eximij exiguum: sed quid faciam? vt Vlysses ille apud Alcinooum nihil habet quod rependat pro ingentibus meritis, præter vota & grates: ita ego, quem

quem cetera destituunt præter mu-
nera hæc mentis. Quæ tamen vo-
bis magnis quoque sæpe magna. &
meritò: quoniam fama & æternitas
ab istis. & vt ait Pindarus,

* ῥῆμα δ' ἐξμάτων χρονιώ-
τερον βιοτάει,

ὅ, τι κε σὺ χαρίτων τύχα

Γλώσσα φρενὸς ἔξέλοι βαθείας.

Vale. III. Idus April. ∞. IC. XC.

* Sermo fa-
ctis diutius
vixit, quem
cum Gratiis
volentibus
lingua ex-
tulerit è
profundâ
mente.

† 3

AD LE-

AD LECTOREM.

HABE etiam hanc CEN-
 TVRIAM Lector, sed pu-
 ram, simplicem, & sine
 mixtione. In priore il-
 la alienas aliquot inse-
 ruimus: nunc displicet,
 & detraxi. Non ergo digna illa edi? di-
 gna, sed non à me: & mali exempli, arbi-
 trium hoc sibi sumere in scripta aliena. Mi-
 hi fieri nolim: & tamen faciunt. atque ecce
 ediant alibi hanc aut illam epistolam, me non
 ignaro solum sed invito. Quae hac temeri-
 tas, sine improbitas, est? Clamo & testor
 apud homines qui sunt, qui erunt, Inimicus
 mihi quisquis hoc facit.

QVICVMQVE QVODCVMQVE
 MEVM, PRÆTER ME, DI-
 VVLGAT AVT DIVVLGABIT,
 PRÆSES LITTERARVM ET
 FAMÆ DEVS VINDICATO.

Homo imperite & φρένας ἠλέε. Verba ali-
 quot

quot apud te familiaria, aut libera, aut blanda effudi: sed apud te: & in lucem tu hæc calidè effers? Quid hoc est aliud (ut ait disertissimi viri verbis) quàm tollere è vitâ vitæ societatem? tollere amicorum colloquia absentium? Quàm multa ioca solent esse in Epistolis, quæ prolata si sint, inepta esse videantur! quàm multa seria, neque tamen vilo modo diuulganda! Abi igitur inhumane, inepte: nec sic me prodece, imò traduce. En, cum cautè omnia & circumspècte scripsimus (ut hoc animum est) non effugimus morsum: tu subitavia mea prodis, id est, latus pectusque meum nudum obicis ad omnem ictum? Abstine. & tu Lector, mea ama, sed mea.

The first part of the document discusses the importance of maintaining accurate records of all transactions. It emphasizes that proper bookkeeping is essential for the success of any business. The text then moves on to describe various methods for recording and organizing financial data, including the use of ledgers and journals. It also touches upon the importance of regular audits and reconciliations to ensure the accuracy of the accounts. The document concludes by stating that a well-maintained set of books is not only a legal requirement but also a valuable tool for managing the business effectively.

INDEX

EPISTOLARVM

CENTVRIÆ II.

A.

A Brahamo Mylio epist. xxxj.

Abrahamo Ortelio xlj, lxiiij.

Æmilio Rosendalio xxiiij.

C.

Carolo Clusio xxviiij.

Caspari Vosbergio xcij.

Christoph. Plantino xxxij, lxxvij.

D.

Dionys. Gothofredo xxxvij.

Dominico Baudio xxvij, lxxxiiij.

Dominico Lampsonio xix, liv, xc.

E.

Elberto Leonino xij.

Euerardo Pollioni xvij, xliij.

Euerardo Reidano xcix.

F.

Federico Morello lxxiiij.

Francisco Bencio lxxix.

Franc. Hildesheimio lxxvj.

Francisco Iunio xviiij.

Francisco Nansio xl.

Francisco Raphelengio Filio vij, xxxvij, lvj, lxix, lxxv, lxxviiij, xcj.

G.

Gerardo Tuningo lxxx.

Guiliel. Cripio Filio lxxxvj.

H.

Hadriano Sarauiaæ xxiiij, lxxiiij.

Hadriano Turnebo Hadriani Filio j.

Henrico Borbonio Principi Dumbarum lxij.

Henrico Wiltio viij, lviiij.

Hier. Groslotio Liffæo xj.

Hieronymo Mercuriali ij.

Hugoni Blotio xcviij.

I.

Iacobo Augusto Thuano Amerio iiij, lxxv.

Iacobo Corbinello v.

Iac. Cuiacio xxj.

Iacobo Monauio lxxxij.

Iano Doufæ V. N. xiiij, lxj.

Iano Doufæ Filio xlviij.

Iano Duyftio xxxvj.

Iano Grutero lv.

Iano Hauteno xiiij.

Iano Lernutio ix, xxij, lvij, lxxj.

Ioh. Arcerio xxix, lxxxvij.

Iohanni Heurnio xv.

††

Iosepho

Iosepho Consalues Ixvij.
Iosepho Scaligero xxv.
* Ioseph. Scaliger Iulii Cæsa-
ris F. Francisco Vertunia-
no xlix.

Iosia Mercero xxxv.
Isaaco Casaubono lxxxvij.
* Iul. Scaliger Ferrerio l.

L.
Lauino Caluardo lxxxiiij.
Lamberto Culenio liij.
Lamberto vāder-Burch vj.
Lanceloto Brunio c.

M.
Mariæ Gornacensi, virgini
nobili lx.

Martino Lydio xxx, xciiij.
Matthæo Dressero xlij.
Michaëli Forgacz, libero
Baroni de Gimes lxxxv.
Michaëli Huralto Hospitali
lxvij.

Michaëli Montano xlv, lix,
xcvj.

N.
Nathani Chytræo xciiij.

Nicodem. Frischlino xxxix.
Nicolao Oudaerto xcvij.

P.
Paullo Melisso xxxiiij.
Petro Alostano xliij.

Petro Brachio lxx.
Petro Coluio xvj.
Petro Pauwio lxiiij.
Petro Regemortero xxvj,
liij.

Petro Villerio x.
Petro Villerio Filio iiij.
Philippo Marnixio lxxxix.

R.
Regnero Grutero xcv.

T.
Theodoro Bernardi xlvj.
Theodoro Cantero lxxvj,
lxxxj.

Theodoro Leeuwio xx,
xlvij, lxxij.
Theodoro Marcilio xxxiiij.

V.
Victori Gisellino ij.

IVSTI

IUSTI LIPSI
 EPISTOLARVM
 CENTVRIA II.

EPIST. I.

HADRIANO TURNEBO
 HADRIANI F.

ERVM mel, non epistolam, à te, Clarissime Turnebe, accepi. Tu mihi gratias? ego tibi, qui tam gratè & benignè interpretaris officium, quod sine scelere non omissem. Qui vir diuinus ille parens tuus fuerit, nòrunt & fatentur omnes, quos stupor non prepedit, aut liuor. Ego à puero, velut astro quopiam inclinante, iui in amorem illius & laudem: nec vir mutavi affectum, sed auxi. Nonnemo inuidet? esto. ille viuet in summâ aternâque gloriâ, quamdiu res Græcæ aut Romanæ. Nec plura hîc de illo: de te, germanissime Turnebe, sic habe. non ambire me amicitias, naturâ & iudicio propensum ad tenebras & quietem: sed triumphare in tuâ, quem iure amo purum aurum ab illo auro. Plura liber, non licet. testis mihi iste Hier. Groslotius vestrâs, insignis iuuenis, qui iam nunc mihi adest, & abit. At nobis haut sæpe opportunitas mittendi, scribendi tamen semper voluntas. quod
 a crebrò

crebrò & magis seriò faciam, ita amor hic inter nos perennet, quem coimus auspice & teste immortalis tuo patre. Postrid. Jd. Mart.

EPIST. II.

VICTORI GISELINO.

INVITI à vobis abiimus, inuiti. Quid vis amplius? Apud amicum hoc satis est: ceterum, calceum hunc vide, nemo vestrum scit ubi me premat. Apuleium tuum scriptum conferre cœpi: quedam in eo valde bona. Venationes etiam nostras attigimus, sed frigide imò contemptim. A peregrinatione enim hac supinus & aliarum cogitationum, vagè adhuc in studiis erro. nec facile insistam lineæ, nisi recreatus aduentu vestro: qui, per omnes deos, ne me fallat. Hoc communiter rogamus, Douisa, Hautenus, ego. Varias Lectiones legi, editas in Gallia nuper. placet ingenium adolescentis, placet aliquot locis nostri imitatio, si non furtum. Idem in libello Quid dicam? discipulos habeo, & breui faciam sectam. Sed ut ait Pindarus,

* τὸ δὲ φῦλα κρείττωσιν ἀπαι.

* Optimum
omne quod à
naturâ est.

Sanè siquid in oratione nostrâ aut stilo probandum: totum à naturâ est, vix à curâ. Rationem meam scribendi scire vis? fundo, non scribo. nec id nisi in calore & interno quodam impetu, haud aliter quàm poëta. Siquid operosius paramus; rem meditamus, disponimus. verba facitè succedunt ac pene præcedunt meam mentem. Istos rideo, qui etiam epistolas, si dis placet, lentè & velut ad numerum, componunt. Verba examinant, circumspiciunt, traiciunt: & miselli cùm omnia fecerint, umbras putes non homines loqui. Ita

qui. Ita tenuis tota scriptio, sine sanguine, colore, carne. Sed diffundor. peccatum meum sollemne, cum ad te scribo. Nunc emendo, & sileo; & te valere iubeo, ac venire. Ni facis, Amor Giselini res tuas tibi habeto. Lugduni Bataur. XV. Kal. Iunij. ∞. IC. LXXXI.

EPIST. III.

Lutetiam.

IAC. AVGVSTO THVANO AMERIO.

DISTVLI ad te scribere, V. C. dudum: præter morem meum. & præter votum. Amantes redamare non ego neglegens: & tu merueras, non amore solum quem benignè vltro attulisti, sed ingenio, sed doctrinâ, sed probitate: quæ tria in vno Carmine tuo clarè vidi. Sed amabo te, ita perpetuum Fama te amet & Virtus, ignosce: & morbum hunc nosce, qui non sinit me esse mei iuris aut moris. Verba non dedi, non misi: dedi animum, misi affectus mei sæpe auras, qui apud te et duos illos quos in extremo Carmine tuo mecum iungis. O caelestem pæne dixeram Trigam! nisi de terrâ & luto meo aliquid afferrem ego, funalis ille tertius equus. Nam iugales duo, reuerâ supra homines: & tu item auriga, qui iunxisti. Nos Epistolas dedimus nuper: & valde habebam exemplar tibi illisque mittere, nisi qui has feret, recusasset. Nosti per hoc bellum, nec tuta nec trita nunc viarum. Valetudo mea meliuscula: sic tamen, vt extra morbum potius videar, quàm languorem. Damus nunc et edimus De Pronuntiatione Latinæ linguæ Dialogum, tenue in re tenui opus, nec dignum meliori vestrâ aure. Tu ex animo à me salue: qui eternum tuus sum. ita sim saluus. ~~Obiit~~ Cuiacio &

4 I. LIPSI EPIST.
Scaligero salutem. Lugduni Bataurum. I I I. Id. Fe-
bruar. 60. 10. LXXXVI.

EPIST. IV.

PETRO VILLERIO Filio.

VERE scribis. semper tu mihi curæ, et nunc es. ita ingenium tuum et mores, et pater etiam, merentur. Utinam aliquâ curâ meâ te curem, et à morbo isto releuem, qui pertinaciter vrget! Quid facias? feres. certus ad salutem tuam hæc dirigi, et si non ad voluntatem. Si vulgi more loquerer; querelas miscerem, et dolorem meum ostenderem in casu, quo hæc ætas tua et tu indigni. Non faciam. fortiores esse te et me volo: nec te cupere solatia ex alienâ sympathiâ, nec me promere dolorem, et si doleam. Nam hoc non nego. si deo visum esset; alium te malim. cum non visum; quod ipse vult, nolens, (vt sic dicam) volo. Hoc de te scribo. in me nõnne idem? languor hic biennalis me tenet, et abiicit in validissimâ hac ævi parte. Annum enim trigesimum-nonum vix attigi. quid tamen angar, aut opponam? facit ille, qui me fecit. Nõnne in figuli manu est, effingere leui rotâ vasculum, et idem frangere? Et hoc melius, quòd figulus noster nas non frangit, sed refingit; et è miseris beatos, ex inferis superos reddit. Sed hæc talia aut tu tibi sæpe, aut omnium optimè pater dicet. De iuris studio, quid nunc cogites? profecto solitudinem id non amat, cui forum semper propositum et turba. Ad Philosophiam magis te nunc ducam, quæ non delectet solum in hoc tædio, sed firmet. Eloquentia etiam et stilus rus tuum non spreuerint; in quibus si tempus hoc ponis (donec melior tibi valetudo)

letudo) id non perdis. Scripsimus De Pronunciatione, leui manu, ut in re leui. en habes, vide, & à me salue, qui ex animo tibi cupio. Lugduni Batavorum Kalend. April. ∞. IO. LXXXVI.

EPIST. V.

IACOBO CORBINELLO.

LITERAS ad me mittis non adfectus solùm plenas, (leue id verbum sit) sed amoris. Benignè ad amicitiam prouocas, laudes adiungis: è quibus has vix agnosco, illam appeto pari tecum voto. Gentem vestram amavi semper: & ex eâ illos maximè, qui veterem illâ Italiâ digni. Qualem te esse, mi Corbinelle, non solùm ex igniculis litterarum tuarum, quos sparsos colligo, video: sed etiam ex testimonio viri magni P. Victorij, qui de indole tuâ ad virtutem magna predicat, nec vana. Atque vtinam pessima hæc tempora concedant nobis liberum eundi redeundi iter! profectò viderem vos, (lumina illa Gallia etiam includo:) & nec tar illud sermonum vestrorum haurirem avidâ aure. Sed nos iactamur: nec Æolo etiam vos, ut video, litastis. Veni ubique & tempestates: quæ, mirum, nisi hoc anno euerant, certè conuertant, hanc Europam. Fratris tui μεγαλοψυχου historiam & tristem exitum legi. quid miremur? hodie illa via, & nil nisi σκολιόν videmus à plerisque his dynastis. O Italia, Italia illa prisca, vbi es? At tu, vir nobilissime, solare te cum aliis rationibus, quas litteræ & sapientia tibi suppeditant, tum maximè communi eo Fato quod iniquum hic semper in bonos. Exempla tibi prompta scio. tu scito & hunc animum: quem iam nunc seriò deuoueo in tui amorem. Lugd. Bat. ∞. IO. LXXXVI.

EPIST. VI. Ultraiectum.

LAMBERTO VANDER-BURCH, Decano.

AMO iure tuas litteras, amoris & prudentiæ simul plenas. Amorem enim interpretor, meas laudes: quas adfectus tibi magis certè, quàm iudicium dicat. Quid enim sumus? conari me magis scio quàm efficere, velle quàm posse in publicum prodesse. Quidquid tamen id est (et esse aliquid vobis tam fidis amicis credo) gratum mihi, quod gratiæ saltem locum parit apud tales viros. At prudentia tua, in iis mihi clara, quæ de publicâ istâ re scribis. quæ sanè confusa, turbida, & utinam non vicina ad occasum. Quis bonus non queritur de eâ tecum? sed hoc unum relictum est, quoniam mederi non in nostrâ manu. Imò fortasse nec humanâ. Deus ille est, qui publicas has clades immittit, qui alit, fouet; & tum finiet, cùm nos earum causas. Eæ autem peccata sunt. quæ adeò apud nos non desinunt aut minuunt, vt augeri mihi & adcumulari videantur unâ cum poenis. Irutamur cotidie magnum illud numen, et quasi puniendi iustæ causæ non sint, damus novas. Quando luxus, fastus, libido maior, impunitior? & religio passim nunc in ore, improbitas in corde. Verba pietatem sonant, facta ambitionem, auaritiam: nec in uno alterove, sed apud plerumq. ordinem, aetatem, sexum. Itaq. de pace aut tranquillitate, nihil ego spero. — bella horrida, bella exspecto: aut certè tyrannidem non optabiliorem quouis bello. Illi ad quos Victoria inclinare se videtur, irati veniunt: & si qui moderari volent, nescio an audientur. In omni bello cruda post victoriam principia: magis in civili, vbi odia

ubi odia & acerrimæ factiones. Sed Deus videbit. cui, quod ad me, curas has ex animo relinquo. Sicut & illam de valetudine meâ: quam non ego quidem, Vir amicissime, neglego, nec mortem vltro appeto: sed cum feci quæ humanitus possum, securus exspecto euentum. Hoc curro, vt vitam meam corrigam, vt deo meo placeam, vt sedem ab his nimbis quietam in superâ illâ arce possideam: vnde adspiciam humana hæc omnia, & contemnam. Interea tamen nec studia prorsus omitto, nec ea omnia per quæ publicè aut priuatim humano generi videor posse prodesse. Ostendent id breui quedam etiam scripta nostra, quæ iterum paramus. De Floro tuo manuss. quem offers, valdè gratum. multa sanè reperio, non animaduersa Vineto aut Stadio ante me censoribus: & reperiam plura, scio, si auxilium mihi tui libri. Itaque si eum quamprimum ad me miseris, beneficio adficies me & posteros. nec id celabo. Vale, & fratrem tuum Graphiarium amanter à me saluta, cum gratiarum actione pro munusculo nuper ad me misso. Lugd. Bat. XVII. Kal. Febr. ∞. IC. XXCVI.

EPIST. VII. Antuerpian.

FRANCISCO RAPHELENGIO Filio.

TVAS reuersus vidi libens: non etiam ea, quæ in ipsis. Languorem præferunt, & nauseam in rebus omnibus seriis & honestis. Vidi, mi Francisce, iam olim insitum tibi hoc vitium: quod ratione & curâ, quæso te, vince. Iaces, nisi facis. Quid hominis tam proprium, quàm erigi & spectare alta? Alta dico, id est, quæ ad ætheream illam partem pertinent, cælitus immissam nobis mentem. Hæc

tem. Hæc colenda: nec potest sine meditatione, sine actione: neque ista, sine labore. Hunc igitur vsurpa: quicquid reclamet fastidians illud tædium, haud longè à veterno. Tu deo, tu auo, tu mihi, cura & cordi es: nec te deseremus, si non te ipse. Doctoris illius novi diem quòd obieris, benè factum: quòd eum versu celebraveris, nec malè. Sapientia pars est leuiter desipere, & paulum extra viam rectam ire, ad vitandum violentum aliquem occursum. Vidésne vt nauta vela sinuent & obliquent: & teneant nihilominus suum portum? imitare. Pietas tibi interna & vera sit proposita, Modestia & Virtus: in externis, personam interdum sume aut pone, pro re aut pro auo. Studia tua calere velim (ætas ista hoc postulat) & videbimus quid in rem tuam maximè sit unâ cum auo. Surge tantum, & confide. Ineptias God..... vidimus, & risimus. quis comprimet Criticorum hunc luxum? Satyra mea frenos non dedit: opus lege aliâ aut rege. Vale. Ex vrbe, in quâ tu olim, XVI. Kal. Decemb. ∞. IC. LXXXVI.

EPIST. IIX.

HENRICO WILTIO IC.

CANTERVS apud me erat, cum tuas accepi. dicam gratas? gratissimas, ita me Deus amet, vel hoc nomine quòd à sex mensibus primas & solas. Et tu de me queris? bellè. at ego pluries scripsisse me scio (vide an deceat) quàm te respondisse. Excusabis non redditas. credo: feramus igitur inter nos & excusemus, non tam culpam communem, quàm temporum sortem. Valetudo tua & studia prospera, mihi gaudio. perseuera. Nonne apud illum virum es, qui

es, qui seculi decus? vide ne frustra. frequenta, audi, disce. Pollio meus honore ab illo auctus: quod ab illo, iure ante honorem ipsum censeat. Scripsi ad eum, & quam grata mihi Dedicatio illa, ostendi. Vos, quaeso, inter vos concorditer & amicè vivite: quia Belgæ, quia ex meâ domo, quia sacrorum eorundem & studiorum. Senectus mea, si ad eam pertingo, solatium sibi spondet in vobis. Sed quando videbo? quando reditis? mihi placet non porrò vos currere, in Germaniam flectere, illinc lares. Iuno fuga vos exspectat, & Quies. Et si patria hæc etiam nunc turbulenta. Sed si non antè peregrinandi vobis finis, quam hîc quies, quis finis? Tua ad Nonium grata, proba. Sed litteras vrge, & sapientie studium ne omitte: ad quam metam dirigi velim omnia tua. Infelix semper erro, si ab illâ aberras. Ut na-vis quæ inter fluctus sine clavo iactatur, sic mens quæ in hac vitâ sine sapientie gubernaculo. Mores illi plebeij, stolidi, vani, ne te inficiant caue. Alphæus mare Siculum subterlabi dicitur, sine mixtione undarum, ad suam Arctusam: tu per leuitates, per vanitates, ad amatam illam Diuam. Vidisse ea utile, non se inferuisse: transisse, non miscuisse. Edidimus nuper Centuriam Epistolarum. magni illius viri mihi illic mentio, & sapius fuisset nisi impedisset ille vir quem hîc nosti. Scenæ seruiendum est, quamdiu ego in hoc Theatro. Sed verum meum sensum breui aperiam magis & diffundam. Nec vos quidem omisi, te & meum Polliorem, ut videbitis, aut potius iam vidistis. Nam libri, credo, allati. Etiam nunc edidi de pronuntiatione Latine Linguae Dialogum, mihi probum. Tu salve, & redi si parenti tuo ita visum. De Italiâ, non tibi, non Pollioni nostro nunc ego auctor, ponite vana cogitationum. XVI. Kalend. Maias.

EPIST. IX.

IANO LERNUTIO S. dico.

ITA perpetuus inter nos amor sit, mi Lernuti, ut cum
 aculeo discessi à vobis. (Cursum, inquires. Quid face-
 rem? aliud animus, aliud res suadebat. Vitam meam nosti,
 & scenam cui seruiamus. Si vnquam aliquid verè scripsi,
 hoc est. quasi anima à corpore, auulsus sum à vobis. Fuge
 aliud suspicari in me: quem, culpa tua est, si nondum nosti.
 Nam apud amicos nihil me vno simplicius: apud alios sanè
 sim quod Ulysses. Nonne & aulam, & Etruriam ego vi-
 di? sed iis non vtor apud simplices & candidas istas men-
 tes. De colligendis & digerendis poëtarum nostrorum
 versibus, ego verò tibi iterum auctor. Famam tuam cum
 alienà auctum ibis (quanti enim est, putas, illa re èti iudicij
 gloria? apud me, super ingenij aut doctrina.) decus item Ger-
 mania & nostra Gallia. quarum interest, non omnia in-
 genia intra Alpes clausa videri. Non exemplum nuperum
 illius vidiſti, qui Italos poëtas digessit? sed veliem eius,
 imò ipsorum causâ, magis cum dilectis. Inter nostros Lo-
 tichium amo: Iarum Pannonium æstimo: Scaligerum patrem
 admiror. qui si felix illud ingenium & inuentionum inui-
 dendum acumen curâ temperasset & limâ, coronari contra
 omnes poëtas posset ab illo ipso æuo prisco. Hac, nisi fallor,
 deficitur. nec in edendis quidem eius adhibitum, quod de-
 buit, discrimen. Eò suaserim, illius & aliorum optima
 queque ab optimo iudice seligi. & tu is eris. Reliqua in
 sermonem reuicio, qui inter nos proximo mense. Ita enim
 scribo, ita impero. Venies inquam ad hunc Iunium: &

iam nunc

iannunc aures claudo ad omnem excusationem. Extra iocum, Lernuti, in hac brevi fugaciq̄ue vitâ fruamur hunc fructum. Ferrum nostrum in igni est. Vale. XV. Kal. Iunij. 8. 10. LXXXI.

EPIST. X.

P. VILERIO.

SOLATIO mihi antea amicorum litteræ, nunc remedio: nec ulla medicina magis leuat hunc languorem, quam alloquia hæc à vobis. A te inter primos: qui me seriò amas, quem seriò ego amo. Vultum tuum videre nuper cum Hagæ esses, optabam. Fefellisti. contentus manu sum, quia scio quæ negotia te circumstent & implicent, atque abripiant sæpè inuitum. Ego hoc uno felix, quòd meus. Sed mirum, ut qui semel nauim & mare ingressi, in arbitrio ventorum sunt, nec redeunt ad terram, cum volunt: sic vos, qui in remp. Tenet illa inuitos, & cum terram maxime spectatis, retrahit aliquis æstus. Atque utinam tui similes teneat semper! Remiges & sentinatores plerique sunt, qui nunc ad clauum. Hinc iactatio, & ad extremum, naufragia: nisi ab alto dirigat ille Deus. Inuitatio tua in Zelandiam, grata: & puto, parebo. non illi alteri consilio, de Galliâ. Nec vera nego quæ de opportunitate, salubritate, & suauitate locorum hominumque narras: sed peregrinandi mihi nunc una causa, Valetudo. Eam meliorem posse fieri per acidas illas aquas medici suadent, & (ut in spem nostram prouisi sumus) persuadent. Tentasse quid nocuerit? eo certè animo, ut nihilò abiectior illinc redeam, quam eam, etiamsi omnia sint contrà. Vitam hanc magnifacere

Christiani non puto, quem manet vita illa melior: sed nec
 abiicere, & remedia spernere, quæ data huic fini. Gallia
 vestra, si deo ita visum, sanum me videat; & exosculer
 magnas illas animas, quas ignotas amo: imò etiam, queis
 ignotus amor. Nam si usquam in Europâ, amicos mihi in
 eâ gente esse, hoc scio. Busbequius meus iamdiu inuitavit,
 differo. In grandi illâ Epistolâ tuâ, de stylo & imita-
 tione quod monuisti, verum est. Quàm multi in iuventu-
 te nos emulantur! & rideo. quia aut à me procul illi, aut pro-
 cul certè ego à re cto. Nihil magis breuitate amo, sed si sim-
 plex: nihil magis breuitate odi, sed si adfectata. Quid etiam,
 si fucata? nam verba emendicant, & abstrusiores aliquot
 phrasas: ad quæ, non dicam risum non teneo, vix iram.
 Comprimam publico aliquo scripto, & de Imitatione totâ
 quid mihi videatur, monebo. Nam ego ut mutem, seruum
 est. arbuscula hæc, siue re cta, siue aliter, creuit & induruit
 in hanc formam. Ciceronem amo. olim etiam imitatus sum:
 alius mihi sensus nunc viro. Asiæ dapes non ad meum
 gustum, Atticæ magis. De Lemouicensi: an frustrâ mo-
 nueris, vide. Misi enim exemplar ad filium tuum, non ad
 te: quia parùm dignum te argumentum. Sed tamen cùm
 ad filium, nonne & ad te? qui imago vera tui, imò tuipse.
 Sanitas tantùm ei adsit. quam Deus ille dabit, si salutare:
 & in eâdem te Vir amicissime seruabit. Lugd. Bat. Kal.
 April. ∞. 12. LXXXVI.

EPIST. XI.

HIER. GROSLOTIO LISLAEO.

TANTVM non in procinctu iam eram iturus Ultra-
iectum, & inde Germaniam; cum me litteræ tuæ in-
uenerunt. Dicam gratas eas? non gratior Gratiarum ipsa
diua: per se, & nonnihil à clausulâ illâ, quæ de Mercero.
Illène illic? hic malle: & iam nunc vos inuitem, nisi abeam.
In reditu fiet, si viri estis; & tam vicini videbitis & li-
habitis saltem oram Batauiæ nostræ. Mihi valetudinis
vnius causâ susceptum hoc iter. imus enim ad acidos, qui
iuxta Confluentiam, fontes. Valebo per eos fortasse, aut
valere iubebo hæc omnia humana. Ad alta illa ibo, nec ibi
quoque me amor vestrum deseret, qui altè in pectore isto
heret. — Θεοῖ δ' ἐπιμαρτυροῖ ἔστω. Lugd. Batauor.
VI. Kal. Maias. ∞. IC. LXXXVI.

EPIST. XII.

ELBERTO LEONINO
Geldriæ Cancellario.

PECCARE mihi viderer, si expertem te habeam con-
siliij, quod firmandæ valetudini meæ cepi. Iter in Ger-
maniam institui ad acidos fontes: in quo iam sum, sed sorte
non nimis faustâ. Discrimen quidem adhuc nullum; sed in
hoc oppidulo, circumcludor à turmis equitum, quæ in Bel-
gium parantur. Ita differtur mihi via, imò penè aufertur:
quia perit opportunissima pars anni, & hyemî sustinendæ
haud planè firmum hoc corpus. Ambigo an pergam, an
sub tectum

sub tectum me dem, & resistam in aliquâ maritimâ vrbe. ad vos quidem bonâ fide redibo, nisi impediât me, ut vos Iurisconsulti loquimini, vis maior. Ego vir amplissime, amorem & officium omne tibi offero, ab animo non ficto: & iure debeo, quia te comperi mei amantem. Vale. Oldenburgi, Non. Octob. ∞. 10. LXXXVI.

EPIST. XIII.

IANO DOVSAE V. N.

OLDENBURGI, mi Dousa, sum. Ubi, malum, istud? inquires. Opidulum est in Westphaliâ, tertio lapide à Bremâ. Illic me tenent Equites nostri, qui loca haec omnia persultant. Certè animi pendeo. Properem? cum periculo est, nec audet id quisquam mercatorum. Haeream? tempus mihi labitur itineri opportunum. Quod si diutiùs in his locis illa turmæ, delibero Embdam redeam, an maris Hamburgum pergam, atque istinc Francofurtum. O omnia molesta in hoc tempore! sed dii porrò iuuent, adhuc fero & resisto. Apud vos quo loco res sint, scire velim. Nam hic quâ inquiram? In Scytharum eremiâ mihi videor, nec inter homines satis certò. Omnes hîc Suiliij, Scrofae, Porcij, & vno verbo, tui Hermannii. O Batavia! ô amici! vos mihi in mente, & ad vos adspiro. Fontes tamen meos praegustasse vellem, quod subuereri incipio ut fiat hac hyeme. Videbo, & sub marii consilium aliquod capiam, quod te non celabo. Vale, mi Dousa, & lectissimæ vxori tuæ salutem & osculum (ita iubeo) à me ferto. In Barbariâ apud pultiphagos, III. Non. Octob. ∞. 10. LXXXVI.

EPIST. XIV.

IANO HAVTENNO S. D.

EMBDAE cùm dies aliquot quievissem, partim recreandi mei causâ, partim quia deerant currus: iter arripui Bremam versus, sed pede parùm fausto. Oldenburgum ecce vëni (distat tertio milliari ab eâ urbe) et undique cingunt nos equites peditesque, qui in Belgium parantur. Manendum in ridulo illo fuit, aut incidendum in Harpates illos, quibus nihil est sancti. Et mehercules de totâ viâ meâ hæreo. ita multa à multis pericula audio, ita multa ipse video. Omitto molestias, et tædia hospitiorum præsertim, quæ hîc plusquam Germanica. Crede mihi, amice, barbaria nulla barbaria est, præ hac Westphaliâ. Cetera Germaniæ ferè vidi. quid dicam? delicia illa locorum et hominum sunt, si cum istis comparentur. Et tamen avidè anhele ad illos fontes. Sed hiems me occupat, et, si diutiùs morantur hîc equites (pecuniam autem exspectant, nec, nisi eâ plenè numeratâ, pedem moturi dicuntur) fractum meum iter. Quod si fiet, iterùm Embdam constitui, et illic hiemare. nec enim planè displicet is locus, et inter ignotos, libellis meis et chartis me involuam, sine metu interpellationum. Sed vos intereâ quid? quo loco res publica, res privata? scribe ad me quæso, et litteras Embdam destina: quæ in omnem casum, illinc ad me vel in mediam Germaniam facile perferentur. ita mandavi, et vxor te docebit. Vale mi amicissime, cum vxore tuâ et familiâ omni, quam saluto. Oldenburgi; ex harâ, quam hospitium appellant.

III. 10. LXXXVI.

EPIST.

EPIST. XV.

IOHANNI HEURNIO S. D.

EGO, mi Heurni, quod vos medici miremini, vivo. Passus enim ea in hoc Westphalo itinere sum, quæ nemo olim Cynicus aut patientiam professus. Omnia humana mala me exagitârunt, ab aëre, ab aquis, à cibis. Venti & pluvie perpetuæ: cibi, non dicam barbari, sed vix humani. Valetudinem meam nosti, & quàm ea præcipuè mihi firmanda dilectum dapum. Ecce autem in hospitium (sic appellabo: et si reuerâ stabula illa aut haræ potius) primo initu poculum aliquod obtrusum cerevisiæ olentis aut tenuis, & sæpe à recenti coctione calentis. nec recusare fas, nisi elegisses expelli. Hic gustulus erat, & ad ignem cum aurigis aliquot aut scrophipascis eadem illa potio sæpius iteranda, cum solenni elegantia ad singulos potus porrecta manus. Interea mensa sternebatur, (nec dicam de mappâ. nosti.) & iam calor meus inhiabat in cibum: sed, heu, primum ferculum è larido spisso, pingui, & addo, crudo. O rem mei stomachi! quid facerem? poscere aliud nefas. Specto igitur & taceo, & buccellas aliquot panis frango. atque utinam panis! sed reuerâ, mi Heurni, si colorem, si pondus, si totam faciem vidisses: iuro tibi peierasses de pane. Ater ille, grauis, acidus, & formatus in massam quaternos aut quinos pænè pedes longam, quam ego nec eleuassem. Plinius mihi ibi in mente, qui de hac aut finitimâ gente scribit, Miseram eam quæ terram suam vreret. ego veriùs, Miseram quæ terram ederet. Sed vide alios missus. Diu expectato, ecce tibi caput iam cenæ patina grandis, plena brassicæ consectæ. Ea

secta. Ea iurulenta est (virulentam mihi calamus scribebat) adipe porcino ad digitum eminente ac superstante. Hanc ambrosiam non comedunt mei Westphali, sed vorant. ego quid? nauseo, & fameo. atque ad extremum passulas aliquot è sacciperio meo haurio, quas cum pane lentè gusto. Invidiam ea res habuit & sermonem: sed ego cum hospite conuiuas iratos habere malui, quàm Hygeiam. denique & famulus meus insusurrabat iis de morbo. Extremum ferculum caseus fuit: sed ita putridus, vt diffunderet. hoc ipsum tamen illi habent, vt cerebrum Iouis. In pagis ista: in opidis haud multò meliora. nisi quòd illic tamen pisces nobis plerumque appositi, ex his qui Norwegià adferuntur sale indurati & vento. at panis è siligine eadem. Hos tamen cibos edere iam didici, imò concoquere: & si ad vos unquam redeo, virum videbis siue passerem marinum potius, qui vorare didicerim ferrum. Hæc in mensâ. vis etiam lectum? planè electum. Lecticæ pleraque in ordinem ad utrumque latus. iuxta eas vacca, equi, vituli: suprâ, pulli & gallinæ: subter (testor Fidem) porci. De puluino aut linteis, oro te, noli querere. mendicorum nostrorum tegetes longè meliores ac puriores, aut centones. Itaque per dies totos octo vestem non posui. Iam illud corollarium pulchrum: quòd diuas noctes dormui in apertâ navi siue cymbâ, in Hontâ flumine, sub puro Ioue: idque calo pluuio & ventoso. Post hæc tamen omnia, viuo. Iocosa habes: quid aliud mihi libeat Natali die? Nam de morbo absit vt te consulam. malè perierit ille in malâ viâ. Tu saluè. & uoueo idem Holmanno, Beima, Bontio, collegis meis. Embda. XV. III. Kalend. Nouembr. ∞. IC. LXXXVI.

*Carmen pro Methodo tuâ habes, sed quod non dubiè
olebit hanc gentem.*

EPIST. XVI.

PETRO COLVIO.

APPELLO te, mi Colui, *ultrò. Libet, & vacat:
illud ob amorem, hoc ob otium, quo præter votum
nunc fruor. Nam hic (in quo nidulo!) teneor Oldenburgi,
inter homines semi-homines. idque vi siue metu nostrorum
equitum, qui circumfusi. Nosti genus, & quàm nec Mu-
sis nec Mercurio parcant; utique si iis bulga. Ita iter no-
strum protollitur, & benè si non tollitur superuentu nigrae
hiemis, quæ & ipsa adequitat. videbo, & quod deus ille
dabit, feram. Salve mi Colui. Ubi dixi, Nonis Octobr.
∞. IO. LXXXVI.*

EPIST. XVII. Francofurtum.

EV. POLLIONI.

QUID ais? siluisse me? erras. Nullas ego à te vidi, ad
quas non sedulo responderim, & habui te, mi Euerar-
de, semper inter primas curas. In languore tuo doleo: &
miror quid illud mali morbi, quòd vires tam validè afflixit.
Sed ætas tua est, quæ facile resurget: & siquid spirituum
aut sanguinis perierit, reponet. Tu modò te cura, sed sine
curâ: & quidquid Deus ille noster dabit, excipe libenti,
imò & hilarâ fronte. Viuere te vult? velis. Mori? non
nolis. Finis & initium nostri ab illo sunt: felices, si in il-
lo. *Συμάρτυς* quædam sumus à magno illo Figulo: quid que-
rimur, si

rimur, si fingit nos & refingit? Hæc tibi, & per te mihi dico: qui & ipse valdè inter imbecilles. Febris quidem nuper a vix vitam mihi reliquit: & eam ipsam, præter spem omnem medicorum. Basileam meam placuisse tibi, gaudeo: urbem eo nomine planè dignam. In Gallis nondum γαλήνη: & sanè doleo Wiltzium nostrum involui, nonnullâ suâ culpâ. Ut quid enim desidet & cunctatur, præter nostram & parentis mentem? Nam de abscessu in Germaniam, suasi pridem. At quod ad te nunc, mi Euerarde: ego de reditu serio tibi auctor: siue quia pater ita poscit (scis quid illi debeas) siue quia tua valetudo. Amicus hic & familiaris aër, facile tibi dederit novas vires. Et quid ibi hareas? inter bonos & doctos, scio: sed sine magno tuo ~~resu~~ Meta itineris quæ tibi fuit, eam iam attigisti: nec tu mihi ~~Ulys~~ ses aliquis esto aut Philoëtetes. Terrent te hæc ambigua? qui magis, quàm nos? Sanè infirmus hic patriæ status, fateor, & qui sine manu Dei palàm ruit: sed valdè erras, si his pereuntibus, speras illic firmitatem. Europæ libertas corrui, si semel hoc vallum. Ego hoc non suadeo solùm, sed hortor: & fac, ut in viciniore te aliquando conquiescamus. ΑΤΕΚΝΟΥ esse me scis: tu, & qui alij probi è disciplinâ nostrâ, mihi τέκνα. De genere vitæ quod capias, hoc vnum dico, ut nullum. Late nunc & quiesce, donec desæuiat civilis hæc tempestas. Plura coram. nam me spero ex primis videbis. Prid. Kal. Mart.

EPIST. XIX. Leodium.

DOMINICO LAMPSONIO.

S PERABAM & aspirabam ad vos, mi Lampsoni: sed, heu, sperabam. Consilia illa omnia euertit is, qui melius nobis, nobis it. consultum. Redij, & acquiesco. nisi quòd lepidissima tua epistola saluam mihi saepius mouet, & ἄριστον iterum ad vos facit, Amoris & Venerum ita plenos. O sermones nectarei, quos promittis! ò fabula! ò epula! ò luxuriam tuam mihi non timendam, quam placere non verbulo vno sed oculo! Nullo Jove opus ad iram eius leniendam in hunc Aeneam: qui paratus est satisfacere, & altera tanta scribere aut dicere in viros. Viles mihi, & domi nascuntur tales sermones. Dic illi, saluta, dissuauia. Quid ais? satin familiariter? non excuso, talis apud te volo esse. Noster αἰδέσιμος ἐστὶν Antuerpiæ? ubicumque, ille meus. Imaginem nostram mittam breui. quam sculpi iussimus à Goltzio, qui te amat & multum sapere in isto quoque genere ait non falsò. Amici quidam in Germaniam, & ultra, me vocant: ego delibero, & caueo nequid temerè.

* Ζώει δὲ μᾶλλον ὄλβος ὀπιζομένων. Quid ni circumspiciam? Ubique sunt quæ arceant, quæ alliciant: nec ad gustum humana omnia, quamdiu erimus in humanis. Contentus ergò ego meo Catone. Tamen Austelli nonnulli nos hic turbant: sed adhuc occultè. si pergunt, & magis se aperiunt, mihi quoque ad alia consilia viam. Politica dogmata pango, selecta ex antiquis. Minus gloria ea scriptio habebit, scio: sed & minus insidia, & fidei plusculum apud eos, quibus homines magni (vt poëta ait) Propter mille annos. Va-

* Durat magis felicitas circumspiciorum.

letudo vacillat: sustentamus eam quantum potest, remissionibus, peregrinatiunculis, & præsertim hortuli deliciis. in quo Leges ecce meas vide. Nam inserui, ut rideas. Vale. XIII. Kal. Iul. ∞. ID. LXXXVII.

LIPSIANI HORTI

LEX

IN IPSO ADITV, SVB PERSONA

BIFRONTIS IANI.

B. F.

Quisquis es, STA, LEGE, PARE.
IANVS ad hoc limen sic EDICO.

- K: I. **H**ORTO & HERO fruendi tibi ius esto:
Sed illo ad ASPECTVM, isto ad SERMONEM.
Nisi OCVLIS, quidquid heic satum aut natum,
ne LIBATO.
TIRO esto, MANVM apud te habeto.
Si effers ad TACTVM aut ad RAPTVM:
Verbo dicam, te EFFERTO.
- K: II. Sed nec HERO vsquequaque FRVITOR.
Ante SEXTAM vespertinam ne ADITO:
Post SEPTIMAM ne MANETO.
Horæ aliæ, ad alias illi curas.
Heic cogitat, heic pangit:
STILVS heic est, Abi MVSCA.
Quid si & CÆNA? Abi MVSCA.
- K: III. SERMONES etiam ne exlêges.

IOCARJ:

LOCARI licet:

NARRARE licet:

ROGARE licet:

Sed nihil SERIVM.

GRATIARVM hic locus est.

K. IV. Siquid AMOENIVS tamen in STVDIIS;
Inter AMBVLANDVM
Differe, doce, disce.
Et MVSARVM hic locus est.

K. V. Tu qui SERIOSVS,
Tu qui RIXOSVS,
EXESTE.
CLVSIVS ego sum vobis.

K. VI. CANIS, præter vnã, EMANETO.
HECVBA, præter vnã, EMANETO.

Habes? hoc etiam.

QVOQVÐ TE AGIS, TE VIDEO.

EPIST. XX. Hagana.

THEODORO LEEWIO.

ERGO tamdiu te exspectamus frustra? non hoc pollicitum, cum nuperrimè istic essemus. Præsta age fidem, imò et amorem: et veni non quia promisisti solùm, sed quia cupis. Certè debes. quid iucundius quàm cum amicis versari, diu non visis, aut vix visis? Nam aspicere et non alloqui, nec videre quidem est: si non fallit ille Sapiens, Loquere vt te videam. Verborum satis habes, si
vir bo-

vir bonus es qui soles: sin degenerasti, nec preces quidem te adducent. Quibus abstineo, quia amicis summum precandi genus est, Velle. Ego te die Dominicâ exspecto vesperè in canâ, cum Doufâ & Hauteno. Hæc, ut iuris prisca verbis utar, summa dies esto. Vale & ambula, aut vehere potius. postrid. Kal. novas ∞ . 10. LXXXVII.

EPIST. XXI. Biturigas.

I. CUIACIO IC.

DIV filii, sed inuitus. Bella hoc faciunt, quæ viam nobis omnem intercludunt, panem & vitam. Ego Germaniam meditabar nuper, & tentavi, sed non volente Euentu. Nunc huic epistole spem fecit ad transitum Hier. Groslotius, egregius adolescens, & quod inter laudes eius pono, tui amans. idè amatus est mihi. Utinam ipsi mihi os illud intueri coram aliquando fas: quod unum miror hodie (~~Scaligerum tantum ad hunc~~) in Europâ. Vidi nuper Iuonis in misellum Titium. Perit infelicissimus hominum, ~~hoccum tunc quod~~ ab illâ manu: tuâne an Scaligeri, an utriusque? Nam præter ~~tes~~^{te}, fallor, aut nemo sic scribat. Excitastis sanè quosdam, imò non excitastis: quia, certum habeo, immorientur ambitioso illi veterno. Admonere possum, aiebat ille olim ad Galbam, corrigere non possum: hoc hinc valet. Elogium tuum quo me consecrasti, legi. et ab amore amplector, à iudicio & admiratione (nam & eâ voce vteris) qui ausim? Debeo tibi, Cuiaci, debeo: & falsa in me dictio, Beneficia tam diu grata esse donec videantur posse exsolui. Ego non possum, & quia non possum, ut insani illi amantes, hoc
magis

magis volo. Thuanum amo. ubi is est? Scaligerum de-
 reo. quid agit? quid non agit? utrumvis enim potest &
 debet: illud ex voto nostro, hoc pro auro. Politica nescio
 quæ ego molior, non à me, sed à priscis. illorum gnomas si-
 lo quodam verborum meorum ne elo, & irriso olim verbo,
 ferrumino. Vellem quædam de Junonis filio, qui apud nos:
 sed differo, ne differar. Ventura enim hæc ad te quis spon-
 det? Vale vir maxime. Lugd. Bat. postrid. id. Mart.
 ∞. IO. LXXXVII.

EPIST. XXII.

IANO LERNV TIO.

IMBVISTI me liquore litterarum tuarum suauiter, ari-
 dum & iamdiu earum sitientem. Reuixi. Te tuosque
 viuere & valere gaudeo: ego quoque utrumque. et si istud
 mediocriter. Animus me sustentat, & concepta opinio non
 fore perpes discidium hoc nostrum. Nonne ab Albione spem
 faciunt alba deæ? hic narrant. Politica etiam nunc me te-
 nent, nescio an coeptum opus ~~bona~~ aut certè lentâ. Pen-
 nas suas non habet. quin vellico & carpo eas vndique ex
 alieno scriptorum corpore: eoque res tardior. Quale futu-
 rum opus sit, nec ipse adhuc scio: & tamen auguror, melius
 quàm laudatius: id est, maioris rei, quàm fame. sed vos iu-
 dicabitis. In Senecam poëtam haud pauca notaui: quem le-
 gi his diebus, & nimis me cepit. utique Medea & The-
 bais: quas supra omnes alias esse, nec eiusdem vatis, mihi
 certum. Tu quid censes? quid uuas? nam aut ipsum dare
 molior, aut ad eum Notas. Idem de Lurio. in quo nimia
 nobis bona. Senecam propriè meum, id est Philosophum,
 d. præripuit

præripuit mihi is, cui ego olim Tacitum, vt aiebat. Quamquam non tam ille me absterret, quam hic Lutetianus Faber, qui politè post illum dedit, & ne quid spei relinquat, pollicetur etiam Prætermissa. De rebus Amici apud Amicum, securus esto: excipio Fatum aut Vim. Victoriolo nostro iamne melius? spero. causâ duplici: quia & sedes ei pinguior, & in Autumno iam messis. Reuirescite, me amate, planè planè tuum, & tuum. Propriid. Kalend. Septemb. ∞. IO. LXXXVII.

EPIST. XXIII.

ÆMILIO ROSENDALIO.

VIX legi tuas, & respondi. Quid ais, aut quid censes? illusisse me? Non is sum, nec qui amo verba, vt ille ait, blandicella. Strictim laudauit te, sed ex animi mei sensu. nec hic vela te aut excusa. Diis gratia, ego is sum & eò veni, vt saltim iudicare possim de meliore & elegantiore ingenij venâ. Nec tamen feci aut facio, vt te attollam: quin contrâ, promouisse te cense, non peruenisse. Modestia est, mi Rosendali, & pudor iste ipse quem in te amo, quæ sistere te debent in candidâ illâ Virtutis & Sapientiæ calce. Si ista deserunt, non velis vllis peruenies aut ventis. Pestem hanc video in plerâque iuuentute nostrâ hodie, quæ simul sapere cœpit, iam sapit: & vix limen libauit arcanae huius domus, putat penetrasse. Tu caue, quod facis: & sponsorem me cape felicissimæ tuæ viæ, quem antea in parte ductorem. Seruæ quidem beniuolentiæ meæ hoc symbolum habe. quòd tardè ad plerasque litteras & vix respondeo; libenter & auide ad vestrum talium, qui à nobis semel inducti in

ducti in Viam hanc rectam, calcatis eam constanter pede recto. Pergite, crescite, vivite, in vestrum & patriæ bonum. Fratri vota eadem reddo, quæ mihi. Leida, in hortulo meo, quem cum voles, vide, propriid. Kal. Jul. ∞. IO. LXXXVII.

EPIST. XXIV.

HADRIANO SARAVIAE.

CERTE mihi iucundum fuit litteras tuas, & in iis te, regustare ex intervallo. Tamdiu cur siluisti? Scire debes me tui & fuisse & esse, ex quo semel te noui, peramantem. Collegæ fuimus, iuncti sermonibus sæpe & consiliis: & vt illa nunc non sint (Deo visum aliter) manebimus tamen iuncti animo, optimâ illâ parte nostri. Dissident quidam à te, qui mihi assident? nihil ad rem. Amare, & iudicare, ego possum: nec probo sanè omnia, quæ fero. Naturâ mitis & lenis sum, vt nosti: nec facile me oppono, præsertim sine spe vllâ profectus. Me & mea, quantum possum, compono & curo: publica fateor me nunquam tangere, nisi inuitum. Perpetuum hoc mihi iudicium est, nec facile vlla Suada aut Sophia eripient mihi hunc errorem. Stoicos illos, quos sæpe miror, scio hæc in parte esse alios: qui in rem eunt, & vt poëta ait, civilibus vndis se mersant. sed mihi ingenium meum dictat aliud, & in primis valetudo: quorum neutrum suadet mihi trahere hoc iugum. Itaque priuatim amicus esse didici, & fidus amicus: iuuare patriam aut rempublicam, animo & voto possum, vix consilio aut factis. Quod me in ea loca inuitas: velle, sed valetudo nunc quidem arcet. Videbo quid hæc æstas feret: animus quidem

tem? Olim id disputatum: nunc decisum. & scis quid hac in re statuam religionis nostrae leges, quas improbe sollicitemus. Tamen vis aliquid pro veterum mente? distinctè & breuiter. Stoicis adhaeream, quibus ἀποκρίσια placuit, sed non ἀπόσιως aut semper. Cum necessitas suprema ingruit, puta à tyranno aut alià vi violentà, nec mori tibi fas decòrè aut honestè: putant arbitrij nostri esse vitam nostram. Pauculos dies aut horas quidni praueuiam, non metu aut ignauià, sed honesto illo fine? non, inquam, vt euadam, sed vt alià vià vadam. Quid si morbus etiam vrgeat difficilis, pertinax, & sine spe medicorum? videatur haud improbum, non diu iactari in hoc mari, & transire compendio ad portum. Idem in acerbitate temporum, & cum omnia miseriarum plena, sine spe allevationis. Atqui durare melius est, inquiunt alij: & hoc viri fortis. Non negamus, ubicumq. breue aliquod malum est, & quod habere possit medicinam: ubi aliter, è ignauiam mori toties & non mori! Rebus secundis seruare nos poeta iubet: sed non per aduersa aduersis. Ut in domo conducticià si habitem, nihil peccem si paulùm exeam ante diem pensionis: ita hic videtur. sed videtur: & nihil definitio (absit, absit) praeter definita piis sapientibusque viris. In Thraseà nostro locum hunc magnificè tractauimus, & vt viro illo dignum. quem tamen premimus, quia nimis nos premant iudicia aut voces calumniosi aesi. An iam nunc non pecco, quòd hac ἀποφώλια βάλω? sed apud te unum, & ex lege dictà. Scribis amplius de Galliae rebus: quae hercules incertae, & nescio an id quoque regnum venerit ad fatalem metam. Nos quieti per illas turbas: nec praeter votum etiam mors illius Albionij, quem putant parùm in nos fuisse equum. Adolescens

quem mihi commendas, ita erit: & ex vultu ac moribus iudico mereri. Vale. Lugd. Bat. IX. Kal. Febr.

EPIST. XXVII.

DOMINICO BAUDIO.

DOLOREM tuum quòd apud me effundis, gratum: certè apud amicum, & de amico. Collegæ illi meo non ego volo, & semper volui? ex animo. nec moror quid maligni suspicentur aut effutiant pro suo more. Deus, ego, res mihi testes: & tempus quaedam aperiet quæ nunc latent. Eò dico, quia hæc res ita gesta est, vt me celata omnia sint, & nunc adèò celentur ab iis qui nihil aliarum rerum me celarunt. Non credunt? esto. bilum non ego deterior, sed nec tristior: qui sto apud Iudicem, cui nemo mentitur. Curvæ illæ mentes sunt, quæ de me tam curvæ. At tu Baudi esto quod semper: id est, bonus & volens & æquus in eum, qui talis in bonos. Sed de fermunculis parum est, quos nemo par mihi vitavit, nemo maior: res magis ipsa me angit, cui vitinam à me medicina. Nec de causâ inquirò, quam tu tangis: vulnus ipsum qui coibit tam grande, tam patens? Auctoritas alterius partis agitur, alterius honor. & scis alioqui quàm lenti cedere isti nostri. Hæc multa in hoc ævo quæ publicè, quæ privatim molesta! illud in primis, quòd rebus miscentur, suspitione aut voluntate vulgi, illi ipsi qui extra res omnes se proiciunt animi quodam decreto. Talis ego, nec mentior. sed rarum tamen aliquid in hac vrbe, non solum Scholâ, cui Lipsij nomen non insertum, verò siue falsò. Doufam nostrum ama, excusa, & inter plures scito esse vnum: aut certè ne damna (quod in hac missione maxime damna-

me damnatur) inauditâ causâ. Ego cum à diebus aliquot non vidi: & me subtraho, & manum cum Milone haud temerè infero inter hiantes has rimas, quæ (Deus ita faciat) coibunt. nisi, quòd ea quæ munus Recturæ & officium amici mihi imponunt, non desero, non deseram, nec cum offensâ. Salve mi Baudi. III. Non. Maij ∞. IO. LXXXVII.

EPIST. XXVIII. Viennam.

CAR. CLUSIO.

SCRIBERE me ad te, mi Clusi, mirum est: & non ego, non alius quisquam id censuisset, ante mensem. Ipso enim natali meo XIV. Kal. Nouembr. acris & feruida febris me inuasit; quæ corpus per se haud validum ita duos menses penè afflixit, ut omnium iudicio iam in ipso Fati limine starem. Vno tamen, clementis dei beneficio palàm — Δάνατον καὶ κῆρας ἀλύξας. Meas accepisse te gaudeo, & quæ in Senecam adiunxi. Ea nata mihi subito, nec otium habuisse aut animum plura exemplaria conferendi, tu te facillè vides. Gratum mihi quòd Excerpta tui codicis miseris, quæ inspiciam opportune. Lapidem Ancyranum accepi. & iam antè habebam descriptum à Busbequio: sed tamen gaudeo firmari eius fidem & industriam alterius etiam descriptione. Nam tua hæc, parum aut nihil mutat ab illius. Usui ea nobis in volumine Antiquitatum Smetij (ubi crebra tui quoque mentio) quod hic edimus elegantibus typis, nec sine publico, ut speramus, bono. Unde vos illud nacti? inquires. Dicam quod rideas, Prædones à prædonibus. Milites, inquam, nostri in tumultu hoc Belgico res Marci Laurini diripuerunt, inter eas, hunc Thesaurum.

Centurio

Centurio qui habuit, in Angliam Venalem detulit: emerunt illic Academiæ nostræ (cùm casu pro Legatis adessent) Curatores. Ego auctor divulgandi, & adiutor. Auctarium enim addidi Inscriptionum aliquot, quas Smetius aut non vidit aut omisit. Utinam tu propior nobis fuisses! nec enim dubito, quin iuvare largiter potuisses, & bonam symbolam conferre ex are quod peregrè collegisti. At nunc serum. nam liber lucem iam spectat. Quòd de fides, me cruciat: & utinam agere ac peragere tibi fas utilissimè cœpta! Dacia non miror si te trahit. me quoque, si deus meus pateretur, in primis delectaret ea loca lustrare, quæ trita scio vestigiis Romanis. Quot illic lapides & monumenta prisca! Lælius me docuit, qui multa adfert, nec adfert: ita exscripsit parum fidè aut curiosè. Nos etiã nunc in spe de Irene. Illa quæ Albioni præsidet, legatos missura, imò iam misisse dicitur ad Principem scuti equestris. Tu quid ais? diffidis. Ego illud cogito, Optare liceat, si potiri non licet. Illi Viro Vincentio Pinello cùm scribes, quæso te, salutem ei à me dicitò, ignoto de facie, non de famâ. Amo virum, magnum merito apud omnes magnos. Idem te rogo de Hier. Mercuriali, quem Felicitas mihi dedit ut coràm etiam Romæ nossem. Vale. Postrid. Id. Ianuar. ∞, 10. LXXXVIII.

EPIST. XXIX.

IOHANNI ARCERIO.

LITTERAE tuæ honestissimi amoris indices, mi Arceri, an gratæ mihi fuerint ne quære. Gratissima. & in us ἀφιλότις illa tua & candor, quem haud minus quàm doctrinam amo. Pauci hodie tales. & pleraque, quod doleo,

audisti aut curua mentes. De morbo meo & eius graui-
tate nihil vanum audisti. Penissimè factum (cum Plau-
to meo loquor) vt irem ad beatos. Sed tamen viuo, imò
& dei benignitate meliusculè etiam habeo quàm ante mor-
bum. Quòd autem rogas vt te quoque in cohortem meam
adscribam amicorum, frustra rogas: quia reuera iam adscri-
psi. Notitia mihi aliqua tecum dudum fuit, & nuper in-
stituta etiam amicitia, idque in sacrâ mensâ: nec violabo,
quamdiu me violenta illa dea non violabit. Spondeo. &
arram velut pacti huius mitto syntagma nostrum ad Sene-
cam, haud magna rei aut melis, in quo tamen (nisi mea me
fallunt) non vulgaris aliquot Notæ. Vale mi Arceri, &
uxorem tuam à me meaque saluta. Leida. Kal. ipsis Ianua-
rij: quas salutare tibi precor & faustas. ∞. I. D. LXXXIIX.

EPIST. XXX.

MARTINO LYDIO.

AVDIVI, mi Lydi, ex viro amantissimo vtriusque
nostrum Eilardo, de tristi casu qui te oppressit.
Uxorem amisisti: id est consortem vitæ & sociam tristium
lætorumque. Scio, quamuis firmus es & in rupe diuini
verbi innixus, tamen quati subinde animum & vacillare
in tam magno iectu. Cui vt resistas, non aliò quàm ad ie-
te voco mi Lydi: vt cogites quam personam sustineas, &
quod munus in hac militiâ imposuerit tibi noster Imperator.
Nempe diuini verbi doctor es. cui cum proprium firmare
alios, & ab hac vitâ cogitationes seiungere & auocare ad
illam eternam: quæ conuenit vt tu iaceas ob casum, quem
fateare necessum est ex tuâ & sacrâ doctrinâ ad eò non
spernen-

spernendum, etiam optandum? Mortua tua est. hoc inter-
 pretor, desit peccare, desit iactari, desit misera esse. Mor-
 tua est: sed addo, in Fide. hoc interpretor, abiit ex umbrâ
 hac vite, ut ad veram veniret: tenebras reliquit, ut ad
 ipsam lucem: homines, ut ad Deum. En mi amice, quàm
 beatè illi factum, & quàm meritò casum hunc non lugeas,
 sed ames, si amasti illam. Tamen homines sumus, fateor,
 & urit illud Auelli. Soletur te, quod non in longum.
 Paucorum dierum, mensium, annorum via & vita nostra
 est, & fruemur beatis illis animis haud ex longo interual-
 lo. Ista breuiter, mi Lydi, ad te uolui, & pro amo-
 re nostro mutuo, debui. Nam alia de litterulis, nunc non
 adiungo (ne Musicam in ludu:) hoc tantum, ita me vel va-
 letudine vel occupatiunculis distineri, ut vix par sim emo-
 liendis iis quæ cœpi, nedum ut ordiar noua. I. Drusium
 collegam & amicum meum veterem quæso amanter saluta.
 Quî enim scribam? auocat lator. XV. Kal. Septembr.

EPIST. XXXI.

ABRAHAMO MYLIO.

LITERAE tuæ quomodo mihi non gratæ? Adfectus
 in iis vndique elucet: sed vereor, ut adfectus. Pro
 scriptis meis & profamâ pugnas: sed rem audi, amanter
 magis quàm prudenter. Quid enim acri hoc amore tibi vis?
 probare me aut meâ iis qui non probant? frustra. & hoc est
 quasi cibum aliquem conciliare illis, qui abhorrent. Ut pa-
 lati inclinationes quaedam sunt, quas haud mutes: sic iudicij.
 nec in probando minus differimus, quàm in agendo. Ut
 baream in hac stili lineâ: age, quis inter veteres & inter
 novos, eâ-

novos, eâdem ratione scripsit, aut scribit? Similes fortasse aliquos reperies, & id agrè: nullos pares. Natura in corporibus rarò hoc commenta est, ut vel ab eâdem parente fetus assimilent: vis tu à diuersissimis ingenis stilum? Quod si ille variat: necessarium est & iudicia. quia quisque optima assequi, aut certè sequi se, censet. A fonte ingenij interno, Myli, ista sunt: & diffusa oratio, stricta, leta, seuera; quemque delectat aut indelectat, ut quisque est talis. Hinc nationes olim totæ discederunt de optimo genere dicendi: & nostri oratores Atticos, Asiaticos, Rhodios: quid miraris homines singulos? quid hoc æuo? cum imperitissimus quisque, audacissimus, & iudicij hunc calculum sibi sumit quilibet è litterariâ plebe. De eloquentiâ iudicant, qui non dicam cuius coloris illa sit nesciunt, sed vix Latina lingua. Itaque Myli non tu, non ego, his sermonibus moueamur: & de Apellæis istis lineis Protogenes aliquis iudicet, non qui auersi ab hac arte aut Musâ. At Critica nostra non effugiant etiam κριτικῶν. Gaudeo, & idè scripsi. Præter naturam cuiquam hoc videatur, at non meam: qui tam libenter iudicor, quàm iudico ipse. Cur in tam libero scribendi genere non liber cuique sensus, dissensus, imò & lingua sit? Liuor modò absit & malignitas, quam odisse me, cum Homero, fateor — * ὁμῶς αἰδέομαι πύλησι. Sed in eo suaues, quòd

Orationes me negant scribere. Vellem dixissent, edere: agnoscerem, & causam darem cur laudem non quaram in hac arenâ. De descriptione quis abnuet, qui vel puerum me nouit? Iactantiam omittamus, sed audi simpliciter. hæc palæstra mea vetus est, hoc studium quò usus me duxit & natura. Vix duodecernis orationes scripsi; habui: pueriles scilicet: sed quas grauior etiam ætas laudaret in illâ ætate.

* aquè atque
 Orci portam.

Nec destiti postea: & credo me specimen etiam dedisse in Batauo hoc solo. Improbulum aliquid addam. si studium istud eloquentiae aperuisset mihi mos mei aui, decurrere id ausus essem cum nonnemine prisca aui. Nec verbum ultra addo. erubui. Tu vale. Lugd. nostra, Kal. Junis.

EPIST. XXXII. Coloniam Vbiorum.

CHRISTOPHORO PLANTINO S. P.

IN cura de te fuimus, mi Plantine, ob tempestatem quae praeter anni tempus sub discessum tuum exorta. Venti quidem prosperi, sed violenti, grandes. deus faxit, ut breui audiamus fuisse, sine tua noxa. Imbecillitas etiam corpusculi tui nos torquebat, timentes ut parum esses ferendae agitationi inter undas. Solatur me vnicè tuus animus, magnus ille semper, & se maior, ubi discrimen. Apud te, ut volumus: apud me, ut possumus. Nam morbus meus non deserit etiam hanc materiem, & ignis ille interior in eà lentè ardet. Sustentamus tamen, & corpore atque animo repugnamus. Typographia bono loco. operae modestae. nos Tranquillum daturi videmur cis paucos dies. Nam de Thrasea (etsi bona pars iam parata) tardamus, offensusiuncularum quarundam metu. et si non negamus multa iis inesse, quae non ad famam meam magis, quam ad publicum bonum. Videbimus porrò, & statuemus. Franciscus tuo-meus rediit ante biduum, mihi quidem valde gratus. Litterae quas ad me teque adfert, testimonium de ingenio & moribus habent valde honestum. Qui haec dedit, seruet quæso augeatque. Sed eo quid fieri vis? hic habes, an euocas ad te? Si hic: dabimus ope-

bimus operam ne otio abutatur, & ut id locet in studiis bene coeptis. Si illuc traducis: (nec id fortasse, ut tempora sunt, abs re) tua hæc cura, ut collocetur apud eos qui iuventutem bene & peritè formant. Scis quid in sermone suaserim. Plura hic non innovata à tuo discessu, qui nunc me sane mordet. Ludouico Peresio amico nostro & M. Varroni, item Ximenio, Metello Sequano à me officiosam salustem nunciato. De rebus tuis & consiliis expecto auidè. Vale ego alter. Lugd. Bat. IV. Kal. Septemb.

EPIST. XXXIII. Lutetiam.

THEODORO MARCILIO.

CLARVM in signe beniuolentiæ in me edis, Marcili, literis vltro & tam amanter ad me scriptis. Quæ ita grata mihi sunt, ut velim omnia quæ publicè scribo. Nam quòd tu me ames, æstimes, quò non amem? Ingenij tui factus vidi, noui eos qui te nôrunt: in illis omnia erudita, bona legi, & ab istis audiui. Hæc de te παύσα μὲν ἀλλὰ μάλα πιστῶς. Nam in me, vereor ut tu & tua Gallia parum veri. Ab amore vel ab humanitate effusa illa laudes sunt: quorum ille in te nuper natus, hæc à veteri æuo insita præter omnes gentes huic genti. Error iste est, error: sed amicus, & nescio quo modo sapientissimo cuique etiam gratus. De tuâ meâque patriâ quæ auguraris, vtinam ne tam certa! lætamur, inò mergimur, nisi quid adiuvat supera illa manus. Arcturus tuus turbat, & rex quispiam etiâ ab Aneto: qui clauso freto, minatus nobis nuper miserimam æmulum montem, Farnem. Quid censeas? nisi in totâ Europâ, sed non sine scintilla, inuerti orbem hunc rerum. Id ego video

~~Isaia. K. ... V. Nob.~~

EPIST. XXXV.

IOSIAE MERCERO.

L ISLAEVS apud nos fuit: cur non vnà tu? Bella oc-
casio erat: quam vereor vt nunc amissam, frustra po-
stea requiras. Atqui, cum illic sis, Bataniam te nostram
& in eâ Lipsium non videre, dedecus sit nostrum mi Mer-
cere. me coniungo. Non enim tanti ego tibi? Nec crede hanc
esse — * δολιχὴν ὁδὸν ἀργαλέην τε: diei vnus res est, cum
leuiter fauet ventus. Sed, spero, emendabis. Nostra ad
Senecam Tragicum iam mitto. quid censes? Et an non me-
cum facis in iudicio illo quod de scriptoribus feci? Nam
* τυφλὸν ἔχει ἤτορ ὄμιλος ἀνδρῶν ὁ πλεῖστος, ait Pindarus: non
etiam tu. Profecto si consideras, Thebaïs illa, Thebaïs,
* ἕξαμύτης pulchra est: et quoties lego, * σέβας μὲ ἔχει, vel po-
tius * ἄγν. Nemo vatum visus mihi tam altè, & tam felici-
ter, volasse. Iuonis Villiomari in Titium ante paucos dies
vidimus. Nescio an recens lectio me ita ceperit; sed non
~~...~~ Sed dic
fodes, quis scriptor? Non enim ille falsus fuit.

* longâ viam
difficiliâq.

* caecum cor
habet plera-
que hominũ
turba.

* eximie.
* veneratio
me habet.
* stupor.

* Πεύσομαι, ἢ ἔτυμον ἐπίω. κέλεθ' δὲ με θυμὸς.

* Mentiar,
an verum di-
cam iubet
me animus.

Seuliger noster est, ~~...~~ Non
diuinaui? Quae tamen ibi correctio inter basilicas videtur,
Diseit ab hirsuto iaculum torquere Capellâ,
nondum

nondum mihi proba. Nos aliò longè ducimus Iuuenalis eos
 versus. Sed hæc talia (deus faciat) aliquando coràm. De
 patriâ, valdè πένθος, mi Mercere, noster hic status. Mi-
 hi parum certum est hic manere, imò certum non manere si
 hæc manent. Turbones nimis multi: vtinam vnus aliquis,
 qui sub Hadriano! Sed tu vale, & nos ama. Lugdun.
 X. Kal. Octobr. LXXXVII.

EPIST. XXXIIX. Basileam.

IANO DVYSTIO.

SI vlla res me delectat, mi Duysti, ea est cum vos tales
 video, qui me audistis. Amantes mei, æstimantes:
 suprâ quàm meritum fortasse est: at non suprâ quàm vos
 decet. Tu inter eos insigniter gratus: cuius beniuolentiæ in
 me, iudicij apud omnes de me, clara in litteris tuis video si-
 gna. Perge verò, amare inquam non tam me quàm ea quæ
 censes in me, Virtutem & Doctrinam: quæ te clarum ali-
 quando efficiunt, & mihi certè effecerunt iamdiu carum.
 Studium tuum cognoscendi & compellandi illustres viros,
 laudo: & pudorem in omni re ama, non in istâ. Hic fru-
 ctus inter alios peregrinationis tuæ sit, vidisse illa lumina,
 quæ cogitatione ipsâ te illustrent, excitent ad sui imitatio-
 nem. Ruinæ & monumenta veterum heroïum nos commo-
 uent aspectu: quidni istæ viuæ imagines virtutum? Itaque
 quòd Italiam etiam ex Germaniâ cogitas, approbo: cum cau-
 tione tamen illâ quam olim Lanoyo meo (nam Epistolas meas
 video te vidisse) prouide præiui. Non repeto. Hoc tantum
 Varronis inclamo, CAVE CAVE CANEM. Multi in
 animo,

animo, nonnulli in corpore admissi; æternum dolorem retulerunt è pulcherrimâ illâ terrarum. Tu me capis: audi tantum, imò ausculta. Patavi si Hier. Mercurialem Clarissimum Medicum, imò æui nostri primarium, si inquam vides: à me saluta, & dic ad suavissimam eius epistolam respondisse. O utinam anni & vires mihi quæ olim! profectò illustrarem amata mihi loca, & amplecterer viros quorum nomen me recreat & diffundit. Sed coërceo exsiliensem animum: te rogo, uti in me sis quem ostendis, certus à Lipsio eadem tibi fore. Lugd. Batavorum Kalend. Junis
 ∞. 10. LXXXVII.

EPIST. XXXVII.

DIONYSIO GOTHOFREDO.

BREDERODIVS noster, dum ad vos iter affectat, desiderium & memoriam mihi excitavit tui. Meritò te amo, qui iam dudum me: & id ostendisti non uno signo. Scripta tua, quæ in publicum elaborasti, nobis grata, tibi honesta. & in similibus edendis ut perseueres, te hortor. Vides languescere Galliam tuam, & ponere paulatim ardorem illum discendi, docendi, scribendi. Vos pauci è subsidio adeste. Malum illum deum & βεβλοικὸν abisse à vobis, gaudeo: utinam & λιμός! quod, ut hæc tempestas anni est, spero. Nos pessumimus: aut valde fallor: nec sustentat scirpea illa, quam induximus, ratis. Fraudes, inscitia, calor, quid non corrumpunt? Fuit apud nos nuper Paulus Stephanus Hen. F. mitis animi adolescens, quod velim patri nuncies, & à me salutes. in primis autem Casaubonum, eiusdem, ut audio, generum, cum ~~ingenuo~~ &

~~Alia enim est ratio. Placuisse superest~~
~~ut.~~ Cetera à Brederodio nostro audies: quem ut com-
 mendem tibi, à se commendatum, non laboro. Tamen uno
 verbo id facio, sed serio prorsus. Vale V. C. & me ama.
 Lugd. Bat. Idib. Sextilib. ∞. Id. LXXXVII.

EPIST. XXXIIX. Antuerpiam.

FR. RAPHELENGIO Filio.

SI paullo tardius, mi Raphelengi, ad litteras tuas re-
 spondeo, non miraberis si me & te videlis. Me: qui
 ita cottidie interpellor & occupor, ut omne tempus sermo-
 nibus aut colloquiis pane dandum sit, exiguum aliquod me-
 ditationi aut stilo super sit. Te: qui ipse in hoc largo otio, in
 flore ingenij, aut spissu ad nos scribis aut files. Et tamen sci-
 to affici nos tuis litteris, & haerere in istis medullis semel
 conceptum tui amorem. Postrema tuae me recrearunt. in
 quibus omnia beniuola in nos (de quo numquam dubitavi:
 nec aliter tibi facere fas est) & de te ipso plena bona spei.
 Vitia vides mollioris illius praesertim & residis animi:
 quem utinam, utinam, semel excites & erigas, mi adole-
 scens, non tam citò relapsurum. Contemni à te humana,
 gaudeo. quæ me quidem auctore pedibus etiam trahere: sed
 ita ut contemptus iste ab alto quodam animo sit, non qui ipsus
 se contemnat. Pars illa aetherea in te viuat & vigeat: ce-
 tera illi seruiant, sed non ut cum illis ipsa. Hoc modestiam
 aut sapientiam censes, iacere? nihil agere? ad nullum vitæ
 genus collineare? Ignavia est, magnorum etiam saepe inge-
 norum pestis. Subit enim, ut ille inquit, inertia ipsius
 quaedam dulcedo, & inuisa primò desidia postre-
 mō ama-

inò amatur. Ut lignum occulta teredo consumit; sic ani-
 mum delinat paulatim & exedit ignavis hic affectus. Ho-
 mo es, è duplici materie, caelesti & terrenâ. ad duo etiam
 natus, calum & terram. Illud imprimis: sed nec hæc ne-
 glegenda est, quamdiu es in istâ. Id est, famam, opes,
 amicos, doctrinam, hæc omnia modicè parare debes, quæ ma-
 gna esse vides apud homines magnos. Ad vanam & vali-
 dam ambitionem non te loco: ad media tantum illa: quæ
 usum sui varium præbere nata sunt, bonum bonis, malum
 malis. Per hunc omnium rerum immodicum contemptum,
 vide ne in contemptum veniat vita ipsa. Tempora me dant
 in languorem, inquit. quid tempora? tu semel statue quis
 esse debeas, illuc cogitationes actionesque dirige: cetera eo lo-
 co habe, quo tempestates aut ventos. Munes te contra il-
 la, ut poteris: neminem contumaciâ aut loquentiâ irritabis:
 cetera permittes illi, qui tempora & temporum dominos re-
 git. Rarò allis a naus est, quæ modico velo legit litus. Emi-
 nentia feriunt procellæ. Hæc cogita: & illud imprimis, ut
 attemperes te ad consilia aui tui siue iussa. Quis illo tui
 amantiore? quis usu rerum peritior? nec putâ prudentiam
 omnem à litterulis manare aut nescio quâ hæc doctrinâ. Te-
 lum ea & adiumentum acre, fateor: sed non sola.

Tua in Senecam mihi proba sunt. quid si aliud tale in
 alium oratorem, siue poetam? Elige. Quæ conferre cœpisti
 cum Ortelij nostri libro in altero Senecâ, video non mala esse:
 cupio ut perseueres, & ut quemque librum absolueris, ad
 me mittas. Ego his diebus controversias contuli, & repperi
 haud pauca censoribus non visa nec Romanis nec Galli-
 canis. Res nostræ fluctuant, & turbat vicinum mare:

nos illi (Deo hoc debemus) qui solemus, inconcussi. Vale
mi Raphelengi, & si me amas, te ama. Lugd. Bat. pro-
pud. Kal. Septemb. ∞. IO. LXXXIIX.

EPIST. XXXIX. Marpurguin.

NICODEMO FRISCHLINO.

SEROTINAE tua ad me litterae, tamen grata: vel
quia tam amanter ad amandum provocas, vel quia
communicas iis rebus quae in Germaniâ geruntur. Quam
terram velut alteram parentem (origine enim nos Belgae in-
de) iure diligo, atque eo magis quod benigna ea nutrix mihi
per aliquot annos. Statueram regustare liquores eius, &
in itinere medio fui: reppulit me aduersantis Fortunae velut
ventus. Ergo nunc iterum in aquosâ Bataviâ meâ, mihi
tamen carâ, quia carus ego illi. Cum Crisio tua liticula non-
nihil me cruciat: nollem in hac paucitate eruditorum eos in-
ter se ————— ἀντιθέτοις μαχέσασθαι ἐπέεσι. Sed tamen, libe-
rè dicam, et si aetate ille grandior; tu mihi in hoc certamine
Achilles, ille Troilus videtur. Plus virium in tuâ hastâ,
imò & caussâ: si tamen eam per calorem & immodestiam
(quod spero longè à te esse) non corrumpis. Ego miror ho-
mines esse qui plus Grammaticorum praeceptis tribuant,
quàm illis per quos Grammatici viuunt. Mihi probum &
rectum est, quicquid proba & prisca illa aetas scripsit, etsi
Grammaticorum omni cohorti aut non lectum aut negle-
ctum. Tamen Crisiana illa nondum vidi, & ideo iure
amplio, ne audiam illud, pòde dixim. Te amo, & saluere
iubeo, & crebrò terere hoc litterarum iter. Agere te Mar-
purgi gaudeo, apud Principem, qui sapientiâ Germaniae
princeps.

* aduersis
sermonibus
depugnare.

princeps. Vale. Lugd. Batauorum, VII. Non. Ian.
 ∞. ID. LXXXVII. *Stilo nostrate.*

EPIST. XL.

FRANC. NANSIO S. D.

EN habes Nonnum tuum, quem remitto lectum à me
 cum voluptate. Ipse poëta mirificus (ut res qui-
 dem illa & versio patitur) & tu Censor, in eo emendando.
 At defectus quos in eo suppleas, iam non defectus: cum tam
 felici & pari venâ carmina addideris tua, nec tua. Non-
 num enim totum spirant, quem concoxisti. Perge, & ede.
 ego suadeo: quem scire debes tui amantem esse. Prid. Kal.
 Iunij ∞. ID. LXXXVI.

EPIST. XLI.

ABRAHAMO ORTELIO.

THESAURVM abs te, mi Orteli, vidi & in parte
 legi: verè Thesaurum. Condita in eo habes, quic-
 quid Græcia aut Latium habuit, in eâ quidem argumenti
 parte. Placet materies, ordo, industria: illa utilissima, iste
 facillimus, hæc summa. Iam præloquia illa & velut lu-
 men operis, quid? bona. Bochij vestri & Vackheri ver-
 sus laudabiles: quos ex vngue illo viros puto, & gratulor
 vestræ vrbi. Quæ iamne respirat? Diu fauces vobis pre-
 mit atra & famelica illa Diva: quam pellet, nisi fallor, na-
 ta mox Copia pleno cornu. Deus faxit! ciues enim certè
 amamus, & quicquid Belgarum est, longè ab odio quod fa-
 ctio gignit. Byzantina Imperatrix (Irenen dico) quando
 f 3 ad nos?

ὅμοιο ἰνυῖν,
περὶ ἡμῶν.

ad nos? heu, tardè. nec viam video: nisi quia Deo, cùm vo-
let, * ἀπὸν ἀποεῖν, πῶς μὲν. Cratonem medicum abuisse au-
dio, & doleo. amavit me vir, ego illum. At nos manemus,
in extremâ velut Vitæ lineâ stantes, & animo duntaxat,
non corpore, fortes. Politica nostra pergunt, sed, ut fa-
miliaris poëta meus loquitur, testudineum gradum. Ita sæ-
pe interpellamur, ab amicis, à munere quod sustineo, à mor-
bis. Fero omnia, & te in pectore æternùm. Vale. Prid.
Non. Iulias. ∞. IO. LXXXVII.

EPIST. XLII. Erfordiam.

MATTHAEO DRESSERO.

ETIAMNE ex diffitis illis locis aura ad me benivolentia? etiam. & spirat ea suaviter in tuis litteris, quas ante paucos dies accepi amoris & honesti iudicij plenas. Utroque gaudeo, etsi illo magis quàm isto: quia riuus hic ab eo fonte. multum me æstimas, quia multum amas. Et verò iam pridem inter nos cognouimus; cùm in Germaniâ vestrâ aliquamdiu Ienæ agerem, & ad meliores artes præirem iuventuti. Tunc (memoriâ teneo) coitum inter nos fœdus amicitiae, non nisi nobiscum moriturae. Perseueras: ego de me hunc affectum tibi spondeo eis ἀϊῶνας. Quem utinam tempora & res nostræ ferrent, ut aut præsentis, aut certè vicini magis ostenderemus! fruerer te non solùm cogitatione, sed etiam possessione, & manum iniicerem in cervicibus tam amicas. Fata negant, nec aliud relinquitur, quàm arcta (& arcana illa animorum coniunctio: quam magis magisque ligemus per epistolarum hæc vincla. Verba ista sunt, & a profundâ fateor: sed * ἀπὸ βαθείας θυμῆς, & re comprobanda cùm res se dabit. Salve Vir eruditissime. Lugduni Batavorum.

à profundâ
mente.

EPIST. XLIII. Patauium.

EVER. POLLIONI.

ITALIANE te tenet? prater opinionem meam, fateor:
 & tamen gaudeo. Qui non amem illum locum, in quo
 iucundissime viximus ipsi olim? qui ante nos, sedes tot illu-
 strum animarum? Sanè amo, & si adire aut peregrinari in
 eo dissuadeam, repugnem interiori meæ menti. Tamen tar-
 dè nec libenter concessi hoc tibi. quid mirare, si timidus amor
 est? si iusta etiam mihi causa timoris? eò magis quia gentem
 & loca illa penitus paullo introspecti. Ad Lanoyum quæ
 scripserim, legisti: crede non scripta ea animi causâ. Mare,
 mare, navigas, & id scopulosum: caue ne obhæreat alibi
 ista ratis. Cautè inter captatores homines ambula, te cela,
 linguam preme, omnia proba etsi non probas. Certamen aut
 dissensus omnino tibi cauenda, & vt feliciter hospitem agas,
 age seruum. Factantia aut libertas nobis seruentur. nobis
 etiam omnis tuus amor, castus, purus, & nequid delibent ex
 eo obscenæ illæ aues. Quantumuis formâ aut plerumque blan-
 dianur, abfuge, aut potius pugna, quod dicitur, περι κριδῶν.
 Reuera de illis agitur. Presidium tu in motu ponis, &
 quod nusquam, vt ais, figes pedem. malo vt nusquam ocu-
 lum, in primis ne animum: & vt ille semper munitus sit in
 eiusmodi occursum aut aspectum. Hoc tamen suadeo, vt vi-
 disse Italiam satis habeas, hoc quidem tempore: non placeat
 tibi pernouisse eam aut insedissee. Viros magnos regio fert,
 scio: sed sepositos aut subductos. & vt prompti sint, vix
 per illa discrimina adeundos. Minus mihi sape, & diu-
 tius vive.

Quibus nunc velim te innotescere, paucos

noni.

novi. Anni octodecim sunt, cum Italiam ego reliqui: & qui tunc vigeant, plerosque ex eis reliquit vita. Ad Hier. Mercurialem litteras tamen dedi: virum probum, candidum, illustri doctrinâ & famâ. Bononiæ, opinor, nunc reperies. Romæ est Fulvius Ursinus, cui salus à me fortasse tibi dederit Admissionem. Est ibidem Latinus Latinus, si tamen vivit, probissimus senum quos ego novi, & omni literaturâ instructus. Eum quoque à me saluta. Reliqui è grandibus sunt, ad quos te non mitto: qui rem, ut opinor, quaris, non splendorem. Quod superest, Deum, ut Comici verbo utar, animitus rogo, cautam circumspiciamque mentem tibi det, & auidam ad tuos redeundi. Wiltzium meum, si illic est, à me saluta. à quo iampridem nihil audire me sed cohibeo. Tu vale. Postrid. Kalend. Septembr. ∞. IO. LXXXIIX.

EPIST. XLIIII.

PETRO ALOSTANO.

DOVSA meus ad vos venit, & est in quo operâ tuâ ei opus: quam ut benignè, et, ut ingenium tuum est, comiter illi exhibeas, te rogo. Resp. nostra quo loco sit, vides: & quò perduxerint nos acerba quorundam consilia, nec percocta satis ad Prudentiæ solem. Hinc immites isti fructus, quos cives illi vestri numquam gustarunt, te regente. Utinam & nunc (tibi hoc, nec tuâ causâ dicam) eiusmodi aliquot ingenia nobis ad clausum! facile sedarent hi fluctus. Nisi sit, mergimur, mi Alostane, mergimur. Deus iuuet, & te Vir Clariss. seruet. Postrid. Kal. April. ∞. IO. LXXXVII.

EPIST. XLV. Burdigalam.

MICHAELI MONTANO.

SCRIPSI ad te ante menses, et ut tempora hæc sunt, suspicor non vane, parum recte eas litteras, certè parum feliciter, datas. Nam nec ab eo cui tuas Lutetiam curaueram, responsi quidquam accepi. Itaque iterò scriptio- nem non quia tuam magni inter sit, sed quia meam, scire te et accepisse me humanissimas tuas litteras, et eò quidem ani- mo quo à tali viro merebantur. Non blandiamur inter nos. ego te talem censeo, qualem publice descripsi vno verbo. Inter septem illos te referam, aut si quid sapientius illis se- ptem. Nam externa et polita ista doctrinarum, sermonis et linguarum ad fastum et fastidium usque scientiam, (audi intimum meum sensum) sperno ego valde, nisi cum prudentia quadam et recti iudicij norma coniuncta diri- gantur ad usum vite. Ea duo postrema in te esse vidi, et illa non deesse. Nos in Politicis aliquid meditabamur, desumptum ex veterum agrorum et iam pars non scripta so- lum, sed tradita typis. tamen differo, et sustineo me tem- porum horum adspectu. Ego enim, ut pericula quæ obue- niunt, non timeo aut vitæ, ita non temerè ea prouoco aut ar- cesso. Scio autem quam facile vel in optimis consiliis pece- tur, a quo quod impetu non consilio fertur. Inteream in Sene- cam Tragicum aliquid Criticum dedi: quem scriptorem, vel ob nomen, scio et te amare. Nunc edo Curas meas se- cundas (ita appello) in Tacitum. Quid faciam? aliqua fallendum hoc otium est, si non salubri, certè non inutili oc- cupatione. Tu vir magne ecquid agas, et imprimis ecquid

50. I. LIPSI EPIST.
valeas in Regni vestri morbo, fac me tui amantem scitio-
rem. Lugd. Bat. XVII. Kal. Maias. 60. 15. LXXXIIX.

EPIST. XLVI.

THEODORO BERNARDI S. D.

BENE habet, mi Theodore, de Amico illo nostro extra
metum sumus, imò extra suspicionem. Ille vivit
(ex litteris eius mihi constat) & vivet, ut spero, in mul-
tos annos. Heu dolorem meum, si aliter! Variis virtuti-
bus amorem nostrum meretur, & certè amore. Quòd
queris à me de Apellais illis lineis, verasne eas censeam, &
quales? ad prius respondeo, veras, nec fas ambigere, nisi si
fidem spernimus historia omnis prisca. Ad alterum nunc
sileo: & censeo ut prius ab Amico illo nostro queras, cuius
ingenium grande & capax, diffusum per has quoque artes.
Mirificus ille vir est, & quem Homeri verbis iure appelles
—— * *δαίφρονα, πολυλόγητον*. Ego coràm aliquid tecum,
quem decretum mihi visere inveniunt hoc Vere, atque vna
cum Henrico Spiegelio meo amplecti. Amo utrumque:
uterque me amate. Lugd. Bat. Prid. Kal. Mart.

* prudentem,
variâ mente
praditum.

EPIST. XLVII.

THEODORO LEEWIO.

GAVDEO & gratulor (hinc enim primum ordiar),
quòd iterum te dedisti in iucunda hæc nuptiarum
vincla. Deum queso, uti felix tibi ea res & salutaris sit:
idest, matrimonium concors. Nam in eo voto, includi cen-
seam reliqua vota. De quo mihi magna spes est, quòd eam

non ex

non ex dote legisti, sed ex natura, & ex ipsa. Sic decuit
 (quidquid vulgus hic dicit.) & equam emere, non sellam
 aut strata. De rep. nostra nec ex tuis literis mihi magna
 spes est, nec ex rumoribus vulgi. Si utrimque pertien-
 dunt, quis exitus? Cedere altera pars debeat, aut potius utra-
 que, & sic coire in arctum & amicum foedus. Armentia!
 hostis in latere, & tantum non ad portas Annibal: & nos
 litigamus? Atque haec per eos eueniunt, qui sententiae suae
 tenaces, iudicia omnia & consilia spernunt aliorum. qui
 quam viam semel ingressi sunt, nec omittunt etiam in erro-
 re manifesto. Pestis iam olim huius & plurimum rerum-
 publicarum: nec facile excutienda, si aut ipsa potens, aut ob-
 sedit potentes. Felices illi Principes, quibus electio & iu-
 dicium est hominum, quibus fidant & credant. Interea
 quocumque loco nostrae res: nos, mi Leedi, nostro manea-
 mus, id est, inconcusso illo & firmo. A deo & a fato eius
 pendeamus, certi subire sortem omnem quam ille dabit pa-
 tientis ceruice. Calcitriones isti & refractarij equi, hoc con-
 sequuntur, ut verbera etiam aliquot excipiant, nec excutiant
 tamen iugum. Omnino lenius omne malum fit, leniter fe-
 rendo. Qui interpretando auget, qui velut scalpit suum vl-
 cus: facit, quod qui onus ad onus sibi addunt. Ego tecum
 sentio. standum in hac acie, & sine fuga vlla cogitatione,
 vincendum aut cadendum. sic tamen, quamdiu palam aliter
 non suadebit ille Imperator. Lugd. Bat. XI. Kal. Octob.
 co. Io. LXXXVII.

EPIST. XLVIII.

IANO DOVSAE Filio.

SCALIGERVM patrem, quem sepe tibi laudo, mi Doufa, ipsum hic vide. Quis depinxit? quo nemo melius aut verius potuit, se ipse. Quando? cum fallere ei minimè libitum, paucis diebus ante summum diem. Heu, heu, quis ille vir? penè ausim dicere,

* sapientiã
similis diis
immortali-
bus.

— * σοφίην μὲν ἀλιγυνοῦ ἀθανάτοισι.

Tres sunt quos admirari vnicè soleo, & qui in hominibus excessisse mihi humanum fastigium videntur, Homerus, Hippocrates, Aristoteles: sed addo hunc quartum, qui natus in miraculum & gloriam nostri ævi. Scripta docent (et si bona, inò optima, eorum pars perit:) tum hæc Epistola. quam tu mi Doufa, quantum potest, lege, describe, remitte. Nam Pici non ita aurum suum custodiunt, ut ego hunc thesaurum.

EPIST. XLIX.

I O S. SCALIGER IVLI CAESARIS F. Francisco Vertuniano S.

INCIDI in Epistolam Patris mei, quam ultimam prudentissimus Senex dictavit. Agnosces, puto, manum meam. Eam ille dictavit imitissimus. hoc est, rogatu Paschalij illius qui se historici Regij non tam munere quàm nomine venditabat. Quod nisi te ex Epistolâ ipsâ cognoscere mallet, pluribus tibi explicassem. Hoc vetabat ingenuus pudor, sed officium scribendi expressit importuna hominis loquacitas. Quare, quum te videam studiosum Scaligeri nominis, non dubitavi te hanc Epistolam non solùm in deliciis, sed etiam

in mira-

in miraculi parte habiturum. Adde quòd eam in parte officij te habere volo, quòd ad me pertinere putem te nihil ignorare eorum, quæ ad amicitiam nostram aut augendam aut conseruandam spectare videbuntur. Quum Epistolam eam descripseris, remittito. Nam non tantum meâ, sed etiam omnium bonorum interest eam non perire. Vale ac me ama. Vlmium nostrum saluta. Abenni. propriid. Kal. Iun.

EPIST. L.

IUL. SCALIGER FERRERIO S.

QUOD tuis elegantissimis litteris non responde-
rim, multas afferre causas possum, sed omnes
quidem præter meas occupationes. Nam quemad-
modum iucundissima mihi fuit salutatio tua, ita ni-
hil mihi prius esse oportet, quàm vt omnibus omis-
sis ostendam diligenter & mihi fuisse honori, & dan-
dam esse operam vt mutuis officiis eliciam frequen-
torem. Ceterum ad hanc vsque diem nemo se ob-
tulit nobis, qui isthuc iter faceret, nisi Quæstorum
magistri, quorum tanta est superbia, vt præ se con-
tentis cæteris omnibus pænè regnent. Podius verò
noster pænè prius abiit quàm accessit. Atque nunc
etiam ita scribo, non qui habeam quidem, sed vt ne
mihi desim, si fortè quopiam meliore fato nactus fue-
ro nuntium aliquem opportunum. Scriptionis verò
meæ summa in eo potissimum versatur, vt quam-
maximas possim gratias agam viro de nostro sæculo
bene merito Paschaliò, qui ita censuerit, me augere
posse numerum virorum illustrium, præsertim in

Regiâ historiâ. Ac quamquam diuturnâ ambitione meus animus æger sibi studuerit aliquid comparare, quo se humo, vt ait ille, tolleret, sæpe tamen sese respiciens ac sui compos factus, faciundum putauit, vt iam partæ gloriæ acquiesceret: non quòd vel recusem, vel parui faciam me vti beneficio tanti viri; sed satis habiturum me debere arbitror, si quantus illi modò notus sum, tantum me ostendat posteritati. Nam quod tam gratiosè atque humanè petit, de me vt historiam conscribam, quin ad id adducar faciendum, tres omnino causæ prohibuere. Ac primùm quidem pudor ingenuus, & dignus vel familiâ nostrâ vel meâ institutione. deinde quod quammaximis atque illustrissimis de rebus meis vbi narrauero, tum maximè dixerint me mentiri, quicumque tantum litterarum cum tanta belli gloria in seipsis coniunctum non esse indignantur. Tertium verò illud est, quòd in elogio simplicissimo transigendum illi video, quæ ne maiori quidem libro comprehendi possent. Pugnaui pedes, eques, adolescens, iuuenis, miles, præfectus; certamine singulari, in obsidionibus, in campo ciuili, ad ludos equitum ordinarios, in excursionibus, in exercitibus: sæpius vici, aliquando victus sum, corpore, non animo, non virtute, sed fato: sed ita vt etiam aduersi casus ipsi maiori mihi fuerint honori propter egregia facinora, quàm ipsis hostibus victoria. loca infinita non designabo. Familiæ nostræ merita à Taxili vsque temporibus erga regnum Gallicum ad meam vsque operam notissima sunt. Quod si exempla non sunt odiosa, poterit illius erga me amor eius

animum

animum eò impellere, vt simul & Massinissam & Xenophontem componat, quorum vtriusque idea vix me vnum exprimat. Vides quàm ridiculus mihi ipsi factus sim, quàm vix centesimam quainque partem delibarem. De his omnibus ita vt volet. Nam familiam meam quousquisque doctiorum neget, si nobilitas in vetustate sita est, esse omnium nobilissimam? cuius lux in Alani splendore ac virtute aduersus Artilam primùm refulsit. Si ad capita principum spectes, liberalium, magnanimorum, fortissimorum, perpauca gentes cum ea sint comparanda. Si quis malit intueri cognationes, deductos nos sciat multis ex Imperatoribus. Quintus enim ego sum ab Imperatoris Ludouici Bauari filia. Si quid verò conferunt etiam ad finitates, quis ignorat Martini Scaligeri filiam Beatricem, Barnabæ Ducis Mediolani vxorem, decem filias peperisse, quæ omnes maximis Europæ principibus nuptæ fuerint; vna etiam Edouardo Regis Angliæ filio, quo defuncto duxerit eam vxorẽ Dux Andegauenſium; altera verò Sicilia Regina fuerit? Sed vt parcam historiæ; hic est ille Barnabas, cuius fratri nupsit Valentina, & quam honoris causâ nomino, & quâ nominatâ finem statuo gloriæ nostræ. Nihil enim mihi honorificentius contingere potuit, quàm vt essem sub luce Regum Francorum, non solum tanquam ciuis adscitus ab Opt. Max. Francisco Rege diuino, verùm etiam particeps benignitatis atque pietatis Regis incomparabilis Henrici secundi. De meis verò vel studiis vel scripturis nihil ad Paschaliũ mittam. De iis moribus, qui

bus, qui ad vegetum robur animi pertinent, etiam in hac extrema senectute, qui pænè octogenarius sum, perpauca poterit, nisi graue est. Omitto frigoris, æstus, inedia patientissimum, dies integros laboribus fregisse, noctes etiam continuasse. Hoc multis fortasse commune: illud non fortasse multis, vespere post expedita diurna negotia ad * sexaginta versus commentum esse; deinde cœnasse, post cœnam dictasse quæ ad ægrotorum postriduanas præscriptiones pertinerent; postea somnum cepisse, summo mane experrectum fremitu nūtorum qui opem meam petunt cottidianam, interrogasse, respondisse, dictasse sub prandium vsque; meridie pransum illos ipsos versus quos vespere concepissem, ad verbum sine vllâ hæsitacione scribi iussisse. Qui hoc non mirabitur, fortasse ne illud quidem, decem & septem Æschyli versus semel modò lectos summâ fide memoriter illico reddidisse. Habes quæ à Paschaliò humanissimè rogatus, à me ipso coactus effudi; non quòd digna putarem tanti viri lucubrationibus atque admiratione posteritatis, sed ne viderer barbaro fastidio tam luculentum officium contempsisse. Vale. Agenno. Prid. Non. Iulij.

* Sed cxx. fuisse, eosq; Ionicos maiores Ios. filius dixit; nam & ipse describat dictante Patre.

Tuus Scaliger alienâ manu. meâ enim regerrimâ hoc tantùm subscripsi.

EPIST.

EPIST. LI.

Patauium.

HIERONYMO MERCVRIALI.

AD litteras, quas à te vnas accepi, iamdiu Vir Cl^{me} respondi. Utinam saepius scriptionis hoc mutuae iter teramus: quid mihi iucundius? Sed, vt ille ait, multa inter nos terrae sunt et multi montes. qui tamen separant me à te, nec separant, ad quem saepe transuolo cogitationum & desiderij leui alâ. O Italia, quam vidi olim, non pernoui! quando te regustabo? Ita me deus amet, vt hoc aueo. vereor. vt frustra, cum tempora video, & valetudinem quoque istam, quae ambigua & infirma. Sed vt hoc non sit, fas mihi tamen vos interdum litterarum hac viâ adire & alloqui. quod facio nunc ex occasu nculâ, quam mihi praebuit egregius & ingenuae doctrinae iuuenis Euerardus Pollio; cui apud te commendando hoc satis erit, quod vsus olim sit domo meâ & mensâ. Si te videt, ama iuuenem, & benigniore vultu excipe. nec enim aliud pretium querit, aut certè non maius, peregrinationis suae, quam eiusmodi viros & haec lumina vidisse, iisque innotuisse. Adolescens est & ἡ πόλις. Idem à te peto pro Henrico Wiltzio, si is quoque templum tuum adibit, excipias propitius & volens. Hypochondriorum meus morbus remisit, sic tamen vt intemperies & imbecillitas in hepate remaneat: cui vt possimus, non tam φαρμακεία quam diætâ medemur. Abisse te honestissimâ vocatione Bononiam audimus. ni id esset, valdè rogarem in Viri magni Vinc. Pinelli amicitiam me insinuares: quem ego iure aestimo inter Italarum primos. Vale, & seridò amantem tui ama. postrid. Kal. Sept. ∞. I. D. LXXXIIX.

h.

EPIST.

EPIST. LII. Zwollam.

LAMBERTO CVLENIO.

SI vnquam, lubens litteras tuas & te in iis regustavi
 ex interuallo. Molestus mihi esse vereris? nunquam
 potes caput tam amicum. Atque hoc debeo Bronchorstio,
 qui vt beneficium à me impetraret, prior mihi obtulit, lit-
 teras tuas. cui adfuturum me in omni re noli ambigere. Ipse
 id videbit, & scio scribet. Utinam potius tibi in re simi-
 li gratificandi occasio esset! sed patria te & publicum munus
 tenent, & (vt verum fatear) ita hoc rerum statu omnia
 hic & alibi ambigua, vt nesciam an amici sit alium temere
 commendare. Dissidij semina palam video: Deus ille fa-
 ciat, vt opprimantur in herbâ. Animos magnos illa gens
 auxiliariis gerit, & nostris certum non cedere de priscâ liber-
 tate. Vtrique tamen vt spero aliquid remittent, nec funem
 hunc contentionis trahent, quod non potest sine casu & per-
 nicie alternâ. Nobis enim, quod Deus auertat, oppressis,
 quæ illis perennandi spes? Huic rei symbola aliquot conscri-
 psi, quæ hic vides, in usum & gratiam præfecti vestri mo-
 netæ. Arcanum omnem sensum non explicui: nec opus, pe-
 rit enim horum talium Venus, nisi aliquid sit, quod Lector
 & inspector querat, & inuento eo gaudeat. Comitum
 Dordraci fuisse, sed statim in Zelandiam rediisse, credo te
 scire. De summâ rerum non aliud habeo quod nunciem.
 Suspecta enim adhuc omnia, & mutuâ quadam diffidentiâ
 suspensa. O Belgica, hucne redacta es, vt timere eos ipsos
 debeas, quos euocasti ne timeas? Impedior, ignosce. nam
 animus mihi certè diutius tecum fabulandi, quod aut coram
 aliquando

aliquando fiet, aut per litteras ocio meliore. Vale Vir Clarissime & prorsus mihi care. XI. Kal. Sextil.

EPIST. LIII.

Brielam.

PETRO REGEMORTERO.

ERGONE meas nondum accepisti? at dedi illi ipsi qui tuas adtulit, atque adeo etiam ad Baudium. Socordia hac hominum, an perfidia? Tamen amorem & curam tuam amo, qui me alteris etiam compellas, & significas quæ gratum mihi intellegere & scire. Nam etsi, mi Regemortere, reip. non misceor (scis hac in parte decretum meum, quod nulla res mutabit) tamen non ita perire cogor sum, aut ab communi hac vitâ abeo, ut exuam solitudinem de patria & affectum. Ego illi bene cupio, & ex animo iis omnibus qui hanc procurant. Utinam concordia illa inter nos, quæ esse debeat: & quæ nisi breui coit, perimus. Ego tecum quoque sentio, legum ita habendam rationem nobis, ut præualeat suprema illa lex, Patriæ salus, cum hæc periclitatur ob priua aliqua scita siue leges, scio non solum flectendas istas sed frangendas: & improbus, quisquis aliter sentit. Sed tamen videndum, ne quid nimis tendatur: & ne acri contentione rumpatur, quod dicitur, hic furis. Vtrique cadimus, si id fiat. Principibus honorem & dignitatem seruari, æquum & verum est: sed, per deum immortalem, ne ita illa omnia ad exactam & summam rationem reuocemus, ut neglegamus salutem. Tempestas & venti in hoc mari sunt, quis ille nauta, qui vno cursu & certâ, ut sic dicam, lineâ peruehi conetur in portum? Flectendum est, vela commutanda, obuertenda: & curandum ut tunc potius perue-

omnium
pater. Tem-
pus.

namus quò institimus, quàm vt citò. Dies multa dabit
que nunc ardua videntur, & ille* ὁ πάντων πατήρ χρόνος.
Calore quisquis utitur apud frigidas has gentes, fallitur
& labetur. Duci volunt, non trahi. Ille noster μεγαλή-
τορ utinam largiatur aliquid istis cum usurâ recipiendum,
& submittat se nonnihil vt crescat! Liberè hæc ad te scribo
(sed solum) nec celo sententiam meam in hoc dissidio non
dissidio, quæ est, Indulgere. Si pertendimus: è leuiculis re-
bus veniemus ad mage maiores rixas. Cum Ordinibus vt
conueniatur, id est opidis, caput rei est: de hominibus singu-
lis, quales et quanti illi sint, quis laboret? Sequentur, aut
ruent. De collegæ mei negotio, rogari nolo. Non dicam
fenestrâ, sed rimâ mihi apertâ, omnia conabor ad perfrin-
gendam hanc arcem: quamquam ille, quod scis, nescio qua
caussâ alienior à me in totâ hac causâ. Sed nihilominus με-
λίσσι. Tu vale. XII. Kal. Octobr.

EPIST. LIV. Leodium.

DOMINICO LAMPSONIO.

HEVUS tu, quid nuntij habes non intempestivi solum
sed infidi? Ille me in horto subitò opprimit, litteras
tuas porrigit (illas quidem optatissimas) poscit illicò respon-
sum. Intra horulam, inquam. negat. Intra semihorulam.
negat. Quid ergo faciam? inquit. Mitte sodes, inquit,
Hagam: totum diem ego cras illic, & in tali domo. Ego mi
Lampsoni, testor Genium Amicitie, misi: sed litteræ ad me
remissa, cum ille nusquam comparuisset. Hoc præfari vo-
lui, & silentium excusare. nunc ad tuas. Urges valdè vt
concernem De institutione Juventutis. fiet: sed non antè po-
test, quàm

test, quàm hoc pertexuero in Politicis quod sum exorsus. Valde id opus me tenet: magis quàm ullum meum, etsi nec meum. Colligo enim et consarcino ex scriptis alienis. Quid faciam? Vereor ut error iudicij mei fuerit in ordiendo: nunc constantia laus est in absoluendo. Quaedam etiam interueniunt, de temperie in Religionis rebus, et talia, quæ hoc ævo cum omnium gratiâ aut veniâ non dicas. Tamen faciam, et breui ut spero habebis. Nunc istud breue adtextum siue prædica habe ad Cornelium: non gustandum, nisi illo lecto. Opus eo edito fuit, quia iterum Commentarij nostri eduntur cum hoc augmento: quos qui non habebunt, contenti sint illo. Status publicus apud nos valde * *κωματίζ.* de Pa- * fluctuat.
ce multus sermo et multa spes fuit: nunc iterum languescit. P. Oranium quod amicum mihi conciliasti (tuum hoc esse scio) gaudeo. Virum magnum, et, quod caput est, bonum esse, quidni credam, qui tibi sic placeat? Itaque responde illi audacter de mutuo meo animo: quem factis verbisq. ostendam, ubi res cumque feret. Sed nonne ego Oranium noui aliquem Colonia olim? opinor, et qui erat ex Leodiensium gente apud Patres illos meos, quos nosti. Nec tamen opinor hunc esse. Tu quæ promittis, aut ut verius dicam, offers, de institutione à Ximeno scripta, si me amas, fac videam. Valde me iis aut adiutum iri scio, aut firmatum.

Lugd. Bat. xv. Kal. Iul. ∞. Id. LXXXIIX.

EPIST. LV. Dantiscum.

IANO GRUTERO.

BREVES & tristes tuas nuper accepi, de parentis
 optimi fato: & nunc vberiores paullo, non letiores.
 Nimis, mi Grutere, iaces. Quid te moneam? scio te hanc in
 rem omnia quae me scire: hoc deest, quod non usurpas. Re-
 media habes, sed recondita velut in thecâ tuæ mentis. non ex-
 promis. At nunc est usus eorum, aut numquam erit. Vi-
 des publicè, vides privatim omnia aduersa, tristia: nec spem
 cuiquam nisi in se, id est, in robore & contemptu quodam
 omnium rerum. Quid alios, quid me censes? agere scilicet
 dies festos? in morbo iam biennium non cubo, sed, quod de-
 terius ego censeo, ambulo. Ager enim omnia munia fungi
 cogor sanorum. Alius me scribere, legere vult; alius conui-
 uari, hilarescere, & omnia agere ut solebam. Et tamen,
 mi Grutere, apto me huic scenæ, & hilari vultu personam
 sustineo quam imposuit magnus ille Aedilis. Tu idem fac.
 Non es qui ille, & ille? at multi etiam infra te sunt, &
 qui in caelo sibi videantur, si tuo loco. Alia solatia omitto:
 hoc quod sapere & scire supra vulgum aliquid tibi datum
 est, quanti aestimas? Si vero pretio, supra omnes debes hu-
 manas opes. Descende in te, subtrahere ab circumfusus &
 externis, & oblectare cum interno illo deo qui in te vivit.
 Ille, ille melior ignis, nisi opprimis, extinguere vnâ flam-
 mulari potest humida hæc omnia & lenta curarum. Huic
 rei en novum subsidium, libros. Misimus enim quos petisti.
 At tu Pericula tua cur nobis inuides? irascor. Ego me
 velut Familiarem aliquem Larem vel primum placandum
 censebam

censebam hisce libamentis. Culpam vides, tu emenda. In Plautum iam nuper accepi, & sanè placuerunt. Non scripsi: quia tunc nullus videram, & haeserunt eae Notae apud Æmilium nostrum Rosendalium, me non invito. Amo enim & illum adolescentem, ingenij planè boni & recti, id est tui. De Constantiâ nostrâ quod etiam nunc quidam carpunt: securus esto, mi. Grutere. Morbus hic quidam animi est, & nocere magis volunt quàm nocebunt.

Illam aget pennâ metuente solui
Fama superstes.

Αφθιτον inquam, et si non ἀφθονον hoc scriptum. Semel hoc dicendum fuit ob Lentulos istos, quorum abundans ea ora. At tu vale. Lugd. Bat. Prid. Kal. Septembr.

EPIST. LVI.

FR. RAPHELENGIO Filio.

PRAEFATIONEM tuam duplicem vidi, mi Raphe- lengi, titulo ipso alteram mihi gratam. Ad me enim est. in quo non tam memoria mei delectat, quàm gratitudo, quam meritò declaras in eum qui voluit tibi semper, vult, & volet. Utraque proba satis: vellem paullo longior. Nam etsi breuitas mihi amica, in quo haud infeliciter me sequeris: tamen in adolescentia isto aëro maior quaedam vbertas mihi haud displiceat. quæ ipsa etiam esse potest, sine fraude vllâ breuitatis. Plura cur non scribis, etiamsi non pluribus? id est, cur non extendis siue Epistolas siue Praefationes tuas, & materiae plusculum addis? Nam verba non desidero: & in eo mihi places. Vide ne rem tibi dicam: nec tu iudicio istud facias, sed fugâ quadam laboris aut inten- tionis.

tionis. Ingenium tuum, mi adolescens, in omnia validum. utinam tu exerceas, & solum illud fertile magis assiduo, ut sic dicam, vomere inuertas! Diligentiam à te volo, diligentiam: nec eam cum impetu, sed stabili quodam animi tenore. Quid? influere eruditionem aut virtutem ipsam censes, famam aut opes affluere, sine contentione & labore? erras.

* *Deois τ' ἀγαθὰ πόνους πωλόνται,* *vetus & vera gnome est:* quam, si quid me aut te amas, ama. Manutium & Stephanum quoties tibi ingessi? tu supra eos esse potes (verè tibi vaticinor) magnà conciliatrice Aui tui Farnà: quam illi non habuerunt. At tu hæc contemnis. utinam omnia externa! sed contemnas tamen cum modo, qui nisi adest, insipiens omnis Sapiencia est. Homini ego nihil humanarum rerum magnum esse fateor, si animum & caelestem illam particulam spectes: si corpus, & si vitam, cur neglegas ea, quæ ad modicas opes faciant aut honores? Abiectè sapit, quisquis ea abiicit. Erige igitur te, & aptum præbe iis ad quæ Avus, Pater, Ego te destinamus: adiuturi omnes in hoc honesto cursu non clamore solum & favore, sed & rebus. Ego quidem non opem solum meam, sed & opes ad hanc rem polliceor: ut te præbeas dignum iis qui genuerunt, iis qui docuerunt. Omnino autem (hæc summa admonitionis meæ est) magis assiduum & crebrum te velim in scribendo, in legendo: magis etiam tui amantem, & estimantem. non quò ad superbiam te vocem (absit, absit, illa pestis) sed ut ad tui pretium: id est, ne dona quæ magnus ille Deus in te contulit, ut aquam immotam, sordescere patiaris. & obsolere. Senecam tuam exspecto cum iis ipsis Præfationibus, in quibus nihil mutò. nec in meis quidem laudibus: quas decorè tu mihi das, et si nunquam recepturo. Ad te redeunt. Mitte quamprimum exemplar.

* *Dij bonis laboribus vendunt.*

exemplar. In Thebaide versum repperi (nescio an ita in alius libris) Meosque manes in manibus infelitis petit Fædatque vultus. ineptè. cùm legendum sit, Meosque inanes. De Senecâ Ortelij nostri gratiam illi habeo, & tibi facio gratiam conferendi. Nimis novitium exemplar est, ut video ex iis quæ adnotasti de ævo. Nos in Tacitum damus CURAS SECUNDAS: in Politicis paululum resistentes, in temporum hoc flexu. Vale. Lugd. Batavor. VI. Kal. Maias. 60. 10. LXXXIIX.

EPIST. LVII.

IANO LERNUTIO.

AVDES, non dicam scribere, sed cogitare, quæ scribis? Ego tui obliuiscar? ego te deseram in hoc casu? Ah, mi Lernuti, pedes mihi scindunt hæc tua verba. Sol citius suum cursum, quàm ego relinquam tam diu sanctè habitum amorem. Negas scripsisse me. qui potes? Ternas dedisse me scio. Unas famulo tuo ipsi in manus: binas misisse ad uxorem. Quid possum, si ea perierunt? Iam in re tuâ, et ad levandum miserum hunc casum, quid omisi? Scripsi ad, scribi iussi ad: nec ut pro amico, sed ut pro me ipso. Nihil factum, inquires. Doleo. nec nimis miror, qui scio (ut nunc se verterunt vices) gratiam meam levem esse apud hos è stirpe Bruti. Utinam qui hæc potiuntur rerum, ius habeant in eo loco! Lipsius non essem, aut tu non illic. Tamen scripsi in Britanniam ipsam: & imprimis ad Thomam Henneagium, virum illustrem & mihi amicum. Daniel etiam Rogersius redux è legatione Danicâ hæc fuit. seriò cum eo egi, nec solùm ut ipse admitteretur;

sed ut apud quos ipse aliquid posset. Quid tamen dicam? quod res est: rem volunt isti. Castorum fabulam legisti? cum omnia fecerimus, usurpanda erit, et non eripies te nisi abiectâ tui parte. Mihi si valetudo paulummodo firmior (caput hoc iuro) iam in Britannis essem, aut in tuis vinculis. Sed quàm vacillam et quàm egrè compâno hoc sustineam, credo te audisse. Ceterum spero aliquid à promissis Rogersij, quem ipsum audio futurum inter Legatos. Tu interea, mi amice, esto quem esse te expedit; id est, vir, et fortis. En palestra et arena, in quâ Deus spectandum te praeiuit: exere insitum tibi robur. Clama in Fortunam, Nihil agis: non si libertatem mihi eripias, sed si ipsam vitam. Ignavi animi ad primum ictum concidunt: tu ostende aliquid in te esse altioris auras. Ego, imò nos omnes quot quot hîc, planè tui sumus. si quid possumus, viam praesigna: inibimus, pene dixerim, vel illam quae fert ad Orcum. Tu interea vale, et Ἀλαμῖός ἐσ, ἡε τῆς σε ἐὸ ψυχῶν εἰς εἴρη. VI. Idus Martij, ∞. IO. LXXXIIX.

EPIST. LVIII.

HENRICO WILTZIO S. D.

GRANDIVSCVLVM interuallum fuit à te litterarum, mi Wiltzi. Accepi nunc demum, quae te Neapoli fuisse nunciarent. Gaudeo, et gratulor vniuersam hanc peregrinationem adhuc cessisse ex voto. Deus reliqua sic secundet. quanquam quid reliqua? Deus te ad nos reducat, quod et suadeo et opto. Satis et sui datum, satis etiam voluptati. longiori emanatio discrimen fortasse habeat, non fructum. Si patriâ decretum carere vobis, donec omnia hîc
tranquil-

tranquilla: quando fiet? In omni Europâ turbas subseri vides turbis. Tu nobis te redde, & componere ad hoc ævum: in quo ipso minus recto, vivere semper tibi sit rectè. Externa ista vis si nos cogat, malè agatur cum divinis illâ parte. At hæc talia coràm. Nam ego non consilio, non auxilio umquam deero: & amo vos qui apud me olim, ut si ex me essetis. Meus Pollio, ubi est? audio cogitare Viennam & illum tractum. Nolim. & si propior sim, (quoniam verba nostra negligis) manum iniiciam huic errori. Redite in patriâ, apud parentes vivite, usque etiam mihi valete. Ad Franc. Bencium scripsi ante menses paucos. O virum, quem ego olim & nunc amo! Frater mihi fuit, nec solui umquam possit artus ille amor. Iam dotes in eo sunt, dignissimæ vel admiratione vel amore: quas tu coràm vides & gustas. Da te viro. paucos meliores aut maiores dabit tibi ille tractus. Vale. Lugd. nostræ, III. Kal. Maias. ∞. IO. LXXXIX.

EPIST. LIX. Burdigalam.

MICH. MONTANO.

IAM semel ad te scripsi, Vir nobilissime: nec satis certum habeo, an litteræ ad te perlatae. Intervallum locorum grande est: & addo, quòd nihil hodie tam receptum, quàm fallere fidem. Iteram igitur. & scire te hoc volui, cum gaudio me litteras tuas accepisse, & legisse cum voluptate. Divus est cum te novi, nec novi: à mente & scriptis, non à corpore. & admiratus sum (nihil hic vanum) re etitudine iudicij tui, eò magis fortasse quòd in plerisque simillimè id meo. Nam fateor: in Europâ non inveni, qui in his talibus sensu

mecum magis consentiente. Utinam plura tibi scribere
mens, aut otium! quamquam istud fortasse, non illa: quia
auersum te ab omni gloria video, etiam verâ. Non debebas.
Et habere in oculis si non æternitatem temporum, at mise-
riam hominum: qui talibus monitorum auxiliis omnino du-
cendi, fulciendi. Me valetudo prohibet ab iis, quæ vellem.
tamen, vt languidi, conor Et serpo: Et nescio quid in Po-
liticis breui dabo, meo textu, non tamen filo. Videlicet
ter primos: Utinam Et probecl De Gallia tuâ Et te vi-
dendo, quæ ~~simas~~ Et offers: gratum est. sed qui possum?
valetudo me ligat: Et si non illa, etiam turba. quas non ef-
fugiam, vt video, nisi in plenâ illâ libertate. Salve, vir no-
bilissime ab eo, cui tu semper carus Et magnus. Lugduni
Bat. III. Kal. Septembr.

EPIST. LX.

MARIAE GORNACENSI
 Virgini nobili.

QVÆ tu es, quæ sic ad me scribis? Virgo? vix facis
fidem. Hæcne, non dicam lectio Et ingenium, sed
prudencia Et iudicium cadant in illum sexum, in istud
æuum? Commouisti me virgo: Et nescio an gaudis sim sæ-
culi, an doluerim sexus nostri causâ. Accedere tu ad nos
vis? imò supra nos ascendere. atque ita facito, deo homini-
bûsque fauentibus: certè me. qui te ignotam amo, Et quem
affectum paucis præbeo, miror. O mihi lucem, quâ te pro-
piùs nôrim? non enim dicam probiùs. adeò satis te nosse vi-
deor è pauculis scriptis, atque adeò vel sine scriptis. Ex vno
iudicio tuo, quod de viro illo magno fecisti, non ego de te
iudicem?

indicem? Non cadit hoc nisi in illum, illamve (tu ad cautio-
nem hanc nos ducis) qui ipse valde magnus. Ut animam
nisi anima non capit; sic sapientem nisi sapiens. Maesta tu,
& persta in hoc ad Virtutem & Sapientiam gradu; tum
etiam in illo iudicio, quod frustra vereris ut mutem. Da-
rem, nisi dedissem. & vellem vberius: imò non vellem,
adò tu benignè id explicas & peritè. Intellegi saepe mihi
detur à tali mente, loqui per talem linguam. Itaque ne me
roga quid hinc castigem: hoc unum, quòd rogas. siue etiam
hoc alterum, quòd à me illustrari censes Græcas litteras La-
tinâsque. Cetera in parte amplector: hoc de Græcis, omitte.
Candidè ego apud te candidam, videmus aliquid in Græcis,
sed haud multum supra vulgum: & satis mihi, si haurio ex
eâ linguâ quæ ad animi aut scriptionis meæ usum. At tu
iam corrigenda seriò, audi. Peccasti, quid ita non plura ad
me libri tui misisti? Si piguit, cur non argumentum & ma-
teriem saltem perscripsisti? Curiosus enim sum, ut sciam
(nouum monstrum) quid paritura sit virgo. Ad nostrum
illum amicum & tuum, ut appellas, patrem Mich. Mon-
tanum, scripsi ante mensem, misi Antuerpiensi viâ. Spero
accepisse. Tu utinam istas, & in iis spirantem nostrum
affectum! Vale, vale, æui nostri (viue tantum) vera
Theano. Lugd. Bat.

EPIST. LXI.

IANO DOVSAE.

QVID in Bembi historia reprehendam, singillatim & distincte vis tibi scribam. Estne, mi Dousa, tanti? aut an ego natura * φιλολόγος? neutrum: sed tamen quia valde vis, age,

* carpendi cupidus.

* Ego tibi haec valde veraciter dicam.

* Τοὶ μὲν ἐγὼ τοὶ βέλτερά μάλ' ἀφεικώς ἀγορεύσω.

crura distorta habentes

Stilus est quem reprehendo, supinus, languidus, & affectat à imitatione uinculâ fractus. Ut pueri pedes per delicias male ponunt, & imitari uarias discunt: sic iste, cum recte scribere posset, maluit prauo elegantiae studio flectere orationem & enervare. Magnos viros ea aetas sub magnanimo Leone tulit: sed quosdam qui in puerili illâ heresi, ut religio iis esset scribere aut dicere aliquid, quam à Cicerone scriptum, aut dictum. Inter eos Bembus. Itaque uniuersa scriptio composita & formata ad aeuum priscum: & omnia sic de re Venetâ, quasi de potenti illâ re Romanâ. Hoc, fero. etiâ me uerba omnia ex illorum moribus tracta ad hos nostros? & ubi ea non sunt, nescio quid plurimum ambitu dictum, quod assequi debeamus diuinando? Hoc ut mea quidem mens est, damno: & fallor, aut tu & viri omnes mecum. Ecce Patres conscripti semper, Venetorum Senatus: ipsa Venetia κατ' ἐξοχὴν, Urbs: anni numerati non à Christo nato, sed ab urbe conditâ: qui militiae eorum Praefectus, σιμωνίης ubique Imperator: etiam tunc cum alienis auspiciis ductus, & que militat, ut in bello Neapolitano Contarenius. Atque haec inter minores noxias. Illa iam * γελασὰ καὶ ἐκ ἐπιεικτῶν: Rex Urbini, Rex Mantuae, Rex Populoniae, Rex Camer-

* ridicula & non toleranda.

Camertium. *Quid censes eum dicere? Duces. Atque item Ducatus ipsos, Regna. Quin disertè etiam scribit, Gallorù regem ab Imp. Maximiliano impetrasse, uti se Regem Mediolani diceret. Heu Vanitas! quia Cicero novitium hunc titulum non novit, confundendi minuti isti dynastæ fuerunt cum vero aliquo magnoque rege? Saltem Regulos dixisset, & ferrem. Ab eadem mente & causâ sunt hæc: Sophi rex Armeniæ, qui nobis Persarum: rex Thracum, qui nobis Turcarum. Tuam fidem, seu frontem potiùs, Bembe. ille tibi Thracum modò rex, cui bina Imperia subjacent, & triginta amplius regna? Nec in titulis solùm isti lusus, sed in nominibus ipsis. Quale illud de Ludovico Gallorum rege, quem Aloysium (magis pœtâis) scilicet) ubique appellat: & alibi cum faccâ additiunculâ, quem isti (qui isti? barbari nos & inepti) Ludovicum appellant. Quid, quòd etiam in divinis rebus hæc sibi permittit? & Fides nostra non nisi Persuasio illi est; Excommunicatio, Aquâ & igni interdictio: Peccata morituro remittere, Deos superos manesque illi placare. Ipse Deus rarò in stilo aut animo: sed prisco ritu, Dij immortales, idque in seriis maximè sententiis aut rebus. Atque aded, quod omnem stultitiam superet, prudens ille Senatus Venetus ad Iulium Pontificem publicè scribit, uti fidat diis immortalibus, quorum vicem gerit in terris. Felicem te gentis & patriæ, Bembe! quia si nostrum aliquis trans Alpes sic scripsisset, profectò non tulisset impune. Tam quæ periphrales in eo & circuitus verborum? Senatus Venetus dono misit Aloysio regi Gallorum Aquilas sexaginta, ex earum genere quibus in aucupio uti reges consueverunt. Quid Aquilas? Ita Falcones tibi dicere*

* Imò & inter cognomina prisca Ro. Falcones.

dicere religio est? quâ tamen voce Iulius Firmicus vsus. Accipitres igitur dixisses, vero magis etsi minùs augusto verbo. Sed addis etiam Reges uti consuesse. Reges tantùm? rideo, & pergo. Scribis ibidem, donatas regi pelles pretiosiores, canis ab summo inter nigrum colorem consperfas, ducentas. Quæ istæ sunt? Genettas dicis, an potius Zebellinas? Quin, malum, exprimis: Et res novas nouo aliquo nomine dicis? Si puritati sermonis tui metuis, adde, vt vulgo dicimus: nihil infuscas. At illud ambiguum etiam nunc me habet, quòd Iulius Pontifex Contareno, cum classem Hostiam adduxisset, vini Corsi carros sexdecim, boues sexdecim, hircos genitalibus defectis bis totidem dono misit. Qui enim isti Hirci? maritime caprarum per delicias in Italiâ exsecantur? an vis dicere Verueces? O Crasse, ô Heraclite, ridete. Quòd si ad Verba & Phrases etiam venio: benigna hercules materia cauillorum. Ecce scribit, Velle se hominem suum Byzantium mittere. Iterum: Reip. hominem ad se missum. quòd nos diceremus, Actorem aut Legatum. Turrim terream appellat, Propugnaculum siue Aggerem è terrâ. quo exemplo? Sumpti, Tumulti, Senati, infle Etie ad Plautinum eum, cum reliqua omnia minimè antiquarij sermonis. Neminem vnam partem muniunt. pro, Nullam: quia Ciceroni abibi Nemo de femina dictum. Prooppidum sepe, quòd nos Suburbium: Prodominus, qui Vicedominus Venetis: itemque, Proimperator, & Proordines. putidè, vt sentio, aut nouè. Rebus suis veritus, crebrò & ad nauseam, pro Timens aut Diffidens. quia idem ille Cicero semel fortasse, Vereor mihi. Senatus decreuit, vt eorum qui fortiter atque amanter ad-*

flumen

flumen Tarum contra Gallos temp. gesserant, ratio haberetur. *Iterum*: Praefectos, qui se omnes nec strenuè nec amanter eo bello gesserant, missos fecit. *Sæpiusque*. & illud Amanter inuitâ sanè Venere amat.

Lauredanus naues onerarias quattuor secum afferens. *Hem! pro monstro est. Attulit? imò adduxit. Tamen iterat alibi*: Legatus Baiazeris equum Patribus attulit. *ῥελοίκως*. & ineptè, siue mari is venerit, siue terrâ.

Pensionem annuam, quam posteri eius sequerentur, Senatus instituit. *Imò, quæ posteros eius sequeretur.*

Petunt, vt quò celerius fieri potest, viæ se dent. *Solœcum est, nec à Latio sed ab Idiotismo Italorum.*

Plura sunt. cur ea colligam? Ipse vide. & fateberis pleraque talia affectatè atque improbè scribi, certè indecorè. In pueris ista vix ferimus: te virum, & in tam serio scripto, Bembe, deceant?

—* εἰς τὸ σε χρὴ

Νηπιάας ὀχέειν ἵππει ἐν ἐπιτηδείοις ἐοσί.

* Neque te oportet Puerilia sectari. non enim ultra talis es.

At tu Doussa vale, & si quid temerè culpaui, mone. In Museo meo. H. III.

EPIST. LXII.

HENRICO BORBONIO,
PRINCIPI DVMBARVM.

ILLVSTRISIME Princeps, noua et prædicanda hæc humanitas, quâ vltro ad me scribis. Quis ego sum? vnus aliquis è vulgo litteratorum. Tu quis es? inter Gallie primos, regiâ stirpe, & quod magis est, indole ac virtute. Atqui etiam amas me, & amicitiam meâ (ita scribis) poscis. *Illust^{me} iuuenis,*

iuuenis, commutas nomina rerum. officium & cultum nos tibi debemus: amicitia est inter pares. Tamen & hanc, aut certe amorem, tibi spondeo: qui ita me cepisti, ut nihil magis in votis sit, quam palam ostendere hunc in te affectum. Natales tui ad magna te vocant, ingenium ad summa: ecce me non solum approbatorem fautorémque tuæ laudis, sed voce & stilo præconem. Deum ego queso, uti mentem hanc tibi, quâ ad optima optimosque accensus raperis, seruet, & te afflicto regno. quod nisi per eiusmodi columnas stat, ruit.

Illustrissime Princeps Vale. Kal. Augustis.

EPIST. LXIII.

ABRAH. ORTELIO.

COGNATVM tuum, mi Orтели, modestissime frontis & animi iuuenem eò libentiùs vidi, quia litteras à te attulit: nec eas tantum, sed & munus. Adiunxisti enim Tabulam Hispaniæ veteris, iucundam mihi & valde opportunam hoc tempore, quo Liviū & bella Punica auditoribus meis publicè explano. Scis tu, quàm multa illic mentio passim & bellorum in Hispaniâ & locorum. Itaque & gratias tibi habeo, & te planè hortor ut eandem operam in Galliâ etiam nobis præstes. nam de Germaniâ iam effecisti. Tum si Illyricum voles, aut Græciam, aut Africam, iudicij tui esto. Cessaturum enim te non esse, omnino mihi persuasi, præsertim cum & grati labores tui sint, & otio (rebus illic tam quietis) iam abundes. Monachij amorem in me pridem noui, & nunc ex litteris eius recognoui. Oro, saluta. amanter à me virum probum, doctum, &

Etum, & gratum mihi inter paucos. De Thraseâ meo, tu
 & ipse vrgetis. quid pollicear? aliud mihi nunc sub manu:
 & eo absoluto, videbo quò me impetus, aut potius iudicio-
 rum hæc aura feret. Nam, quidquid ego constans, tamen
 mi Orteli ægrè obduramus contra minutos istos & cottidia-
 nos morsus: præsertim vbi aliquid, quod tangere fines Pie-
 tatis videatur. Doctus scio, quid sit irritare hos Cantha-
 ros: qui omnia peruolant, & olim etiam ad calum. Nosti
 apologum. Nos hîc in otio, an in longum? nam minas ite-
 rum audimus & apparatus. Deo rem committo, qui publi-
 ca ista ex sui numinis & nominis gloriâ dirigat, & te mi
 Orteli seruet. Lugduni Batavorum, IV. Id. Decembr.
 ∞. ID. LXXXIIX.

EPIST. LXIV. Amstelrodamum.

PETRO PAWIO.

QUID QUID damnaturi me Stoïci nostri sint, mise-
 ratus sum & dolui duplicem tuum casum. Illum
 de amisso parente: hunc nouum, de libris & scriptis. Ego
 scio quantum vtrumque vulnus sit, vtrumque expertus:
 & hoc postremum in nostro animo valet, quod in multo-
 rum omnes Fortuna. Nonne hæc diuitia nostra sunt? suauia
 mellificia, è tot scriptorum flosculis confecta. Et multa, ut
 breuitas huius cui est, haud facile refinguntur. Adde,
 quòd nescio quomodo delectant nos iuueniles illi & primi
 nostri labores, quos velut primitias libauimus & intulimus
 in aram hanc Musarum. Me vndecimum iam annum ca-
 rentem patriâ vides, itemque agris & opibus, quas mihi
 Deus modicas, sed ad meum usum uberes dederat: tamen

mibi crede, nulla iactura propius mihi cor tetigit illâ librorum, quam feci in Lovaniensi vrbe. Subitò enim abeundum fui, & nisi sic abissem, nunquam abissem. Tuas miseras narras, inquis: sic me solaris? Ego verò, mi Paudi, vel sic. Parentem alterum amisisti: ego vtrumque. Libros naufragio: ego, quod magis mordeat, furto. Quid tibi igitur eximium euenit, quod eximie doleas? Fero meum casum, quem non muto: tu quoque fac, hoc exemplo. Vis communia illa me dicere? Hominem te esse: Euenire hæc in vitâ: Deum voluisse: Dolendo nihil te profecturum? Hæc omnia verissime possem: sed subiici ea tibi à te scio, aut certe ab iis qui apud te. Ego simpliciter & pro amico ago, & hortor te ad incommoda pari mecum mente ferenda. De munere tuo apud nos moneri nolo. semel dicam, quidquid mearum virium erit, faciam: et si nihil, in re quæ alieni arbitrij est, polliceri possum de effectu. Iudicium meum tibi commendationem largiter habebis. Utrumque a iunculum tuum amicè à me saluta: & Henrico hoc amplius nuncia, benè redditos mihi nummos quos Hamburgo acceperat: et si puto eum id scire. Vale. Postrid. Idus Nouemb.

EPIST. LXV. Lutetiam.

IACOBO AVGVSTO THVANO.

DIV, mi Thuane, siluisti, nec eò minùs tamen, vt spero, amasti. Spero? imò video, cum ex epistolâ tuâ amicissime scriptâ, tum ex munere quod beniuolè adiungis. Amo illam, & hoc laudo: argumento eximium, tractatu arduum, & in quo verè alti atque acris ingenij tui signum. Perplexâ illa & breuia, tam aliena non solum à sermonibus nostris,

Tua probitas & modestia, in litteris studium, in litteratos amor, admissionem tibi tuo iure apud me dederunt inter primos amicos. eaque utere: numquam non Lipsius tibi patet, levato, ut sic dicam, velo. Iuvenalem quod doceri totum à me velles, & probas quæ in eo legi, gaudeo: sed vereor ut id ex omnium gustu sit, qui volunt Historias & alia (ut censent) magis ardua, à me legi. Ego tamen scriptorem eum inter apprime utiles numero, & dignum serio interprete & accurato. Itaq. occasione captâ Satyrâ unam publicè prælegi, sed extra ordinem ~~non~~ ~~est~~ ~~ἐπιπέτε~~ ~~εἶναι~~. Siquid ultra tentabo, utar libro quem mihi offers: etsi ipse bina ~~exemplaria~~ habeam satis proba. Sed tu quid agis? novum aliquid cogitas? an Arnobium ~~refugis~~. Colligo enim ex epistolâ tuâ nec hanc quidem curam te posuisse. Cupis ut ad Cuiacium scribam pro Excerptis exemplaris Regij: quod facturum me polliceor primâ occasione. Ceterum in republicâ an apud vos quies? ita videtur. Utinam & concordia cum finitimis provinciis, sine quibus firmum nihil esse vobis potest contra hostem. Bezè, quod ille alibi dstringitur, eoque similitates exercere vacuum nobis fuit. Classis illa magna ab Occidente, nunc apud Orcadas stare dicitur, exspectare ventum quò redeat ad incepta. Videbimus quò recident magni isti & planè regij conatus. Latrocinia adhuc fuerunt, nunc bella. Hæus tu, audisti n̄ captivum Hagæ Hispanum Doctorem Medicum esse, virum litteratum (mirare in Hispano) Latinè disertum, carminis etiam pangendi non ignarum? Is ad nos scripsit, & subleuari miseriam suam cupiit ut consecraretur eorundem studiorum. Fecimus in parte. Vale mi Cantere. Lugd. Bat. Postrid. Kal. Septemb.

∞. IO. LXXXIIX.

EPIST. LXVII.

IOSEPHO CONSALVES.

ALTERA *scriptione me occupas, priusquam priori responderim. Et cur silui? non tui contemptu, aut negligentia: absit. sed quia ipse venire Hagarn parabam, & in sermone uberius liberiusque tecum agere, quam litteris possem. Id consilium meum euectio vestra subita impedit: & prius audivi Medemblickæ vos esse, quam ituros cognovissem. Excusa ergo silentium à causâ iustâ. At nunc scribo, & te, mi Iosephe, per deum & per salutem tuam rogo, uti animum attollas contra Fortune vehementem hunc ietum. In carcere es, à tuis & à patriâ remotus: quæ gravia esse fateor his, qui parùm exploratos habent casus & res humanas. Te quid hic fugiat? si usu non didicisti, quàm fluxa & caduca hæc omnia nostra, imò & nos simus: hausisti certè è litteris, & illa tibi millena exempla suppeditârunt casuum similium aut graviorum. Tricæ & spina, hæc omnis vita: & falleris, si quæris in eâ gaudiorum flores. Nos ipsi, quid?*

Ut herba solstitialis, paullisper sumus.

Abeunt hæc vana, & nos abimus: nec quicquam firmi, nisi in firmo illo loco. A Platone tuo didicisti, ^{} παρ᾽ ἐπιδουρίαν τινὰ εἶναι τὸν βίον. Hæc cogita. & propriè ad tuum casum, assiduum & panè sollemnem hunc esse fortune ludum. Quid crebrius in omni memoriâ, quàm carcer? quæ conditio aut ordo ab eo liber? Nobiles, ignobiles, servos & reges accepit, & capiet. Persens ille Macedonia rex, sceptro simul & libertate spoliatus, spiritum non traxit solum in carcere, sed effudit.*

** peregrinationem quâdam esse hanc vitam.*

effudit. Idem Gento, Fugurtha, Ptolemæis aliquot euenit. *Et*, ne ad vetera te mittam, tua gens, illi ipsi Hispani, regem Gallia Franciscum in custodiâ habuistis; *Et* reges Mexicanum *Et* Peruanum etiam in vinculis. Heu sortem humanam! nasci, dolere, mori. Et tamen felices inter omnes miseras, hoc vno Christiani: quod via nobis per hac ad aliam vitam, in quâ gaudiorum nec modum vllum esse scimus, nec finem. Huc aspiremus, hæc spernamus: *Et* vocem illam ex pectore efferamus, Dissolui velle, & esse cum Christo. Mitto ad te libellos nostros De Constantiâ, quos petiisti. magis tamen ad Sacros libros te hortor, è quibus vera solatia petas omnium malorum. Mittam ad te Biblia minuscule, vti cupis, quumprimùm nascisci poterò. Nam Antuerpiâ petenda sunt: quoniam hîc inopia eiusmodi exemplarium. Vale Clarissime Doctor, *Et* confide. Vivit Deus. Lugduni Batavorum VI. Eid. Nouembr. ∞. 10. XXCIIX.

EPIST. LXVIII. Hagam.

MICH. HVRALTO HOSPITALI.

TVNE ad me ultrò non scribis tantum, sed *Et* venis? tu ille maximi viri magnus nepos? O mihi iucundum leetis Hospitalis nomen, quod nisi iure quodam sanguinis ferres, posses similitudinis *Et* exempli. Scripta illius per te edita, diudum vidi; *Et* habeo (certum me scito dicere). vt Homeri libros rex ille Magnus. Litteratius aliquid edi fortasse potuit *Et* poterit; nego quidquam litteratius *Et* prudentius simul. Pulcra hac coniunctio; *Et* quæ nisi sit, abite qui in studiis quæritis solidam *Et* veram laudem: me
indice

iudice non feretis. Quòd amanter Hagam vocas, imò lieto-
 ribus missis pænè ducis: ignosce si non pareo. parebo. Nam
 dies Mercurij, qui feriatu nobis est, nisi quid interuenit,
 tibi me sistet. Ita dico, non vt occupationes excipiam aut
 talia impedimenta: sed vt vnicum morbum. qui etiam à
 vadimonio, vt scis, excusat. Ego autem iam annos aliquot
 nescio quomodo non tenui solùm, sed incertà valetudine: nec
 quicquam promittere de me non dicam in diem possum, sed
 in horam. Tamen fauebit & faciet Genius meus, spero.
 eo magis quòd non ad seria vocor (cum Teridate quid mihi?)
 sed ad risus & Plauti mei sales. O te virum argutum! qui
 vidiisti, quo vno possum capi. Veniam, veniam, & hic
 mecum. Vale. III. Non. Septemb.

EPIST. LXIX.

FR. RAPHELENGIO filio S. D.

CARMINA tua de me legi: proba & arguta. Et in
 quibus hoc vnum moneo, vt videas sic me deinceps
 laudes nequid offendas eos apud quos visis. Temporum
 non ignari sumus: cum quibus pugnare te nolo, et si haud ser-
 uiliter seruire. Apud te & interiorem tuum animum liber
 esto, recti iudicij et sensus: in sermone interdum tempera, nec
 offende qui possunt offendere. Sapiencia vera firma est, non
 tamen elata: non timet pericula, sed nec prouocat aut laceffit.

Ascanij illius apud poetam iuuenilis nimis ardor est, qui

Optat aprum, aut fuluum descendere monte leo-
 nem.

Non ita nos. qui abundè fortes su-
 mus si excipimus, non etiam incurrimus in discrimen. Plu-
 ra vellem, non vult hoc auum. Seneca Excerpta tua, ac-

cepi: & erunt vsui, si deus volet. Nam ego amo & adiutum seriò volo scriptorem illum, præceptis optimum si non vitâ. Quamquam in ipsâ vitâ, si consideras, præponderant vilibus aut seruilibus, recta eius facta. Certè extremus ille Actus si in fabulis poscit palmam: laudabilis valde in isto. Inre doles & culpas, quæ ad Polybium scripsit, ut opinor, exsul. Quid facias? verè tunc iacuit: nec credam animo eius plenè adhuc impressum à Sapientiâ robur. Ego non tam miror scripsisse ea hominem, quàm indignor edidisse. Quiddam temporibus saepe damus, sed fur- tim & apud vnum alterumue: quod non nisi propudius aliquod hominis diuulget. Sed de isto aliàs, & fortasse Ad ipsum. Esse qui opinionem tuam fefellerint in amore & honore litterarum: non miror. Per bella ciuilia non spirant Musarum venti. Tamen, mihi crede, illæ viuent, & in portum venient inter medias turbas & naufragia multorum. Tu eis adbere, & Pietati ac Virtuti imprimis: sine quibus nec verè honestus vnumquam eris, nec Meus. In nummo Orteliano (frater tuus me consuluit) nihil video, nisi ipsum sciam & quæ adiuncta: id est, quo tempore, quid symboli. &c. Lugduni nostræ, IIII. Kalend. Nouembr. 60. 10. LXXXVIII.

EPIST. LXX. Burdigalam.

PETRO BRACHIO.

LITTERAS à te accepi, mi Brachi, bene amicas. Etiamne amor ad me penetrat è locis tam longinquis? nec tamen de te miror, qui totus es ipse Amor, sed fidus ille honestusque. Ita me Fama & tui similes ametis, ut cor mihi te-

mibi tetigit tam pius ille tuus in tuam affectus. O exemplum in omni ævorum! Et magis in isto, quo non solum desimus laudanda facere, sed etiam laudare. Livor Et obretractio passim, bonorum operum impedimenta aut venena. Quid tamen te morentur? qui vitæ delinimenta proijcere Et conculcare potuisti, nonne facile ista? Mihi constantia tua admirabilis est, amicitia grata, scripta nuper visa Et probata. Nam tulit ea ad me noster Doussa, quem nihil eiusmodi florum, quos Musarum vspiam hortus alit, potest fallere. Tu verò salve poëta, non poëta: ingenio talis, moribus iuxta Socrates omnes aut Catones. Ab eius filio habes carmen quale petiisti. Cur non à me? iuro salutem meam, ab aliquot annis nihil tale iam scripsisse, Et vix posse. Morbi quid habeam, tenes: Et quàm non per eum alacris animus Et poëtaſter. Ignosce. volui, sed hoc tantum. Tamen aliàs videbo, Et si quis etiam halitus me adspirabit ex illo vestro Et veteri meo fonte, serviet caeleſti tuæ AMATAE. Nunc festinabat Faius Hospitalij magni nepos, cui litteras has dabam. Vale, Et qui constantis amoris exemplum es, constanter etiam me ama.

EPIST. LXXI.

IANO LERNVTO.

LITTERAS tuas ad Coluim vidi, non ad me: nec indignor. Illud indignor, quòd tamdiu in tristissimo illo squallore sedes, Et nonnullâ tuâ culpâ. Quid exspectas? liberari à pudî? nunquam fiet. Scribamus omnes, Et ad omnes: nunquam nisi minis extis placabimus tuum illum Ditem. Fuge, fuge, ab Acheronte: præsertim cum de Irenes acces-

nes accessus nulla ultra spes. Decedet aliquid rebus tuis. Vbi sapientia? hoc scilicet manus, ut tibi? Pereant illa omnia, dum saluus nobis noster Lernutius. Quanquam nonnemi- ni, quem non nomino, exigua sit è magno metallo illa rasura. Sed qualis qualis, ferenda, subeunda. Alià vià qui effu- gium tibi esse suadent, non suadent ut amici. Torqueor cum hæc scribo. Tunc illis aliquid credis, quibus nequid ego cre- derem, tu mihi primus auctor? Sperne, & sape. Litteru- las cogitas, & nostras deas. Valde scilicet gratiosas apud illos ἀγαποφώνους & militares. In pretio pretium est, mi- Lernuti: & cetera in fronte grata sunt & verbis. Ver- ba ego tibi non dabo. Siquid possum, non pete, sed iube: si- quid non possum, abstine tormentum mihi dare, cui hoc sa- tis tormenti, quòd tu tamdiu in tormento. In Rogerio spe- cula aliqua erat: ille nunc in Danià. Ad Tho. Heneagium bis scripsi, sine responso. Præfatus Briellanus & per eum rogatus Ulissinganus scripserunt; sed non alio effectu, quàm ut meliuscule habereris. Ipse mihi Briellanus coràm dixit (probè autem novit hominem) precibus aut interces- sione solà nunquam te liberandum. Habes meam senten- tiam. Utinam ad eam tua inclinet, & omittas aliquid siue de constantià illà tuà, siue de rigore! Quod mihi, hoc ami- cis & notis omnibus tuis videbatur. Cistas & quæ in iis, confecto rerum Indice, traditas scito Sayonio cognato tuo. il- te porrò misit, quòd debuit: & credo, iam appulisse. Nos cum certum aliquid in rebus nostris statuerimus, te non ceta- bimus. Vale, & illinc euade, si nos valere vis. IV. Idus Septemb. ∞. 10. LXXXIIX.

EPIST. LXXII.

THEOD. LEEWIO.

DE silentio ne excusa, aut me accusas. Nonne & ego silui? Sed profecto, quod alius scripsi, serius & fortis iste amor delectatur quidem fomentis litterarum, sed & sine iis vivit. Noster, ut spero, æternum. Cogitatio eum pascit, cum non sermo. De pede tuo molestum mihi audire: idque ex meo sensu. Nam ego eam partem tam caram quam ipsum caput habeo: cui vita sedentaria, non sit vita. Scis quam ambulatione delecter & motu. Cura eam igitur, sed lentè & molliter, quia nervi reduci ad officium volunt, non cogi. Filium tibi agnatum ex animo gratulor. deum precor ut is tibi hæres sit non opum magis, quam animi & virtutum. Crescat, crescat. Ego illum & te videbo, cum primùm se aperuerit & diffuderit stricta hæc aura. Nonne in mediâ hieme etiam nunc videmur? Quod catellum illum diu mihi visum & simul amatum offers: agnosco amorem. Accipio: & habeo pro munere magis mihi caro, quam si gemmas à te vel aurum. Non rideo. amavi à puero totum hoc genus, & video idem fecisse præstantes aliquot animas ab ævo prisco. Telemachus ille Homeri in concionem etiam venit canibus duobus affectis; & Patroclo fuisse novem * κύνας, ῥεγνέλῃνας, idem vates tradit. Non enim ad venationem solùm aut Dianæ studium: sed ad voluptatem & tutelam habebant

* canes mensesarios.

Hæc leuifomna canum fido cum pectore corda.
Ad summam, mitte, sed per fidum aliquem: ego eum paullo amplius amabo etiam tuâ mittentis causâ. Sed bonâ fi-

de, *uxorcula non ringitur? carere eo potest, aut vult? absit vt iratam habeam tuam lunonem: quamquam ea tam mitis, vt nesciam an habeat bilem. Sed eâ lege tamen mitito, si volet illa. De rep. nostrâ non vanè asseris pendere eam ab alienâ. Ita est. in Galliâ certamen nostrum cernitur: et qui ibi exitus, exspectandus et nobis. Ut cymba magnæ alicui naui annexa, ita nos Galliæ sumus. imò pleraque ad eò Europa. Exspectemus euentum fortes, erecti, et si volumus numquam serui. Poëta Ennius olim egregiè:*

Ea libertas est, qui pectus purum & firmum gestitat.

Aliæ res obnoxia nocte in obscurâ latent.

Tale pectus induamus, non concutient nos omnia humana. Vale, et uxori tuæ salutem dicito, passionem etiam tuam à me suauiare. Lugd. Bat. VII. Kal. April.

EPIST. LXXIII. Lutetiam.

FEDERICO MORELLO V. C.

TVNE ille es, mi Morelle, qui amicitia meæ fores suaviter pulsas? ades, ades. nemo hoc anno gratior mihi hospes. Præsertim qui Florente illo comitatus ad me venis: quem quis excludat, nisi quem Gratia et omnes Musæ? Nam profectò illud Siculi vatis. in eum conuenit

— χαρίτων ἱερὸν φυτόν.

Deus bone, quàm me delectarunt illa Tragica eius siue Comica? Altera res tentata ~~in~~ nostro Scaligero, altera nec illi. Gratulare viro: cuius ego labori faueo, et maximè argumento. O quando nos et vos inuiset candida illa Diua? Si.

ua? Si quando, certè ego recto pede ad vos, mihi populariter
 tam amicos. Libellos epistolæ tuæ adiunctos percucurri: sed
 hoc tantum. nam herè demum accepi, cum in viâ diutulè
 hasissent. Amavi et exosculatus sum tuum iudicium in
 Thebaide, quam voluisti etiam producere in illud Europæ
 theatrum. Age, age, sic oportet: inferere inquam iuuentu-
 ti non ea quæ probantur maximè, sed quæ probanda. Cer-
 tè illa fabula sublimis et ætherij spiritus est, et soni in
 versibus supra omnes tubas. Tu, qui legisti, agnoscis.
 Notas ad eam Florentis vidi, et amavi. Cui à me dicitur,
 scriptum illum unà tecum non in externo et ambitioso isto
 amicorum albo, sed cum paucis et τοῖς φίλοις δέλτοις. Qui
 quòd elogia aliquot tam amica mihi tribuit: quædam non
 agnosco, in quibusdam nec ignosco. Irascor in illo ad The-
 baidem, quòd me Prætoris magni loco habet, se nec lixæ.
 Apage immodestam hanc modestiam: et ita me nôrit atque
 æstimet, ut etiam se. Eiusmodi viri (non sinuoso pectore
 hoc dico) magnus honos mihi, si non asseclæ mei, sed collegæ.
 Illa iudicia eius de Scaligero patre castigatiora, et planè ex
 meo sensu. Laudabilior ipse apud me, ob eas laudes. Nam
 quod de Tullio dixit vetus magister, Profecisse multum
 cui is placeret: ego veriùs, Magnum esse cui Iulius iste ma-
 gnus. Cuius ego vitam iamdiu haueo mittere in scripta, si
 aliquod mihi auxilium ab iis qui interiora et minuta illa
 vitæ nôrunt. Nam maxima nobis patent, mirâ et inge-
 niosâ de se alibi atque alibi scriptione. Tu mi Morelle,
 ut claudam et coërceam animum nimis se diffundentem,
 me amare perges, vel constantiæ tuæ causâ: ego quidem te
 seriò, per vestigia Turnebi nostri et munera euntem ad il-
 lud ipsum veræ gloriæ culmen. Lugd. Bat. VI. Id. Decemb.

EPIST. LXXIII.

HADRIANO SARAVIAE.

QUOD siluisse me scribis, miror & doleo: cum plenè
 & seriò responderim ad priores omnes litteras tuas.
 Quas ab aliquo iam interuallo nullas vidi, præter has que-
 rulas & breues: sed ideò mihi gratas, quia tales. Nisi &
 me & mea amares, non quererèris de officij huius intermis-
 sione. Illud grauius, quòd de morte filij tui (heu vnici) scri-
 bis: in quo, numquam ex animo gaudeam, nisi ex animo
 sum tristatus. Amabam modestissimum ingenium, nec
 ultrà laudandum, ne desiderium & caussas dolendi tibi au-
 geamus. Scis communem legem, dei ab æterno decretum,
 & alia quæ aliij hauriunt à tuo fonte. Hæc ipse tibi nunc
 instilla. Imus huc omnes, mi Sarauia: nec seiungimur, sed
 leuiter alter alterum antemus. O beati, qui in beatâ illâ
 metâ! nam hic etiam in optimo statu, quid nisi miseria?
 quanto magis in his publicis Europa ruinis! Nam mutari
 eam totam & inuerti nemo prudens non videt. Cense-
 bam Politica nostra posse me mittere sub hoc tempus, trina
 aut quaterna folia etiam nunc restant. Firmioris attentique
 iudicij Lectoribus probaturum me id Opus spero, numquam
 iis qui peruolant, & instar apum scripta saltem delibant.
 Thomam Heneagium à me salutes velim, virum Musis &
 mihi valdè carum. III. Kal. Sextil.

EPIST. LXXV.

FR. RAPHELENGIO Filio.

SENECAM tuam sub vesperam accepi, & eum ipsum
 ad lucernam libavi. Placet serio. Perge, perge. ma-
 le cœpisti, si hic desinis. Saluam tantum, quod dicitur,
 nobis mouisti, exple desiderium uberiore aliquâ mensâ.
 Quid tam proprium huic studio quod auum tuum immorta-
 lem reddidit, quàm Critice? quam si adiungis iudicio, vt cœ-
 pisti, & opportunè: non rem solum magnam feceris, sed fa-
 mam. Neutram harum contemne, et si aliquid ante eas
 pone. In poëtis aliis velim te simile aliquid aggredi. an in
 Juuenale? iuuabo: aut in quocumque alio, quem leges. Nam
 hoc Poëtices studium, & in eâ emaculandâ labor, non de-
 decet hanc ætatem. Postea ad grauiora te ducam. Hor-
 tamina quæ nuper ad te scripta misi, credo legisti & imbi-
 bisti. O utinam! utinam erigas, inquam, te, & uno
 certoque tenore eas, alacer semper & vegetus, quid non
 effeeture? Velim ad me serio & liberè scribas siquid est
 quod te mordeat aut absterreat. depones in fidum & ami-
 cum planè sinum: nec id tantum, sed etiam auxiliatorem.
 Nam ego te, mi Raphelengi, quamdiu ero, non deseram: &
 iuuabo consiliis & quâ aliâ re poterò. Confide. cum leni
 non medico solum, sed amico tibi res erit: indica si quid est
 morbi. Spero sanè nihil esse, & scio causam tibi non præ-
 beri ab Auo, qui te amat vt ex se natum, non vt nepotem:
 tamen cum interdum iacere te ex litteris tuis intellego, suspi-
 cor nescio quid non esse ad tuum sensum. Æuum & mores
 illos noui. torquent? indica. si concoquere non potes, subue-

niet ἐπιδημία. Ego scio non omni ingenio convenire, quod
Homerus Marti suo ascribit, ἄλλοπροσαλλος. Reperiemus
quod ex usu tuo fiat, & cum gratiâ tuorum. Deum ro-
go ut te firmet, juveniles leuēsque animi motus tollat: quibus
subiici te non ignoras, & vincere eosdem debere ac paula-
tim atterere, hoc quoque non ignoras. Vale. Ex urbe
nostrâ veteri. VI. Id. Nouemb.

Optimo Ortelio salutem.

Nos è Nundinis nec litteras, nec Catâlogum. satin' seriò
vestri nos curant aut cogitant?

EPIST. LXXVI. Francofurtû ad Oderam.

FRANCISCO HILDESHEIMIO.

TAM benigna tua salutatio meritò litteras meas eli-
cit, etsi breues. Multa mihi tribuis, Vir Clarissime,
sed vereor ut amore inductus, qui in hanc laudis partem
non bonus iudex. Ego te amo ob amorem, & seriò dein-
ceps censeo inter meos. Quòd si in Germaniam aut loca
propinquiora vniquam venero (ita autem statui:) crebrio-
ribus istis litterarum alloquiis fouebitur amicitia hæc herba.
Sin hic mansero, profectò id arduum in tanto interuallo.
Rari à nobis homines illuc, nisi ad mercatus Francofur-
tenses: nec ij semper certi. De Plinij loco eruditè differis,
nec quidquam addidero aut mutauero in tuis dictis. Ma-
este! virum te esse video, quales in illo orbe pauci. Sed,
nisi fallor, breui eas quoque oras illustrabit melior hic Phœ-
bus. Vale. Lugd. Bat. postrid. Kal. Sextil.

EPIST. LXXVII. Antuerpian.

CHRIST. PLANTINO.

MI amice, nulla vnquam epistola tua aut gratior mihi aut tristior fuit hac postrema. Languida manuscriptionem tuam nimis exosculatus sum, & seruabo pignus fidissimi inter nos amoris. at dolui in tuâ afflictissimâ valetudine, quam tamen mens mihi dicitur & presagit iam esse meliorem. O deus, & tu, facite me corporem huius voti! Aliud nihil scribo nisi hoc. quicquid à me factum voles, etiam cum me præcedes & in vili hac terrâ non eris, impera. non vinum magis amavi, quàm postea verè vinum amabo. Salue, Salue, Salue.

* Quia illi postrema.

EPIST. LXXVIII.

FR. RAPHELENGIO filio.

CERTE, mi Raphelengi, tristi nuncio percussi sumus, tristi: nec cuiquam vestrum qui sanguine iuncti estis, aut in amando cessi, aut nunc in dolendo. Amisisti tu aium optimum, alij patrem, ego amicum, sanctum nomen & rarum hodie in terris. Heu mi Plantine, quis mihi post te alter? nemo: non magis quàm ante te talis quisquam fuit. Beatum quidem te qui extra presens & imminens. omne discrimen, extra molestias quæ senile etiam caput tuum circumstabant: at nos volumur & reuoluimur in medio æstu. Tu mi fili multum amisisti, in omni fortunâ tuâ consilium, solatium, opes. Amabat te, hoc scio. Sed feramus, & illius maxime exemplo (in quo enim hac virtus clarior?)

prompti volentesque sequamur magnum illum Deum. Scripsissem ad Moretum & heredes, sed ita me salus amet, ut ego minimè aptus sum ad solandum. Non quia iaceam (hoc dedecus Constantiæ nostræ non imprimam) sed quia haud ita firmiter stem, ut erigere alios possim. Vacillo ipse, & rationum idem talem fulcro me sustento. Ad te nuper breviter scripsi de Italiâ. nunc hoc addo, omnino ad nos venias, priusquam in alterutram partem aliquid decidas. E re tuâ erit: nec quicquam suadebimus, non dicam præter utilitatem, sed fortasse nec tuam voluntatem. Ades. Postid. Idus Iul. ∞. 15. LXXXIX.

EPIST. LXXIX. Romam.

FRANCISCO BENCIO.

TANDEM, tandem, unas à te litteras. Nam & ego ordiar à querelâ. Tu ne misisse quidem fateris: ego scripsisse seriò me testor, sed tamen frustra. Quæ autem mea culpa est, si homines parum fidi hodie aut diligentes? Ego te, mi frater, diligo: & nunquam suavissimam illam consuetudinem nostram ruminor, sine interioris animi motu. Tuæ litteræ me excitant, & velut adspirant in hoc languore nostro vitalem aliquam auram. O terra, ô viri! utinam per vires aut tempora vos regustem! Sed ego, mi Benci, inclino, non tam ævo fractus (eâ parte adhuc vireo) quàm lento & nescio quo intestino morbo. qui tamen vitæ officia atque ipsa studia leviter interpellat. Vos iaturam ante biennium in Mureto fecistis: cuius Senecam, extremum opus, omnino probamus. Orationem tuam in eius funere, & quicquid tuum, vixisse velim. Rarò ad nos ve-

nos veniunt melioris celi illa delicia: & possunt tamen per Plantinum. Ad eum virum mitte, quidquid ad me voles: & in primis (per sacrum illum Amorem te rogo) si quid editum à te, aut edendum. Censuram vis? libera erit. Laudes? effusæ. nec alius hodie id fecerit magis ex affectu. Amo, amo, primos illos meos ignes, & in iis puriter liqueasco. Illustrissimum Sirletum superesse apud vos gaudeo, columnen perfectissimum virtutis & doctrinae. Fulvio Ursino quid sit, quid Latino Latinio optimo seni, gratum si per te sciero: & si à me eos salutabis. Edidi quaedam nuper, sed levia, nec nunc mittenda. Vale, & me amatum & probitatis amantem. In Bat. prid. Kal. Septemb. ∞. IO. LXXXIIX.

EPIST. LXXX.

GERARDO TUNINGIO.

AD litteras tuas, mi Tuningi, breuiter respondeo: & hoc ipsum amoris est, quod respondeo. Nam etsi vis ulla morbi me reliquit, tamen languor & debilitas manet: nec mens aut manus satis apta ad suum munus. At ego te ex animo amo, & crescenti virtuti tuæ faueo: eoque expressa mihi hac scriptio, eius iudicij mei index. In foro versari te iam credo: & quanquam res nondum calent (tempus ista adfert) tamen carceres tibi aperti ad cursum. Stadium hoc sub initia molestum & arduum fortasse videbitur: dies molliet, & scopus qui tibi in oculis esse debet, cum Lucro Honor. Dignitas enim & splendor plerumque ab isto campo. Ego ad amicos meos cum scribam, non deero te commendare de eâ notâ quâ te noui. Tu confide. Sponsor ego tibi, si perges hac Virtutis & Modestiae viâ, quâ cœpisti, de

optimo successu. Vale, & duo illa, ac me vnà, ama.
Lugd. nostræ. Bat. v. Kal. Decembr.

EPIST. LXXI.

THEODORO CANTERO.

CVM mutationem rerum audiui, quæ apud vos facta, lætatus sanè sum, quia omnia in melius versa & modestius: nec tamen valdè miratus, quoniam veterem illum statum violentum & turbidum, sciebam non posse esse diuturnum. Illud nescio an latari debeam, te potissimum electum qui clauum teneas in hac tempestate. honori tuo quidem gratulor, idque amicissimo animo: sed molestias video, atque adeò discrimen etiam quod adiunctum, nisi clementer te dirigat & seruet ille qui te huc destinauit. Id quod spero, & eum ex affectu rogo. Illud ego valdè velim & suadeam, ita clementer & leniter omnia nunc administrari, vt vix appareat conuersum esse orbem rerum: appareat, inquam, dolore cuiusquam aut pœna. Vltio & affectus seponantur, & satis sit. (meo quidem iudicio) inutiles homines remoueri ab reip. administratione. nisi si quis est vnus aut alter, qui palàm in eâ se gesserit malâ fraude. Sed nec omnia subito mutanda, etiam quæ mutari melior ratio suadet: lentè, lentè, & minimo sono. Pro nostro Arcerio sollicitor. manebit illi sua conditio? velim, quod in te sit, iuues. Non enim puto virum è calidis illis esse, qui omnia & omnes turbant. Thinnius noster an redierit, nondum audiuius. omnino ego opinor: & adiuuendum iterum rebus virum peritissimum rerum. quod cum sciero, ad eum scribam. De Prætoris reditu, audiui: & velim meo nomine illi gratuleris. Nisi

ris. Nisi aura hac turbida impediret, ego sanè ad vos euolare, & facerem linguâ quod nunc stilo. De filiis tuis, ij mihi curæ erunt. Sape me adeant, semper mihi grati. Vale. 1V. Idus Octobr.

EPIST. LXXXII. Preflauiam.

IACOBO MONAVIO.

LITTERAE tuæ à se grata, mi Monavi, hoc asperum habuerunt & triste, quòd nunciârunt de morte Andreæ Dudithij, magni & sapientis viri. Qui etsi præter ætatem nihil passus videri potest, aut præter communem illam legem: tamen profectò dolori est, & amicum nos amisisse, & Germaniam in hoc statu rerum spoliatam notæ modestiæ & prudentiæ viro. Nam in aulis Principum, quàm multi passim, ut sic dicam, incendiarij turbarum, & qui * πῦρ ἐπι πῦρ addunt: à quorum ingenio alienissimus hic no-
 ster, natus sedare ciuiles istas tempestates, non excitare. * ignem ad ignem.
 Sed deo pacis visum vocare ad se istum Pacatorem: ideoque feramus, in Constantiæ nostræ monitis fixi. De amore tuo in me, gratiam non habeo solùm, sed refero. quomodo? amando. atque ego te vnum hoc pretium exspectare scio tui affectus. Mihi quidem iucundum & quasi pabulum quoddam studiorum est, amari non tam à magnis, quàm ab eruditis & vitâ quoque probis viris: quâ in classe te scio esse, optime Monavi. Nos valde nunc distringebamur editione Politicorum. quod opus Regibus Principibusque scriptum, utinam vsui quoque iis sit? quod non despero, si capere tamen poterunt eius generis scripta. Sed deus videbit. ego arduo labore defunctum me scio, & soluto pede ad
 mitiora

mitiora et planiora iturum. Thraseas noster omninò differendus est, et te aliosque rogo, nequis me roget. Vale Clarissime Monavi, reliquum in iis locis affectus mei fulcrum. Nonis Junii.

EPIST. LXXXIII.

LAEVINO CALVARDO.

SCRIPATIO tua mihi grata, et scribendi causa. Amor in me, et humanitas in adflatos te impulit: quorum utramque amo, et hanc etiam laudo. At illud mihi iuxta ac tibi novum, fuisse in eo grege Hispano hominem Latinas quoque litteras doctum, et doctorum amantem: cui auxilium, aut certè solatium, meritò debemus. Id, quod in me est, non faciam solum sedulo, tam amicè præsertim tuà rogatione invitatus, sed iam feci. Conueni quosdam qui cum Praetore huius urbis agant, qui nauim eam cepit, et in cuius hic est manu. Videbo an in urbem nostram adduci possit, eamque habere pro custodià. Sanè Musarum illum alumnium a quo iure censerem cum Barbaris, ignominia nostra sit mi Caluarde. quem ex animo saluere iubeo, et me amantem tui quoque amare. XVII. Kal. Septembr.

EPIST. LXXXIV.

DOMINICO BAUDIO.

PLVSCVLAS à te litteras accepi, fateor: ad quas filii, non voluntate aut subitè ignauià, sed quia deinceps sic cogit valetudo. Tibi narro Baudi. frangor paulatim, frangor: et per assiduum hunc languorem deserit ponitque.

nit que calor & vigor ille in nobis, velut ventus. Velo
ferri solebamus, nunc vix remis. Politica etiam mea, se-
rium opus, valde me tenuerunt. Nunc ipsa absolui, non-
dum quæ ad ipsa: id est Notas. Invidia fatebitur arduum
& operosum opus esse, nescio an probum. Tu certò (et) se-
mel sic existima, te à me æstimari, amari: & semper id fo-
re, siue scribo, siue sileo. donec perpetuum tamen silebo. De
munere siue titulo, quo non sine fructu gaudes, tibi gratulor,
& voueo atque auguro maiora. Amande ama. Idib. Jul.
∞. Id. LXXXIX.

EPIST. LXXXV. In Hungariam.

MICHAELI FORGACZ,
libero Baroni de Gimes.

AMANter valde me prouocas ad scribendum pa-
riter & amandum. quis tu es? ignotus mihi, imò
notus, vel ex vnâ epistolâ istâ, in quâ faciem video pul-
cherrimâ mentis. Etiâne ille vester remotus & verè
Martialis tractus, educat ac profert Palladias istas proles?
gratulor tibi hanc indolem, te patria: quæ profectò præsi-
dium grande & lumen exspectat ab eiusmodi alumno.
Quòd si hanc directam ad laudem (et) Virtutem viam, ple-
rique e tuâ classe ingredi vellent: quid Europâ beatius? quæ
nunc iacet misera undique telis confixa ciuiliū barbarum.
Sed resurget profectò aliquando (et) ea certa spes me tenet)
eiusmodi adminiculis & fulcris. Tu perge, (et) te littera-
rum ac Sapientiæ studiis primùm, mox patriæ trade: palàm
facturus, quantum intersit inter doctos cultosque Nobiles,
& istos, qui nihil lucis habent nisi à luce maiorum. Meam
n quidem

quidem amicitiam quòd appetis; ita cupide offero, ut ipse propior appetenti sim: & in tempore ostendam. Lucubrationibus nostris quòd delectari te scribis, vinam & iuvari! Spero tamen id facturum opus quod nunc edo, in quo Principem formo & eos qui ad gubernacula rerum admoventur. Laboriosè mihi opus scriptum fateor: sed vobis, vobis, non huic vulgo. qui nec capiet, nec si capiat, fructum faciet in præceptis quæ nihil ad ipsum. Regendi imperandique munus vobis conuenit; plebi obsequij gloria, ut ille inquit, relicta est. Nobilissime Baro vale. Nonis Iunius, ∞. IO. LXXXIX.

EPIST. LXXXVI. Coloniam.

GUILIELMO CRIPPIO Filio.

AD epistolas tuas responderè, mi Cripsi, magis volo aliquando quàm possum. Distringimur nimis sæpe, nec cum nuncius appellat, vacamus illicò ad scribendum. Adde, quòd plerumque ille festinat. Hoc semel scito, & excusa. Aliàs, amo te tuumque ingenium: quod excitari etiam nostrâ voce nonnihil velim ad pulcherrimas artes. Et si enim per te promptus erectusque es: tamen ut equum in cursu plausus, sic optimam indolem laudes & approbatio iuuant. Quanquam quid valde iis apud te opus? patrem habes, * παντοίως ἀρετῆσι κεκασμένον, ut ait Homerus de Ulysse: virum reuera & vsu & doctrina inter Belgarum primos. Hunc audi. * Αἵματος εἰς ἀγαθοῖο φίλον τέκος: quæso ne degenera, & lucem quoque à te aliquam adfer ad illam lucem. Quod porrò scribis de libris illis priscis: magis est ut vo-
ueam, quàm ut credam. Sæpe iam ita decipimur. Blandi

* omni vir-
tute decora-
tus.* Sanguinis
es boni care
puer.

rumores sunt de Ciceronis Republicâ, de Liuij reli-
quis: sed rumores: — * κακὸν δ' ἀνεπαύλιον βάλει. Va- *malum va-
le, et in virtute ac doctrina pariter mihi cresce. Lugduni na dicere.
Bat. Postrid. Idus Mart.

EPIST. LXXXVII.

IOH. ARCERIO:

VIR doctissime, Res tuas iterum stabili loco esse, id-
que in ipsâ patriâ, valde tibi gratulor, * καὶ ἀπὸ βα- * Et ab inti-
θείας γνώμης συγχαίω. Praesertim cum honestissimum mā mente
illud munus adeptus sis, et in locum successeris viri nobis gaudeo.
olim amici. Ita profectò est. Deus non deserit suos, sed
abducit à loco vt ad meliorem reducat, et obiicit saepe non
sperata. Nos in tenui et veteri nostrâ valetudine tamen
Politica absoluimus: quæ utinam ne mecum langueant, et
sint, quod dicitur, * ἵππευ γῆρας. Mihi tamen firmum com- * equi senii.
pactumque opus videbatur, et ferendo æuo: sed mihi. Ve-
stra aliorum iudicia exspecto, nec ante me do ad absoluen-
dum. Nam quod ad Notas attinet, * μέγα ἔργον ἀρπικτον, vt * magnam
ille inquit: et id quoque fecit morbus. Exemplaria quat- opus imper-
tuor ad te mitto, distribuenda pro inscriptione singulorum. fectum.
De Galliâ, credo vos audisse magnum illud facinus, et ino-
pinatam Regis cædem. Ego video Deum res magnas, res
nouas moliri, et conuersionem status in vniuersâ Europâ.

* ——— πολλάων πόλιων κατέλυσε κάριωα,

H δ' ἐπι καὶ λύσει.

Utinam saluis nobis! Vale vir ornatissime, et cum uxore tuâ à me meaque salue. Lugd. Bat. XIII. Kal. Septemb.

∞. IO. LXXXIX.

* militarium
urbium sol-
uit culmina
Atque etiam
soluet.

EPIST. LXXXIX.

PHIL. MARNIXIO.

ACCERISSE te librum nostrum, legisse, probasse, serio ego gaudeo. In tuo iudicio quidam acquiescam? qui secasti hos fluctus, & bene penitus te immeristi in rerum civilium istud mare. Nosti ergo, & peritiam tibi ingenuit ipse usus. Qui nobis quidem modicus adest, & liberè cum Homérico adolescente fateor,

* Οὐδέ τι πῶ μὲν τοῖσι περὶ τῆς πικροῦσιν.

* Neque ego adhuc sermorum prudentium usum habeo.

Quò magis vestrum est, monere & dirigere siquid peccamus. Quòd malles in Eusebii illà re verbis quoque me εὐσεβῆν, spretis illis profanis fecissem profecto si distinctius & accuratius dicendum de iis mihi putassem. Hoc omisi, aut distuli: & causam nòne vides? Cùm tam pauca & timidè dixerim, nunc quoque undique incurrununt, pènè dixerim, —

* ἀγροῦ τοῖσι οὐκ ἔστιν ἰσχυροί: quid futurum erat si magis me diffudissem? Libani igitur: & ideò in stilo quoque nihil mutavi, & exiguam illam laciniam pertexui filo quo reliquam vestem. Quod si tamen tibi hic aut alibi aliud videtur, mone, & me devincies. Aliorum voces siue calumnie, aspere:

* agrestibus sibus similes.

* ἀγαθὴ δὲ παρὰ τῶν ἑστῶν ἐταίρων. Tuis Gedeo Botzelarius mirum est quàm se nobis probet, modestià, diligentià, profectu. Stirpe suà dignus evadet. Vale. Lugd. Bat. Prid. Kal. Octobr.

* bona admittio amici.

EPIST. XC.

Leodium.

DOMINICO LAMPSONIO.

IAM nunc mihi adest, qui ad vos abit. Ipse tibi dicet, tempus mihi non fuisse ad longam scriptionem: atque adeo, ut familiariter tecum loquar, è lectulo me excitavit. Sed vigilo, vigilo, cum Lampsonij nomen auribus & menti meae insonuit. Jamdiu etiam ego à te nihil, quid tum? tam scio amare te, quam me spirare.

* Ουδέεις ἐγείνησ' ὅστις ἐκ αἰεὶ φιλεῖ.

* Non est amator, per-
petim qui non
amat.

Politica nostra absolvimus: cape, lege, arbitrare. Nam iudicem aliquem te tuique similem, valde mi Lampsoni volo: versatum in rebus scilicet, nec à lectione solum sed ab usu doctum. Vide sicubi erramus. Breuia ista sunt, & adstricta, fateor: sed apud te quid excusem? scio in eiusmodi rebus rem te velle, non supina aliquot & natantia verba, quò nimis ferè inclinant, qui res Civiles hodie scribunt. Nimis, inquam, se per disputatiunculas diffundunt. At mi-

* multa men-
di magis, quàm
multis verbis
studere.

hi Cretenses illi probi: quos Plato ait * πολύνοισιν μάλλον, ἢ πολυλογίαν ἀσκήσαι. Nos iam in manu habemus Dialogum

De magnitudine Romana: & perficiemus si Deo visum. Epistolarum etiam Centuriam alteram extrudimus, & priorem reformamus. Apud me ista: tu quid? scribe, scribe, nec (quod callidæ amantes solent) desiderio nos torque. Lugd. Bat. postrid. Idus Sextil. ∞. IC. LXXXIX.

EPIST. XCI.

FR. RAPHELENGIO filio.

MI Raphelengi etiam nunc fluctuas? quousque? Semel statue rationi & nobis pareas, an tibi. Illa suadet differri iter in proximam aetatem, ob causas multas. Et fama tua erit, et re tua, ex usu familiae Plantiniana. Tam cito solui & abrumpi illum coetum sublato capite, sit indignum. Causas quas habes, ego quoque intellego, atque adeo approbo: sed calide nihil fieri volo aut importune. Ne nimis cupide cupe quod cupis. Mali ominis sit nimia haec festinatio. Audi me ex animo loquentem. Ire te in Italiam ad multa utile est: ut absis ab his turbis, ut videas & discas, ut locum & occasionem queras emergendi. Haec omnia vera sunt, & suadeo: sed hoc quoque verum, magis decore te iturum post aliquot menses, magis tuto sub aetatem, & magis provide omnia ac dispositum acturum. Utinam ante te vidissem! id quoque et re tua fortasse esset, & certe ex meo voto. Sed nos ea audimus, ut verear ne breui interclusa omnes via. nisi si ipse sub Ver proximum in Germaniam me sisto, quod haud despero. O iuuenis in quod aevum incidisti? sed tene viam rectam, haud poenitebit. Ne pugna cum temporibus, & serua te ad meliora fata, sed sub tegmine & umbram semper modestae Virtutis. Ego desino: haud multa libet. XIII. Kal. Sextil. .o. .l. LXXXIX.

EPIST. XCII.

CASPARI VOSBERGIO:

DISTVLI respondere litteris tuis, sed sine tuâ vllâ noxâ. Nunc id facio per Legatum Regis, cuius negotia tibi commendo, & peto, quod in te est, ea matures. Nostri quàm lenti sint, præsertim ubi pecuniaria res est, non te fugit. Politica grata tibi fuisse gaudeo: quæ tu quòd Thesaurum appellas, magis ex amore facis, quàm quia merentur. Hoc tamen liberè dixi & repeto, ruminanti ea plusculum aliquid semper suboriturum quàm primâ specie visum. Hortaris me ad reliqua, & præsertim ad Aristocratiam. quam ego quoque probo mi Vosbergi, sed benè compositam, & qualis illa Spartanorum fuit aut hodie Venetorum. O quis deus eam dabit! Tamen illam quoque conceptam in mente habeo, & vnus omnino libri res erit. Sed priusquam aggrediar, certum mihi audire & libare iudicia de toto hoc genere scribendi. & si vniversum displicebit, silere; (cur enim vela faciam aduersis ventis?) si in parte, cognoscere, & refingere siquid minus rectè aut consideratè à nobis scriptum. Nam id numquam pigebit. Apelles in magnis suis laudatisque operibus hoc seruabat, ut ea publicè proponeret omnium oculis ac linguis, atque ipse celo aliquo tectus iudicia venaretur etiam minimorum: cur nobis hoc non fas in opere quod tangit omnes? Sed nec Notas, ut vides, plenè absolui. quod caloribus istis immodicis tribues, qui valde me dederunt in languorem. Te valere opto, & nos amare. Lugduni Batauorum, XIII. Kalend. Septemb. eo. IO. LXXXIX.

graue iis legere, quæ ad oram? Coercui enim ecce, & restrinxi: MOS PROBVS & vetus seruandus. Satin' clara hæc verba? ita vetus tenendus, si probus. Jam illud alterum, in quo Scuitia me arguunt, bellum. Quis verba ea bonus integerque vir legit, qui non capiat ex meo bonoque sensu? At possunt aliorum flecti. Multa talia in omnibus scriptis: sed eos nempe carpimus, qui sic flectunt. Melissæ aliquæ flores nostros insideant, non istæ Arachnæ. Quid verba facio? his talibus suadeor, non ut aliter scribam sed ut ne scribam. & silentio tuti sumus, quoniam ratione vix licet.

* Multi malevoli in nos machinantur.

* Δυσπώθετος γὰρ πολλοὶ ἐφ' ἡμῶν μηχανοῦνται.

Ego tibi verum verbum dicam. Quosdam ex istis torquent non quæ scripsi, sed quæ non scripsi. Intellege, & me iam olim tuum ama. Lugd. Bat. xvii. Kal. April.

Qui has tradet, Nansius Filius erit, ut opinor. Faueas ei quaeso meâ causâ, & aut cæptam spem promoue: aut si ea mortua, in nouâ hac iuuua. Ab ipso audies. Saluta amicos Arcerium, Drusium, Eilardum.

Ecce responsum etiam ad Nath. Chytræi epistolam: rogo te cures.

EPIST. XCV.

REGNERO GRUTERO.

GRATAE mihi tuæ litteræ, mi Grutere, nec est quod excuses. Peccares, nisi sic peccares. Ego, et si non semper respondere aut scribere vacuus, tamen legere: & nimis quàm libens sermones vestros libo, qui aliquando in nostrâ disciplinâ. Statum & formam Academiae vestrae
per te

per te cognoui. probus est: sed in primis ille vir magnus, quem iure laudas. Iuxta intellego: cui tu, mi Grutere, adhere, et recondita multa hauri ex arcano illo vberique penis. Chrysmannus aliquidne De temporibus post Scaligerum? durus ille concursus est: et tamen scio esse, quae post eum addi illustrarique possint. Nos post Politica edita redimus in veterem campum; et vel mores Romanos illustrabimus, vel spinas aliquot in eo rurcabimus critica ista falce. Deus valetudinem modo et otium mihi det: de quorum altero vix spero, cum turbas video quae in Gallia natae. Vale mi Grutere, et identidem me appella. Lugd. Bat. III. Id. Sextil. ∞. IO. LXXXIX.

EPIST. XCVI.

MICHAELI MONTANO.

VIR Nobilissime per epistolam raro te alloquor, sa-
pissimè animo et affectu. Utinam res vestrae aut
nostrae quietiores! numquam ego deum videam, nisi te vide-
rem. Nam litterarium hoc colloquium, nugae: meri amores
et mera suauitas, os aliquod amicum intueri et amplecti.
Sed, ut ille ait, *Νῦν δ' ἐτέρος ἐβάλοντο θεοί.*——
Politica nostra tandem edidi diu pressa, et nescio an vel
nunc emissa aue satis fausta. Auum ego et haec praedicia
an ignoro? sed tamen temperasse me videbis, et nihil nisi
communibus praeceptis scripsisse: excipio paucula de Religio-
ne. In qua consilium nostrum nec improbum nec impru-
dens fortasse apud probos. O tui similis mihi lector sit! et
tu iudicium tuum liberè, et ut vir es, scribe. Turbae apud
vos magnae: si ingenium tuum noui (ut certè è scriptis noui:

in quibus non fallax tui imago.) quiescis. Quod ut tutò
 & diu possis, æternum Deum rogo. XV. Kal. Octobr.

EPIST. XCVII.

NICOLAO OVDAERTO.

ACCEPISSE te libros Politicorum, mihi gratum;
 & magis, te probasse. Ex animo tibi dico. probari
 tui similibus lucubratiunculas nostras gaudeo, et si pleraque
 scribimus non huic ævo. In illo ipso opere Politicorum, quàm
 multa parùm ad palatum huius illiusue partis? nec aliter fuit,
 aut erit, ubi sunt partes. Veritatem puram candidamque
 ego scio, & immunem ab omni adfectu. Ut oculi, ubi glau-
 coma obsidet, puriter non vident: non item mens, ubi ad-
 fectus. Præiudicium iudicium omne tollit. At in iis quæ
 de Fato scripsi, gaudeo quòd liberè mones. et si ego me insiste-
 re tritam & priscam viam sentio, nec in alià mente esse
 Thomam & argutos illos in Ecclesià Doctores. Tamen si
 quid aliud, videbo: & tuo monitu libens non explicabo so-
 lum, sed, si opus, retractabo. An me pudeat? numquam.
 & veram rectamque viam tardè videre & inire possu-
 mus, numquam serò. Magnum illum virum nobis obiis-
 se, doleo: & heu patria, quàm talibus nunc eges! Impetus
 & calor est, qui nos perdiderunt & perdent. Sed ego lon-
 giùs progredior, cui hoc tantùm propositum scribere. me te
 amare, et gaudere in amore tuo mei: quem ut propages dein-
 cept ac serues, consuetudinis causà, rogo. nam necesse non
 esse, facile ex eo mihi liquet, quòd sine vlllo nomenclatore,
 tot annos firmiter eum in arcanà istà mente coluisti. Vale
 Vir amicissime. V. Idus Nouemb. ∞. MD. LXXXIX.

Berche.

Berchemij nostri mentio in epistola me excitavit. quid illo sit? ubi est? amo, amo, virum.

EPIST. XCVIII.

HVG. BLOTIO.

VERE divinaſti. perierunt litterae tuae quas Thifio dediſti, neque ego ullas, praeter has à συμκειωταῖς meis, vidi. An ego tam diu aliàs ſiluiſſem?

* Ζεὺς τὸ γ' ἀλεξήσοφς Ἐ ἀθάνατοι θεοὶ ἄλλοι.

* Iupiter hoc auertat, ἔφ' immortales dij alij.

Meritò amantes ego mei redamo, ἔφ' te mi Bloti inter primos, verum ἔφ' veterem Musarum myſtam. Ergò ſcito amicitiam tuam mihi caram, gratum etiam de ſcriptis iudicium: quod et ſi nimis ſumit ab affectu, tamen, liberè fateor, his talibus ——— *

* argetur in-
tus amicos.

Tu ſi me litteris tuis ſæpiùs appellaueris, ἔφ' in iis verum etiam aliquid aſperſeris quae iſtic geruntur (praefertim ſiquid ad nos ἔφ' haec ſtudia:) beabis, ἔφ' reipsà videbis provocatum à te, quod dicitur, * ἵππον εἰς πρὸς ἰόν.

* equum in
planciam.

Vale. Lugd. Bat. Idib. Martii.

Illuſtri Baroni Hieronymo Beck à Leopoldſtorf gratiam debeo pro affectu in me, quem ex animo iubeo ſaluere. item noſtrum Leinclauium.

EPIST. XCIX.

EVERHARDO REIDANO.

SCRIPPIO tua me affecit, ἔφ' iudicium de Politicis; quae votum mihi praecipuum eſt ut approbem vobis. Aliorum ſermunculos quid curem? placere iis ἔφ' ſatisface-

o 3 re in

re in alio quouis argumento magis possum, quàm in isto. Ego liberè quod mihi visum est dixi, & sepe magis ex usu publico, quàm ex gustu. At sunt etiam quidam qui Bataviae finibus me includunt, & omnia scribi volunt pro hoc statu. Inepti! quod non Plato, non Aristoteles, non quisquam veterum fecit, qui scripsere aliquid in spem durturnioris æui. Hic illa forma reip., alibi alia: atque utinam nobis Princeps sit, sed ille astrictus & legitimus, & qualem formo. Jam etiam quidam diffundi me voluerunt, & iuisse potiùs per liberam semitam & vestigia nostra. Haud difficile mihi, fateor: sed aliò me duxerunt rationes quas dixi, & quas non dixi. Faciam tamen aliquando, si vivo, & Notis meis siue Commentariolis abundè explebo hanc sitim. Mihi iam nunc materies ea parata, sed premimus & calamum paulisper retinemus scripturientem. Ego, uno verbo, te amo, & id mihi fieri à te percupio. Vale. Lugd. Bat. XII. Kal. Mart. ∞. IO. XC.

EPIST. C. Londinium.

LANCELOTO BRVNIO.

PADDEIVM tuum insignem virum libens vidi, & officia præstiti quæ potui prolixè. Malo ab ipso hoc te audire. Sum naturâ in omnes benignus, tum maximè in nostri gregis homines, & qui commendant se colore isto litterarum. Colore inquam, non fuco. quia reverà Paddeius tuus, imò iam noster, seriò se melioribus istis scientiis tinxit. Nos titulum ei dedimus, sed rem attulit ipse ad nos abundè. De valetudine meâ quid scribam? potes ex ipso audire, qui auctoritas. Tamen vos medici probè scitis, quicquid dissimuletis, le-

letis, leniri non tolli hos morbos. Vbi semel radices egerunt, hærent. Itaque langueo, & præsertim per hos Canicula insaniens æstus, qui corpus hoc per se siccum & aridum, penè reddiderunt corruis. Animo tamen egregiè adhuc sustentato: & deus mihi seruet hanc mentem, numquam eâ parte succumbam. Britanniam vestram & vos amicos videre iam diu gestio: sed nescio quod impedimentum mihi nascitur aliud ex alio: & agrè muto locum, quem numquam tamen sine fructu & bono valetudinis muto. Sed videbo, & fortassis aduolabo παρὰ δόξαν. Franc. Vlmi De Liene iam diu lêgi, missum ad me è Galliâ. nam ego vestra medica, præsertim si quid elegantius, valdè appeto, & diuerto suauiter in illos Naturæ hortos. Tunc in eodem argumento? diuulga, & doce nobilem aliquem usum in nobili illâ parte.

Sed heus tu, quid Typographis vestris visum Politica mea recudere? non debebant. Atelès adhuc opus est: & præterea, prima illa exemplaria ad vos missa, haud satis emaculata. Alia aut emendatiora sunt, aut præferunt certè suas mendas. Itaque factum hoc non amo: sed te fideliter mi Bruni. Vale.

FINIS.

